

بالطه جی ایله قاته رینا

محرری :

(وا - نو)

طابع وناشری

کتابخانهٔ حلمی

استانبول

کتابخانهٔ حلمی — باب عالی جاده‌سی

۱۹۲۸

معرفت مطبعه‌سی

رومانتیك مملكتمزك ایلك رومانتیك أثری اولان
(قاراداوود) ك مؤلفی دوستم ، فكر ومسلك آرقاداشم
(نظام‌الدین نظیف) ه اتحاف .

مقدمه

موسقووا دارالفنونی تاریخ فاکولته‌سنده ، مستشرق شهیر پروفسور « توغان توغانوفسکی » نك درسنده ایدك .

پروفسور ، شرق قریب تاریخنی ، ـ بو تاریخده ، بالخاصه ، شرق قریب مملکتلریله روسیا آراسنده‌کی مناسباتك تدقیقنی ، ـ کندینه اختصاص ایدنمش اولدیغندن ، درسلرینه بویوك بر خواهشله دوام ایدییوردم .

«سومه‌ستر» لك [۱] صوکنه کلمشدك . هم‌ده بو «سومه‌ستر» ، دارالفنونك صوك « سومه‌ستر » ی ایدی . واقعا شهادتنامه آلمامزه داها بر سنه واردی ؛ فقط بو بر سنه‌یی مکتبه دوام ایله دکل ؛ « تەز » لریمزی [۲] حاضرلامقله کچیره‌جکدك .

« توغان توغانوفسکی » ، پك مشهور بر پروفسور اولدیغی

---

[۱] آلتی آیلق مدت تدریسیه

[۲] دارالفنوندن مأذون اولورکن طلبه‌نك اثبات اهلیت ایچون حاضرلادیغی اثر .

ایچون، درسخانه‌مز خنجا خنج قالا بالقدی. حتی، دارالفنونده مقید بولونمایانلر بیله ، - سامع صفتیله ، - بو مفرط ملیتجی پروفسوری دیکله‌مکه کلیورلردی: ایشته شوراده مشین جاکتلی، مشین قاسکه‌تلی بر قاچ قومونیست؛ و ایشته اوته‌ده، سیاهلر کیینمش بر مادام؛ و تا قارشیکی کوشه‌ده، - چار اردوسنك جنراللرندن اولدیغی یوزندن آقان، پوص قیرانتا بییقلی، سرت و خائن باقیشلی بر آدام اوطورویور و نوط آلیوردی.

پروفسور حقنده «مفرط ملیتجی» دیدم. فی‌الحقیقه، غوسپودین [۱] «توغان توغانوفسکی» مدهش و مفرط بر روسجی، بر «پان سلاویست»دی [۲]؛ و چارلق زماننده شرق قریبی أله کچیرمك مقصد سیاسیله احداث ایدیلن «شرق قریب» تاریخی کرسیسنك مثل و منندی بولونماز بر مدرسیدی. کرسینك ایلك و صوك مدرسی او اولمشدی.

واقعا بولشه‌ویکلر، علی‌العموم «پان سلاویست» لردن

---

[۱] «غوسپودین»، روسجه موسیو دیمکدر.

[۲] سلاو اولان بوتون ملتلرك، - مثلا کوچوك روسلرك، بویوك روسلرك، بیاض روسلرك، مالوروسلرك، صربلرك، چه‌قلرك، سلوواقلرك، پولونیالیلرك، خرواتلرك، سلووه‌نلرك، حتی اصلاً سلاو اولمامقله برابر بولغارلرك یکنسق بر ملت حالنه کلوب دولت قورمالرینی ایسته‌ین برجریان: تورانجیلق جریاننك بوتون تورك - تاتار عناصرینی برلشدیرمك ایسته‌دیکی کبی.

خوشلانمازلر ؛ لاکن ، پروفسور «توغانوفسکی» اعصار ایچنده اویله نادر یتیشیر بر « توغانوفسکی » ایدی که ، قولای قولای قالدیریلوب دارالفنوندن قاپی دیشاری ایدیله‌مزدی ؛ زیرا ، اونك یرینه کتیریله‌جك ألیق بر آدام بولونمادیغی ایچون، تاریخ فاکولته‌سنده‌کی « شرق قریب » کرسیسنك نا اهل اللرده قالماسندن قورقولوردی .

بناءً علیه بولشه‌ویکلر ، اونی داریلتمامق و بر چوق پروفسورلر کبی «توغان توغانوفسکی »یی ده مملکت خارجنه قاچیرمامق ایچون، حقنده مسامحه‌کار داورانیورلر ؛ بیلدیکی ، دیله‌دیکی شکلده فکرینی سویله‌مسنه مساعده ایدییورلردی .

پروفسور ، یالکز ذهنیتی اعتباریله دکل ، ـ عینی زمانده، چاتال صاقالی ، دارما داغنیق اوزون ، یاغلی صاچلری ، « تولستووقا » دینه‌ن بلی کمرلی روس مینتانی ، بول کولوتی، قوجامان ، کویلو چیزمه‌لیلریله‌ده روسدی ؛ حتی، عجائب طور و حرکتلریله‌ده روسدی .

درسك صوکنه دوغرو ، تقریرندن یورولمش کبی ، کرسیدن ایندی .

ایکی ألی پانطالوننك جیبنده ، ـ « آنفی ته‌آته‌ر » بیچیمی درسخانه‌نك آلت صحنلغنده دولاشدی ؛ اوزون و کیرلی طیرناقلی پارماقلرینی یاغلی صاچلرنده کزدیردی .

دقت ایتمشـدم : ـ نه زمان بویله یاپسه اوریژینال بر شی سویله‌ردی .

ایچمدن کندی کندیمه :

« ینه‌یپیکی بر فکر بولاجق ! » دییه دوشوندم. داهاده برشیلر دوشـونه‌جك ، تخمین ایده‌جکدم ؛ لکن دوشونمه‌مه امکان قالمادی .

زیرا ، چاتال صاقاللی پروفسور « توغان توغانوفسکی » ، أملاجیق کمیکلری ایکی یانه فیرلاق یوزینی بکا چویردی. آچیق ماوی کوزلریله کوزلریمه باقدی واوزون پارماغنی بکااوزاتدی:

ــ سز ! ـ دیدی .

آیاغه قالقدم .

وحیرت ایتدم .

هر کس‌ده حیرت ایتدی .

بر بکا ، برده پروفسـوره باقدیلر . چونکه ، منسـوب بولوندیغمز دارالفنونده‌تقریراصولی جاری اولدیغندن، پروفسور، یالکز آکلاتیر ؛ طلبه‌یه بر شی صـورمازدی . مدرسـلر ، دارالفنونلیلری شخصاً طانیمازلردی بیله ... « ته‌ز »لره کوره اجازت ویریرلردی .

بناءً علیه، « توغان توغانوفسـکی » نك بکا خطابنه حیرتده حقلی ایدم .

— سز تورکمشسکز ، اویله‌می ؟

— أوه‌ت ، غوسپودین پروفسور ، تورکم !

— درسلریمه سامع صفتیله‌می ، یوقسه فاکولته‌نك طلبهٔ اصلیه‌سی صفتیله‌می دوام ایدییورسکز ؟

— فاکولته‌نك طلبهٔ اصلیه‌سی صفتیله دوام ایدییورم ، غوسپودین پروفسور !

— «ته‌ز» یکزی هانکی موضوع اوزه‌رینه حاضرلایاجقسکز ، تورك کنجی ؟

— « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » حادثه‌سی اوزرینه حاضرلایاجغم ، غوسپودین پروفسور !

— « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » حادثه‌سی اوزرینه‌می؟اووو.. أیی بولمشسکز .. بو مسئله جداً أنته‌ره‌سان .. هم روسلری ، هم‌ده تورکلری فوق‌العاده علاقه‌دار ایده‌ر ...

« توغان توغانوفسکی »، سوزلرینی اکمال ایده‌مه‌دی .

زیرا ، « آنفی ته‌آتر » درسخانه‌مزك تا اوته طرفنده بر کورولتودر قوپدی .

بو کورولتو ، بن « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » سوزینی تلفظ ایده‌رایتمز باشلامشدی ؛ پروفسور بنم « ته‌ز »یمی موافق بولدیغی صیراده صوك پرده‌سنه واردی .

دوندم ، کورولتودن یانه باقدم .

فیل دیشی کیبی بیاض ایکی أل ، ـ سوویت موداسنه تبعاً قیزیل بر باش اورتو ایله اورتولمش ، فقط شاقاقلرندن لپسقه صاچلری فیرلایان ، ـ بر کنج قیز باشنك چهره‌سنی قاپاتمشدی؛ بو فیل دیشی ألك اینجه پارماقلری آراسندن کوز یاشلری صیزییوردی؛ و بو مینی‌مینی ألك آووجلری کنج قیزك هیچقریقلرینی بوغمغه اوغراشیوردی .

پروفسور « توغان توغانوفسکی »، بندن آیریلدی. ایکی ألی حالا بول کولوتنك جیبلرنده ، ـ آغلایان کنج قیزه دوغرو ایلریله‌دی :

ــ نه اولدی قیزم ، نه‌ك وار ؟ نه آغلایورسك ؟

کنج قیزده ایکی کوز ایکی چشمه ؛ ـ جواب یوق !

ــ سویله‌سه‌ك ئه ، یاوروم ! بر یرك‌می آغرییور ؟ نه‌ك وار ؟ دردك نه ؟

قیرمیزی باش اورتولو قیز ، فیل دیشی ألّلرینی بردن بره یوزندن چکدی . باشنی ، حدتلی بر حرکتله کری فیرلاتدی.

او زمان کوردم وطانیدم :

« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ایدی بو !

یعنی ، موسقووا دارالفنوننك اك کوزه‌ل قیزی ! خایر ، دارالفنونك دکل، موسقووانك ؛ ـ موسقوانك‌ده دکل، بوتون روس عرقنك اك کوزه‌ل قیزی !...

ماوی کوزلو ، لپسقه صاچلی ، پنبه بیاض تنلی ، موزون انداملی، ایری‌یاری .... حاصلی ، متارکه زمانلرنده،«ورانکل» هزیمتنی متعاقب، بوتون استانبولی چیله‌دن چیقاروب بوزغونه اوغراتان ، دەلی دیوانه ایدەن تیپ !... او تیپلك‌ده الك کوزەل أنموجی ، شاه ـ اثری !

« یەقاتەرینا پاولوونا »، بکا باقیوردی ؛ ـ بنی یییەجك کبی، کینله ، حدتله ، غیظ وغضبله باقیوردی .ـ حایقیردی :

ــ خرسز !!

الله الله ...

نه اولویوردی ؟ نه واردی ؟..

نەدن بن خرسز اولویوردم ؟

اساساً کندیسنی پك آز طانیردم . آرامزدەکی مناسبت ، اونك بکا یولده راست کلدکجه خفیف بر باش سلامیله‌اوکمدن کچمەسی ؛ وبنم ، او کچوب کیتدکدن صوکرا اونك باش سلامی قدار خفیف ، ـ حزین حزین ایچ کچیرمەمدی ؛ ـ أوەت ، آرامزدەکی مناسبت بوندن عبارتدی .

هایدی قیزدی‌ده آغزینه کلن ایلك کیفری صاوروردی دییەلم؛ فقط بن، « یەقاتەرینا پاولوونا »یه برفنالق یاپمامشدم که...

بوکا رغماً او ، مینی مینی یومروقلرینی صیقوب اوچ کره داها حایقیردی :

— خرسز !! خرسز !! خرسز !!
حدتی ینه‌ده‌یکه‌مه‌دی. او کندمه‌کی قوروتما کاغدی «تامپون»نی یاقالادیغی کبی اوزه‌ریمه فیرلاتدی. لاکن بن، - غایت ایی باسکه‌ت بول بیلدیککمدن، - «تامپون»لئ وجودیمه چارپماسنه مانع اولدم؛ اونی، بیوك برصوغوق قانلیلقله هوادن یاقالایوب یانمه قویدم.
پروفسور «توغانوفسکی»، مداخله ایتدی:
— بوقادار عصبیتکه سبب نه، قیزم؟ تورك کنجنه نیچون خرسز دییورسك؟
— نیچون اولاجق... «بالطه‌جی ایله قاته‌رینا»یی «تهزه» اولارق بن حاضرلایوردم؛ حالبوکه اوده حاضرلایورمش... محقق موضوعی بندن چالمشدر! خرسز !! خرسز !!
پروفسور «توغان توغانوفسکی»، صاغ أليله چاتال‌صاقالنك صاغ چاتالنی، - صول أليله‌ده صول چاتالنی طوتدی؛ و«آنیی‌ته آتو» درسخانه‌مزی کومبور کومبور کومبورده‌ته‌ن برقهقهه قوپوبردی.
— نه غریب برتوارد!- دیدی. - نه غریب برتوارد!..
باربشنیا [١] «یه‌قاته‌ریناپاولوونا» حالا عصبیدی. بکا بر کره داها:

[١] باریشنیا، روسجه مادموازه‌ل دیمکدر.

— خرسز !! ـ دیبه حایقیردی .

صوکرا ، یرینه اوطوردی ؛ قولنی ، تورکجه ۸ شکلندە ، صیراسنك اوستنه یاتیردی ویوزینی بو ۸ لڭ زاویەسنه قاپاتارق هیچقیرمغه باشلادی .

« توغان توغانوفسکی » ، سادەجه « شرق قریب تاریخی » متخصصی اِدکل ، عینی زمانده روحیات متخصصی ایدی غالبا که ، ـ بویله « ایستەری » نوبتلرینه طوتولانلرڭ ، ـ سینیرلری یاتیشمق ایچون ، ـ بر مدت یالکز قاللری ایجاب ایتدیکنی بیلیوردی .

بناءً علیه ، باریشنیا « یەقاتەرینا پاولوونا » یی اوحالده ترك ایدوب بکا دوغرو ایلریلەدی :

— ئەههه ، تورك کنجی ! ـ دیدی . ـ « تەز » لڭ هرنه ایسه شونك زبدةالزبدەسنی ، خلاصةالخلاصەسنی آکلاتباقالم .

چوق شکر که ، وثائقمك اهمیتلی بر قسمی یانمده ایدی : بو وثائق ، جا کتمك وپالطومك جیبلرینی ، ـ تراموای قوندوکتورلرینك چانطەلری کبی ـ شیشیرمکده ؛ و « سەرویەت » می [۱] بوفلا بر یاصدیغه دوندورمکده ایدی .

تیز بر حرکتله ، « سەرویەت » محتویاتنی اوکمه دوکدم ؛ جیبلرمده نه وار نه یوقسه هپسنی بوشالتدم ؛ وبونلرڭ ایچندەکی

[۱] اکثریا دارالفنونلیلرڭ قوللاندقلری بر نوع چانطه

نوط دفتریمی بولارق ایلك صحیفه‌سنی چویردم ؛ باشلادم آكلاتمغه :

— بالطه‌جی محمد پاشا ، قسطمونی سنجاغنك عثمانجق قصبه‌سنده دوغمش و اوراده بویومشدر . اقرباسندن تبردار (= بالطه‌جی) حاجی سفر آغا واسطه‌سیله بالطه‌جیلر اوجاغنه قبول اولونارق « خوب نفس » و « تحصیل علم موسیقی‌یه پرهوس » اولدیغی ایچون ، ایلك اوكجه مؤذنلك ایتمش وبالاخره یازیجی خلیفه‌لكی ایله تلطیف ایدلمشدر ... سلطان احمد خان ثالثك جلوسنده ، چویردیكی انتریقه‌لرله ایلك اوكجه «میراخور اول » وصو كراده ، « بالوزاره‌مسند قپودانی ایله مبجل» اولوب « قلایلی احمد پاشانك صدارتدن صرف وتحویلی وعزل‌وتبدیلی اراده بیورلدقده اون آلتی سنه شعبان‌المعظمنك یكرمی اوچنجی كونی مهر وكالت كبری ایله تبجیل » ایدلمشدی . بالطه‌جی محمد پاشا « صورت اعتباریله » هرنه‌قادار پك كوزه‌ل برذات‌ایسه‌ده ، سیرتی صورتیله معكوساً متناسبدی .. برطاقیم انتریقه‌لرچویره‌رك ...

« توغان توغانوفسكی » صوراتنی اكشیتدی . آلنی «ستوب» معناسنده اوزاتارق :

— دور ! — دیدی .

— نیچون غوسپودن پروفسور ؟ افاده‌مده برخطامی‌وار ؟

— دور !.. فضله اوزاتما ... دور !.. مسئله خطامسئله‌سی دكل ؛ لاكن ، تام جان آلاجق نقطه‌یه دوقونامامق مسئله‌سی !

خانملر ، افندیلر ! بیلیرسکزکه علمده ایکی اصول واردر :
بری ، « بسیطدن مرکبه » ؛ دیکری ، « مرکبدن بسیطه »
دوغرو کیتمکدر . مثلا ، علم حیوانات تتبعنده بولونورکن ،
بر حجیره‌لی اك بسیط عضویتلردن ایشه باشلانوب عمود فقریلی
حیواناته دوغرو کیدیله‌بیله‌جکی کبی (= بسیطدن مرکبه) ؛
بونك عکسنه اولارق عمود فقریلیلردن باشلایوب برحجیره‌لیلره
دوغروده (= مرکبدن بسیطه) توسیع تدقیقات ایله‌مك‌ده
قابلدر .. کذا ، فلسفه‌ده‌ده بوکا بکزه‌ین ایکی اصول واردر :
بری inductif ، یعنی استقرائی ؛ دیکری déductif ، یعنی
استدلالی اصوللردر. بونلردن برنجیسی، برطاقیم وثائق طوپلا-
یارق ، بو وثائقه استناداً بر نتیجه‌یه وارمغی ؛ ایکنجیسی‌ده ،
ألده موجود مثبت ، معین و مقنن برنتیجه‌یی تحلیل صورتیله
عناصر بسیطه‌یی بولمغی الزام ایده‌ر . . . ایمدی‌یی ، کله‌لم
مانحن فیهمزه !... « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » مسئله‌سی تدقیق
ایدیلیور . اورتاده « پروت » محاربه‌سی وار ، - معلوم محاصره
وار ، - « قاته‌رینا » نك درایت وکیاست وحسن تدبیری‌وار ،
۲۳ تموز ۱۷۱۱ ده بالطه‌جی محمد پاشا ایله بویوك پتروآراسنده
امضالانان مشهود معاهده‌نامه وار ؛- حاصلی معین ومقنن برنتیجه
وار ! - بنابرین ، بوراده تاریخجینك وظیفه‌سی ، بر جامعه ،
برکل ، برهیئت عمومیه تشکیل ایله‌ین بونتیجه‌یی تحلیل ایله‌مکدر ؛

عناصر بسیطه‌سنه آییرمقدر ... اویله دکلمی تورك کنجی ؟
جواب ویردم :
— أوه‌ت ، غوسپودین پروفسور !
— حالبوکه سز نه یاپدیکز تورك کنجی ؟... سز، معین ومقنن اولان بر نتیجه‌دن ، — یعنی « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا»نك تلاقی آنندن ، — ایشه باشلایوب « استدلالی » بر اصول ایله عناصربسیطه‌یی آرایوب بولاجغکزه ، یعنی « مرکبدن بسیطه» دوغرو کیدجککزه ، — یاکلش طرفدن تدقیقاته باشلادیکز ! « بسیطدن مرکبه » کیتدیکز ... بالطه‌جینك کویندن پروت محاربه‌سنه دوغرو کلیورسکز ... پکی آما ، حادثه‌نك نتیجه‌سی اولان پروت محاربه‌سی و۲۳ تموز سنه ۱۷۱۱ مصالحه‌سی تاریخ نظرنده معلومدر، مثبتدر... مظلم قالان نقطه‌لر محاربه‌دن اولکی جهتلردر. او حالده اولا ، محاربه ایله مصالحه آراسندن تدقیقات وتعمیقاته ابتدار ایله‌مه‌لی؛ بالاخره موضوعه‌دال بوداق صالمالیسکز !
— پك اعلا غوسپودین پروفسور! تام ایسته‌دیککز کبی یاپایم — دیدم. — تقریریمه محاربه ایله مصالحه آراسندن (تام بو نقطه‌دن !) باشلایورم ...
«معلوم عالیکز، محاربه ایله مصالحه‌نك تام آراسنده «قاته‌رینا» نك بعض تدابیری وار :
«روس اوردوسی تماميله محاصره آلتنه آلنمشدی. «قاته‌رینا»نك

عاشق اولان چار « پترو »، عسکرینك اطرافنی احاطه‌ایده‌ن
یکیچریلراورتاسنده هرتورلو وسائطدن کلیاً محروم، پك فجیع،
پك الیم کیجه‌لرکچیریوردی... صباحلره قادار اویویامایوردی...
یورتانیف یاتاغنده بریانده دونویور؛ متره‌سی«قاته‌رینا» یه
« آه ، نه‌در باشمزه کلن بو فلاکت ! ؟ » دییوردی .
« قاته‌رینا » ده اوکا جواباً ....

پروفسور «توغانوفسکی» نك چاتال صاقالی حدتله تیتره‌دی؛
کوزلری فال طاشی کبی آچیلارق :

— بویله آتماسیون تاریخجیلکمی اولورمش ؟ — دییه
حایقیردی . — محاصره اثناسنده بویوك «پترو» نك یاننده‌میدك،
تورك کنجی ؟! « پترو » ایله متره‌سی « قاته‌رینا » یاتاقده قونو-
شورلرکن چادیرلرینك قاپوسندنمی دیکله‌دك ؟!

— غوسپودین پروفسور! — دییه‌نزا کتله ایکیلدم. — متمادیاً
سوزیمی کسوب‌دورویورسکز. اکر بونجه‌سنه‌دریتیشدیردیککز
برطلبه‌نك فکرینه آزبجق حرمت ایدیورسه کز ، — بیراقیکز،
سوزیمی نهایتنه قادار سویلیه‌یم.. عاجزانه تدقیقاتم بالخاصه عثمانلی
تاریخلرینه استناد ایدر؛ اونلردن آلدیغم انطباعی سزه عیناً نقل
ایده‌جکم . . تقریرمدن صوکرا کرك سز؛ کرك باریشنیایه
« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » حتی دیکر آرقاداشلرم، مسئله حقنده آرزو
بیوردیغکز اعتراضلری سرد ایده‌رسکز . . هم سویله‌دیکم

سوزلرده‌یك آیقیری جهت‌یوقدر صانیرم. زیرا ، ده‌مین،بالذات کندیکز ، « نتیجه‌لردن تفرعات استدلالی » نی اصل اولارق قبول ایتمه‌می سویله‌مشدیکز . ایشته شمدی بن‌ده اویله یاپیورم ؛ « نتیجه » شویله: محاصره‌ده پك فنا بر وضعیتده قالان برچار وار.. چار ، متره‌سنی پك‌سه‌ویور؛ حتی اونی آیارتارق ، اسکی عاشقی ، « منچیقوف » دن آلمشدر ... أووت افندم ... بو جهت تاریخجه معلوم . بناءً علیه چار ، فلاکت زمانلرنده متره‌سنی یاتاغندن قوغمایوردی‌یا ... بالعکس اونکله داها صیقی فیقی آکلاشوب قونوشمالری لازمدی ... «پترو» نك محاصره اثناسنده اویقوسز قالدیغی‌ایسه درکاردر .. اویله دهشت انکیز برزمانده هانکی بابا یکیت اویابیلیر؟ اوحالده کوروبورسکز که توصیه ایتدیککز « استدلالی اصول » ، بنی ، « پترو » ایله « قاته‌رینا » آراسنده جریان ایتدیکنی سویله‌دیکم محاوره‌یه کتیردی . . . افندم ، اساساً بنده‌کز استانبول غزته‌لرنده انتشار ایدن تاریخی تفرقه‌لری تدقیق ایدییورم ... بو اثرلرك محررلری «استدلالی» اصولك پك کهنه وارمش اولاجقلر که دائما اوندن استعانه ایتمکده‌لر . تاریخی قهرمانلرك حاشا من حضور آبدستخانه‌یه کیرمه‌سنه‌قادار بوتون یاپدقلرینی آکلاتمقده‌لر.. مساعده بیورورسه کز، ـ یعنی سوزیمی کسمزسه کز، ـ دوام ایده‌یم. اکر سوزمی کسرسه کز فکریمی سویله‌ملك ایسته‌مم .

درسخانه‌ده خفیف بر کولوشمه ایشیدیلدی .

پروفسور « توغان توغانوفسکی » ده کولدی .

— سوزیکزی کسمه‌م، تورك کنجی ! نه‌سویلیه‌جکسه‌کز سویله‌ییکز ! — دیدی .

بن‌ده دوام ایتدم :

برنجی قسم

یاتاقده بر محاوره

— ... أوه‌ت ، غوسپودین پروفسور ! « بویوك پترو » ، یاتاغنده اویویامایور ؛ عذاب ایچنده متمادیاً صاغه صوله دونوب آهلایور، پوفلایور؛ ومتره‌سی «قاته‌رینا»یه « نه‌در باشمزه کلن بوفلاکت ! ؟ » دیوردی .

« « قاته‌رینا » ده اوکا جواباً :

«— « پترو »... «پترو»... —دیدی. — بنم حشمتمآبم!... بنم کوزه‌ل کوکرجینم [١] !... چوق أوزولویورسك دکلمی ؟

---

[١] کوکرجین، روسجه‌ده سه‌وکیلیلرك بری برلرینه قارشی صرف ایتدکاری کلمات تطییبیه‌دندر؛ عینی زمانده، تورك سرایلرنده‌کی « آرسلانجغم» سوزینه تقابل ایده‌ر .

«— بن أوزولمیه‌یم‌ده کیم أوزولسون ، « قاته‌رینا» ؟.. أنم اوزولمکله‌دکل، حدتمدن وتأثرمدن قودورمقله افاده ایدیله‌بیلیر..

«— حقلك وار، «پترو»م ... چوق فنا وضعیتده‌سك ... چوق فنا وضعیتده‌یز ... اوردومز چوق فنا وضعیتده ...

«— محو اولویورز ...

«— بلکه قورتولورز، « پترو » ... اللهك کرمندن امید کسیلمز !

« — اللهك کرمندن‌می ؟.. بن ، اللهه بل باغلامغی ، ـ «توکل» ی ـ تخته چیقدیغم کوندن اعتباراً روسیادن قوغدم !.. «توکل» ، ـ دوشمانمز « ده‌میر باش شارل » کبی ، [۱] ـ سنك سابق قرالك کبی ـ عثمانلی قرارکاهنده‌در شیمدی ... قورتولمق ایچون معجزه بکله‌میورم... بن، متفسخ کلیسا ذهنیتندن تمامیله تجرد ایتمش، یپ‌یکی و آوروپائی بر قافا ایله تخته جلوس ایله‌مش بر حکمدارم ... آنجق کندی قوتمه اعتمادم واردر ... فقط آرتق کندمدن‌ده صدقم صییریلدی «قاته‌رینا»! محواولدق، محو..

«— برخروج حرکتی یاپمامزه امکان یوقمی ؟

«— یوق ، « قاته‌رینا » ...

---

[۱] ایسوه‌چ قرالی « اون‌ایکنجی شارل» ۱۷۱۱ ده، « بیوك پترو»یه مغلوب اولوب عثمانلیلره التجا ایتمشدی . « قاته‌رینا » اصلا ایسوه‌چلی اولدیغی ایچون « پترو » بوراده برتلمیح یاپیور .

«— ...

« چار « پترو » ایله مترەسی « قاته‌رینا » ، محاوره‌نك بو نقطه‌سنده برمدت صوصدیلر. بری برلرینه یاقین بوتون انسانلرك یاپدقلری انسیاقی برحرکتله صارماشوب دولاشدیلر .

« «قاته‌رینا» ، عاشقنك آلمان موداسنه تبعاً اوجلری هوایه قالدیریلمش بییقلرینی اوقشادی ... »

بییقلرك اوقشاندیغی حقیقت تاریخیه‌در !

تقریرم بو نقطه‌یه کلنجه ، درسخانه‌مزده بر کولوشمه اولدی .

طلبه‌دن برقاچی، سوز سویله‌مك اوزره، پروفسور «توغان توغانوفسکی» دن مساعده ایسته‌دیلر. لاکن پروفسور، سوزیمی کسمه‌مك خصوصنده بکا ویردیکی وعدی خاطرلایارق ؛ — « بن قاریشمام ، اوکا صوریکز! » معناسنده اوموز قالدیردی .

بن‌ده، سؤال‌صورمق آرزوسنده بولونان طلبه آرقاداشمه مساعده ویردم . بو ، اللی ـ اللی‌بش یاشلرنده ، صاقاللی بر دارالفنونلی ایدی . شویله صوردی :

— عفو ایده‌رسکز ، تورك کنجی ! فقط سوزلریکزده برقیمت تاریخیه کوره‌میورم! «استدلال اصولی»ایله بیان‌مطالعه ایده‌جکدیکز. حالبوکه («قاته‌رینا»، عاشقنك هوایه قالدیریلمش

بیقلارینی اوقشادی!) دیبورسکز. بونی نره‌دن چیقاردیکز؛
بوسوزك قیمت تاریخیه‌سی اولا بیلیرمی؟

کولدم؛ و دیدم که:

— بالطبع اولا بیلیر... اولا بیلیر دکل، واردر!! سویله‌دیکم
سوزلرك هر بری آلتنده، حتی سزه صاچما کورونه‌ن بو سوزده
بیله، مهم بر تاریخی حقیقت کیزلیدر.. اونوتمایکز که «پترو» نك
زمان سلطنتنه قادار روسیاده صاقالسز تك ارکك یوقدی! کذا،
بیقلری هوایه قیوریلمش ارکك‌ده موجود دکلدی... بیق
موداسنی، هم ده زورله، دایاقله، سهپا ایله مملکته صوقان
«پترو» در. «پترو»، بالذات کندی بیقلرینه‌ده اهمیت مخصوصه
عطف ایله‌ردی. بونی رسمنه باقار باقماز درحال آکلایورز.
بناءً علیه «پترو» نك الك جاذب طرفی «آلالمان» بیغی در. ومادامکه
محاصره کیجه‌سی، «قاته‌رینا» نك عاشقی «پترو» ایله برابر بولوندیغنه
اعتراض ایتمه‌دیکز؛ اوحالده پك مودایه موافق اولان بیغنك،
او کیجه، متره‌سی طرفندن اوقشانماسنی‌ده بر حقیقت تاریخیه
صورتنده قبوله مجبورسکز.

بو منطقی و تاریخی استدلاله قارشی آقان صولر دوردی.
صنف، طس س س کسیلدی.

بن‌ده، مظفریتمدن جسارت آلارق، سوزیمه داوم ایتدم:

«قاته‌رینا» بسه‌کیشی‌یه مقره‌سلك ایتمشدر!

— اوه‌ت غوسپودین پروفسور! اوه‌ت «غوسپوژا» [١] لر، «باریشنیا» لر، «غوسپودین» لر... محاصره کیجه‌سی، چارله معشوقه‌سی، یاتاقلرنده بویله قونوشیورلردی.

«قاته‌رینا»، بردنبره یورغانی آچدی و بلور کبی ده‌قولته وجودیله اورتایه چیقدی.

«اواثناده، - یعنی «قاته‌رینا»نك یورغانی آچدیغی اثناده - بر آن «پترو»نك وجودی‌ده کورونمدی.

«بو وجود، قادینککنك عکسنه، باشدن باشه قیللرله اورتولو ایدی؛ وعادتا، غریب وافسانوی برحیوانك وجودینی آکدیریوردی.

«واقعا هوا صیجاقدی؛ - (چونکه معلوم یا: «پروت» محاربه‌سی یازین جریان ایتمشدر!) - فقط «پترو»، عصبیت ایچنده تیتره‌دیکی ایچون، ینه یورغانه بوروندی؛ «قاته‌رینا» ایسه، شمال مملکتلرینك خبر دائمیلرندن تقطیرایدیلوب خلق اولونمش قادار کوزه‌ل وجودیله یاتاغك کنارینه اوطوردی؛ وآچیق رنك ماوی کوزلرینی، قارشی تپه‌ده چادیر قوران، چادیری اطرافنده بویوك آتشلر یاقدیروب شهرآیینلر یاپدیران «عثمانلو»

[١] «غوسپوژا»، روسجه مادام دیمکدر.

وزیری بالطه‌جی محمد پاشانك بولوندیغی استقامته‌چویردی .

«ــ«پترو» !... «پترو» !.. ــدیدی.ــ بنم حشمتمآبم!.. بنم گوزه‌ل کوکرجینم ... بن ، سنك متره‌سك اولمازدن اول ، داها ایسوه‌جده‌ایکن، پروتستان مذهبنه سالك راهب «غلوق»ك خدمتجیسی ایدم.. بو پاپاس، هنوز بن اون‌دورت یاشمده بولوندیغم برصیراده، ــ باباسی مجهول برقیزاولدیغمدن بالاستفاده،ــ بکریتمی چالدی... سن بونی بیلیورسك... و بنی اوپاپاسك خاطره‌سندن قیصقانیورسك ... أوه‌ت حشمتمآبم ... سن بنی باشقه‌لرینك خاطره‌لرندن‌ده قیصقانمقده‌سك!.. قیصقانمقده‌سك، حشمتمآبم! زیرا ، اون سکز یاشمده ایکن ، « اون ایکنجی شارل » ك اوردوسنه منسوب بر ضابطله أولندیکمی ، و زوجمك ، بر محاربه اثناسنده روسلر طرفندن اتلافی اوزه‌رینه سزه أسیر دوشدیکمی ، اوندن صوکرا ، اصلاً آلمان اولان جنرال « باوئه‌ر » ك ؛ دیرکن مارەشال « شه‌ره‌مه‌تیه‌ف » ك ؛ و نهایت، « مچنیقوف » ك ألنه کچدیکمی ؛ ــ و شیمدی تعبد ایده‌رجه‌سنه سه‌ودیکك بو وجوده بوتون بو اسمی کچن انسانلر طرفندن تصاحب ایدیلدیکنی بیلیورسك !...

« پترو »، قیلای وجودیله، یاتاغنده دوغرولدی. معارضلرینك اعدامی ایچون جلادلرینه امر ویردیکی سسله حایقیردی :

« ــ سکا بندن اول باشقه‌لرینك‌ده صاحب اولدقلرینی

مع الأسف بیلیورم ... اگر بو دنیا یوزندن اونلرك وجودلرینی قالدیرمقله، سنك باشقه‌سنه عائد اولدیغکه دائر خاطره‌لری سیلمك ممکن اولسه ایدی؛ جلادلریمه («باوئه‌ر» ی «شه‌رمه‌تیه‌ف»ی، «منچیقوف» ی اعدام ایدیکز!) امرینی ویریردم؛ زوجك اولان اسوه‌جلی ضابطك مزارینی خاك ایله یکسان ایدردم؛ و تا ازلدن بکا موعود بکریکی چالان پروتستان پاپاسی «غلوق»ی چارمیخه گره‌ردم.

« — فقط دست قضانك مقدراتمه یازدیغی بو یازی‌یی سیلمك الکدن گله‌یور، دکلمی حشمتمأبم؟!

« — گله‌یور، «قاته‌رینا»!

« — اویله ایسه، سکا خبر ویره‌یم که، ینه عینی دست قضا، نی، بالطه‌جی محمد پاشانك وصالنه گونده‌ریور. وجودیمی بالطاجی‌یه ویره‌جکم، «پترو»!

« «ده‌لی پترو»، ده‌لیجه بر حرکتله، یورغانی صرتندن آتدی و «قاته‌رینا»نك براق بر شمال فجرندن تقطیر ایدیلوب تکثیف اولونمش بر افق پارچاسی کبی گوزه‌ل وجودینه، — قاصیرغه، شیمشك و ییلدیرم دولو بر قارا بولوط قادار قارا و قیللی وجودیله چوللاندی ...

« — نه؟؟ — دیدی. — نه‌ده‌دم؟؟ ... «ده‌لی پترو»نی بر داهامی دلیرته‌جکسك ...

« — « پترو » ... « پترو » ... حشمتمأبم ... بنم کوزدل کوکرجینم ! .. براق بنی ... براق .. براق « پترو » جغم ... براق « پتروشقا » جغم ... [١]

شرررراق !! شرررراق !! شرررراق !!

« لاکن « ده‌لی پترو » ، « قاته‌رینا »یی بیراقمادی .

« دیو - پری مصاللرنده دیولرك پریلره یاپدقلری بوتون اشکنجه‌لری « قاته‌رینا »یه یاپاجقدی .

« متره‌سنی ، بر أليله ، اوزون ، دالغالی صاچلرندن یاقالادی ؛ - متره‌سنك صاچلرینی بوردی ، بوردی ؛ - متقاص پارماقلری آراسنه صاردی ؛ - وصوکرا ، « قاته‌رینا »یی عصبی بر حرکتله چکوب ، یاتاغندن یره دوشوره‌رك ، - یوموشاق و قوملو طوپراغه سریلی قافقاس خالیسی اوزرنده سوروکله‌دی ، - سوروکله‌دی ، - سوروکله‌دی . . . . بونکله‌ده قانمادی . - بوش قالان الیله « قاته‌رینا » نك چیپلاق تننه یاپیشدیردی شاماراری ، - یاپیشدیردی توقاتلری ، - شرررراق !! - شرررراق !! - شرررراق !!

« — قالتاق !!! سن ها ؟ ... سن ها ؟ ... داها شیمدیدن ... داها محاصره‌ده ایکن ... داها صولك وقطعی محاربه‌یه کیریشمه‌دن ..

[١] « پتروشقا » ، روسجه « کوزه‌ل پترو » ، « جوجی پترو » نوعندن بر لفظ التفاتیدر .

داها بن أولمه‌دن ... داها سن ، « عثمانلو » نك پنچه‌سنه أسیر دوشمه‌دن ... داها بورادە ، بنم قوینمده ، بنم یورغانمك آلتنده یاتارکن ... وجود کده بنم وجودلریمك صیجاقلغنی دویارکن ... بندن صوکراکی عاشقکی ، او صاقالی کوبکنه قادار واران مسلمانی ... او قاپو قولنی ... او قاپو قولنك قوینی ... او قسطمونیلی آینك اوستکده صولوماسنی ... او پادشاه وزیرینك نجه آیدر قاری کورمه‌یوب‌ده شاخه قالقان احتراصنی دوشونویورسك ؟؟ .. سن ها ؟؟ ... سن ها ؟؟ بنم طاپیندیغم ، وبکا صاپینیور صاندیغم «قاته‌رینا» ؟... قالتاق!!!

« شرررراق !!- شرررراق !! - شرررراق !! »

صنفده یکیدن کورولتو اولدی . اوته‌دن بریدن «هششت»لر ، قلم طیقیردیلری یوکسلدی . آکلادم که ، بو صوك جمله‌لری درسخانه داخلنده سویلنمه‌یه‌جك براسلوبده بولمشلردی .

بناءً علیه ، ایضاحات ویرمك اضطرارینی دویدم :

— «غوسپودا» [١] ! — دیدم — بو سویله‌دیکم سوزلری علم نامنه سویله‌یورم . بناءً علیه بنی علم نامنه دیکله‌یه‌جکسکز . زیرا بو سوزلرك هپسی تاریخی حقیقتلردر ؟ — أوت ، تاریخی

---

[١] روسجه‌ده ، هم قادینلره ، همده ارککلره قارشی خطاب ایدیلیر بر تعبیردر .

حقیقتلر ... حتی صوك جمله‌م بیله ؛ - سزی اوطوردیغکز یرده خومور خومور خومورداتان ؛ - هپکزی «هششش» دیه حایقیرتان ، - بنی سکوته دعوت ایچون سزه قلم طیقیر - داتدیران سوز بیله : - (او پادشاه وزیرینك نجه آیدر قاری کورمه‌یوب‌ده شاخه قالقان احتراصنی دوشونویورسك !) سوزی بیله ، - بر تاریخی حقیقته مستنددر ؛ - زیرا ، جمله کزده بنم کبی پك اعلا و پك رعنا بیلیورسکزکه ، سفر اثناسنده ایکن اوردویه « عورت » آیاق باصامازدی ؛ - حتی ، وزیرك چادرینه کیرمك شرطیله بیله بو کاپك جواز یوقدی ... اوردوده یالکز « جیوه‌لك » لر [١] واردی . . . جیوه‌لکلر ایسه قادین دکلدر ... بناءً علیه ، أی غوسپودلر ، کورویورسکزکه : سوزلرمده علم خارجی کلمهٔ واحده یوقدر ؛ - علمه موافق شأنیتلر ایسه ، ظاهراً نه درجه ده‌قولته اولسه‌لر ، دارالفنون کرسیلرنده آچیقدن آچیغه سویله‌نه بیلیرلر ؛ - تورکجه‌ده ، بنم آنالسانمده (بر حقیقت قالماسین عالمده اللهم نهان !) دیه بر ده مصرع واردرکه ، بو مصرع ، ضرب مثل حکمنه کچمشدر !...

---

[١] یکیچریلرله سپاهیلرك ، - یوزلرینه یاریم بچه اورتدوره‌رك - یانلرنده کزدیردکاری ، وسقیم اعتیادلرینه آلت ایتدکاری ارکك چوجقلرینه «جیوه‌لك» تعبیر اولنوردی‌که ، - بو « جیوه‌لك » لر ، حین سفرده ، یوزلرنده‌کی بچه‌یی‌ده چیقاریر حرب قیلیغیله سفره اشتراك ایده‌رلردی .

ساخته و یاپماجقلی اوتانوب صیقیلمالر اوغرینه حقیقتلرك قربان کیتمه‌سنه ، مسکوت قالماسنه راضیمیسکز «غوسپودا» ؟
اینجه‌لی قالینلی ، قادینلی ارککلی :
— راضی دکلززز . . .
— دوام ، دواااام ...
سسلری یوکسلدی .
دوام ایتدم :

«— أوه‌ت غوسپودین پروفسور ... أوه‌ت» «غوسپوژا» لر، « باریشنیا » لر ، « غوسپودین » لر .
« « ده‌لی پترو » ، متردسی « قاته‌رینا » یه :
« — قالتاق !!!! — کفریله حایقیردی .
«واونی کوپلره بینمش غضبنك بوتون قودوزلغیله آلا بیلدیکنه شامارلادی : —شرررراق !!— شررررراق !! —شررررراق !!...
« — سن ها ؟ . . . سن ها ؟ ... — دیبه بوینه باغیروب دورویوردی . — سن بنم فلاکتمی سزینیر سزیمز ، بندن صوکراکی عاشقلك کیم اولاجغنی تخمینله‌ییوردك ،اویله‌می؟؟...
کوزلریکی بالطه‌جینك چادرینه دیکدك . . . بن أولنجه ، بنم اوردوم محو اولنجه ، اسیر حرب دوشه‌جککی ، و بوقادار کوزه‌ل ، بوقادار موزون ، بو قادار خارق‌العاده وجودکله

ألبته وزيرك شهوتی غیجیقلایاجغنی تاصارلادك . . . بونی عقلكدن كچیردك ... و بونی عقلكدن كچیرمكده قالمایوب ، بكا ، آچیقدن آچیغه سویله‌دك : (سندن صوكرا ، بالطه‌جینك متره‌سی اولاجغم !) دیدك ... قااااالتاااااق !!! ... قااااالتااااق !!!! ... ققققاااالللللتتتتتاااااق‌قق‌ق !!!! ... اویله‌یا . . . سز قاریلر هپ بویله‌سكز ... هپكز بویله‌سكز . . . ارككلرده آنجاق موقع اقبالده ایكن كوله‌مسه‌رسكز ... حالبوكه صوكرا ، سه‌وكیلریكز ، یاخود ، قوجالریكز موقع اقبالدن دوشدیلرمی ، ـ بر بالطه‌جی‌یه ، بر « تاتاروا »[١] یه رام اولورسكز ...

« ــ وورما ، وورما « پترو » م . . . [غریب شی ! « قاته‌رینا » ، بو « وورما » یی « وور ! » دیر كبی تشویقكار بر طرزده سویله‌یوردی : طبقی ، ایسته‌ریك قادینلرك احتراس آنلرنده « یاپما ! » دیدكلری طرزده ...]

« ــ ققققاااالللللتتتتتاااااق‌ق‌ق !!!!

« ــ وورما ! .

« ــ شامارلایاجغم !! ووراجغم !!

« ــ پكی ، وور .. فقط دیكله ...

« ــ حالا سویلیه‌جك لافك‌می وار ؟؟ ..

---

[١] اسكی مسلمانلرك خرستیانلره « كاوور » دیدكلری كبی ، اسكی ذهنیتده‌كی روسلرده مسلمانلرك جمله‌سنه بردن مقام تزییفده « تاتاروا » دیرلر .

« — وار ، « پتروشقا » جغم !

« — سویله !

« — سویلیه‌یم ...

« — سویله قالتاق سویله !! ... سویله قااااالتااااق !!...
قااااالللتتتتااااااق !!!!...

« شررررراق !! – شرررراق !! – شرررراق !!

« — وورما ، « پترو »...

« — پکی ... وورمایورم ، سویله!...

« — پارمقلریکه دولادیغك صاچلریمی براق .

« چار، صول ألینك پارماقلرینی آچدی ؛ – کنج قادینك صاچلرینی بیراقدی ؛– لاکن ، خینجینی حالا آلامامش کبی ، « قاته‌رینا » یی کوکسندن ایته‌رك ، چادیرك تا اوته طرفنده ، یرده سریلی دوران قوجامان وبیاض بر شمال آییسی پوستی اوزه‌رینه دوشوردی .

« اسوه‌جلی قادینك ایری یاپیلی ، أتلی بودلی ، بم بیاض وجودی ، بوشمال آییسنك اوزون ، بیاض قیللری آراسنده بردنبره وحشی بر منظره آلمشدی .

قادین ، دایاقدن خوشلانیور !

« « قاته‌رینا » ،– بیلینه‌مز نیچون ،– احتمال «ده‌لی‌پترو»نك

ألنان قورتولدیغی ایچون ؛ ـ و ینه احتمال ، اوزرینه ییقیلدیغی بوعمشهری جاناوارك وحشت تلقین ایدیجی دیك وسرت قیللریله بلا واسطه تماسه کلوب جاناوارلاشدیغی ایچون ،ـ هجوم وضعیتی آلای : ـ باجاقلری اوستنده ، آتیلمغه مهیا بر یابان کدیسی چویکلکیله طوپارلاندی ...

« واو زمان « پترو » صانابیلیردی که ، « قاتەرینا » ، یرندن صیچرایوب ، آل چادیرك صاچاقلی پردەسنده آصیلی دوران یدی صیریملی ، و صیریملرندن هر برینك اوجی قورشونلی « قنود » ی [۱] ـ بویامان قازاق « قنود » ینی ، ـ ألنه کچیرەجك..

« فقط خایر !! ـ « قاتەرینا » نك مقصدی « پترو » ایله بوغوشمق دکلدی !ـ « قاتەرینا » نك مقصدی : ـ بو هجوم وضعیتنده ، وجودینك حرکتیله افاده ایتدیکی کینی ، نفرتی ، غیظنی ،ـ « دەلی پترو » نك شامار ، کفر و نعره حالنده اندفاع ایدەن کینیله ، نفرتیله ، غیظیله تأنیس ایلیەرك ،ـ «عثمانلو» یه قارشی چویرمکدی .

« «عثمانلو» یه ...

« « عثمانلو » اردوکاهنه ...

« « عثمانلو » اردوکاهنك قلبکاهنه ...

« « عثمانلو » اردوکاهنك وزیرینه ...

---

[۱] قنود ، بر نوع روس قیرباجیدر .

« بالطه‌جی محمد پاشایه ...
« او قسطمونیلی‌یه ...
« ایشته ، بونك ایچوندرکه ، چارك اسوه‌جلی مترهسی ، آل چادرك صاچاقلی پرده‌سنده آصیلی دوران یدی صیرملی و صیرملری قورشونلی قازاق « قنود » ینه صاریلاجق پرده ، — غایت مشفق ، غایت ملتفت بر سسله ، — روس چارینه :
« — « پترو » جغم .. « پتروشقا » جغم .. بنی حشمتمأبم .. — دیدی . — سن بنی دو کدك ؛ فقط بن ، سنی ، بوقابا بوخشین حالکله او قادار سه‌ویورم که ، بو کیجه‌دن تیزی یوق ، اوردوکی قورتاراجغم !
« — !!!
« — تعجب ایتمه « پتروشقا » ... سوریه‌لی « سه‌میرامیس » آثوریلره ناصل برقلعه فتح ایله‌دیسه ، ایسوه‌جلی « مارط » [١] ده روسلره بر مظفریت بخش ایده‌جکدر .
« — پیغمبرلرك و عزیزه‌لرك معجزه یاپدقلری دورلرچوقدن گچدی ... عیسی دیریلسه ، بلکه تکرار بر أولویه جان ویره بیلیر ؛ فقط بنم بو بیتکین ، بو پریشان اوردومی قورتاراماز .
« — بن قورتاریرم !
« — ناصل ؟؟

---

[١] « مارط » ، « قاته‌رینا » نك ایسوه‌جده‌کی اسمی ایدی .

« — «عثمانلی» وزیری ایله‌خصوصی صورتده آکلاشارق...

« — نه‌دده ؟.... ینه‌می اولاف ، قااالتااااق ..

« « ده‌لی پترو » ، آل چادیرك صاچاقلی پرده‌سنده آصیلی دوران یدی صیرملی وصیرملرندن هر برینك اوجی قورشونلو « قنود»ه ، — ده‌مین، « قاته‌رینا » نك قاپاجغنی صاندیغمز قازاق قیرباجنه ، — بوسفر کندی صاریلمقده ایدی که ؛ — بیاض قیللی آیی پوستی اوزه‌رنده کی اسوه‌جلی قادین ، — بر آن أول ، شامارلرله پچه پچه قیزارمش بیاض وجودینی نیازکار بر انحنا ایله قیوراندیردی .

« — دوشون ، « پتروشقا » ! — دیدی . — باشقه چاره یوق ، باشقه چاره یوق !... بوکون دکلسه یارین ، اسیر اولاجغز ؛ « بالطه‌جی » نك ألینه کچه‌جکز ؛ — واو زمان « بالطه‌جی » بکا بوسبوتون بالطه‌یی آصاجق ؛ — بن بوسبوتون اونك اولاجغم ! — قابا صاقالی ، کوکسنك یاریسنی پرده‌له‌ین بو « تاتاروا» یه بنی بوسبوتون قاپدیراجقسك... حالبوکه‌شیمدی ، ساده بر کره ایله ، — ساده بر کیجه ایله ، — قورتولابیلیرم ؛ — بن قورتولوب اوردوده‌کی قورتارا بیلیرم . . . واو زمان « بالطه‌جی » نك خاطره‌سی اسکی عاشقلریمك : — پروتستان راهبی « غلوق » ك، قوجامك ، جنرال « باوئر » ك، ماره‌شال « شاره‌مه‌تیه‌ف » ك و « میچنیقوف »ك — خاطره‌لری آراسنه

قاریشیر ؛ ـ سندن غیری بش کیشینك اولمشدم ؛ ـ شیمدی ده، یکی بر ضرورت قارشیسنده ، آلتنجی کیشینك اولاجغم ! ـ دوشـون که ، بویله‌لکله ، اوردویی قورتاراجغم ؛ ـ اوردویی قورتاردقدن‌صو کرا، « بالطه‌جی »نك چادیرندن ینه سکا، ـ ینه سنك یاتاغکه ،ـ ینه سنك یورغانکك آلتنه ، ـ ینه سنك «آستراغان» لر [۱] قادار قیویرجق قیللی کوکسکه دونه‌جکم. .

« ـــ آخ‌خ‌خ ...

« ـــ بیلیورم: ـ چوق اضطراب چکیورسك «پتروشقا».. چوق اضطراب چکیورسك .. فقط اضطرابکك دینمه‌سی ایچون بر نیشته‌ر لازم ، ـ بر نیشته‌ر ضربه‌سی لازم! ـ بو نیشته‌ر ضربه‌سندن صوکرا ...

« ـــ یلان‌ن‌ن ... بنی نیشته‌رله‌مك ایسته‌ین یلان !!

« ـــ ینه نه اولدك « پترو » ...

« ـــ بنی آلداتیورسك !

« ـــ بوکا نره‌دن حکم ایتدك ؟

« ـــ بنی بیراقوب قاچاجقسك .

---

[۱] روسیاده « آستراغان »ده موجود بر نوع قویونك ، ـ کبه ایکن، ـ قارنی یاریلارق ایچندن قوزو آلینیر ؛ وبو قوزونك دریسندن قیویرجق تویلو روس قالپاقلری یاپیلیرکه ، « قاته‌رینا » سه‌وکیلیسنك قیللی کوکسنی بومقبول روس متاعنه، « آستراغان » دریسنه، بکزه‌تیور.

« — نه صورتله ؟!

« — « عثمانلو » اوردوکاهنه کیدوب اوراده قالاجقسك؛ اورایه یرلشه‌جکسك... سن ذاتاً دوشمانمز « ده‌میرباش شارل »ك تبعه‌سندندك ، — ایسوه‌جلیسك ! — شیمدی ایسه « شارل » دوشمانده مسافر ... بلکه‌ده دوشمان قرارکاهنده . . اونلره التحاق ایده‌جکسك . . . حتی بزم اسراریمزی اونلره سویلیه‌جکسك ...

« — ایسوه‌جده ، پروتستان پاپاسی « غلوق » ك أونده سوردیکم سفیلانه حیاتدن خیری نه کوردم که ایسوه‌ج قرالی « شارل »ه قارشی قلبمده منتدارلق دویایم ...

« — سن بنم یا چوق دوشمانم ، یا چوق دوستمسك ، « قاته‌رینا » . .

« — سنك دوستکم ، « پتروشقا » ..

« — بکا اویون اوینامیورمیسك ؟

« — سکا اویون اوینایورسه‌م بنی أولدورورسك ، « پترو-شقا » ..

« — سنی أولدورورمی‌یم ؟ نره‌ده ؟؟

« — « عثمانلو » اردوکاهنده ..

« — « عثمانلو » اردوکاهنه بن ده‌می کله‌جکم ؟

« — سن ده کله‌جکسك . . .

سادیزم و مازوهیزم

« « ده‌لی پترو » یی بر دوشونجه آلدی . یاتاغنك كنارینه اوطوردی ، — قاشلرینی چاتدی ، — عقلندن بر سورو شیلر گچیرمگه باشلادی :— بو قادینه ایناننق جائزمیدی ؟ بو قادین اونی آلداتمایورمیدی ؟ — آلداتماسی ، محتمل دگلمیدی ؟ —« پترو » نك ، كندی ذكاسنه ، كندی بیلگنه فوق‌العاده اعتمادی واردی :— أوه‌ت او ، كندی ذكاسنه گووه‌نه‌رك روسیاده بونجه یكیلكلری بونجه انقلاباتی میدانه گتیرمشدی ... — لاكن « قاته‌رینا » نك ذكاسی‌ده یابانه آتیلیرلر ذكالردنمیدی‌یا ؟ — فی‌الحقیقه ، ایسوجده ، بر پروتستان پاپاسنك أونده تم‌التدارك یتیشیورمش نه ایدوكی بلیرسز بر قیز ایچون ، — بیچ بر قیز ایچون ، — اسارت حیاتنه دوشدكدن صوڭرا بیله ، — چار سراینلرینه‌قادار یوكسه‌لیورمك ، اهمیتسز ایشلردن دگلدی !... — واقعا ، « قاته‌رینا » نك « پترو » یه حلول اتمكنده گوزللگی پك بویوك بر عامل اولمشدی ؛ — لاكن بونده ، گوزللگی ایله برابر ذكاسنك‌ده دخلی یوقمیدی ؟ — شبهه‌سزكه واردی . — « قاته‌رینا » ، برچوق سرای أنتریقه‌لرینی « پترو » نك لهنه اداره ایتمشدی . — « پترو » ده ، « قاته‌رینا » یه آز نفوذ ویرمش دگلدی هانی ... — اونی سرایك گوز ببكی حالنه گتیرمشدی . — « پترو » ، « قاته‌رینا » نك « ضعیف

دامارینی » یاقالامش اولدیغنی صانیوردی : ـ « قاته‌رینا » یی کندینه بند اتمك ایچون ، ـ یاورلره یوز ویرمه‌مه‌سنی تأمین ایچون ، ـ بر قولاینی بولمشدی :ـ « قاته‌رینا » نك خسته‌لغندن استفاده ایدیوردی ! ـ أوت ، « قاته‌رینا » خسته ایدی ؛ « قاته‌رینا »، روحی بر خسته‌لقله معلولدی ؛ ـ وجودی عذاب آلتنده قالمقسزین ، ـ توقاتلانمقسزین ، قامچیلانمقسزین ، ـ احتراصی دینمه‌یوردی ؛ ـ « پترو » ، بونك فرقنده ایدی ؛ ـ بونك فرقنده اولدیغندن دولایی عشق و محبت فصللرنده ، ـ مطلقا برصودن بهانه ایله حدتلنه‌رك ، ـ بوفصللری دایاق فصلنه تحویل ایدیویریردی . ـ دائما بویله ، « قاته‌رینا » یی یاتاغندن یره یووارلار ، ـ متره‌سنك چیپلاق وجودنده شامارلرینی شرروراقلاتیردی !...ـ «قاته‌رینا»، خیرپالاندقچه، شامارلاندقچه قیرباجلاندقچه « پترو » یه قیزاجق و نفرت بسلیه‌جك یرده، بالعکس ، ـ داها بند اولور ، ـ اونك قابا ویرتیجی ارککلکنه حیران قالیردی . ـ احتمالکه ایسوه‌جلی قادین ، بو غیرشعوری انهماککنك ، ـ (یکرمنجی عصرده « مازوخیزم » اسمنی آلان خسته‌لغنك) ـ فرقنده دکلدی ؛ ـ احتمالکه او ، « پترو »نك کندینه قارشی درشت معامله‌سنی ، ـ کندینی توقاتلایوب سیللەلەمه‌سنی ، « قنود » لاماسنی ، ـ طبعنده‌کی خشونته ، ـ بو خشونتك اندفاعلرینه عطف ایدیوردی ؛ ـ لاکن بوبدنی

عذاب، ایسوه‌جلی قادینی روس‌چارینه باغلایوردی...«پترو»،ـ
متره‌سنك ضعیف دامارینی بیلدیکی ایچون،ـ و بو«مازوخیست»
قادینك، کندیسی قادار «سادیست» [۱] برارکك بولامایاجغنی
آکلادیغی ایچون ، ـ « قاته‌رینـا » یی کندی اردوکاهنده
کیمسه‌دن ، ـ آما هیچ کیمسه‌دن قیصقانمایوردی ؛ـ «پترو» ،
« ســادیزم » لك ، « مازوخیزم » لك اسملرینی بیلمه‌یوردی ؛
لاکن بونلرك نه اولدیغنی بیلیوردی ! ! ـ أوه‌ت « پترو » ،
مکمل بر « سادیست » دی ؛ ـ اونده ، « سادیزم » لك بوتون
تظاهرلری واردی : ـ سه‌ودیکی قادینی ایصیرمق ، توقاتلامق،
قیرباجلامق،ـ سه‌ودیکی قادینك صاچلرینی قوپاریرجاسنه بورمق
اونی ذوقیاب ایله‌یوردی ! ـ صوکرا ، داها عجائب شکلده ،
داها مفرط شکلده بر « سادیزم » ه مبتلا ایدی : ـ تبعه‌سنه
اشکنجه یاپدیرمق ؛ـ تبعه‌سنه یاپدیردیغی اشکنجه‌لرده‌بالذات
حاضر بولونمق ؛ ـ حتی بالذات اشکنجه یاپمق ؛ ـ اعداملری
بالذات اجرا ایتمك ! ـ ایشته « پترو » ده‌کی مفرط « سادیزم »
تظاهرلری . . [بر حقیقت تاریخیه‌در بو ، « غوسـپودا » !

---

[۱] « سادیزم »، « مازوخیزم » لك عکسیدر . «سادیست»لر،
باشـقه‌لرینه بدن اشکنجه‌سی یاپمقله ؛ ـ « مازوخیست » لر ایسه ،
کندیلرینه بدن‌اشکنجه‌سی یاپدیرمقله‌ذوقیاب اولورلر ؛ ـ احتراصلرینی
تطمین ایده‌رلر .

« پترو » ، اعدام محکوملرینی بالذات ایپه چکیور ، ـ اعدام محکوملرینك قفاسنی بالذات کندی ألیله کسیوردی ؛ ـ حتی ، او دورك رسامل‌رندن « غریغوریه‌ف » لـ موسقوواده‌کی «ترتیا قوفسکی غالوری » اسملی رسم مشهرنده بونقطه‌یی تثبیت ایدن برلوحه‌سی واردر! حاضر موسقوواده‌یز ، لطفاً « ترتیاقوفسکی غاله‌ری » یه قادار اختیار زحمت بویورارق ، ـ تابلوده، «دهلی پترو »نك یوزینه باقیکز : ـ کندی ألیله انسان أولدوروركن ناصل‌ذوقیاب اولدیغنی، ـ بوندن‌عادتا ناصل برشهوت دویدیغنی کوره‌جکسکز ؛ ـ صوکرا ، داهاسی‌ده وار، « غوسپودا » ! ـ « پترو » نك قادینلره قارشی پك قابا حرکت ایتدیکی ، ـ حتی سوکیلی « قاته‌رینا » سنی بر ضیافت اثناسنده دوکمکه قالقیشدیغی، اوکا«دورا» [یعنی آبدال] دیه‌چاغیردیغی‌مشهوردر.] حاصلی « پترو » ، متره‌سنك کندینه نه درجه باغلی اولدیغنی و روس اردوکاهنده قلدقلری مدتجه کندندن داها یامان بر «سادیست»بولونامایاجغی ایچون،ابدیاً باغلی قالاجغنی بیلیوردی! ـ لاکن بو، روس اردوکاهنده ...یکی، «عثمانلو» اردوکاهنده؟ ـعجبا « بالطه‌جی » طبعاً ناصل برآدامدی ؟ .. ـیا « سادیزم» خصوصنده چاردن داها یچقین چیقارده « قاته‌رینا » یی کندینه رام ایدرسه ، باغلارسه ؛ ؟ . . . ـ بالخاصه ، « اون ایکنجی شارل » لـده « عثمانلو » اردوکاهنده بولونماسی احتمالی واردی.

ـ « اون ایکنجی شارل » ، « قاته‌رینا » یه بلکده مؤثر اولوردی ؟... ـ فقط « ده‌لی پترو » ، ده‌لیشمه‌نلکی بیراقوب صوغوق قانلیلقله دوشونمکده دوام ایتدی : ـ اوردو محو اولمشدی، کندی‌ده محواولمشدی ؛ بوتقدیرده‌ایسه«قاته‌رینا»نك بالطه‌جی‌یه‌نصیب اولماسی‌مقدردی؛ـ حالبوکه‌شیمدی، آتیلاجق برقوز ایشته : ـ « قاته‌رینا » نك اوردویی قورتارماسی !...ـ متره‌سی اوکا اهانت ایده‌جك اولورسه، دیمك، انتقام آلماسی‌ده قابلدی : زیرا ، بالذات ایسوه‌جلی قادین اوکا : (سن‌ده بنمله برلکده « عثمانلو » یه کل، «پتروشقا»!) دیمشدی . ـ«پترو»، « قاته‌رینا » ایله برلکده «عثمانلو» اردوکاهنه کیده‌جك‌اولورسه متره‌سنك اهانتنی سه‌زینیرسه‌زیمز اونی درحال کبرته‌بیلیردی؛ـ بونی هرحالده ایسوه‌جلی قادین‌ده بیلسه کرکدی. ـ «پترو»نك ناصل یامان بر آتیجی اولدیغنی روسیاده بیلمه‌ین یوقدی .

« ـــ « قاته‌رینا » ...

« ـــ نه وار حشمتمآبم ؟ نه وار « پتروشقا » م ؟

« ـــ « عثمانلو » یه برلکده کیده‌لم... لاکن بر شرطله: سن، بندن برسلاح منزلی آیریلمه قالقیشیرسه‌ك سنی‌ووراجغم!

« ـــ سنی دائما یقینمده بولوندیراجغم، « پتروشقا » .

« ـــ نه زمان کیده‌جکنز ؟

« ـــ همان بو کیجه !

« — دیمك كه بو كیجه ، بنمله سن ؟ — روس چاری « پترو » ایله مترەسی « قاته‌رینا » ، — « عثمانلو » اردوكاهنه ، — « بالطه‌جی محمد پاشایه كیده‌جكز ؟. دیمك كه بن ، — كبر وغروری ، ظلم وجبروتی ایله دنیایه شان ویره‌ن « پترو » ، — سنی ، — مترەسمی — كندی المله وزیره تسلیم ایده‌جكم؟!.. — واقعا ، قورتولوشمز ایچون ، — منطقاً ، — بونی دوغری بولمقده‌یم ، « قاته‌رینا » .. — لاكن سنی ، بالطه‌جی‌یه پیشكش چكدكدن صوكرا ، آرقامزده اوغولدایاجق شومدیدی قودیلری دوشون !.

« — ایشك او طرفنی بكا بیراق « پتروشقا » ... بن مسئله‌یی قولایجه‌جق حل وفصل ایده‌رم ! لاكن نه دیرسه‌م اوكا انقیاد كوسته‌ر .

« — پكی « قاته‌رینا » ..

« — كیین !

« — چار البسه‌لریمی می ؟

« — خایر ، قیافتكدن چارلغك بللی اولمامالی ، حشمتمآبم !

« — پكی آما ، اونوتدكمی كه بوتون اشیامز ضیاعه اوغرادی . محاصره داخلنده هر كس صرتنده‌كی البسه‌لر ایله‌در !

« — اویله ایسه معیت بلوكندن برینی صوی ، اونك

ألبسه‌سنی کیین . سنی محافظم دییه « عثمانلو »یه کوتوره‌یم ...
« — بوکا امکان کوره‌میورم .
« — نیچون ؟
« — زیرا ، معیت بولو کندن هر کیمه : « سن صویون ! البسه‌کی بن کییه‌یم ! » دیسه‌م نظر دقتی جلب ایده‌جکز . مسئله بللی اولاجق . حالبوکه بن ، بو ایشك تماميله کیزلی قالماسنی ایسته‌یورم .
« — بن بونك‌ده بر چاره‌سنی بولورم . لکن ، دەمین سویله‌دیکم کبی ، بوتون دیدکلریمی یاپاجقسك .
« — اولور .
« — دقتلی دیکله :— چادیریمزك اوته‌کی طرفنه کچه‌جکسك ... و بن : — « هایدی چابوق اول ... صوغوقده اوشویه‌جکسك ! » دیدیکم زمان ؛ سن بکا « یانکه کلیورم ، « قاته‌رینا » ! » دییه سسله‌نه‌جکسك !
« — بویله سسلنه‌جکمشم ده نه اولاجقمش ...
« — آرتق سن اوجهتلره‌قاریشما ؛ — یالکز ، سویله‌دیکمی یاپ !
« — هایدی باقالم ، اویله اولسون ! »

او اثناده ، دارالفنونمزك بويوك قامپاناسی چالدی . درس ،

نهایته ایرمشدی . قوریدور نوبتجیسی ایچری‌یه کیردی .

لاکن پروفسور « توغان توغانوفسکی » ، نوبتچی‌یه :

— بز بر مدت داها صنفده قالاجغز ! — دیدی . — اگر طلبه‌دن چیقمق ایسته‌ینلر وارسه بویورسونلر !

حیرت !!

یرندن قیپردایان اولمادی .

موضوعمك هر کسی صاردیغنی کوره‌رك سه‌وینمدم . فقط ینه ، احتیاطه رعایةً :

— أساساً بك فضله سویلیه‌جك دکلم ، غوسپودین پروفسور ! — دیدم . — شوچادیر مسئله‌سنه قادار قیصاجه آکلاتایم اوراده کسه‌رم ..

اوته‌دن آپاش قیلیقلی بر طلبه‌نك سسی یوکسلدی :

— چادیر مسئله‌سنی ده آکلات !... هم ده «قیصاجه» دکل ! بوتون تفصیلاتیله ؛ — یاغلاندیرا باللاندیرا ... لاکن «قاته‌رینا» چادیردن چیقدقدن صوکرا فضله تراش ایسته‌مز !! او زمان قیصا کس !

قاشلریمی چاتدم ؛ بویوك بر جدیتله :

— بو ایشك یاغلاندیرماسی ، باللایرماسی یوق ! — دیه حایقیردم . — هر جمله‌م بر تاریخی وثیقه‌یه مستنددر ! بونی اثباته آماده‌یم !

و دوام ایتدم :

آی ، یالدیزلی قیوریق بر بوینوزه بکزه‌یور !

« « ده‌لی پترو » ، صرتنه جاکتنی آلدی .

« ایچ چاماشیرلریله پانطالونی وچیزمه‌لرینی قوجاقلادیغی کبی چادیرك اوته طرفنه کچدی .

« « قاته‌رینا » ، چیپلاق وجودینه‌روب دوشامبرینی‌اورتوب ، آیاغنه اسقارپینلرینی کچیردی ؛ وچادیرك اوکنه چیقدی .

« مهتاب واردی .

« خایر ، مهتاب دکلدی ؛ بدر تام دکلدی بو ..

« آی ، کوکده ، اینجه وقیوریق یالدیزلی بر بوینوزه بکزه‌یوردی .

« « قاته‌رینا » اوزاقدن اوزاغه « عثمانلو » لری کوردی .

« عثمانلو »لر ، بویوك آتشلر یاقمشلردی ؛ حالا شهر آیینلرینه دوام ایدییورلردی . روس اردوکاهی ایسه ماتملی ، بر سکوت ایچنده ایدی .

« ایسوه‌جلی قادینك کوزینه ، بردن بره بر پیریلتی ایلیشدی ؛ - پیریلتی یاقینده ایدی ، - وبر قیلنج پیریلتیسی ایدی ...

« قاته‌رینا » ، کوزینی پیریلتیدن طرفه چویردی ؛ وصوکرا ،

یاواش یاواش ایله‌رله‌یه‌رك پارلایان قیلیجه دوغرو یورودی و محافظ آلاینه منسوب نوبتجی‌یی درحال طانیدی !

« — « ایوان ایوانوویچ » . .

« — امر ایدك « غوسپوژا » !

« — نه یاپیورسك اوراده ؟

« — نوبت بکلیورم . .

« — واه‌زواللی‌واه .. اوردو ، قطعی انهزامه اوغرادی ؛ محاصره آلتنده قالدق .. حالا می نوبت بکله‌یورسك ، یاوروجاق .. دوشونسه‌ك‌ئه که صوك کونلریمزی ، بلکه‌ده صوك ساعتلریمزی یاشایورز . . طوپمز بردن « عثمانلو » نك ألینه کچه‌جکـز . « عثمانلو » بزی کسه‌جك . .

« — سزی کسمز « غوسپوژا » ..

« — کسمزده نه یاپار ؟

« — بیلمم که ... شی ...

« — نه‌ی ؟ ؟

« — هیچ یعنی ...

« — نه دیمك ایسته‌دیککی آکلایورم ... لاکن دوشون ، « ایوان ایوانوویچ »: — بن ، اهل ایمان برقادین ، بر مسلمانله ، بر « تاتاروا » ایله ... الله اسیر که‌سین « ایوان ایوانوویچ » ،

الله‌اسیر که‌سین.. قراریمی ویردم: « عثمانلو »یه تسلیم‌اولاجغمز صیراده کندیمی أولدوره‌جکم ...

« — بن‌ده بویله دوشونمشدم. « غوسپوژا » !

« — « عثمانلو » یه اسیر دوشه‌جکمز محقق ، « ایوان ایوانوویچ » !

« — أوه‌ت « غوسپوژا » !

« — او حالده ایکیمزك أوله‌جکی‌ده محقق !

« — اویله کورونیور ..

« — شو دنیاده صاییلی ساعتلریمز قالدی .

« — دوغرو سویله‌یورسکز ، « غوسپوژا »

« قاته‌رینا » ، نوبتجی‌یه بوسبوتون یاقلاشدی .

« اونك نوبت بکله‌دیکی یرده‌کی تومسه‌کك اوزه‌رینه چیقوب باجاقلرینی آشاغی‌یه صاللاندیردی .

« — سن‌ده یانمه اوطورسه‌لئ‌آ ، « ایوان ایوانوویچ ! — دیدی .

« — اوطورامام ، «غوسپوژا» !

« — نه‌دن اوطورامایورمشسك ؟

« — نوبت بکله‌یورم‌ده اوندن .

« — غریبسك یوقسه‌هانی... یارین اوبر کون «عثمانلو» نك الینه اسیر دوشه‌جکمزی قبول ایدییورسك ؛ حتی بونی محقق

کورویورسك؛ حالا ده نوبت بکله‌مکده‌سك!.. ده‌لیمیسك نه‌سك سن؟.. صاییلی دقیقه‌لریمز قالدی، «ایوان ایوانوویچ» .. بو صاییلی دقیقه‌لردن صوکرا سن‌ده، بن‌ده آخرتی بویلایاجغز .. أییسیمی، حیاتدن کام آلوب اویله أوله‌لم ..

«ـــ نه‌دیمك ایسته‌دیککزی آکلامایورم، «غوسپوژا»!

«ـــ شونی دیمك ایسته‌یورم که، چار، مغلوب اولدیغی ایچون چادیرینه چکیلدی؛ صومورتوب اوطورویور. کوزلری، بنی دکل آ، دنیایی کوره‌مکده .. دوغروسنی ایسته‌رسه‌ك بنم‌ده اوکا آرتق اهمیت ویردیکم یوق، «ایوان ایوانوویچ»... چونکه شیمدی‌یه قادار چاری ساده‌جه چار اولدیغی ایچون سه‌ومشدم... آکلایورمیسك؟ یعنی چارك عشقنی بر باصاماق اتخاذ ایله‌یوب اقباله یوکسلمك ایسته‌یوردم... حالبوکه آرتق اقباله احتیاجم قالمادی! اقباله احتیاجم قالماینجه‌ده، بوتون صمیمیتمله، صمیمیتمك بوتون عریانلغی ایله سکا براعترافده بولوناجغم...

«ـــ بنی هیجانه دوشورویورسکز «غوسپوژا».

«ـــ سن‌ده بنی هیجانه دوشورمکده ایدك، «ایوان ایوانوویچ» .. تندرست اندامکله سرایمزك او کنده نوبت بکله‌دیکك صیراده، پنجره‌دن سنی کوزه‌تلیه‌رك آزمی کوکس کچیردم؛ حتی آزمی کوز یاشی دوکردم؛ لاکن نه‌یلیه بیلیردم که موقع اجتماعیم یانکه کله‌مه مساعد دکلدی. حالبوکه شیمدی، مقدر

أولوم موقع اجتماعی دینه‌ن قدمه‌لری آرامزدن ییقدی. عزرائیلك حضورنده ایکیمزده عینی سویه‌یه کلدك . اوپوشه بیلیرز .

« زاواللی عسکرجك»، بوینه « قاته‌رینا » نك ایکی بیاض وده‌قولته قولی صاریلنجه اویله شاشیردی که ..

« ناصل شاشیرماسین؟... « ایوان ایوانوویچ»»، موسقوواده قاریسنه وداع ایتدیکی تاریخدن اعتباراً، آنجاق بر کره‌دنیاا‌وینه کیرمشدی ! اوده : ـ « قورسق » ولایتی کویلرندن برنده، چاردن جنرال « قامیشه‌فسکی » یه مکتوب کوتوردیکی صیراده، ـ بر دره کنارنده‌تمثلك برقوجا قاری‌یه‌راست کلمك صورتیله... « ایوان »، آتی‌دور دورمش وبوبویوك آناسی یاشنده‌کی خاتونه یاقلاشارق، اوندن، اون یدی یاشنده‌کی بر کنج قیزدن آلینان ذوق ولذتی دویمشدی .

« حتی دەمین ـ « قاته‌رینا » یانه کلمزدن اول، ـ پروت نهری، اوکا «قورسق» ولایتنده قوجا قاری ایله قارشیلاشدیغی دره‌یی خاطرلاتمشدی‌ده، دلیقانلی او طاتلی دملری دوشونوب حزین حزین آه‌ایتمشدی .

« أودت : داها اون دقیقه أولنه قادار، تمثلك بر عجوزه « ایوان ایوانوویچ»ك نظرنده، « قورسق » ولایتی قادار اوزاق بر ایده‌آلدی . قاریسنك یانه بر داها دونه‌میه‌جکنی بیلدیکی ایچون اونی عقلندن دخی کچیرمیوردی .

« حالبوکه شـیمدی قولاقلری نه‌لر ایشیدییوردی ؛ چارك متره‌سی « قاته‌رینا » ، یانی باشـنده ایدی . قوللرینی بوینه دولامشدی و «ایوان‌ایوانوویچ » ه اونی‌اوته‌دن‌به‌ری‌دوشونوب سه‌ودیکـندن بحث ایدییوردی .

« بیچاره نوبتجی ، نوبت یرنده اویویا قالدیغنـه واو طاتلی ده‌لیقانلیلق رؤیالرندن برینی کوردیکـنه ذاهب اولدی .

« لاکن خایر !

« کوردیکی رؤیا دکلدی ...

« زیرا ، ده‌لیقانلیلرك‌رؤیالرینه کیره‌ن قادینلر قوللرینی‌اصلا بو احتراصله انسانك بوینه دولایامازلر ؛ انسـانك دوداقلرینی اصلا بو قادار شهوتله‌اوپه‌مزلر ؛ ورؤیاده کورونن قادینلر ، بو قادار بارز برسـسله شو سوزلری سویله‌یه‌مزلر :

« ـــ « ایوان‌ایوانوویچ » بن سنك اولمغه قرارویرمشدم . فقط اردوده‌کی رتبه‌کی یوکسه‌لتوب آرامزده موجود اجتماعی اوچورومی ازاله ایده‌جك ، اوندن صوکرا سنك اولاجقدم . حالبوکه بوکا وقت قالمادی ... فلورت ایتمه‌مزه ، قورپایمامزه ، عشق وسودا مردیوه‌نی باصاماق باصاماق یوکسلمه‌مزه امکان یوق ! عمرمز قیصا ... بوتون مرحله‌لری چابوجاق آتلایوب الك صوك مرحله‌یه وارمالی‌یز ...

« أوه‌ت رؤیاده‌کی قادینلر انسانه بویله شیلر سویله‌مز !

« رؤیاده ایکن انسانك کوزلرنده اصلا بویله شیمشکلر چاقماز...

« رؤیاده ایکن انسانك اللری اصلا بویله تیتره‌مز .

« رؤیاده ایکن انسانك تیتره‌ین ألندن قیلیج یره دوشسه بیله طاشلرك اوزرنده بویله سس چیقارماز .

« دیمك اولویورکه « ایوان ایوانوویچ » رؤیا کورمیوردی .

« یاننده‌کی جداً «قاته‌رینا» ایدی، چارك متره‌سی «قاته‌رینا»»..

« واقعا چاره عائد بر قادینی اوپمك ، چاره عائد بر قادینی حریمنه آلمق ، « ایوان ایوانوویچ »لك نظرنده ، کلیسادن مریم هیکلنی چالمق قادار کبائردن بر کناهدی .. لاکن آرتق اوق یایندن فیرلامشدی .

« زیرا « قاته‌رینا »، چیپلاق قوللرینی عسکرجکك بویندن چکمه‌یوردی .

« دوداقلرینی ده دوداقلرندن آییرمایوردی .

« یالکز بر کره‌سنده دوداقلرینی دوداقلرندن آییردی . فقط اوده :

« — بنی قوجاغکه آل ، « ایوان یوانوویچ » ! — دیمك ایچون ...

« او زمان « ایوان »، چیلدیراجق کبی اولدی، چارك متره‌سنی صاغ قولیله اویلوقلرینك آلتندن ، صول قولیله‌ده صرتندن یاقالادی ؛ واونی اولدیغی کبی قوجاغنه آلدی .

« « قاته‌رینا » نك کوزلری حظ ایچنده قاپانمشدی. قوللری، ـ صانکه مفصللری که‌ومش کبی ـ یره دوغرو صارقمشدی. دیز قاپاقلرندن اعتباراً باجاقلری ، « ایوان » ك صاغ قولندن آشاغی‌یه دوغرو صاللانیوردی .

« ایسوه‌جلی قادینك روب دوشامبری آچیلمشدی، «ایوان» ، بو آچیق روب دوشامبرك آراسندن قادینك وجودینی کوردی. « قاته‌رینا » چیریل چیپلاقدی .

« چارك متره‌سی ، کندینی نو بتجینك قوجاغنده حس ایده‌رایتمز ؛ یاری ایشیدیلیر بر سسله :

« ـــ بوراده اولماز ، کورولور ! ـ دیدی .ـ چادیره..

«« ایوان ایوانوویچ »ك عقلندن، بر آن، او مدهش «ده‌لی پترو » ایله قارشیلاشمق کچدی. لا کن بو احتمال اوکا ویظ کلدی. « ایوان » ه قوجاغنده کنی بیراقدیراجق ، اونی نوبت یرینه دوندوره‌جك هیچ بر قوت یوقدی .

« کنج قادینله برابر چادیره کیردی .

« ده‌مین ، « پترو » نك چیقدیغی یاتاغه « قاته‌رینا » یی یاتیردی .

« شیمدی، روب دوشامبر تماميله آچیلمش ، ایسوه‌جلی قادینك بوز کبی وجودی داها کوزه‌ل کورونیوردی .

« « ایوان ایوانوویچ »، بوتون مرحله‌لری بردن آشمق

خصوصنده‌کی أمره اتباع ایچون ، صرتنده‌کی البسه‌یی و آیاغنده‌کی چیزمه‌لری بیله چیقارمایاجقدی .

« لاکن « قاته‌رینا » :

« — خایر ، خایر ! — دیدی . — اویله اولماز ! صویون !

« — اردوکاهده صویونمق یاساقدر ! « عسکرلر کیجه‌لری یاتارکن صویونمایکز ! » دیه امرنامه چیقدی .

« « قاته‌رینا » کولدی :

« — بو امرنامه‌نك برده ذیلی واردی اما ، یازمغه اونوتمشلر ! — دیدی . — چارك مترهسی « قاته‌رینا » نك قوینه کیره‌جك اولانلر ایچ چاماشیرلرینه قادار صویونا بیلیرلر . زیرا ، «قاته‌رینا» ، عاشقلرینی عریان کورمکدن خوشلانیر ! هایدی باقالم ، صویون « ایوان ایوانوویچ » ! قالپاغکی ، جاکتکی ، چیزمه‌لریکی کولوتکی چیقار .

« عسکر ، بوتون بونلری چیقاردی و یاتاغك یاننه آتدی .

« « قاته‌رینا » ، کوزلری یاری آچیق ، نفرك چاماشیرلرینی چیقارماسنی بکله‌یوردی .

«« ایوان ایوانوویچ »، چاماشیرلرینی ده چیقاردقدن صوکرا :

« — هایدی ، چابوق اول ! اوشویه‌جکسك ! » — دیه سسلنه‌جکدی .

«لاکن « ایوان ایوانوویچ » چاماشیرلرینی چیقارمغه صبر

صبرایده‌مه‌دن یاتاغه آتیلدی . بوسه‌سیله « قاته‌رینا » نك آغزینی قاپاتیویردیکی ایچین ، ایسوه‌جلی قادین ، « هایدی چابوق اول ! اوشویه‌جکسك ! » دیمکه وقت بوله‌مادی .

« مع مافیه ، او آرالق ، چادیرك اوته‌کی قسمیله بو قسمنی بری برندن آییران پرده قیمیلداندی .

« « ایوان ایوانوویچ »، پرده‌نك فلان قیمیلداندیغنی فرق ایده‌مه‌دی .

« « ده‌لی پترو » ، باشنی ، پرده‌نك بوطرفنه اوزاتدی .

« اگر باشقه زمانلر اولسه‌ایدی ، کوردیکی منظره قارشیسنده کندینی طوتاماز ؛ ییلدیرم کبی ایچری‌یه آتیلیر ؛ — اورتالغی آللاق بوللاق ایدردی ! — لاکن شیمدی زمان اوزمان دکلدی ! « قاته‌رینا » یی کندی الیله « بالطه‌جی » یه تسلیم ایده‌جکدی . بناءً علیه ، بومنظره‌لر نوعندن منظره‌لره بر آز آلیشماسی لازمدی . ایچری‌یه اوزون اوزون باقدی . باقدقجه منظره‌یه آلیشدی . حتی ، غریبدر : — کوردیکی تابلودن ذوق بیله دویدی ! — أوت ، ذوق بیله دویدی . چونکه او ، سادیستدی !

« مع مافیه ، بر کره او کسوردی .

« « قاته‌رینا » ده او آرالق آغزینی « ایوان ایوانوویچ » دن قورتارارق ، نفس نفسه :

« — قاچ ! — دیه‌بیلدی . — قاچ ...

« عسکر صوردی :

« — قاچایم‌می ؟ نره‌یه ؟ نه دییه ؟

« — حالا « نره‌یه ، نه‌دییه » دییه صورویور... نه دییه اولورمی آیول... « پترو » ایچریکی طرفده اویقودن اویاندی، اوکسوردی . شیمدی بورایه کلیر . قاچ ..

« — قاچوب‌ده قورتولاجق دکلم که « غوسپوژا » . . . طیشاریده‌ده اولوم وار، بوراده‌ده ... بن بوراده‌کی ، — سزك یانکزده‌کی — اولومی طیشاریده‌کی اولومه ترجیح ایده‌رم .

« « ایوان‌ایوانویچ » ك بوصوك جمله‌سی اوزه‌رینه، « ده‌لی پترو » نك مدهش سسی ایشیدیلدی :

« — « قاته‌رینا » نك یاننده اولمکی‌می ترجیح ایده‌رسك؟ بن‌ده سنکله عینی فکرده‌یم ، « ایوان » ! بو صوك آرزوکی یرینه کتیره‌جکم .

« « ده‌لی پترو » نك قان دوکمکدن ذوقیاب اولدیغنی یوقاریده‌ده سویله‌مشدم !... کفر ایتمك ، جان آجیتمق ، قان دوکمك . . . بوتون بونلر ، روس چاری ایچون احتراصلك تمانتندی ...

« ایشته بو سببله ، « پترو » ، — ألنده ایکری بر قازاق قیلیجی ، — چادیرك پرده‌سنی آرالایارق مترسیله « ایوان» ك بولوندیغی طرفه کیردیکی زمان حالنده حدتدن زیاده‌نشئه‌جانلاندی .

«ایوان» ه دوغرو ایلریله‌رکن ، یوزی کولویور ، ـ کوزلرینك ایچی کولومسه‌یوردی . اوقادارکه ، زواللی عسکرجك چارك حرکتنی شاقاصاندی‌اولدیغی یردن تپرنمه‌دی ، ـ یاتاغك کنارنده اوطورا قالدی ، ـ صیریتا قالدی .

« « قاته‌رینا » ، « ایوان » لك اوطوردیغی یاتاقده‌یاتیوردی .

« کوزلرینی چاره چویرمشدی .

« چارك ، ذوق ایچنده ، کولومسیه‌رك ، «ایوان» ه دوغرو ایلریله‌مه‌سنی سیر ایدییوردی . « پترو » ، ألنده‌کی قیلیجی ، صانکه برظلم وعذاب آلتی ایمش کبی دکلده ، صفا و شهوت آلتی‌ایمش کبی نوازشکارانه‌طوتیوردی . کوزلری پارلایوردی : ـ فقط بو پاریلتی ، کین ونفرتك چلیك پاریلتیسنی آکدیران پاریلتیسندن زیاده ، ـ کیفی تطمین ایدیلمکده اولان ارککلرك کوزلرنده‌کی بال رنکی لزوجتلی پاریلتی‌یه بکزه‌یوردی .

« فی‌الحقیقه « پترو » ، مرضی ذوق وشهوتنك نقطهٔ‌قصوا-سنده کبیدی .

« ایشته سه‌ودیکی قادین وجودی اوراده ، ـ ایکی آدیم اوته‌ده ، ـ قابا أتلرینك ، و مدور بیاض قالچه‌لرینك بوتون چیپلاقلغی ایله یاتیوردی . « پترو » جه ، سه‌ویلن وجودك ذوقنی آلمق ، اونك قوینه کیریویرمکله قائم دکلدی : ـ بو ، نا تمام بر ایش اولوردی ! زیرا « پترو » ، سادیست ایدی . اوبجه

عشق ومعاشقه‌نك تام‌واولغون برشکله کلمه‌سی معشوقه‌یی استحقار وتزییفه باغلیدی ؛ ـ معاشقه اثناسنده کفر ایتمکه جبر وشدت کوسترمکه ، قان دوکمکه باغلیدی .

« أووت ، « پترو » ، ـ ألنده قیلیج ، ـ چادیر ایچنده ایله‌رلرکن ، ـ مرضی ذوق وشهوتنده نقطهٔ قصوایه وارمشدی !

« « پترو »نك بوندن داها فضله ذوق دویابیلمه‌سنه امکان یوقدی :

« چونکه او ، ـ سه‌ودیکی قادین ، تحقیر وتزییف ایدیلدیکی نسبتده ذوقیاب اولوردی . ایشته «قاته‌رینا» ، کندی چادیرنده ، کندی یاتاغنده ، کندی اوکنده و کندی معلوماتی داخلنده ، ـ باشقه برار ککلك ، ـ چیپلاق برار ککلك ، ـ بر نفرك قوینده یاتیوردی .

آقنیف سادیست

« « پترو » ، چادیرك قاپوسندن باشنی ایلك ایچری‌یه اوزاتدیغی آن ، حدتلنه‌جکنی ، حدتندن کوپلره بینه‌جکنی صانمشدی ؛ بو منظره‌یه تحمل ایده‌میه‌جکنی صانمشدی . زیرا او ، سادیزمك کندینی نره‌لره کوتوردیکنی بیلمه‌یوردی . حالبوکه ، چادیرك قاپوسندن ایچری‌یه باقدیغی مدتجه ، ـ (یوقاریده‌ده سویله‌دیکم کبی) ـ بومنظره‌یه آلیشدی ـ بومنظره‌یه آلیشمقله‌قالمادی ؛ ـ

سه‌ودیکی قادینی تحقیر و تزییف ایتمك صورتیله کندی مرضی حسنی اوقشایان بومنظره‌دن ذوق آلدی؛ـ ذوقلرك الك بویوکنی آلدی .

« لاکن چار، « پاسسیف برسه‌دیست » دکل ، آقتیف بر سادیست ایدی .

« [بلکه بو تعبیرلرم آکلاشیلمامشدر ؛ قیصاجه ایضاح ایده‌یم ، غوسپودا !

« سادیستلردن بعضیلری ، سه‌ودکلری قادینك باشقه‌سی طرفندن تزییف وتحقیر ایدیلدیکنی کوره‌رك تطمین اولونورلر. بونلره پروفسور روزه‌نبه‌رغ ، پاسسیف سادیستلر (غیرفعال سادیستلر) اسمنی ویریور ... دیکرلری ـ یعنی سادیستلرك قسم اعظمی ایسه سه‌وکیلی‌ینی بالفعل تحقیر و تزییف ایله‌مك ایسته‌رلر . بونلره آقتیف ، یعنی فعال سادیست یاخود ، دوغرودن دوغرویه سادیست دینیرکه ، « بویوك پترو » بو ایکنجی جنسدندی .]

«بناءً علیه او، سه‌وکیلیسی «قاته‌رینا»نك «ایوان ایوانوویچ» طرفندن تحقیر ایدیلمش اولماسیله تطمین ایدیله‌مزدی .

« اوده ، بوتحقیر درجه‌سنده بویوك برایشه کیریشمه‌لی ؛ تحریك اولونمش اعصابنی بویله‌لکله یاتیشدیرمالیدی .

«اساساً، ایکری قازاق قیلیجنی، الندە بو مقصدلە طوتویوردی:
- قان دوکمك مقصدیلە ..

« لاکن بو قانی، - «ایوان ایوانوویچ» ە قیزدیغی - «ایوان ایوانوویچ » ی قیصقاندیغی ایچون دکل ، - بالعکس - شهوی برانسیاق ایلە دوکەجکدی . ایشتە بو سببلەدرکە، ایکری آغیزلی قازاق قیلیجنی ، الندە بر ظلم وتضییق آلتی کبی دکل ، بر ذوق وشهوت آلتی کبی طوتویوردی .

« « پترو » ، مترەسیلە « ایوان » ك یاتدیغی یاتاغە دوغرو ایلەرلەرکن ، او قادار کوزەل ، اویلە جانە یاقین بر تبسملە کولومسەیوردی کە ، زواللی نوبتجی، بو ایلەریلەیشی ، بر توررلو فنا بر مقصدە حمل ایدەمەدی .

« یلان طرفندن بویولنمش طاوشان کبی اولدیغی یردە ، - یاتاغك کنارندە ، - اوطورا قالدی .

« دەلی پترو » قیلنجنی قالدیردی ، - قالدیردی .

« کوز قراریلە « ایوان ایوانویچ » ك بویندەکی الك اینجە یری تاصارلادی ؛ - وکمیجیلکدە کوردك چکە چکە شیشەن بازولرینك بوتون قوتیلە ، قیلیجی نوبتجینك بوینە ووردی .

« قیلیج ، بونی ، برباشدن برباشە اویلە بویوك بر مهارتلە کسوب کچدی کە، « ایوان ایوانویچ »، یرندن قیمیلدامادی بیلە.. کسیك قافاسی یرە دوشمەدی ، کوکدەسنك اوزەرندە دورا

قالدی .. حتی بدنی موازنه‌سنی غیب ایتمه‌دی .. «ایوان ایوانویچ» اوطورمقده اولدیغی یاتاق کنارندن یره یووارلانمادی .

« « بویوك پترو » بو عملیه‌یی یاپارکن یوزنده‌کی تبسم سیلنمه‌مشدی. سه‌وکیلیسیله‌دوداق‌دوداغه‌اوپوشورکبی کوزلری سوزولمشدی .

« «قاته‌رینا» یاتاغنده حیراندی، مستدی.. ارککنك بویله ارکك اولدیغنی سیر ایده‌رکن اونك‌ده مازوخیست داماراری خوشلانیوردی .

« کندینی طوتامادی :

« — بکاده وور ، « پترو » ! — دیه حایقیردی . — او قیلیجله بکاده وور !

« لاکن چار ، قان دوکمشدی .

« آرتق اعصابی سکون بولمشدی .

« بناءً علیه ، « قاته‌رینا » نك قانی آقیتماسنه محل قالمادی .

« — سنی داها ده‌مین دوکدمیا ... — دیدی . — بوینه‌می دوکه‌جکسز ؟ نه‌در بو ؟ هایدی قالق گیین !

« — « ایوان ایوانویچ » لك اثوابلری یاتاغك دیبنده دورویور! اونلری یردن چابوق قالدیرده قانلانماسینلر : آبدال موژیك! بنم مقصدم ساده‌جه اونك البسه‌سنی آلمقدی . حالبوکه

او، البسه‌سیله برابر جانی‌ده ویردی... فضله‌قونوشاجق زمانمز یوق ! هایدی کی شو البسه‌لری ...

چار، « ایوان ایوانوویچ » لك البسه‌لرینی کییدی .

« بیچاره نفر، حالا، یاتاغك کنارنده، — کسیلن قافاسی کوکده‌سی اوزرنده ایکره‌نتی، — اوطوروب دورویوردی .

« اولدیکی حالده یاشایور کبیدی !

« چارله متره‌سی، آرقالرینه بیله باقمادن، چادیردن چیقوب کیتدیلر !

« اوطوران اولو، چادیرده یالکز قالدی .

« وبکله‌دی، — بکله‌دی، — بکله‌دی !..

« صانکه، ده‌مین طیشاریده بکله‌دیکی نوبتی شیمدی ایچریده بکله‌یوردی !!

« بکزی موم کبی صارارمشدی .

« کسیك بوینندن آشاغی برقان شریدی آقمش، — وبوشرید یره‌کی قافقاس خالیسی اوزه‌رندن سوزوله‌رك، کوشه‌ده دوران شمال آییسی پوستنك اوکنده برقان کولی میدانه کتیرمشدی .

« «ایوان ایوانوویچ» لك کوزلری حالا آچیقدی؛ — یوزنده قورقاق بر تبسم طوکا قالمشدی ؛ — چارك، ألنده قیلیجله، کندینه دوغرو ایلریله‌دیکینی حالا کورویور، حالااوکا شاشقین شاشقین صیر یتیور کبیدی؛ — چیقیق‌ألماجیق کمیکلری اسکیسندن

داهازیاده ایکی یانه فیرلامشدی؛ـ متقلص دوداقلری، صولوجانلری آکدیران برصولوقلقله، اوست اوسته دورویوردی؛ ـ بو ایکی صولوجان دوداغك آراسندن «ایوان ایوانوویچ» ك بیاض دیشلری کورونیوردی ؛ـ اللری ، « آمان یاپما ! بن ایتدم، سن ایتمه! » معناسنده ، ـ کوکسی خذاسنده هوایه قالقمشدی . « ایوان ایوانوویچ » ...

بو دفعه یوره کلیمه !

ـــ هاااای‌ح ....

بن، چارك اولدوردیکی نفری بویله تعریف ایدوب دورورکن، صنفك اوته طرفنده‌کی برقیز غروبی ایچندن : « هاااای‌ح ! » دیه بر صدا یوکسلدی .

قیرمیزی باش اورتولو بر کنج قیز ، دوشوب بایلمشدی. بر آن ، اورتالقده برقارغاشالق اولدی..

طلبه‌دن بری، پروفسور «توغان توغانوفسکی» نك کرسیسی اوزرنده‌کی سوراخی‌یی یاقالادی؛ کنج قیزك یوزینه صوسرپدیلر.

اوآرالق ، کوزم ، تمله عینی « ته‌ز » ی ـ « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » « ته‌ز » ینی حاضرلایان باریشـنیایه ، ـ « یه‌قاته‌رینـا پاولوونا» یه ایلیشدی. کوزلری عجائب برپیریلتی ایله‌پارلایوردی.

نه‌دن عجبا؟

بایبلان گنج قیزی طیشـاری چیقاردیلر . الکتریقلری یاقدیلر . وقت اپیجه گجیکمشدی .

«قاته‌رینا» نك « بالطه‌جی » یه ناصل کیتدیکنی آکلاتارق حکایه‌می تیز ألدن بر نتیجه‌یه باغلامالیدم. بوخصوصده«یه‌قاته‌رینا پاولوونا » نك فکرینی‌ده دیکله‌یه‌جك ؛ ــ اونك « ته‌ز » ینی دیکله‌د کدن صوکرا ، ــ دنیانك اك مشهور مستشرقلرندن وعینی زمانده اك بویوك تاریخشناسلرندن بری اولان « توغان توغانو- فسکی» نك صوك وقطعی دلائله‌مستند فکرینی اوکره‌نه‌جکدك. بناءً علیه ، داها سریع آکلاتمالیدم .

بایبلان قیزك آییلتیلماسی وطیشاری‌یه نقلی معامله‌سی‌دوام ایتدیکی مدتجه ایلك‌اوكجه قارغاشالقدن طرفه، صوکرا «قاته‌رینا پاولوونا » یه باقمشدم .

هرنه‌دنسه ؛ کوزلرم ، او آرالق ، پروفسور « توغان‌توغا- نوفسکی » ی آرادی .

« توغان توغانوفسکی » ، کرسـیسنده اوطورمایوردی ؛ اوده ، « آنفی‌ته‌آتر » درسخانه‌مزده‌کی طلبه میانـنه قاریشمش؛ حتی ، بتم اوکمده‌کی صیرالردن برینه کلوب‌اوصولله‌چوکمشدی. صاغ ألنك پارماقلریله چاتال صاقالنك صاغ چاتالنی ، صول ألینك پارماقلریله‌ده صول چاتالنی طاراقلایور ، اوکنه سردیکی کاغدلره بویوك بر دقتله باقارق ، آراده صیراده ، ألنه ماویلی

قیرمیزیلی قورشون قلمنی آلوب بعض نوطلر قارالایوردی .

پك سه‌ویندم :

دیمك كه پروفسور نطقمه اهمیت عطف ایتمش ، اوده‌طبق باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » كبی نوط آلیوردی ها ...

عجبا نوط آلدیغی شی نه ایدی ؟

دقت ایتدم .

وای !!

پروفسور « توغان توغانوفسكی » نك نوط فلان آلدیغی یوقدی .

اوكنه بر پلان وبر خریطه سرمشدی .

پلانك‌ده، خریطه‌نك‌ده اوزه‌رینه بعض حرفلر وبعض رقملر قوندورویوردی .

دقتمی داها زیاده آرتدیردم :

پلان ، برما كینه پلانیدی .

لا كن بوما كینه، نه بردینامو، نه برموتور، نه برآكومولاتور، نه بر توربین ، نه بر غراموفون ، نه بر تلفون ، نه بر تلغراف، نه بر رادیو ، نه‌ده ، نه‌ده . . . هیچ بر ما كینه‌نك پلانینه بكزه‌میوردی .

بو ما كینه، نوعی شخصنه مخصوص برما كینه‌نك پلانیدی.

خریطه ایسه ، پروت نهری كنارینك خریطه‌سیدی .

الله الله ...

ما کینه ایله پروت نهری کنــارینك علاقه‌سی نه اولا بیلیر-دی که ؟... پروفسور « توغان توغانوفسکی » ، پلان اوزرنده موجود حرفلرك بعضیلرینی پروت نهری طوپوغرافیا خریطه‌سنك شوراسنه ، بوراسنه نه‌دن سرپیشدیریبوردی ؟...

بوکا برتورلو عقلم ایرمه‌دی .

ونه قادار دوشونسه‌م ؛ ینه عقلم ایرمیه‌جکدی .

برکت، فضولی یره دوشونمه‌دم؛ زیرا بوکا امکان قالمادی.

بایپلان طلبه طیشاری‌یه چیقاریلمش ؛ درســخانه سکون بولمشدی .

اورته‌لقده چیت قالمامشدی .

هر کسك بنی تکرار دیکله‌مکه حاضرلاندیغی بللیدی ؛ — سوزیمه دوام ایتدم :

« عثمانلویه دوغرو» ...

« — أوه‌ت ، غوسپودا ...

« روس چاری « بویوك پترو » ، معیت نفری البســه‌سنی کییه‌رك ، متره‌سی « قاته‌رینــا » ایله چادیرندن طیشــاری‌یه چیقدقلری زمان، «ایوان ایوانوویچ»لك نعشنی، یاتاغك کنارنده، اوطورور حالده بیراقمشلردی .

« عاشقله معشوقه بش اون آدیم یورودیلر . ده‌مین ، معیت نفرینك نوبت بکله‌دیکی سدیره‌سی طاشنك یانه کلنجه دورارق اطرافی دیکله‌دیلر .

« بوطاش ، بیاض برطاشدی .

«چار« پترو »، بونك اوستنه چیقوب درت بریانه باقیندی .

« اوزاقده‌کی تك توك نوبتچیلردن ماعدا جوارده هیچ کیمسه کورونمه‌یوردی .

« پروت نهری قییسنده محاصره‌ده قالان روس اوردوسی داها شیمدیدن أولمش کیبیدی .

« أوت، روسلر طرفنده حیات یوق ، قیمیلدانیش یوقدی.

« روس اردوکاهی ، قانادلری قیریلارق، قارا براوچورومك دیبنه یووارلانمش قارا بر قارتالی آکدیریوردی ؛ـ اوچورومك دیبنده ، اضطراب ایچنده ایکله‌ین قارا بر قارتالی ...

« چار « پترو » ایله مترسی ایسوچلی « مارط قاته‌رینا »، تومسه‌ك حالنده‌کی آق طاشك اوزرندن اینه‌رك کیجه‌نك قاراکلقلرینه دوغرو ایله‌رله‌دیلر .

« ده‌مین ، یالدیزلی بر بوینوز کبی کوکده پارلایان آی ، باتمق اوزره ایدی .

« جوارك سازلی باتاقلرندن هوالانان تبخرات مسامانه ایشله‌یوردی .

« پترو ، قاپوتنك یاقاسنی قالدیردی .

عاشقله معشوقه، قول‌قوله کیروب ، هیچ لاف ایتمه‌دن خیلی یورودیلر .

« آرقالرنده نهر واردی : — « پروت » نهری !

« نهرك تااوته طرفلرنده دورت تاحتا کوپرو کورونیوردی .

« ایشته ، » بالطه‌جی » نك قومانداسنده‌کی اوردو ، — بر کیجه ایچنده یاپدیریویردیکی بو کوپرولردن کچه‌رك ، بوراده ، — بو « فالچی » اوواسنده — « ده‌لی پترو » نك اوردوسنی احاطه ایدیویرمشدی .

« نهرك قارشی طرفنه اصابت ایده‌ن داغلر یوز قرق بیك « عثمانلو » ایله دولو ایدی ؛ — و « عثمانلو » ، بویولی آتشلر یاقیوردی ؛ — صانکه مقدر ظفرینی داها شیمدیدن تسعید ایله‌یور کبی ایدی !

« بوکا مقابل « فالچی » باتاقلقلری آراسنده « ده‌لی پترو » نك کنج و کندی کبی دینج اوردوسی ، معرفت یاپارکن قیص قیوراق قاپانه یاقالانمش ده‌لیشمن بر شکاره بکزه‌یوردی : — سرنکوندی

« محاصره‌نك شرق طرفنده ، قریم تاتارلرینك چاقال اوولومالرینی آکدیران شرقیلری ایشیدیلیوردی .

« غربده ، بالقانلیلر غایدا چالیوردی .

« ده‌لی پترو » ، بر آن دوراقلادی . بو غایدا سسنی دیکله‌دی ، دیکله‌دی ده ، دیشلری آراسندن ، احتراصله :

بگا کفر ایت

« — « سوقکین‌صین » [١] ! — دیه سویله‌ندی .

« ایسوه‌جلی مازوخیست « قاته‌رینا » ، بو کفردن صوك درجه متحسس اولدی .

« — بن‌می « پتروشقا » ؟ بن‌می ؟ — دیه ایچی تیتره‌یه‌رك عاشقنك کوزلری ایچنه باقدی . — بن‌می « سوقکین‌صین » ؟ .. « سوقکین‌صین » کفرینی بکامی ایدییورسك .. آه ، سنك کفرلرکدن اویله متحسس اولورم که ؛ — سنك بکا صاووردیغك کفرلر او قادار خوشمه کیده‌رکه .. نه اولور « پتروشقا » ، نه اولور بنم کوزه‌ل کووه‌رجینم ؟ .. بکا بر داها « سوقکین‌صین » دیه کفر ایت !! .. لاکن دیشلریکی داها فضله غیجیرداتارق ... دها فضله خوموردایارق ... سویله ، — سویله !! ... غیظ و کینله ، قابالق و خشونتله سویله : — « سوقکین‌صین » دی بکا ...

« « دلی پترو » ، دیشلرینی غیجیرداتا غیجیرداتا ، کنز دولوسی خوموردانا :

« — « سوقکین‌صین ! » — کفرینی تکرارلادی .

« فقط ، کفره شو سوزلری علاوه ایتدی :

---

[١] روسجه بر کفردر .

« — « یکی آما بن ! « سوقکین صین » دییه سکا کفر ایتمه‌یورم که ...

« « قاته‌رینا » ، عاشقنك کندندن غیری بر سه‌ودیکی موجود بولوندیغنی اوکردنمش برمعشوقه انکساریله :

— « آاااا — دییه‌رك شاشدی وحزنله دوداق بوکدی . — بکا کفر ایتمه‌یورمیسك ؟ .. بنی سه‌ومیورمیسك یوقسه ؟..

« « ده‌لی پترو » :

« — سنك کفر دیدیکك یالکز سه‌وکیلیلره ایدیلمز ! — دیدی . — انسان اکر برینه بل باغلایوب ، او بل باغلادیغی کیمسه طرفندن آلداتیلاجق ، قازیقلاناجق اولورسه ، — اکر قحبه‌جه بر معامله‌یه اوغرارسه ، — ینه کفر ایده‌ر ! .. ایشته کفر ایدییورم : « سوقکین صین » !! . . وبو کفرم بتون بالقانلیلره راجعدر ؛ — تا اااا « آدریاتیك » قییلرنده‌کی قارا طاغلیلردن باشلایارق روملره ، اولاحلره ، بولغارلره ، صربلره راجعدر !..

« — نیچون ؟

« — چونکه بن ، « بالطه‌جی » نك افندیسی اولان « احمد ثالث » ایله حربه طوتوشمازدن أول ، مرخصم « میلورداویچ » ی « عثمانلو » حدودینك اوته‌یانه کچیرمش ؛ و (« اورتودوقس » خرستیانلرینی اسلام حاکمیتندن خلاص ایچون حربه کیریشه‌جکمی ،

هر کس وظیفه‌سنی حسن ایفا ایله‌دیکی تقدیرده وحشی محمدیلرك حجاز چوللرینه قادار دفع و تبعید اولوناجغنی) ماکدونیا و هرسك صربلرینه ، قارا داغلیلره خبر ویرمشدم ؛ـ رومانیایه‌ده برچوق مأمورلر کونده‌روب بیانامه‌لر نشر ایتدیرمشدم ؛ بو بیانامه‌لرده طونه ایالتلرنده‌کی اهالینك حریت دینیه‌یه نائل اولاجقلری ، « عثمانلو » تحکمندن ابدیاً قورتولاجقلری یازیلیدی ؛ـ حتی ، بر قدس پسقوپوسنك پارا ایله فکرینی چلمشدم‌ده ، حریف ، سوزده ، « قسطنطین »ك مزاری اوزرنده بر کتابه کشف ایتدیکنی ، ـ بو کتابه‌ده ، تورکلرك ، آوروپادن صاری بر قوم واسطه‌سیله طرد ایدیله‌جکی خط جلی ایله یازیلی بولوندیغنی ـ اورتالغه یایمشدی !.. حاصلی « عثمانلو » دولتنی کندی ایچندن ، کندی عناصریله چالقالامق اوزره هر تورلو تدابیره باش وورمشدم ، « قاته‌رینا » ... بو عناصردن : بوتون بو دینداش اقلیتلردن یاردیم بکلیوردم ؛ـ و یاردیم کوره‌جکمه دائر وعد آلمشدم ؛ قطعی سوز آلمشدم .. حالبوکه ، ایشته باق ، نتیجه نه اولدی !!.. صانکه ، آلتمش بیك کیشیلك یپ یکی ، تاب تازه اوردومزه قارشی چیقان اوتوز بیك مقشر یکیچری ، بیك جبه‌جی ، یدی بیك طوپچی و اوچ بیك مصر عسکری قوهٔ معاونه‌سنی حائز « عثمانلو » اوردوسی ـ و بو اوردونك أمرنده‌کی اوچیوز شاهی و ضربزن ، یکرمی هاون طوپی ، شایقه‌لر ، بال یمزلر ؛ـ

وقپودان دریا محمد پاشا معیتنده آزاق قلعه‌سنك ضبطی ایچون
قره دكزه كونده‌ریلان قوهٔ بحریه كافی دكلش كبی ؛ — بم كندیلرندن
مدد اومدیغم خرستیان عناصرده دوشمانه التحاق ایدیوردی :
رومانیالیلر ایكی یوزلو داوراندیلر ؛ اولاح بكی یكرمی بیك
كیشی‌یه یاقین بر قوتله حركاتمه مانع اولدی . بونك اوزه‌رینه
هر تورلو امداددن محروم قالدم ... شیمدی‌ده « سوقكین‌صین »
لر ، صانكه جمله آلای ایتملك ایسته‌یورلرمش كبی ، قارشیمه
چیقمش ، « غایدا » چالوب دورویورلر ... بكا دوست كورونوب
یوزیمه كولدیلر ! ! . . اونلره كووه‌ندم ... حالبوكه اونلر ،
« بالطه‌جی »یه قاپولاندیلر . جانمه‌دوشمان كسیلدیلر . . . «سوقكین
صین »لر !!! « سوقكین‌صین » !!!

« چار ، صوك كلمه‌لری سویله‌ركن ، « قاته‌رینا » نك
كوزلری سوزولمش ، قاباریق كوكسنك اینوب قالقماسی
صیقلاشمشدی ؛ صرف كلمه‌لری تكرار ایتدیرملك ایچون ،
یاری ایشیدیلیر ، مهتز بر سسله :

« — الك صوك سوزلریكی آكلایامادم ! — دیدی . — نه
دیدكسه بر داها سویله ! بر داها !

« « دةلی پترو » ، ده‌مینكی سوزلرینی تكرارلادی :

« — ... بكا دوست كورونوب یوزیمه كولدیلر ... اونلره
كووه‌ندم .. حالبوكه اونلر بالطه‌جی‌یه قاپولاندیلر . جانمه‌دوشمان

کسیله‌یلر .. «سوقکین‌صین» لر !! «سوقکین‌صین» لر !!
«ایسوه‌جلی «قاته‌رینا» نك كوك كوزلرنده شیمشكلر چاقدی.
«ــ دیمك كه بن‌ده، اولاحلر وداها اوته‌کیلر کبی سکا
دوست كورونوب یوزیكه كوله‌رسه‌م، سنی كندیمه كووه‌ندیردكدن
صوكره بالطه‌جی‌یه قاپولانیرسه‌م بوتون حیاتكجه خاطره‌مه
قارشی بویله كین‌ونفرتله، غیظ‌واحتراصله‌دیش غیجیرداتاجق؛
وكنز كدن‌خوه‌وردانا ابدیاً بكا: «سوقکین‌صین !!
دییه كفر ایده‌جكسك، اویله‌می «پتروشقاجغم» ... اویله‌می
جی‌جی‌م؟ اویله‌می بنم كوزه‌ل كوكرجینم؟
«ایشلر صارپه صاریه‌یوردی.
«دەلی پترو» برحیله‌یه باش‌ووردی:
«ــ خایر !ــ دیدی.ــ خایر، اویله‌دكل... سكا بن، آنجاق
سه‌ویشدیكمز اثناده نازتی كچیره‌بیلیر، كفرایده‌بیلیرم؟ـ سنی
عشق ومحبت ساعتلریمزده خیرپالایابیلیرم... حالبوكه، شاید بكا
اهانت‌ایده‌رسه‌ك، بنی اوقسطه‌ونیلی‌یه صاتارسه‌ك، ـ آه اوزمان
ـ اویله‌اوزولور، اویله‌اوزولورم كه.. بكزم كلیسالرده‌كی صاری
مومل كبی صولار، بوتیم انكسارایله بو كولور؛ وحزین‌حزین
آغلارم «قاته‌رینا» ... بیاض زانباقلرك توبجلری قادار لكه‌سز،
مانولیالر قادار رایحه‌دار تنكی دوشونورم، ـ سوسام چیچكی
ساقندن داها‌موزون اندامكی خیالمده جانلاندیریرم وامیدسزلك،

بجه‌ریکسزلك ایچنده سسسز صداسز کوزیاشلری دوکه‌رم...
«آه! — دییه تفکراته دالارم — نم کوزه‌ل ، نم نازنین «قاته‌رینا» م ،
نم «قاتوشقا» م ، — نم دیشی کوکرجینم بنی آلداتدی ؛
حالبوکه اونده باکر یاسمنلرك صفوت وصمیمیتی واردی .

«ایسوه‌جلی مازوخیست قادینك تویلری دیکن دیکن اولدی :

« — خ خ خ خ ! — دیدی . — صوص !

« « پترو » شاشار کبی کوروندی :

« — نه‌ك وار ، نه اولویورسك « قاته‌رینا » ... نه اولو-
یورسك باکر یاسمنم ، بیاض زانباغم ، صوصام چیچکم ،
دیشی کوکرجینم ...

« « قاته‌رینا » قولاقلرینی طیقادی :

« — صوص ! الله عشقنه صوص .. — دیدی . — بکا بویله
ایکره‌نج شیلر سویله‌مه .

« « دلی پترو » ایشی ووردم دویمازلغه ووردی :

« — فنامی؟ سنی بویله سه‌وه‌رسه‌م فنامی ؟ خاطره‌کی بویله
یاد ایله‌رسه‌م فنامی ؛ اوبر قادینلره ، عاشقلری کوزه‌ل صفتلر
ویریر : — « چیچك ! » دیر ؛ « کله‌بك ! » دیر ؛ « ببك »
دیر... حالبوکه‌ بن سکا ، برلکده بولوندیغمز زمان مع الأسف
دائما فناشیلر سویله‌دم ... ایی شیلر سویله‌یه‌مدم : — «چیچك»
دییه‌مه‌دم ؛ « کله‌بك » دییه‌مه‌دم ؛ « ببك » دییه‌مه‌دم .. باری

سنی بیراقوب کیتدکدن صوکرا سه‌وگیلی خاطره‌کی بویله انجه وظریف سوزلرله یاد ایلیه‌یم ..

« — صاقین « پترو » ، صاقین .. حقمده اویله سوزلر صرف ایتمه.. یوقسه ، پك معذب اولورم. «چیچك»، «ببك» ، « کله‌بك » نوعندن نانه مثلا توصیفلر سنك تام معناسیله ارکك آغزیکه ، « باسو » سسکه یاقیشمایور. اویر قادینلره عاشقلری کفر ایدیجه اونلر بو کفرلری ناصل حیثیتشکن بولورلرسه ، بن ده سنك بکا « چیچك » ، « کله‌بك » ، « ببك » دیمه‌کی اوقادار مستکره بولویورم ... حیاتمده یکانه سه‌ودیکم آداملك آغزندن حقمده بویله شیلر صرف ایدیله‌جکنی دوشونمك بیله نه‌جه اولومدر ... نه مستکره سوزلر بونلر ...

« — مستکره‌می؟.. نیچون مستکره اولسون «قاته‌رینا»؟... بالعکس ... بیلیورم: بکا سرزنشده بولونیورسك... برلکده یاشادیغمز زمانلرسنی پك قیردم... سنی سودن بهانه‌لرله دوکدم، اوملادق یرده آزارلادم ... حالبوکه یانمدن کیده‌رسه‌ك جنایت ایشله‌دکلری صیراده یوردلك اوزونتوسی دویمایوب ده حبسخانه‌ده یاپا یالکز قالدقدن صوکرا وجدان عذابی ایچنده قیورانان حیدودلر کبی سکا یاپدقلرمدن ، سکا ایتدکلرمدن کوپکلر مثالی نادم اولاجغم ... « آه بنم جیجیم ... آه بنم کلم ... آه بنم مینی مینیم... آه « قاتوشقاجغم » ... » دییه دوشونه‌جکم ...

« — « پترو » ... بو ایشی یاپما بکا ... بن سندن هیچ آیریلامایم . . . فقط سن ده بکا اویله سنبل ببك تخمی سوزلر سویله‌مه .. ینه اسکیسی کبی « سوقکین‌صین » دی ... واللهی سندن آیریلمام . . . واللهی سکا خیانت ایتمم . . . فقط بکا « سوقکین‌صین » دی ...

« — « صوقکین‌صین » !

« — بر داها سویله ... بر داها ... فقط داها خیزلی...

« — « سوقکین‌صین » !!

« — بر داها ، بر داها ...

« — « سوقکین‌صین » !!!!

« « دەلی پترو » ، صوك کفری کوك کورولده‌تیر کبی صاوورمشدی .

داغ باشنده‌دیمه دیه بالغیر بالغیر باغیرما !

چالی دیبنده آدام بولونور !

«چار» آرتق روس اردوکاهندن خیلی آچیلمش اولدقلری واورتالقده هیچ کیمسه کورونمه‌دیکی ایچین بویله باغیرمغی محذورسز بولمشدی . لاکن بردنبره بر چالی دیبندن کوسته‌بك کبی بر آدام صیچرادی . اللرینی یوقاری قالدیرارق :

« — تسلیم !— دیدی .— واللهی تسلیم ، باللهی تسلیم حشمتمآب !

مادمکه بنم بوزاده بولندیغمی کوردك . بکا « سوقکین‌صین » دیه‌باغیرمقده حقلیسك ! لاکن واللهی تسلیم ! باللهی تسلیم !

« پترو »، « قاته‌رینا » نك رجاسی اوزرینه ، کلیشی کوزه‌ل کفر ایتمشدی ؛ — یوقسه ، بر مقصد مخصوصله دکل ، — چالی دیبنده‌کی کوسته‌بك قیلیقلی آدامی کوردیکی ایچون دکل ...

« فقط ، اوولو اورتاصاورولان « سوقکین‌صین » سوزیی ، چالی دیبنده صاقلی دوران قانبوروسی ، قیصا بویلی ، سیره‌ك صاقاللی ، چیقیق آلماجق کمیکلی وتاتار تا کیه‌لی آدام ، کندی اوزه‌رینه آلینمش ؛ یاقایی آله‌ویرمشدی ... حالاده ، آللری‌بوقارده :

« — واللهی‌تسلیم ... باللهی‌تسلیم ... — دیه‌یالواریورردی — بکا قیما حشمتمآبم ... بکا قیما « آقای » م [١] ... بکا قیما ... ایسته‌رسه‌ك برداها « کیریشه‌ن » [٢] اولایم ... بر داهاوافتیز ایدیله‌یم ... حتی ، کندیم وافتیز ایدیلدکدن ماعدا ، سکا ، کوکل رضاسیله « اورتودوقس » اولاجق اون دانه‌ده صو قاتیلمامش مسلمان تاتار بولایم ... یالکز سن ، بکا قیما ، « آقای » م ... بن ایتدم ، سن ایتمه ...

[١] « آقای » ، تاتارجه « آغا » ، « افندی » ، « افندیمز » دیمکدر .

[٢] روسلر طرفندن ارتداده سوق ایدیلمش تاتارلردرکه ، — بونلر ، کندی کندیلرینی « مکره » ، یعنی ، اکراه ایله مسلمانلقدن چیقارلمش عد ایدرلر .

« تاتار تا کیه‌لی ، سیره‌ك صاقاللی آدامك هم شیوه‌سندن ، هم قیافتندن ، هم‌ده سویله‌دیکی سوزلردن اصلاً تاتار اولدیغی آکلاشیلیوردی .

« « ده‌لی پترو » اونی طانیدی : کندی اوردوسنه منسوب تاتارلردن « منصوروف » ایدی بو ...

« — بوحالی دیبنده نه آرایوردك «منصوروف» ؟ هم سن ، محاصره‌دن اول اورتادن سیلیندیکك کبی ، محاصره اثناسنده‌ده ، — بو صوك یکرمی دورت ساعت ظرفنده‌ده — کوزدن غیب اولدك ..

«— جانمی بکا باغیشلا «آقای» م .. جانمی بکا باغیشلا — رسه‌ك سکا هرشیئی اولوب بیتدیکی کبی آکلاتاجغم ...هرشیئی ، هرشیئی آکلاتاجغم ، « آقای »م ... آکلاتیرسه‌م بنی اولدور - مزمیسك « آقای » م ؟

«— اولدورمم ، آکلات !

«— سز روسلر بنی‌زورله « اورتودوقس » یاپدیکزدی ، « آقای » م ... حالبوکه بن ، مسلمان تربیه‌سی آلمش اولدیغم ایچون حساً مسلمان قالدم .

««پترو»، دهشتله کوزلرینی آچدی :

«— ها!!!؟ — دیدی . — دیمك «عثمانلو» یه نره‌ده بولو- ندیغمزی جاسوسلایوب‌ده اوزه‌ریمزه باصقین ویردیره‌ن سندك ،

اویله‌می ؟...

«ـــ قیما بکا «آقای» م... اولدی اولانلر برکره...
اولدی اولانلر... دینداشلرمه قارشی حرب ایتمك ایسته‌مه‌دم...
دینداشلرمله برلك اولمق سوداسنه‌قاپیلدم... اونلره یاردیم ایده‌یم
دیدم... فقط شیمدی، بوباشی ایشله‌دیکم ایچون پشیمان کبی‌یم...

«ـــ آغیز یاپما، ته‌ره‌س !

«ـــ واللهی آغیز یاپمایورم «آقای» م... واللهی آغیز
یاپمایورم... دینداشلرم اولان «عثمانلو»لرنی بوطرزده حرکتمه
نادم ایده‌جك بویوك برانکساره اوغراتدیلر...

«ـــ نه کبی ؟

«ـــ نه کبی اولاجق «آقای» م... بن اونلره قلاغوزلق
ایتدم: ـ اوردوكك یرنی ووضعیتنی کوسته‌ردم... بوقلاغوزلغی
حسبا مسلمان اولدیغم ایچون، مسلمانلق غیرتیله و برچوق
تهلکه‌لری کوزه آلارق یاپدم... حالبوکه اونلر بنی هر قلاغوزلغی
یاپاجق برقلاغوز صاندیلر... مسلمانلقده بو اولماز «آقای»م...
الله اونلری اصلاح ایتسین !

« «دەلی پترو» تاتار «منصوروف» ك سوزلرینی صمیمی
بولدی. حتی موضوعله علاقه‌دار اولدی :

«ـــ نه‌ەەەە ... تفصیلاتیله آکلات باقالم! ـ دیه مسئله‌یی
قورجالادی.ـ عسکری قلاغوزلقدن غیری نه قلاغوزلغی یاپدیره‌ق

ایسته‌دیلر سکا؟

« تاتار کوزلرینی یره ایکدی. کیجه‌نك قارا کلغنه رغماً قیپ قیرمزی کسیلدیکی بللیدی.

« — حضوریکزده — بالخاصه غوسپوژا « قاته‌رینا» نك حضورنده بونی سویله‌مکه حجاب ایده‌رم — دیدی.

« — بنم حضورمده حجاب ایتمه‌که حاجت یوق! غوسپوژادن اوتانیورسه‌ك سویلیه‌جککی قولاغمه سویله.

« « ده‌لی پترو » ایکیلدی. تاتار «منصوروف» صرتنده‌کی قانبورینی دوغرولتمغه چالیشارق آیاقلرینك اوجنه باصدی و بوینی یوکسه‌لتدی. چارك قولاغنه دیدی که:

« — « آقای» م! «بالطه‌جی محمد پاشا»، بکا، عسکری قلاغوزلقدن ماعدا، قادین قلاغوزلغی‌ده یاپدیرمق ایسته‌دی.

« — پکی، سن اولمازمی دیدك؟ نه دیدك؟

« — الـٰهی « آقای» م... بروزیره اولماز دیمك قابلمی؟.. «الامر فوق الادب — دیدم. — های های پاشام! سکا روس اوردوسنده‌کی قادینلرك الك کوزه‌لنی کتیریرم!..» « بو ایشی باشارابیلیرمیسك؟» — دییه صوردی. « باشارابیلمك‌ده‌نه‌دیمك؟ سکا آلتمش بیك کیشیلك قوص قوجا بر دوشمان اوردوسی بولوب تسلیم ایده‌ن «منصور اوغلی» [١] بر تك قادین آرارده

[١] «منصور اوغلی» اسمی، روسجه‌ده «منصوروف» شکلنه کیرمشدر.

بولامازمی ؟ ... ألبته بولور ، کتیریرم » جوابنی ویردم . . .
وبویله‌لکله‌اورادن صیویشدم. بورایه‌کلیوردم. روس اوردوسنده
سس‌سز صداسز اوطوروب انجامنی بکلیه‌جکدم . اوزاقدن
سزلری کوردم ، شو چالی دیبنه صاقلاندم . لاکن هیهات !
کوزیکزه ایلیشمشم. سز بکا : «سوقـکین‌صین!» دییه حایقیرنجه
میدانه چیقمق مجبوریتنده قالدم . « آقای» م !

« « بویوك پترو » ، تاتار « منصوروف » لـُ سوزینه آدام
عقللی ایناندمشدی . بر آن دوشوندی ؛ـ کوکده آرادیغنی یرده
بولمشدی .

«ـــ دوش اوکمزه! بزی «بالطه‌جی» یه کوتور!ـ دیدی.ـ
کندیسیله کوروشه‌جکلرمز وار .

« ـــ یعنی ذات حشمتپناهیکزی‌می کوتوره‌یم« آقای»م؟..
های های... پك موافق .. تبدیل قیافت ایتمشسکز... سزی
وجهاً طانیمادیغی ایچون کیم اولدیغکزی آکلایامازد؛ بسیط بر
ایلچی صانیرلر! لاکن غوسپوژا «قاته‌رینا» یی نه‌یاپاجغز؛ اونی
اردوکاهمزه تسلیم ایده‌لم‌ده «عثمانلو» یه اویله کیده‌رز .

« ـــ خایر ! اوده بزمله کله‌جك .

« ـــ آمان دیمه‌یك « آقای » م ...

«ـــ سن بنم دیدیکمی حرفیاً یاپ !

« ـــ پکی ، فقط قاریشمام ... « بالطه‌جی » نك چادیرینه

قدین کیره‌جك اولورسه ، مسئله‌نك آلتی جیلق چیقار .

«ـــ ئه‌ه‌ح ... آماده اوزاتیورسك‌ها ... نه که کرك سنك به ؟.. بو ایشلك سکا بر کیردیسی چیقدیسی وارمی ؟ .. سن بزی «بالطه‌جی محمدپاشا» یه کوتور. «قادین ایسته‌مشدیکز ،ـ کتیردم! یاننده برده ایلچی‌وار. سزکله کوروشه‌جك!» دیرسك؛ والسلام .

« تاتار ، یاییق یاییق کولدی :

«ـــ مسئله‌یی چاقدم ! ـ دیدی . ـ برخدعهٔ حرب یاپمغه قرار ویردك « آقای »! خدعهٔ حربی‌یاپ وقورتول ؛ حقکدر! زیرا سن اونلردن دها دکرلیسك.. اونلر، بنم کبی برمسلمانی دمین سنك قولاغکه سویله‌دیکم جنس بر آدام صاندیلر. نعوذ بالله .. نعوذ بالله ..

«ـــ هایدی ! فضله کوه‌زه‌لك ایسته‌مز... دوش اوکه ..

«ـــ یکی « آقای » م ...

« برخیلی یورودیلر .

« ایلریده ، برنوبتجی کورونیوردی .

«عثمانلی» طرفنده ...

« بونوبتجی‌یی آشنجه ،«عثمانلو» نك حاکم بولوندیغی ساحه‌یه کیره‌جکلردی .

« بویوك پترو » :

« — حریفی اولدوروب ده‌اویله‌می گچه‌جکسز؟ — دییه صوردی .

« — خایر « آقای » م ! اولدورورسه‌لك هم کورولتوچیقار ؛ هم ده اوردونك بر نقطه‌سی ضعیف قالیر... سن او ایشی بکا بیراق . . بن سزی بر اصولتله قارشی جبهه‌یه گچیریرم .

« « بویوك پترو » صوردی :

« — یعنی ناصل ؟ بر پلانك‌می وار ؟

« — اوجهتی بکا بیراق « آقای » م . . . نه ایده‌رسه‌م ایده‌یم سزی جبهه‌نك اوته‌کی طرفنه گچیره‌یم !...

« — لاکن شونی اونوتما : یالکنز بو نوبتچی‌یی گچمك کافی دکل ! بزم ایلری نوبتچیلرله «عثمانلو» نك ایلری نوبتچیلرینك آراسنده‌کی ساحه‌ده‌اوته‌یه به‌ری‌یه‌سرپیشدیرلمش وضعیتده بر طاقیم قورت قاپانلری واردر . محاصره داخلنه «عثمانلو» نك کیرمه‌سنه مانع اولمق ایچون بالالتزام وضع ایتدیکمز قاپانلره صاقین بز یاقالانمایالم !

« — چارم ، «آقای»م !.. اونوتمایلك که‌بن، نوبتچیلری‌ده، قورت‌قاپانلری‌ده بر کره بو طرفدن اوطرفه دوغرو، بر کره‌ده اوطرفدن بوطرفه دوغرو گچمش بولونیورم . کورویورسکز : برقیلیمه ضرر کلمش دکل ! بناءً علیه کندیم جبهه‌یی ناصل مرور

ایله‌دمسه، سزده‌ده اویله‌جه مرور ایتدیریرم. یالکز ، نوتجی‌یه خیلی یاقلاشدق. سز بوراده، بوسکود آغاجنك دیبنده‌اوطوریکز. بن نوتجی‌یی اویوتایم.

« « ده‌لی پترو » ، حیرت ایتدی :

« — نوتجی‌یی اویوتاجقمیسك؟ - دییه‌صوردی. - ناصل اویوتاجقسك ؟

— قانبور تاتار « منصوروف» ، یاری مستهزی بر طورله، قوجامان اللرینی بری برینه سورتوشدیردی :

« — نینی سویلیه‌رك !... - دیدی .

« بو ایشه « قاته‌رینا » ده شاشدی ؛ اینجه ، اوزون وحساس قاشلرینی مراقله هوایه قالدیرارق :

« — نینی سویلیه‌رکمی ؟ - سؤالنی صوردی .

« قانبور، بر ره‌وه‌رانسله ایکیلوب برداها قانبورلاشدی :

« — ناصل اویوتدیغمی شیمدی کورسکز، «غوسپورا» یالکز ، شو آغاجك آلتندن بر یره قیمیلدامایك .

« — پکی .

« چارومتره‌سی، سکودك آلتنه اوطوروب «منصوروف» لك کندیلرندن اوزاقلاشان طوس طوپارلاق ، یوص یووارلاق کولکه‌سنی سیره داللیلر .

« منصوروف » ، روس نوتجیسنه یاقلاشدی .

« بللی که ، نوتجی ، اونی، شکل و شمائلندن طانیوردی، یاقلاشماسنه اعتراض ایتمه‌دی .

« بویوك پترو ، دیشلری آراسندن :

« — کوپوغلولر !... — دییه میریلداندی . — « نوتجیلر یانلرینه کیمسه‌یی صوقمایاجق !» دییه امر یومی چیقارمشدم ... بو أمریمه ناصل اطاعت ایدییورلر هله باق .. . نه ایتسه‌م شو اردویی حقیقی بر آوروپا اردوسی حالنه صوقامایاجغم غالبا . . . موژیکك مایه‌سنده عسکرلك یوق !

« « قاته‌رینا » ، چاری دیرسکیله خفیفجه دورتدی :

« — کورویورمیسك ! ؟ — دیدی — قاراکلقلرك ایچنده آتش بوجکی کبی بر شی ایشیلدادی و سوندی ، بو ایشیلتی نوتجی ایله قانبور تاتارك آراسندن کلیور .

« — أوه‌ت ! پیریلتی‌یی بن ده فرق ایتدم : « منصوروف » نوتجی‌یه توتون اکرام ایتدی و نوتجینك پیپوسنی یاقدی .

« تام او اثناده قارشی طرفدن، — « عثمانلو » طرفندن، — برأل ؛ برأل دها سلاح آتیلدی .

« بالطه‌جی » نك نوتجیلری ، کوردکلری ایشیغه دوغرو آتش ایتمشلردی .

« اصابت واقع اولمامشدی .

« « پترو » ، اصابتك واقع اولمادیغنی ، نوتجی ایله

تاتارك یره باغداش قوروب توتون فوصوردامغه دوام ایتمه‌لرندن آکلادی .

« لاکن نوبتجی باغداش قورمقله‌ده قالمادی . بویلی بوینه یره اوزاندی . وخورولدامغه باشلادی .

« « پترو » ، « قاته‌رینا » یه :

— بو قانبور حریف آدام عقللی ، پیشکین برجاسوس ! — دیدی . — مکملاً آدام قاندیرماسنی بیلدیکی کبی ، آفیونلی توتونده قوللانیور . باقالم داها نه معرفتلر کوستره‌جك ! الله ویره‌ده بنم چار اولدیغمی « بالطه‌جی » یه خبر ویرمه‌سه . . . خوش ، خبر ویرسه‌ده بن اوكانه یاپاجغمی بیلیرم آ ... نه آتیجی اولدیغمی بر آن ایچنده اثبات ایله‌رم . . . زیرا اونی كندمدن برسلاح منزلی اوزاقلاشدیرمایاجغم . . . شبهه‌لی بر حركتده بولونده‌یدی ، جانی جهنمه یوللارم .

« بو سوزلری سویله‌مکده « پترو » نك خصوصی برمقصدی واردی . برآزده « قیزم سكا سویله‌یورم ، كلینم سن آكلا ! » اصولنی تعقیب ایله‌یوردی .

« او اثناده ، تاتار ، نوبتجینك یانندن قالقمش ؛ چارله مترجمسنه ، — كندیسنه دوغرو ایله‌رله‌مه‌لری ایچون اشارت ویرمشدی . بولوشدقلری زمان ، پترویه صوردی :

« — او آفیونلی توتونی نره‌ده بولدك « منصوروف » ؟

« تاتار » جواب ویردی :

« — اوزومی یی‌ده باغنی صورما ، « آقای » م !

« برخیلی مدت ، سس ایتمه‌دن ایلریله‌دیلر .

« چار :

« — قورت قاپانلرینك بولوندیغی منطقه‌یه کلیورز ، ها.. — دیدی . — بومنطقه‌نك شرقندمی ، غربندن‌می — چیقه‌جغز !

« منصورروف » جواب ویردی :

« — نه‌شرقندن ، نه‌غربندن ، حتی نه‌شمالندن ، نه‌جنوبندن !

« قاته‌رینا » :

« — اویله ایسه قوش اولوب هوادن اوچاجغز ! — دییه آلای ایتدی .

« — خایر ، « غوسپوژا » م ! خایر « آقای » م ! بو منطقه‌نك قارشی طرفنه کچمك ایچون جهات اربعه‌سندن کچمه‌یه‌جکمز کبی ، هواسندن‌ده اوچمایاجغز ! آنجاق ، تحت‌الارض بر یولی تعقیب ایله کندیمزی « عثمانلو » طرفنده بولاجغز !

« پترو » شاشدی :

« — تحت‌الارض بر یولی‌می ؟ او تحت‌الارض یول دیدیکك‌ده نه ؟

« تاتار ایضاحات ویردی :

« — « آقای » م ! قارشیکی تپه‌نك اتکنده یعنی ، تام

« عثمانلو » نو تجیلرینك بولوندیغی یرلرده ، اسکیدن بر « فالچی »
قلعه‌سی واردی. اساساً بو اوواده او قلعه‌نك اسمی ویریلمشدر.
لاکن بو قلعه ، فاتح سلطان محمد زماننده « عثمانلو » لر طرفندن
خاك ایله یکسان ایدیلدی. یالکز ، قلعه‌نك بر تحت الارض یولی
واردی که ، اونی هدم ایله‌مه‌دیلر. ایشته بز ، قلعه‌نك تحت الارض
یولنی تعقیباً قارشی‌یه چیقه‌جغز . همده ، بو سایه‌ده ، قورت
قاپانلرینه یاقالانمایاجغز! چونکه قورت قاپانلری یوقاریمزده قالاجق!

« وقت خیلی ایلرله‌مشدی . بوکا رغماً ، « عثمانلو » اوردو-
کاهنده‌کی بیوك شهر آیین آتشلری حالا سونمه‌مشدی. چنك
وطرب دوام ایله‌یوردی. بالکه‌ده اکلنجه‌نك الك حرارتلی یرنده
ایدیلر ، کیجه‌نك سکونی ایچنده ، اوزاقدن اوزاغه کوچوك
زیللری وآل شاقیرتیلری ، یکیچری مهتری ایشیدیلیوردی .

« اوچ آرقاداش آدیملرینی صیقیلاشدیردیلر .

« تاتار ، اوکده یورویوردی .

« ایصیرغانلرله قاپلی بر ییقیق دیوار اوکنه کلنجه‌دوردی .

« — بو ایصیرغانلری آییروب آراسندن چیقه‌جغز ! —

دیدی . — کیزلی مدخلك ده‌لیکی دیوارك دیبنده‌در .

« ایصیرغانلری تماماً آییردیلر . تحت الزمین چیدك قیوسنه
اولاشدیلر . یالکز « قاته‌رینا » ایصیرغانلری ازه‌جلك یرده
اتکلرینی قالدیردی ؛ جان یاقیجی نباتلری باجاقلرینه سوره‌رك

یورودی ؛ کوزلری سوزولدی .

« مدخل، طاش کمرلی بر قاپو ایدی .

« « منصوروف » بورایه کلنجه ، چاقماغنی تکرار چاقدی وال یورداميله ایکی مشعله بولدی .

« — بونلری کچیددن چیقدیغم صیراده بوراده بیراقمشدم. « آقای » ! یاقایم ... — دیدی .

« قانبورتاتار مشعله‌لری یاقدی ؛ — برینی صاغ ألینه آلدی. اوته کینی صول ألینه آلدی. کوسه‌من اوکه دوشدی .

« یورومکه باشلادیلر .

« ایچنده بولوندقلری تونلك تاوانی وديوارلری قطرندن کسیلمش براستوانه‌نك ایچی کبی ایدی وطاشـدندی . زمین ایسه ینه طاش ودوزدی .

« آیاق سسلری ، ایلریدن وکریدن مبالغه‌لی بر صورتده عکس ایدییوردی .

« هله کولکه‌لری صـورمایك ... کولکه‌لر نسـبتسز ، تناسبسز برردیوی آکدیریوردی ؛— حتی او موزون انداملی « قاته‌رینا » نك سبو اندام کولکه‌سی بیله بر هیولا اوزونلغی ایله کچدکلری یرلره سرپلیوردی .

« قونوشمادن برخیلی ایله‌رلردیلر .

« هپسنك ذهنی قورجالایان آیری آیری مسئله‌لر اولدیغی

بللیدی :. تاتار « منصـورووف » ، چارك ، متره‌سنی برابرنده کوتورمکده نه‌مقصد طاشیه‌بیله‌جکنی ، بوذ کی وغیور چارك هـانکی نوع بر خدعهٔ حرب تاصـارلامش اوله‌بیله‌جکنی دوشونویوردی ؛« بویوك پترو »، اوردوبی ،متره‌سنی، «بالطه‌جی»یی عقلندن کچیرییور ، « یا بالطه‌جی بندن داها آزغین برسادیست ایسه‌ده بزمکینك فکرینی چله‌رسه ؟ » دییه اوزویولوردی ؛ـ « قاته‌رینا » یی مشغول ایدن جهت‌ده کذا « بالطه‌جی » ایدی. او ، نه عجیب آدامدی عجبا! روایته نظراً کوجلی قوتلی ایمش ! سسی غایت کورمش؛ وجودی غایت یاقیشیقلی ایمش؛ صاقالی غایت اوزون ، غایت سرتمش ، عقلی برآز قحطجه ایمش ...

«بوتفکرات ایچنده‌ایله‌رله‌دکلری صیراده‌برده «منصوروف»ك آیاقلری خذاسـنده بر ده‌میرك بر طاشه چارپماسندن متحصل برچینغیرتی دویولدی .

قادینه دیملك ناموس دیملك ؛ ناموس دیملك

قادینه دیملك!

« بویوك پترو » صوردی :

« ـــ نه‌دز او دوشه‌ن ؟

« تاتار دیدی که :

« ـــ هیچ، « آقای » م .. مطلقا یرده بر ده‌میر پارچاسی

واردی‌ده آیاغم طاقیلدی . زیرا چینغیرتی بر دمیر چینغرتیسی ایدی .

«یرده هر نه چینغیر دادی ایسه آرامغه لزوم کورمه‌دن ایله‌رله‌دیلر .

«چار صوردی :

« — « منصورروف » ! دوغرو سویله ! « بالطه‌جی » ، کندیسنه یول کوسته‌ردیکك ایچون سکا نه قادار آلتون چینغیرداتدی ؟

« — بن دیمك سلامتی ایچون چالیشدم ، « آقای » م .. بر تك آلتون بیله آلمغه تنزل ایتمش دکلم ، واتمه‌مده . . . اولوریرکه بکا قادین دلاللغی تکلیف ایتمه‌سینلر ، ایش قاری‌یه یعنی ناموسه کلنجه مسئله ده کیشیر . او زمان بوقنبور «منصورروف» ، یله‌لری دیکن دیکن قابارمش بر آرسلان اولور ؟ — کورکه‌ز !

« بویوك پترو » ، تعجبله صوردی :

« — دیمك که اردونك ووطنك ناموسیله قاریکك ناموسی بری بریله قیاس ایدیله‌جك اولورسه ، سنجه قاریکك ناموسی اوردونك ناموسنه فائقدر اویله‌می ؟

« بوسؤاله ، تاتار متحیر کوروندی :

« — اوکا شبهه‌می وار « آقای » م ؟ قاری دیمك ناموس دیمك ؟ ناموس دیمك ...

« چار جواب ویرمه‌دی . اونك فکری « منصورروف »

ککنه توافق ایتمه‌یوردی .

« هم «پترو» ، بونلری دیکله‌میوردی بیله ؛ — زیرا تاتارك مسلمان ذهنیتنه کوره سویله‌دیکی لاقیردیلر ؛ اونك یاری یاری یه آوروپائی ، یاری یاری یه سادیست فکریاتی ایله تطابق ایله‌میوردی .

« لاکن ، ایسوه‌جلی مازوخیست قادین بر بویوك علاقه ایله کوزلرینی آچدی وقانبورك قانبورینی یاقالادی :

« — قاریك سنی آلداتیرسه نه یاپارسك ای مسلمان ؟ — دییه صوردی . — یله‌لرك دیکن دیکن قاباردیغی زمان قاریکی نچه‌له‌رمیسك ؟

« پترو » ، محاوره‌نك بونقطه‌سیله علاقه‌دار کوروندی :

« — شیمدی او جهتلری براقلده اوکمزده صو وار ، دقت ایدك ! باتمایالم .. — دیدی .

« حقیقة ً ، — تونل دیوارینك بر قسم طاشلری ییقیلمش ؛ بو ییقیلان طاشلردن ایچری یه صو صیزارق اورتاده بر بریکینتی حاصل اولمشدی .

« تاتار :

« — مراقلانمایك « آقای » م ، « غوسپوژام » — دیدی . — شو کناری تعقیب ایله‌مك صورتیله اوته طرفه چکه بیلیرز . لاکن دقت ایدیکزده آیاغکز قایماسین .

کچیدك کنارنده صو بریکنتیسك سطحنده کورونن طاشلردن

ظیپلایا ظیپلایا یورودیلر .

« تاتار «منصوروف» ، قاببور اولدیغی ایچون طاشدن طاشه سه‌کمکده کوچلك چکیوردی .

« بر آن اولدی که وضعیتی بوسبوتون مشکله‌شدی : — زیرا ایکی ألنده ایکی مشعله واردی .. موازنه‌سنی تأمین ایده‌میوردی .

« آنسزین ، آیاغی قایدی . دوشمه‌مك ایچون ، هوانی قوللریله قولاجلار کبی قوسلر چیزمك مجبوریتنده قالدی . ایشته بوسببله أللرنده‌کی مشعله‌لر کچیدك اورتاسنده‌کی صو بریکینتیسی ایچنه دوشه‌رك سوندی .

« هر یر قاپ قاراکلق کسیلدی .

« « بویوك پترو » :

« — آمان دییه حایقیردی . — آمان شو مشعله‌لری صودن چیقار ویاق .

« تاتار ، بر مدت اوغراشدقدن صوکرا جواب ویردی :

« — مشعله‌لری صودن چیقاردم . فقط یاقمیورم . زیرا دمین طاشلر اوزه‌رنده چینغیردایان شی چاقماغمك یره دوشن دمیری ایمش ... خوش ، چاقماغی چاقمق ایچین باشقه دمیرده بولمق قابل ... مثلا سزك خنجریکزه چاقا بیلیرز « آقای » م ... لاکن أل یوردامیله بر آز ایلرله‌یه‌لم ده صویی کچه‌لم ... مشعله‌نی او زمان یاقارز .

« ـــ مناسب !

« قاراکلقده قیبدن قیبدن یورودیلر .

« تام بو اثناده، دیوارده‌کی بیقیق یردن دوغرو بر کورولتو ایشیتدیلر .

« «پترو» ده ، «قاته‌رینا»ده ، « منصوروف» ده‌وجودلرینه قوتلی قوللرك صیم صیقی صاریلدیغنی حس ایله‌دیلر .

« اثناوکده کیده‌ن تاتار «منصوروف» ، وجودینه‌صاریلوب کندینی صیم صیقی یاقالایانك غوسپوژا « قاته‌رینا » اولدیغنی صاندی ؛ وکناهه کیرمه‌مك ایچون یاری ایشیدیلیر بر سسله استغفار کتیردی . زیرا بوینی لاله‌ین قوللر ، معطر واپیك تنلی ایدی . فقط چارك متره‌ی اوکا یالکز قوللریله دکل ، عینی زمانده باجاقلریله‌ده صاریلیوردی . أوه‌ت ، محقق، بوبویله اولاجقدی . چونکه بوینه ، قوللرینه وباجاقلرینه دولانان اعضای بدن ایکی دکل، دوردی . تاتار استغفاری تکرارلادی :

« ـــ استغفرالله... استغفرالله... استغفرالله العظیم الذی...

« اورتاده کیده‌ن «قاته‌رینا»ده، «ده‌لی پترو» نك، قاراکلقدن بالاستفاده ، اوکا صاریلیوردیکنی صانمش ؛ وبو صارلمانك نوازشکار بر تماس حالنده اولمایوب قابا وخشین بر صاریلیش حالنده اولماسنی غایتله طبیعی بولمشدی .

« وجودینه ییلان کبی دولانان قوللرك کیمه عائد اولدیغی

بر درلو کسدیرمه‌ین بری وارسه اوده « پترو » ایدی: کندیسی، اوچ کیشیلك قافله‌نك الك آرقاسنده اولدیغنه کوره، متجاوزك، آرقاداشلرندن غیری بری اولماسی ایجاب ایلدیکنی قاورامشدی.

« — کیم او ؟ — دییه روسجه باغیردی .

« چاره صاریلان آدام ، « عثمانلوجه » جواب ویردی :

« — جاسوسلغه‌می کیتمکده‌سز ، أی نابکارلر ؟

« بالطبع « پترو » ، بو سوزلردن بر شی آکلامادی .

« — « منصوروف » نه لسان قونوشیور ؟ نه دییور بو آدام ؟ — دییه تاتاره سسلندی .

« تاتار :

« — مسلمان دیلی [١] قونوشیور ، « آقای » م ! باصقینه اوغرادق. فقط مراقلانمایك . بن وضعیتی حل ایدرم!— دیدی .

« وضعیت آشکاردی :

« « بالطه‌جی محمد پاشا » ، کندینه ، قادین کتیره‌مه‌سی حقنده تاتار قلاغوزه امر ویردکدن صوکرا ، قلاغوزك پیشنه بر طاقم کوزجیلر قویمش ؛ وبو کوزجیلر، کیزلی بر آلتی‌چیدینی کشف ایلیه‌رك بورایه کیرمشلردی . لاکن، تونلده ایله‌رله‌دکاری

[١] روسیه‌ده خلق ، تورکجه‌یه وشعباتنه حالا « مسلمانسکی » یعنی « مسلمانجه » دیمکده‌در .

صیراده، قارشی طرفدن دوغرو ألنده مشعله ایله اوچ کیشینك کلدیکنی کورنجه، بر آلتی کچیدینك دیواری ییقیق قسمنده صاقلانمش؛ پوصو قورمش و بزمکیلری یاقالامشلردی .

« قانبور تاتار کندینی کوزجیلره طانیتدی :

« — بز یابانجی دکلز! قولکز «منصوراوغلی» یم! وزیرك اردوسنه قلاغوزلق ایدن مسلمانم! یانمده کیلردن بری دولتلونك ایسته‌دیکی زنه‌در . او بری ایسه چارك خبرجیسیدر! — دیدی وصوردی: — مشعله یوقمی آغالر؟ کوز کوزی کورمه‌یور .

« بری بر چاقماق چاقدی .

« قارا کلغك ایچنده بر ایشیق، اویقودن اویانوب ده کوز قاپاغنی آچیلان بر زنجی سحربازك قیپ قیرمیزی کوزی کبی یاندی . صانکه بو زنجی سحربازك کوزی قارا کلقلر ایچنده بر نقطه‌یه باقدی، باقدی ده او نقطه‌ده آتش چیقاردی: — چاقماق، قاوی؛ قاوده مشعله‌یی آیدینلاتمشدی .

« بر آن، یانغین حالنده قارما قاریشیق بر ضیا اورتالقده چالقاندی .

« حدقه‌لر آیدینلغه آلیشنجه، بزم اوچ کیشی کندیلرینه باصقین ویرنلرك درت یکیچری ایله بر کنج ارکك اولدیغنی کوردیلر .

« ده‌لیقانلی ، بر جیوه‌لکدی .

قانبورك بوینه اوصاریلمشدی ؛ ــ ایشته بونك ایچوندر که ، تاتار ، بوینه « قاته‌رینا »نك صاریلدیغنی صانمشدی ... قنبورك باجاقلرینه‌ده بر یکیچری دولانمشدی .

« قاته‌رینا »یی طوتان قوللر ، عضله‌لری خلاط کبی قاباران بر یکیچرینکدی .

« پترویی ایسه ایکی یکیچری یاقالامشدی .

« درحال ، ــ آیاق اوزه‌ری ، ــ چارك اوستنی باشنی معاینه ایتدیلر !

« کمرندن خروسلی وچاقماقلی طابانجه‌سنی ، بلندن باروتلغنی وقیننندن خنجرینی آلدیلر .

« أیواه !

« « پترو » ، بونی دوشونمه‌مشدی ایشته : ــ حیاتنده بر آن خنجریله طابانجه‌سندن آیریلمادیغی ایچون ، « عثمانلو » طرفنده سلاحلرینك آلیناجغی عقلنه کلمه‌مشدی ! حالبوکه کووه‌ندیکی یکانه شی سلاحلریدی ؛ سلاحلرینی ایسه اوندن آلمشلردی .

ــ شیمدی « پترو » نه یاپاجقدی ؟ ــ مترسیله قلاغوزینك کندیسنه خیانت ایتمه‌لرینی نه صورتله تحت تأمینه آلاجقدی ؟

« یکیچریلر ، چار ایله یانندکیلری اکسه‌لرندن قاقارق یوروتدیلر .

« هیچ بر شی قونوشمادن تونلك اوته‌کی اوجنه ، عثمانلیلر

طرفنه ایریشدیلر .

« درت یکیچری ایله بر شاب امرد طرفندن ایتیله قاقیلا بر آلتی کحیدندن چیقاریلوب ده « عثمانلو » لر جهتنه کچیریلنجه ، - « بویوك پترو » ایله « قاته‌رینا » ، کندیلرینی بام باشقه بر عالمده حس ایتدیلر : - روسلرك بر مزار سکوتی ایچنده بوغولان اوردوکاهلرینه نظراً بام باشقه ، یپ یکی بر عالمده ؛ بر چنك وطرب ، جوش وخروش عالمنده ...

« صانکه ، « بالطه‌جی محمد پاشا » نك محیطنده ، موسیقی نغماتندن متشکل بویوك بر فورطنه اوغولدایوردی : - مظفر وزیرك « کوزل سسلی ، و ، اصوات علمنه هوسلی » اولدیغنی بیلن معیتی ، اونی ، مهتر وباغلاما اهتزازلرندن متحصل بر ذوق وصفا انکیننده یاشاتیوردی .

« حتی بو قاراکلق بر آلتی کحیدینك اوکنده بیله ، اوچ بش بابایکیتك دیزلری دیبنده ، اوچ بش « جیوه‌لك » اوطورمش ؛ نازنین قوللریله آغالرینك بللرینه‌و بویونلرینه‌دولانارق ، و ، طره طره قیوریجق زلفلی ، « رخسار آل » ی یاپیشدیرما بنلی باشلرینی بابا یکیتلرك سینه‌لرینه ویا قوجاقلرینه یاتیرارق ، اینجه و مهتز سسلریله ، سمواته دوغرو بر فسقیه حالنده تیز پرده‌دن مقاملر فیشقیریرلردی .

« لاکن ، بردن صوصدیلر وباقدیلر . بر آلتی کحیدندن چیقانلری

کورونجه، اولا سعه‌رؤیتلری سکسز کیشیلك قافله‌نك سکسز فردینی بردن احاطه ایده‌بیلیرمشکن، یاواش یاواش، سکسز فردك آراسنده‌کی یدی ارککك، — نظرلرده بولانیقلاشدی، — بولانیقلاشدی ... — اشکاله قارشی، حدندن فضله اوزاق طوتولمش بر توسوزلره انعکاس ایده‌ن منظره‌لر قادار سیسله‌ندی، — دومانلاندی، — بوغولاندی، — نهایت سیلندی.

« حاصلی، تونلك آغزنده بکله‌ین اوچ بش بابا یکیتله، بونلرك قوجاقلرنده ناز و نعم ایچنده یاتان کنجلر، بوتون دقتلرینی سکسز کیشیلك قافله‌نك بریجك قدین فردنده طوپلادقلری، — نظرلرینی « قاته‌رینا » ده نه‌تلشدیردکلری ایچون، یانده‌کی ارککلری کوره‌مز اولدیلر.

« بابا یکیتلر، « قاته‌رینا » یه، — « قاته‌رینا » نك مفرط ده‌قولته سیمین کردنه، — « قاته‌رینا » نك موزون اندامنه، — « قاته‌رینا » نك اینجه بلنی « روقوقو » البسه‌لرندن مبالغه ایله طاشان حد ذاتنده کنیش قالچه‌لرینه، — قیصاجه: « قاته‌رینا » نك، ارککلك مخیله‌سنده، — (بوبی عار و حجاب، بو پراتیك مخیله‌ده) — بر آن ایچنده چیریل چیپلاق عریانلا-شیویردن تمامیتنه، — شهوت احتراصله، — پارچالایاجق کبی، — یه‌جك کبی، — یوتاجق کبی باقدیلر، — باقدیلر، — باقدیلر.

« ایسوه‌چلی قادینه علاقه ایله باقان یالکسز بابا یکیتلر دکلدی؛

— «مارط قاته‌رینا» یه بابا یکیتلرك جیوه‌لکلری‌ده، علاقه‌ایله، — پارچالاپاجق کبی ، — ییه‌جك کبی ، — یوتاجق کبی ، — حظ وشهوت واحتراصدن زیاده غیظ ونفرتله ، کین و قیصقانجلقله باقیورلردی .

« بوده کیم اولویوردی که ؟

« آغالرینی ، بویله، منظره‌سی قارشیسنده، یرلرندن هوپلا-تارق آیاغه‌قالدیران ، — آیاغه قالدیرارق ، قوجاقلرنده‌کی کندی باشلرینی، لزومسز «أرزاتس» [١] برشی حالنده یره‌یووارلاتان مخلوق نه ایدی ؟

« قادین !

« جیوه‌لکلرك خصم جانی قادین ...

« بوتون بابا یکیتلر، تلاش ایچنده صوردیلر :

« — بوزنه‌یی نره‌یه ایله‌تورسنز ؟

« « منصوروف » جواب ویردی :

« — وزیر اعظم دولتلو سردارك خیمه‌لرینه ایله‌تورز .

---

[١] ersatz = حرب عمومیده آلمانلرك مختلف حوایجه تقابل ایلمه‌مك اوزره تصنیع ایله‌دکاری ساخته موادرکه (یالانجی قهوه ، ساخته ایپك وسائره) ، مدلولی آلمانیاایله صیقی بر صورتده علاقه‌دار اولدیغی ایچون ، « أرزاتس » کلمه‌سی‌ده بوتون لسانلرده قوللانیلیر . بین‌الملل بر کلمه حالنی آلمشدر

بن قولنی بوأمره مأمور ایله‌مش‌ایدی . وظیفه‌می موفقیت برله بالا کمال کلمشم .

« — یابوکاوور أرکیشی نه‌نك نه‌سیدر ؟

« — بوکاوور أرکیشی کافر قرالنك خبرجیسیدر . کافر قرالندن تسلیم خبرینی کتیرمکده‌در . الا بزی بر آلتی کچیدنده آل آشاغی ایده‌ن أرلر آنك سلاحلرینی آلدیلر. وبزیا کسه‌مزدن قاقدیلر . بوکیبی معاملات نالایقدر .

« بابا یکیتلرك ایچنده بیقلری یاتاقلی ، شیشمان بر سپاهی کومبورده‌دی :

« — دوغرو دیرسك ، چلبی !.. ایلچی‌یه زوال یوقدر ! ایلچینك سلاحلری کری ویریلمك وقوللری قویویریلمك کرکدر!.. اوولان « حمزه » ! قویویر شونك قوللرینی !.. سلاحلرینی‌ده ویر ، طاقسین ...

« تونلده قافله‌یه باصقین ویره‌نلر، اوچ آرقاداشك قوللرینی بیراقدیلر .

« چاره ، سلاحلری اعاده اولوندی .

« « پترو » نك یوره‌کی یاغ باغلادی :— دیمك که ، کندینی مدافعه ، قادینی مدافعه، اردوسنی مدافعه واسطه‌سنی حالاغیب ایتمه‌مشدی .

« اردوکاهه دوغرو یورودیلر .

« یاقیلان آتشلرك آله‌ولری ، بویوك شهرلرك الکتریق ضیاسی کیبی کوکلره ووریوردی .

« هر چادیرك اوکنـده چالیلر و اودونلر کومه ایدیلمش وبونلر طوتوشدورولوب حارلاندیریلمشدی. اطرافلرنده،یکیچر- یلرله‌سپاهیلر،چنبرحالنده‌اوطورویورلردی:ـ بعضاًجیوه‌لکارینه کوچك اویونی اویناتارق سیره دالیورلر ؛ بعضاً کلبانك ایله تورکو چیغیریورلر ؛ وبعضاًده مغبچه‌لرك صوندیغی بلور پیاله- لردن رومانیانك الما شرابنی نوش ایله‌یورلردی . کوك قبه‌نك آلتی ، کسکین مسکرات قوقوسیله دوناش کیبیدی .

« حاصلی، هوای‌نسیمی، ذوق و کیفك بوتون عناصریله:ـ طرب و آهنکیله ، ضیا ورایحه‌سیله ـ باشدن باشه مشبوعدی .

« بالطه جینك اردوکاهنده هر کس بر ذوق صفا ایدی ؛ ـ یالکز بر اسـتثنا ایله : ـ « قاته‌رینا » نك کچدیکی چادیرلرك اوکنده اوطورانلر ، مصرده «یوسف» ی کوروب‌ده اللرنده‌کی ألما ایله برابر پارماقلرینی کسه‌ن ، ـ پارماقلرینی کسوب‌ده جان آجیسی دویمایان مصری قادینلر کیبی برحاللره اوغرایورلر ؛ـ چالغی چالماسنی ، کوچك اویناتماسـنی ، شراب ایچمه‌سـنی اونوتیورلر ؛ اوکلرنده بر رقص قیوراقلغی ایله بوکلوم بوکلوم ییلانلاشان آله‌ولره باقمایورلر ، ـ « قاته‌رینا » یه باقیورلر ، ـ

«قاته‌رینا» یه باقا قالیورلردی؛ ــ «قاته‌رینا» یه باقوب‌ده طوکا قالیورلردی .

« قولاقدن قولاغه شو سسلر دولاشیوردی :

« ــ بو زنه نره‌دن کلدی ؟

« ــ بو زنه کیمك زنه‌سی ؟

« ــ بو او قادار تندرست ، اویله سولون بویلو برزنه که ، عادتا جوانلری خاطرلاتیور ... عورت دکل بو ، مغبچه ، مغبچه ...

« دیدی قودیلر ، « قاته‌رینا » ایله توابعی « بالطه‌جی محمد پاشا » نك چادیری کوروتجه‌یه ده‌ك سوردی .

« ایشته دولتلونك چادیری کورونمشدی .

« « تبردار [١] محمد پاشا » نك خیمه‌لری ، چادیر دکل ، أو دکل ، کوشك دکل ، قوناقدی : ــ وزیر اعظمك بوتون توابع و غلمانی ، محافظین و خدامنی فرح فرح قاپلایان بر بر قوناق ... ــ واقعا ، بر قوناغك اودالری بری برینه بیتیشیك اولور ؛ وزیر اعظمك معیتنی احتوا ایدن چادیرلر ایسه ، یکدیکرلرندن آیری آیری ایدی . فقط بونلر ، هیئت عمومیه‌سیله برجامعه ، برکل تشکیل ایله‌یورلردی ؛ ــ واورتالرنده «بالطه‌جی» نك قیزیل خیمه‌سی پر دبدبه وطنطنه ایدی .

---

[١] تبردار = بالطه‌جی

« دوغرو... روماتاریخنده « پورپر » رنکی ناصل ساده‌جه ایمپراطورلره عائدسه ، « عثمانلو » تاریخنده‌ده آل رنك، ساده‌جه پادشاهلره عائددی ... آما، وزیر اعظم « تبردار محمد پاشا» ، بوسفرده « احمدخان ثالث» ی تمثیل ایله‌دیکی ایچون، چادیرینی آل رنکده یاپدیرمشدی ؛ — چادیرك ایچی‌ده ، طیشی‌ده آلدی.

« وبو چادیر، اطرافنده کیلردن هم رنك ، هم بویوکلك، هم‌ده ایچنده قاینایان حیات اعتباریله آیریلیوردی .

« « قاته‌رینا » قافله‌سی، آل چادیره کیرملك اوزره ایدیلر.

جـ - قا

« ته‌ز » یملك ألك انته‌ره‌سان یرینه کلمشدم که ، صنفده بر طاقیم سسلر ، حایقیریشملر ، نعره‌لر یوکسلدی :

— انقلاب دوشمانی !!

— بولشه‌ویکلك خائنی !!

— « منشه‌ویك » [۱] حریف ؟!

— خایر ! « منشه‌ویك » ده دکل « اس ـ أر » [۲] !

— « أس ـ أر » ده دکل « نارودنیك » [۳]

---

[۱] منشه‌ویك = بولشه‌ویکلره علیهدار اولان بر نوع سوسیالیستلر

[۲] « أس ـ أر » = «سوسیالیست ـ رووولوسیونر» فرقه‌سنك باش حرفلری . بو فرقه ، بولشه‌ویکلره پك زیاده علیهداردر.

[۳] خلقجی .

ـــ « قاده‌ت » [۱] !!

بوتون بو، ـ (بو « منشه‌ویك»، «اُس ـ ئه‌ر»، «نارودینك»، « قاده‌ت » عتابلری) ـ مخالف فرقه‌لرك اسملری اولدیغی ایچون بولشه‌ویكلكك حكم سوردیكی بر دورده ، روسیاده كفر مقامنه كچمكده ایدی .

درسخانه‌ده « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » ماجراسنی آكلاتدیغم صیراده بونلری اوولو اورتا صاووران كیملردی ؟

بونلر كیمه قارشی صاورولا بیلیرلردی ؟

حكایه‌مك هوای نسیمیسندن قورتولامادیغم ایچون ، بر آن صاندم كه ، بنی دیكله‌ینلر، ایسوه‌جلی مازوخیست « قاته‌رینا » یه قولاقدن كوكل ویردیلر ؛ قولاقدن كوكل ویردكلری ایچون اونی كندیلرینه جذب وبند ایله‌مك مقصدیله بویله كفر ایدیپورلر..

لاكن خایر !

مسئله بام باشقه ایدی .

كفرلر ، عتابلر ، نعره‌لر، حایقیریشمالر، « قاته‌رینا » یه ،ـ « قاته‌رینا » نك خاطره‌سنه قارشی صاورولمایوردی .

پروفسور « توغان توغانوفسكی »یه قارشی صاورولویوردی.

مشین جاكتلی ، مشین قاسكتلی ، آیاغی چیزمه‌لی بش آلتی سامع طلبه ، (أوه‌ت ! بونلر ، مكتبك طلبهٔ اصلیه‌سندن

[۱] مشروطیتجی ده‌موقرات فرقه‌سی ومنسوبینی

دکلدی ؛ ـ سامع صفتیله صنفه داخل اولمشلردی !) یرلرندن فیرلادیلر ؛ وپروفسور « توغان توغانوفسکی » نك اطرافنی آلدیلر .

هپسـنك‌ده اللرنده رووولوه‌رلر واردی ؛ بو رووولوه‌رلری پروفسوره توجیه ایله‌مشلردی .

قاشلرینی چاتمشلردی ؛ کوز ببکلری فیر دونیوردی .

« توغان توغانوفسکی» یه مدهش نظرلرله باقیورلردی .

ایچلرندن بری ، ایلری‌یه دوغرو ، بر قاچ آدیم یورودی.

آغیر حرکتلرله مشین جاکتنك دوكمه‌لرینی چوزدی .

جاکتك آلتندن،قیرمیزی « تولستووقا » [١]سی کوروندی.

بوقیرمیزی « تولستووقا » نك کوکسنده ، ایری بر خطله شو ایکی حرف یازیلمشدی :

چه ـ قا

آمان یاربی !! « چه ـ قا » ها !؟..

دیمك که « چه ـ قا » ، ـ (= بولشه‌ویکلرك بو تدهیش تشکیلاتی) ـ بزم صنفمزه قادار کیرمشدی ؛ اویله‌می ؟

---

[١] « تولستووقا » مشهور روس ادیبی « تولستوی » لك دائما کییدیکی بر نوع موژیك کوملکی‌در . یاقاسی دیکدر ؛ کناردن ایلیکله‌نیر ؛ باشدن کچمه‌در ؛ اتکاری اوزوندر ؛ بلی بر کمرله صیقیلیر .

« چه ـ قا » حرفلرینك آلتنده اینجـه یازیله : « انقلاب دوشمانلرینه أولوم !! » عباره‌سی یازیلمشدی .

وداها آلت طرفده ، بر اسکلت باشیله ایکی باجاغی کمیکی ، بری برینه کچمش بر حالده أولومی تمثیل ایله‌یوردی .

وضعیتی درحال قاورادم :

« چه ـ قا » ، بولشه‌ویکلرك سیاسة دوشمانی اولان« توغان توغانوفسکی » یی تعقیب ایتمش ؛ شیمدی‌ده توقیف ایله‌یوردی.

فقط عجبا نیچون ؟

ایشته بو جهتی هنوز قاورایامامشدم .

لاکن مشـین جاکتنی چوزه‌ن ، وجاکتنك آلتنده‌کی « تولستووقا » سنده « چه ـ قا » حرفلرینی طاشـیان آدام ، مسئله‌یی ایضاح ایتدی :

ـ سزی توقیف ایدییورز ، پروفسـور ! ـ دیدی . ـ اساساً « پان سلاویست » نظریه‌لریکـزله اورتالغه زهر صاچیوردیکـز.. بوکا ، علمکـزه حرمة مساعده ایتمشدك ... لاکن « بسارابیا » مسئله‌سنی رومانیا ولهستان لهنه حل ایچون بزی دوشمانلریمزه جاسوسلاماکزه اصلا کوز یومیاجغز !

پروفسور « توغان توغانوفسکی » ، حیرتلره دوشدی ؛ ـ اوقادار حیرتلره دوشدی‌که ، چاتال صاقالنك صاغ چاتالنی صاغ ألیله ، صول چاتالنی‌ده صول ألیله قاورادی ؛ ـ و مسئله‌دن بر

شی آکلامایورمش کیبی ، « چه‌قیست » لره [۱] باقدی .
وصوردی :

— ناصل « بسه‌رابیا » ؟ ناصل رومانیا ؟ ناصل لهستان؟
ناصل جاسوساق ؟

مشین قاسکتلی ، مشین جاکتلی ، چاتیق قاشلی وفیریلداق
کوز ببکلی آداملر ، استخفافکارانه کولومسه‌دیلر :

— ناصل رومانیامی . . . ناصل جاسوسلق‌می ؟ . . . —
دیدیلر . — باص بایاغی رومانیا ، باص بایاغی جاسوسلق... حتی،
محقق که لهستان ... یاااا ، بویله غوسپودین پروفسور !...
اوت... ذات عالیکز ، حکومتمزه قارشی یالکز مخالف اولمقله
قالمایورسکز ... عینی زمانده جاسوسسکز ... تلسز تلغرافله،
بوتون خبرلری صیجاغی صیجاغنه ممالك اجنبیه‌یه یتیشدیریورسکز .
بز ، سزك تاسزیکزی کشف ایتمشدك . ماکنه‌کزی کوزلریمزله
کورمشدك . لاکن ، بوکونه قادار هانکی مملکته جاسوسلق
ایتدیککزی کسه‌دیره‌میوردق . حالبوکه ایشته ، اوککزده
دوران رومانیا ولهستان خریطه‌لری ؛ — صوکره ، ماکنه‌کزك
پلانی ، ونهایت ، خریطه‌نك وپلانك اوزرنده‌کی اسرار انکیز
حرفلر نظرلریمزده هرشیئی آشکار قیلدی : دمیندن به‌ری سزه
دقت ایدییورز ، غوسپودین پروفسور!... سز ، تورك کنجنك

[۱] « چه‌قیست » ، « چه - قا » منسوبینی دیمکدر .

سویله‌دكلرینی بیله دیكله‌میوردیكز . . دیمك كه آرتق علمدن اوزاقلاشمش وایشی تماماً سیاسته وورمشسكز . زیرا، یانكزده علمی بر بحث قونوشولدیغی صیراده بیله، یـنه جاسوسلقله مشغولسكز !.

بوسوزلری ، غایت آجی بر لسانله سویله‌دكدن صوكرا، « چه‌قیست » علاوه ایتدی :

— بن « چه‌رژینسكی » [۱]نك معاونی‌یم . هایدی باقالم... دوشك اوكمه !!

مشین جاكتلی ، مشین قاسكتلی، چاتیق قاشلی وفیریلداق كوزببكلی « چه‌قیست » لردن آلتیسی ، روولوه‌رلرینی بزلره دوغرو چه‌ویردیلر. «چه‌رژینسكی»نك معاونی اولدیغنی سویله‌ین یدنجی « چه‌قیست » ایسه، غوسپودین پروفسوره نشان آلمقده بردوامدی :

— یوروییكز « قره‌ملین » ه [۲] ! - دیدی .

---

[۱] « چه‌رژینسكی » ، « چه - قا » مؤسسه‌سنك مشهور رئیسی‌در.

[۲] « قره‌ملین » چارلرك اسكی برقلعه‌سیدر . موسقووا شهری بوقلعه‌نك اطرافنده انكشاف ایتمش؛ وقلعه، كیت كیده بزم«طوپقپو» سرایی حالنی آلمشدر؛ سوویت اقلابندن صوكرا ایسه ، «قره‌ملین» ، بولشه‌ویزمك مركز فعالیتی اولمشدر .

ایکنجی قسم

روس قبضه انقاوه

نه ؟

« قره‌ملین » ه‌می ؟

پروفسورمز مستشرق شهیر « توغان توغانوفسکی » یی « قره‌ملین » ه کوتورویورلردی ، اویله‌می ؟

ایشته ، چه‌قیستلر ، خریطه ایله ما کینه پلانی‌ده آلوب ، قولتوقلرینك آلتنده‌کی چانطه‌یه قویدیلر .

صنفك ایچنده ، بر قیمیلدانیش اولدی .

لا کن رووولوه‌رلرك مینی مینی مدهش ده‌لیکلری ، عمومی حرکتمزله آلای ایده‌ن جین کوزلر کیبی ، یوزیمزه باقدیلر ؛ و بزلری اولدیغمز یرلرده چیویله‌دیلر . ایچمزده مختلف و ضد سیاسی قناعتلره صاحب بولونانلر واردی :— قومونیستلر واردی ،

مفرط و معتدل ملیتجیلر واردی ، آنارشیستلر [۱] واردی .
نیهیلیستلر [۲] واردی ، آنارخو ـ سندیقالیستلر [۳]
واردی ، «أس ـ أر» لر واردی . حاصلی وار اوغلی واردی.
اما ، « چه ـ قا » نك اراده‌سی هپمزك اراده‌سنه غالب کلدی.
هیچ بریمز عصیان ایده‌مه‌دك . یدی کیشی‌ده ، بو حالمزدن
بالاستفاده، پروفسور «توغان توغانوفسکی» یی آلوب کوتوردی.
ایشته اوزمان قیامتلر قوپدی .

اوزون ویاغلی صاچلی ، ـ یاقا ده‌لیکی أولوم اشارتلی ، ـ
اسمر ، و پوسکورمه سیویلجه آلینلی برنیهیلیست طلبه ، بر
صیچرایشده کرسینك اوزرینه جیقدی :

ـــ انسان قارده‌شلر !!ـ دییه‌حایقیردی . ـ قازاق‌قالپاقلی

---

[۱] آنارشیستلر هرنوع حکومت طرزینه علیهدار‌درلر. حکو
متلری امحا مقصدیله حکومت باشنده بولونانلری بومبالرله ، طابانجه‌لرله
اولدوره‌رك اورتالغه دهشت صالارلر. غایه‌لری، انسانلرده‌کی فرد تجیلکی
نمالاندیرمق ؛ کوچوك کوچوك جمعیتلر اطرافنده ایش بولومی یاپوب
مستقل صورتده یاشامقدر .

[۲] نیهیلیزم == حال‌حاضر نظام اجتماعیسنی هرتورلو واسطه‌لر
باش وورارق امحا واانغا ایله‌مك ایسته‌ین و اونك یرینه یکی بر نظام
اجتماعی‌یی وضع ایتمکی تاصارلایان پك بدبین وابتدائی برنوع آنارشیزم

[۳] آنارخو ـ سندیقالیزم == آنارشیزمی عمله‌سندیقالری اطرا
فنده تحقق ایتدیرمك ایسته‌ین الك مترقی آنارشیست شکل که، بوفکر
وحرکت فرانسه‌ده ولاتین مملکتلرنده بالخاصه رواجده‌در .

چار حکومتیله مشین قاسکتلی بولشه‌ویك حکومتنك آراسنده هیچ برفرق موجود بولونمادیغنی کورویورسکزیا ... حکومتی دەویرمك ایچون ، قلبلریمزی برر بومبا ، دامارلریمزی برر فیتیل حالنه کتیره‌لم ؛ وایلك تمل طاشی آتیلالیدن بەری تحکم واستبداده ، جبر وشدته ، ظلم وجبروته یووا وظیفه‌سنی کوردن « قره‌ملین » سراینك آلتنده بر بومبا کیبی پاطلایالم !..

هر کس غلیانده ایدی .

نهیلیستی آلقیشیلادیلر .

سیاه و کنیش بویون باغلی ، سیاه و کنیش شابقه‌لی بر آنارشیست :

— ییقلان قره‌ملین سراینك انقاضندن حر ومستقل جمعیت مستقبله‌نك ...

دیه سوزه باشلامشدی که ، بن ، نهیلیستك سوزلرندن الهام آلمش کیبی ، بر دوشونجه‌یه دالدم :

« — ... قره‌ملین سراینك آلتنده بومبا پاطلاتیلیرمی ؟... دنیاده‌کی بوتون نهیلیستلرك بوتون آنارشیستلرك بومبالرینی بر آرایه کتیره‌رك بر آنده پاطلاتسه‌ق ، «قره‌ملین» ك اوقاپ قالین ، او قوص قوجامان سورلرینی ییقمق ینه ممکن دکلدر ... اویله ایسه پروفسوری بر قورنازلقله قورتارمالی !

پنجره‌نك اوکنه کیتدم .

آلتمی صوغوق جامه دایایارق طیشاری‌یه باقدم ودوشونمکده دوام ایتدم . واقعا دارالفنونك پنجره‌لری چفت جاملی ایدی آما ، طیشاریده لاپا لاپا قار یاغدیغی و احتمال درجهٔ حرارت تحت‌الصفر اوتوزی بولدیغی ایچون ، ایچ جام ، بوز قادار صوغوقدی .

تام‌قارشیمزده، بر پولیس، جاده‌نك اورتاسنده‌کی بر تومسه‌کك اوزه‌رینه چیقمش؛ بر طرفدن یانی‌باشنده آله‌و آله‌و یانان‌سوقاق مانغالنده[۱] ایصینیور؛ دیکر طرفدن‌ده،کلوب کچنلرك بورونلرینه دقت ایده‌رك، بورونی تهلکه‌ده بولونانلری، بوتهلکه‌دن‌خبردار ایدییوردی [۲] .

«قره‌ملین» سرایی تام قارشیمزده ایدی: سورلرك صیریتان مازغاللری کورونیوردی .

سوقاقده ، ازیله ازیله توز حالنه کلن قارلری ایکی یانه صاچارق قیزاقلر کچیوردی. یایاقالدیریمنده یورویه‌نلرك اکثریسی

---

[۱] روسیاده سوقاقلری بکله‌ین پولیسلرك یانلرنده بر قوجامان مانغال داخلنده آتش بولونور . صوغوقدن باشقه تورلو قورونمالری ممکن دکلدر ..

[۲] تحت‌الصفر یکرمی - اوتوز درجه‌ده انسانلرك بورونلری طوکار . بورونی طوکان بوندن خبردار اولماز . بناءً علیه ، روس پولیسنك وظیفه‌لرنده بری، سوقاقلرده بورونلری طوکمغه باشلایانلری کیفیتدن خبردار ایتمکدر .

دارالفنون طلبه‌سی ایدی . أووت ، پارسك « قارتیه‌لاته‌ن » ی نه ایسه ، ــ (ناصل طلبه محله‌سی ایسه ،) ــ موسقووانك « موخاوایا » جاده‌سی‌ده ، ــ دارالفنون سمتی اولدیغی ایچون ــ اویله‌جه بر طلبه جاده‌سیدر : ایشته شوراده بر کتابجی دکانی ، ایشته اوته‌ده بر طلبه قهوه‌سی ، ونهایت داها بریده ، بر طلبه میخانه‌سی : « شراب طولومی » اسملی میخانه !

بن‌ده، هر آقشام، بو «شراب طولومی» میخانه‌سنه کیده‌ردم. اوراده ، کورجیلرك شن شرقیلرینی دیکله‌مك؛ داغستانلیلرك « شیخ شامل » و« ١٤ لر» دانسلرینی سیر ایتمك؛ حوراتپه‌ن، غایدا چالان بالقان طلبه‌سی ایله عینی چاتی آلتنده بولونمق بکا شرقلیلغمی خاطیرلاتیردی ... بو صوغوق شمال مملکتنده ، بنلکمی بو « شراب طولومی » میخانه‌سنده حس ایده‌ردم .

بناءً علیه ، آلنمی بوز کبی جامه دایایاراق سوقاغه باقدیغم صیراده، کوزلریمی، غیراختیاری، « شراب طولومی» میخانه‌سنه چویردم .

میخانه‌نك اوکنه ، ــ ایری قانادلر طرفندن چکیله‌ن بر یوك قیزاغی یاناشمشدی. قیزاغك ایچی بویوك شراب فیچیلری ایله لبالبدی . حماللر ، دولو فیچیلری « شراب طولومی » میخانه‌سنه صوقویورلر ؛ اورادن‌ده بوش فیچیلری چیقارارق قیزاغه یوکله‌یورلردی .

صنفك ایچنده: «پروفسوری ناصل قاچیرالم؟؟»، «نه یاپالمده «توغان توغانوفسکی» یی چه‌قیستلرك ألنده بیراقمایالم؟؟» نوعندن سسلر حالا اوغولدایوردی.

آلنمك بوز کبی جامه دایالی بولوندیغی صیراده بینمی آری قوغاغنه چویرەن بو سؤالره جواب بولامایورم.

او اثناده صاغ وصول اوموزلریمه ایکی أل دوقوندی.

صاغمه باقدم: بمله عینی «تەز» ی، ــ («بالطه‌جی ایله قاته‌رینا» «تەز» ینی،) ــ حاضرلامش اولان قیرمیزی باش اوزتولو، پنبه بیاض تنلی، ماوی کوزلو، لپسقه صاچلی کنج قیز، ــ دارالفنونمزك الك کوزەل قیزی باریشنیا «یه‌قاته‌رینا پاولوونا»!

صولمه باقدم: رومانیالی «ئەق»! ــ طلبه جمعیتی اعضاسندن و «شراب طولومی» میخانه‌سی صاحبلرندن.

باریشنیا «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» دیدی که:

ــ درسك اورتاسنده سزه «خرسز!» دیه باغیردیغم ایچون بنی عفو ایدیکز. بونی عصبیتمه باغیشلاییکز!

«یه‌قاته‌رینا پاولوونا» نك بندن عذر دیله‌دیکنه حیرت ایتدم:

ــ استغفرالله افندم. ــ دیدم. ــ شیمدی بری بریمزه داریلاجق زمان دکل! مسئله صارپا صاردی. «توغان توغانوفسکی» یی یاقالادیلر. بویله متبحر برعالمك «چه ــ قا» ألنده

اسیر قالماسی علم منتسبینی ایچون جداً موجب خجالتدر .

باریشینا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » :

— بزم‌ده‌فکریمز اویله!— دیدی.— بزده موسیو « ئه‌ق » ایله برلکده بو بحثی قونوشمق ایچون سزه کلدك ! « توغان توغانوفسکی» یی «قره‌ملین» دن قورتارالم !

— قورتارماسنه قورتارالم ! فقط ناصل؟— دییه صوردم. صنفك ایچنده‌کی اوغولتو دوام ایدوب دورویوردی .

نهیلیست، باغیروب چاغیرمقده بردوامدی :

« — یورکاریمزی برر بومبا، دامارلریمزی برر فیتیل حالنه کتیره‌لم ! «قره‌ملین»ك آلتنه کیروب پاطلایارق ظلم واستبدادی برهوا ایده‌لم ... بویله‌لکه‌ده استادمز «توغان توغانوفسکی» یی قورتارالم .

باریشینا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » یه :

— شو نهیلیست نه‌چوجوقجه ، نه‌خیالی‌شیلرسویله‌یور! — دیدم .

کنج قیز :

— بکا قالیرسه یك‌ده اوقادار چوجوقجه وخیالی دکل .. — جوابنی ویردی .

شاشدم :

— ناصل ؟ چوجوقجه دکلمی؟ خیالی دکلمی؟ یوقسه سزده

نیه‌ایلیستمیسکز ؟ یوقسه سزده ، کیلومترولر مربعی مساحهٔ سطحیه‌سنده‌کی قوص‌قوجا واطرافی سورلرله محاط «قرده‌ملین»ك بر بومبا ایله برهوا ایدیله‌بیله‌جکنه قانعمیسکز ؟

— خایر ! نه‌بن ، نه‌ده دوستم موسیو «ئه‌ق» ، بوکا قائل دکلز ، تورك کنجی ! [پروفسورك بکا توجیه‌ایتدیکی بو «تورك کنجی» خطابی نه‌چابوق تعمیم‌ایتمش !] «قرده‌ملیس» ك برهوا اولونماسی‌شبهه‌سزکه خیال‌خامدر . لاکن ، بوکا یاقین برتدبیرله «توغان توغانوفسکی» سورلرك ایچندن آشیریلابیلیر !

حیرتله صوردم :

— آشیریلابیلیرمی ؟

کنیج قیزه صوردیغم بوسؤاله ، «شراب طولومی» اسملی طلبه میخانه‌سنك صاحبلرندن وطلبه‌جمعیتی اعضاسندن رومانیالی موسیو «ئه‌ق» جواب ویردی :

— أووت ! آشیریلابیلیر .

«ئه‌ق» ، ایری یاری ، میخانه‌سنك آدینی خاطرلاتاجق درجه‌ده شیشمان وقیرمیزی یاناقلی بر آدامدی . میخانه صاحبی اولماسنه رغماً جدیتله ووقارله طانیندیغی ایچون طلبه جمعیتنه بیله اعضا سچیلمشدی . باریشنیانك سوزینی تصدیق ایتمه‌سی بنی هم شاشیرتدی ، همده سه‌ویندیردی .

— سزك فکریکزجه‌ده پروفسور «توغان توغانوفسکی»

« قره‌ملین » دن قاچیریلابیلیرمی؟ـ دییه صوردم . ـ والاهی بن ده، شیمدی پنجره‌نك جامنه‌باشمی دایامش؛ استادی‌قاچیرمه‌یی دوشونیوردم . فقط قاچیرمانك ناصل ممکن اولاجغنی فکراً برتورلو حل ایده‌مه‌مشدم... [ألمه کوستره‌رك:] باقسه‌کز آ.. قلعه‌نك قاپوسنده قاچ نوبتجی بکله‌یور .. بونوبتجیلرك کیمی آتلی، کیمی پیاده، کیمی پیسیقلتلی، کیمی ده موتوسیقلتلی... «قره‌ملین»ك «قیزیل میدان» ه [۱] معکوس جهته آچیلان ایکنجی قاپوسنده‌ده عینی ترتیبات واردر ... شاید دارالفنون طلبه‌سی، هپ برلك اولوب قلعه‌یه هجومه دخی قالقیشسه‌ق قاپولرك‌اوکنده‌کی آصمه کوپرولری قالدیرديلرمیدی ایش تمام... اطرافی یوکسك‌دیوارله محاط اولدیغی ایچون، بوقلعه‌یه باشقه طرفدن کیرمه‌نك‌ده امکان واحتمالی یوقدر... بناءً علیه پروفسوری قاچیرمانك ناصل قابل اولاجغنی تاصارلایامایورم... واقعا بن، « توغان توغانوفسکی» یه قاووشمق‌اوزره‌هرفدا کارلغی‌یاپمغه‌راضی‌یم؛ اونك‌ایچون، حتی...

باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » سوزیمی کسدی :

ـــ بیلیورز... بیلیورز...ـ دیدی.ـ پروفسوری قاچیرمق ایسته‌جککزی بیلیورز ... زیرا، سزده بنم کبی « بالطه‌جی » ایله «قاته‌رینا» موضوعنك جاذبه‌سنه یاقالانمش بولونیورسکز !

---

[۱] قیزیل میدان ــــ موسقوه‌وانك‌اك بویوك‌واك مشهورمیدانیدر. کچید رسملری بومیدانده یاپیلیر .

بوسرك آناختاری ایسه « توغان توغانوفسکی » نك النده‌در ..
دنیاده شرق قریب مسئله‌سنی استادیمز درجه‌سنده تدقیق ایله‌مش
کیمسه یوقدر . دیمك که «ته‌ز» یمزك حقیقی وجهه‌سنی اوندن
اوکرنمك اضطراری ایکیمز ایچون ده موجود .. ایشته، پروفسوری
قاچیرمق غایه‌سی اطرافنده بزی بر یمزله آل‌آله ویردیرن جهت ده
اساساً بودر . یوقسه «بالطه‌جی» ایله «قاته‌رینا» موضوعنده، بن
سزکله اصلا همفکر دکلم ، تورك کنجی !! سویله‌دکلریکزك
هپسی یالان !

— یالان‌می ؟ — دیه طوکا قالدم .

« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » فیل دیشی پارماقلی بیاض ویوموق
اللرینی ایکی مینی یومروق حالنده صیقدی .. کوکرجین
یاورولری قادار کوچوجوك آیاقلرینی حدتله یره‌وووردی :

— یالان ، یالان، یالان!!.. افترا ... «قاته‌رینا» یه‌افترا!..
آداشم اولان « قاته‌رینا » برعزیزه‌در ... هر تورلو خطالردن ،
شائبه‌لردن منزهدر ... او ، مازوخیسست فلان دکلدی ...
بالعکس عبادت وطاعتله مشغولدی ... «پترو»ده‌سادیست دکلدی .
بونی هرتورلو تاریخی وثیقه‌لرله اثباته حاضرم !

— اثباته حاضرمیسکز ؟ تاریخی وثیقه‌لرله‌می ؟ — دیه
حیرتم دوبالا اولدی .

کنج روس قیزی :

— ألبته اثباته حاضرم... ألبته تاریخی وثیقه‌لرله..— دیدی.

بن :

— بنده کزك ده وثیقه‌لرم، دلیللرم، برهانلرم، اثباتلرم وار!

— دیمك اوزره آغزیمی آچمشدم که، باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا »، بکا، درسلك اورتاسنده « خرسز! خرسز! » عتابنی حایقیردیغی عصبی سسله، بوسفرده :

— یالانجی !! یالانجی !!— دییه باغیردی .

آرتق جانمه طاق دیمشدی .

آ ...

نه‌در بو ؟

دەمین « خرسز » دق ، شیمدی ده « یالانجی » می اولدق !؟

بیچاق کمیکمه دایاندی .

مقابله ایتمك اوزره حاضرلانیوردم. لاکن، رومانیالی موسیو « ئه‌ق » آرامزی بولدی .

— قاوغانك صیراسی دکل، « غوسپودا »! — دیدی. —وظیفه‌مزی اونوتمایالم ! پروفسوری قورتارمق ایچون بوتون قوتلری برلشدیرمك لازم ... هرشیئدن اول، دارالفنونك ۵۸ نومرولو بناسنه کیتمه‌لی یز. « توغان توغانوفسکی »نك ماکینه‌سی اوراده‌در. کندیسیله اودا قومشوسی اولدیغمز ایچون بونی بیلیورم .. ماکینه‌یی آشیرالم که « چه‌قیست » لرك ألینه کچمه‌سین! صوکراده

پروفسوری ناصل قاچیراجغمزی بن سزه آکلاته‌یم .

اوآرالق صنفده‌کی اوغولتودینمدی. آنی ته‌آتردرسخانه‌مزده آیاق پاتیردیلری دویولدی: هرکس پنجره‌لرك اوکنه اوشوشدی .

«توغان توغانوفسکی» ، یدی چه‌قیستك آراسنده واونلرك طاباجغه‌سنه هدف اولش بر وضعیتده ، ــ چاتال صاقاللی باشنی اوکنه ایکمش، قالین چیزمه‌لریله قارلری یوفوردالیا ، قارشی قالدیریمه گچدی ، و"قرەملین"ك آصما کوپروسندن یورویه‌رك قاپوده‌کی نوبتجیلر آراسنده غیب اولدی .

طلبه‌نك آراسنده قیزلر وقادینلر هیچقیردیلر :

ــ کیتدی‌ی‌ی‌ی... پروفسورمز کیتدی‌ی‌ی‌ی .

قیزاغه بینمه‌لی ، قیشی قورباغمزه آلمه

أودت کیتمشدی! پروفسور « توغان توغانوفسکی » آرتق «قرەملین» ه دوشمش بولونیوردی .

اوداسنده‌کی ما کینه، هرنه‌ما کینه‌سی ایسه ، ــ(نه‌مه‌لازم!؟ ایسته‌رسه پروفسورك جاسوساتی یاپدیغی تلسز تلغراف اولسون!) تهلکه‌ده قالمشدی . بوما کینه‌نك تهلکه‌ده بولونماسی دیمك عینی زمانده پروفسورك‌ده تهلکه‌ده بولونماسی دیمکدی. زیرا ، ما کینه شاید جداً تلسز تلغرافسه استادك احوالی فنایه منجر اولماسی محتملدی .

« توغان توغانوفسکی »، بورژوا دولتلری حسابنه سوویتلره خیانت جرمیله قورشونه دیزیله‌بیلیردی .

واه اوزمان عرفانه ... واه اوزمان شرق قریب تاریخنه .. واه اوزمان برم «بالطه‌جی ــ قاته‌رینا» «ته‌ز» ینك حقیقی وجهه سنه !..

رومانیالی شیشمان « ئه‌ق »، برأیله باریشدیانك قولنه کیردی؛ او برأیله‌ده بنم !.. دیدی که :

ــ استادك پیشی صیرا باقق فائده ویرمز ! هایدی، چابوق ، ایش باشنه .

درحال صنف قاپوسنه دوغرو قوشدق .

ایچریده حالا، نیهیلیست، آنارشیست، آنارخوسندیقالیست خطیبلر :

ــ .. بشریتك استخلاص مجادله‌سنده ..

دییه نطقلرینی حایقیریورلردی . برینك نه سویله‌دیکنی او بری ایشیتمه‌یوردی .

اونلری صنفده کندی عالملرنده براقارق، ــ « یه‌قاته‌رینا پاولوونا »، « ئه‌ق »، برده بن، ــ اوچ کیشی، ــ علی العجله، دارالفنونك غاردروبنه کیتدك . پوتینلریمزی چیقاردق . آیاقلریمزه واله‌نکیلر کییدك . « واله‌نکی » لر، قالین عبادن معمول و دوغرودن دوغرویه یوك چوراب اوزرینه کییلیر بر نوع چیزمه شوصونلردر . شاید انسان، بونلری کیمه‌دن

تحت‌الصفر ٢٠ ـ ٣٠ درجه صوغوغه چیقسه آیاقلری طوکار.
صرتمزه « شوبا» لریمزی [١] ، باشلریمزه‌ده کنیش قالپاقلریمزی
گچیردك ؛ قالپاقلریمزی قولاقلریمزه قادار چکدك .
دارالفنونك مرمر مردیوه‌نلرندن آشاغی سه کیرته‌رك
« چینتیروفسکی » نك هیکلی اوکندن گچدك . سوقاغه‌چیقدق.
بول الکتریق ضیالری آلتنده ، « موخاوایا » جاده‌سی ،
کوندوز کیبیدی .
قاپومزك اوکنده صیرا صیرا قیزاقلر بکله‌یوردی . بونلر،
تك آتلرله چکیلن کوچوك قیزاقلردی . اساساً موسقوواناك
قیزاقلری ، ـ بو قیزاقلری چکن مینی مینی فقط چه‌ویك قازاق
بیگیرلری کیبی ، ـ عمومیتله کوچومه‌ن شیلردر : ـ داردرلر ،
سریع دونه‌بیلمه‌لری ، ایچون عادتا برکیشیلك کیبیدرلر. بونلرك
اك جالب دقت جهتلری بالذات صاحبلریدر : قیزاقجیلردر !
حیوانله مشتری آراسنده‌کی محل مخصوصلرنده اوطوران قیزا۔
قجیلر، بول ، نفتی و اوزون جبه‌لری ، ـ کوبکلرینه قادار واران
صاقاللری ، ـ واوطوراق بیچیمنده‌کی شابقه‌لریله «ده‌لی‌پترو» نك
قیلیق قیافت اصلاحاتندن یاقایی صیبرارق اسکی وتیپیك روس
شکل و شمائلنی محافظه ایتمش یکانه مسلك اربابیدر. « پترو » ،
قیزاقجیلره اولکی قیلقلرنده کزملك رخصتنی ویرمکله قاواسلرینه

---

[١] شوبا = قالین روس کورکی

دره بکلك البســه‌لری كییدیرمكدن ذوق دویان آوروپالیلرك فانته‌زیسنه قاپیلمش اولاجق ...

شیشمان « ئه‌ق » صاغه اوطوردی ؛ بن صوله .

قیزاقده اوطوراجق یر قالمامشدی .

ایناناماياجنغكزی بیلیورم ، قارئلر ! فقط بن سویلیه‌یم‌ده سز ایستر ایناناك ایستر ایناناماياك ؛ (خوش بونی روسیایه كیدنلردن تحقیق ایده‌بیلیرسكزیا . .) روسلرك و روسیانك علی العجایب عادتلری آره‌سنده برده‌شو عادت‌واردر : ارككلر آرابایه ویا قیزاغه بیندكاری زمان خانملره صاغ طرفی اكرام ایتمزلر ؛ اوطوراجق یرلره كندیلری قورولور ؛ خانملری‌ده قوجاقلرینه آلیر اوطورتورلر . أووت ! قوجاقلرینه ... ولو كه اوخانم ، عائله قادینی اولسون ، بونده بر محذور یوقدر .

«ئه‌ق» له بن‌ده ، عادت بلده موجبنجه ، قیزاغه قورولدق . « یه‌قاته‌ریناپاولونا » یی ایكیمزك دیزینه بردن اوطورتدق : (بونی شرفی پایلاشمق ایچون یاپدق ...)

« ئه‌ق » :

— چك « توه‌رسقایا » جاده‌سنه ، قیزاقچی ! — امرینی ویردی .

قیزاقچی ، دیلیله برابر قامچیسنی‌ده شررررراقلاندی .

قیزاق ، حركته كلدی .

یان کوزله بر کره دونوب دارالفنونده‌کی پنجره‌مزه باقدم. صنف آرقاداشلرم حالا پنجره‌نك اوکنده بیریکمش، « قره‌ملین »ی سیر ایدییورلردی.

جاده‌نك او بر طرفنده‌ایسه، «شراب طولومی» میخانه‌سنك اوکنده، — یوك قیزاغنك فیجیلری یوكانمکده بردوامدی.

بزم قازاق بیکیری سرعتله‌ندی.

اوفاق یاپیلی حیوان، قیزاقلری اویله براوچوروش اوچوروییوردی که ... بزدن اول کچن قیزاقلر، جاده اوزه‌رینه یاغان قارلری أزه‌ش، اینجه‌جك بوز ذره‌لری حالنه کتیرمشدی. شمال مملکتلرنده بولونمامش اولانلر، قارك بو درجه اینجه‌لهرك توز حالنه کله‌بیله‌جکنی تخیل بیله‌ایده‌مزلر. قیزاغمز، «موخاوایا»ده قایوب اوچارکن، — اطرافه — صوك فیلیسپید کیده‌ن طورپیدولرك کوپوك صاچدیغی کبی قارتوزی سرپیشدیرییوردی.

بو قار توزی، جاده‌لرك ودکانلرك الکتریق ضیاسی آلتنده، قوس‌قزح رنکنده، — آچیلمش بر طاووس قویرونی رنکنده، — ایشیلدیوردی. قیزاغك سرعتیله روزکار حالنی آلان تحت‌الصفر یکرمی درجه هوا، — یوزلریمزی، آله‌وآله‌و یانان براوجاغه معروض بیراقیلمش قادار قووورییوردی ... اویله که، حتی، «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» نك یاریسنی قوجاغملك یاربسنده طاشیمق ذوقنی بیله طادامادم.

« موخاوایا » دن « توه‌رسقایا » یه صاپدق . دارالفنونك ۵۸ نجی أوی بوراده ایدی .

۵۸ نجی أو ، وقتیله ، بانکه‌لردن برینك خصوصی قوناغی ایمش . بولشه‌ویکلر بورژوآلرك [۱] بوتون املاکی ایله برابر بوقوناغی ده املاك ملیه حالنه کتیرمشلر؛ وبنانی دارالفنونده‌کی پروفسورلرك وطلبه جمعیتی اعضاسنك اسکانه تخصیص ایله‌مشلر .

« توغان توغانوفسکی » نك ، دارالفنونه عائد یوزلرجه أولردن ۵۸ نجیسنده اوطوردیغنی بیلیوردم . لاکن ، دوغروسی یا ، رومانیالی « ئه‌ق » له قومشو اولدیغندن خبرم یوقدی ..

قیزاغمز ، بوتون سرعتیله « توه‌رسقایا » یی قطع ایده‌رکن ، موسقووا سوویتنك ، ـ اختلالجیلر طرفندن قیریلوب یکیدن اذابه ایدیله‌رك بولشه‌ویك قانون أساسیسی لوحه‌سی حالنه کتیریله‌ن چاره عائد سابق هیکلك ، ـ « قوموونیست بین‌المللی » بناسنك اوکندن کچدی ...

ایکنجی « توه‌رسقایا » جاده‌سنده‌کی قالابالنه ـ الدی . مشهور « پراودا » و « ایزوه‌ستیا » غزته‌لری اداره‌خانه‌لرینه بر کوز آتدم . نهایت قیزاق ، ۵۸ نجی أوك اوکنده دوره‌شدی .

---

[۱] بورژوآ = وسائط استحصالیه‌یه صاحب اولوب ده بو وسائطده اجیر کیمسه‌لری چالیشدیران صنف اجتماعینك افرادینه اطلاق اولنور. بولشه‌ویکلرك غایه‌سی بو صنفك ملکیتنی عمومی مالکیت حالنه کتیرمکدر.

عجبا « چەقیست » لر پروفسور « توغان توغانوفسکی » نك ما کنەسنی اللرینە کچیرمشلرمیدی ؟

عجبا وقتندە یتیشەبیلمشمی ایدك ؟

کندی کندیمە صوردیغم بو سؤاللرك جوابنی ویرەمەدیکم ایچون هیجاندە ایدم .

« چە - قا » می داها قورناز ، بزمی ؟

« ئەق » ، طلبە میخانەسنك صاحبلرندن اولمق اعتباریلە زنکیندی .

قیزاقجینك پاراسنی ویرمك اوزرە داوراندمسەدە مانع اولدی . پارایی او ویردی .

باریشینا « یەقاتەریناپالونا » یی اورتامزە آلارق ٥٨ نجی أوە کیردك .

مردیوەنلری چیقدق . برطاقیم صوفالردن ، آرالقلردن کچەرك پروفسورە عائد اوداىك بولونديغى قوریدورە صاپدق .

اورتالق خیلی تنها ایدی ، میداندە کیمسەلر کورونمەیوردی .

« ئەق » :

— هر کس یمکدە !... — دیدی — تام مساعدزماندە کلشز .

اوچ آرقاداش ، برقاپونك اوکندە دوردق .

بو قاپونك اوزرنده «توغان توغانوفسکی» نك قارتی آصیلیدی آلتنده‌ده اینجه خطله یازیلمش شــو القاب کوزه چارپیوردی :
« موسقووا دارالفنونی شرق قریب کرسیسی مدرسی؛ لوندره شرقیات أنستیتوسی رئیس فخریسی، نیویورق پولیته‌قنیك[۱] جمعیتی اعضاسندن . »

توحاف شی !

بزم « توغان توغانوفسکی » نك ، شرقیات علمندن غیری، « پولیته‌قنیك » ایله‌ده‌می علاقه‌سی واردی ؟ ـ ایشته بونی بیلمه‌یوردم .

« ئه‌ق » ، ألنی قاپونك طوقاغنه اوزاتدی . تام اواثناده، باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ، خفیف بر چیغلق قوپارارق رومانیالی آرقاداشمزك قولنی طوتدی . کنج قیز ، کوزلری یووالرندن اوغرامش برحالده، دهشتله ایکی آدیم کریله‌دی . عینی زمانده، صاغ ألینك شهادت پارماغیله قاپونك اوزه‌رنده‌بر نقطه‌یی کوسته‌ردی . اونقطه‌یه باقدم : بری قاپونك قانادنده ، اوبری چرچیوه‌سنده اولان و آرالرنده برایپ پارچه‌سیله مربوط بولونان ایکی قیرمزی بالمومی مهری کوردم . « ئه‌ق » له برابر ایکیلدك وبالمومرینك اوزرنده « چه ـ قا » حرفلرینی اوقودق .

فلاکت !!

---

[۱] فن شعباتنك جمله‌سنی جامع اولان

دیمك اولویور که « چه‌قا » ، بزم تخمینمزدن داها آچیق
کوزلو ایش‌ویردن اوکه بوتون تدابیره باش وورارق پروفسور-
یمزك اوداسنی مهرله‌مش .

رومانیالی « ئه‌ق » باشنی قاشیدی .

— هایدی بنم اودایه کیره‌لم ! — دیدی . — بوتون امیدلر
هنوز محو اولمش دکلدر . ما کنه‌یی ، بو مهری بوزوب نظر
دقتی جلب ایتمه‌دن ، یعنی بزم اودادن چکه‌رلکده آشیرابیلیرز .

ایکی آدیم اوته‌ده باشقه بر قاپو داها واردی که ، بونك
اوزرنده‌ده « ئه‌ق » ك قارتی آصیلدی .

رومانیالی آرقاداشمز ، جیبندن چیقاردیغی بر آناختارله
بوراسنی آچدی . بزی بسیط صورتده مفروش برطلبه‌اوداسنه
صوقدی . عینی زمانده‌ده شو ایضاحاتی ویردی :

— معلوم آ .. بو ۵۸ نجی او ، وقتیله ، بانکه‌لردن برینك
قوناغی ایدی . . الآن « توغان توغانوفسکی » یه عائد اولان
اودانی ، اوبانکه‌ر ، مساعی قابینه‌سنك آتی شانبری صورتنده
قوللانیرمش . باقیکز شو قاپویه !

« ئه‌ق » ك کوسته‌ردیکی قاپویه باقدق . بو ، اودایه کیردیکمز
قاپو دکلدی . « ئه‌ق » ایضاحات ویردی :

— قاپونك « توغان توغانوفسکی » یه عائد اودایه آچیلدیغی
أساساً وضعیتندن‌ده آکلاشیلیور . بورانك آناختاری بنده‌دکلدر .

کلیدینی قیرمقده ایشمه کلمز . لاکن قاپونك اوزرنده منفس حالنده آچیلیر قاپانیر کوچوك بر پنجره بولوندیغنی کورویور ـ سکنزیا . . بن بومنفسی آچابیلیرم . آما شیشمان اولدیغم ایچون ایچری‌یه کیره‌مم . هایدی تورك کنجی ! ایش سزه دوشدی . منفسدن طیرمانوب « توغان توغانوفسکی » نك اوداسنه کیریکز باقالم .

« ئه‌ق » ، برایپ چکه‌رك پنجره‌یی آچدی . بن‌ده قاپونك طوقاغنه باصوب طیرماندم . پروفسورك اوداسنه کیردم .

بوراده نظرمه چارپان ایلك خصوصیت بر قارماقاریشیقلق اولدی . هرطرفه برطاقیم کاغدلر ، کتابلر ، دفترلر و ماکینه اقسامی (ویدالر ، چرخلر ، زنبه‌ره‌کلر وسائره) سرپیشدیریلمشدی . کوشه‌ده ، پورتاتیف غراموفون بویوکلکنده بر ماکینه دورویوردی . شبهه‌سزکه پروفسور «توغان توغانوفسکی» نك مشهور ماکینه‌سی بواولاجقدی . زیرا بو ، پلانده کوردیکم ماکینه ایدی !

بو نه عجائب ماکینه بویله ؟ !

ماکینه‌نك ، ـ اوجنه غراموفون ایکنه‌لری کچیریلمش میقروفونلر [١] نوعندن ، ـ بعض غریب ترتیباتی واردی . بومیقرو ـ

---

[١] کوچوك سسلری بویوتن آلت .

دیمك اولویور كه « چه‌قا » ، بزم تخمینمزدن داها آچیق کوزلو ایمش و بزدن اوکه بوتون تدابیره باش ووارق پروفسوزیمزك اوداسنی مهرله‌مش .

رومانیالی « ئه‌ق » باشنی قاشیدی .

— هایدی بنم اودایه کیره‌لم ! — دیدی . — بوتون امیدلر هنوز محو اولمش دکلدر . ماکنه‌یی ، بو مهری بوزوب نظر دقتی جلب ایتمه‌دن ، یعنی بزم اودادن چه‌رلده آشیرابیلیرز .

ایکی آدیم اوته‌ده باشقه بر قاپو داها واردی که ، بونك اوزرنده‌ده « ئه‌ق » لك قارتی آصیلدی .

رومانیالی آرقاداشمز ، جیبندن چیقاردیغی بر آناختارله بوراسنی آچدی . بزی بسیط صورتده مفروش برطلبه‌اوداسنه صوقدی . عینی زمانده‌ده شو ایضاحاتی ویردی :

— معلوم آ .. بو ۵۸ نجی أو ، وقتیله ، بانکه‌رلردن برینك تونا‌غی ایدی . . الآن « توغان توغانوفسکی » یه عائد اولان اودانی ، اوبانکه‌ر ، مساعی قابینه‌سنك آتی شامبری صورتنده قوللانیرمش . باقیکز شو قاپویه !

« ئه‌ق » لك کوسته‌ردیکی قاپویه باقدق . بو ، اودایه کیردیکمز قاپو دکلدی . « ئه‌ق » ایضاحات ویردی :

— قاپونك « توغان توغانوفسکی » یه عائد اودایه آچیلدیغی أساساً وضعیتندن‌ده آکلاشیلیور . بورانك آناختاری بنده‌دکلدر .

کلیدینی قیرمقده ایشمه کلمز . لاکن قاپونك اوزرنده منفس حالنده آچیلیر قاپانیر کوچوك بر پنجره بولوندیغنی کورویور - سکزیا .. بن بو منفسی آچابیلیرم . آما شیشمان اولدیغم ایچون ایچری یه کیره‌مم . هایدی تورك کنجی ! ایش سزه دوشدی . منفسدن طیرمانوب « توغان توغانوفسکی » نك اوداسنه کیریکز باقالم .

« ئه‌ق » ، برایپ چکه‌رك پنجره‌یی آچدی . بن‌ده قاپونك طوقاغنه باصوب طیرماندم . پروفسورك اوداسنه کیردم .

بوراده نظرمه چارپان ایلك خصوصیت بر قارماقاریشیقلق اولدی . هرطرفه برطاقیم کاغدلر ، کتابلر ، دفترلر و ماکینه اقسامی (ویدالر ، چرخلر ، زنبه‌ره‌کلر وسائره) سرپیشدیر - یلمشدی . کوشه‌ده ، پورتاتیف غراموفون بویوکلکنده بر ماکینه دورویوردی . شبهه‌سزکه پروفسور «توغان توغانوفسکی» نك مشهور ماکینه‌سی بواولاجقدی . زیرا بو ، پلانده کوردیکم ماکینه ایدی !

بو نه عجائب ماکینه بویله ؟ !

ماکینه‌نك ، - اوجنه غراموفون ایکنه‌لری کچیریلمش میقرو - فونلر [١] نوعندن ، - بعض غریب ترتیباتی واردی . بومیقرو-

---

[١] کوچوك سسلری بویوتن آلت .

فونلر ، تمامی تمامنه دیواره انطباق ایتمشدی .

ماکینه‌یی آلتق اوزره قوللریمی اوزاتدم . لاکن یه‌نم ماکینه‌نك برمانیوه‌لاسنه طاقیلوب بومانیوه‌لایی اویناتدی. ماکینه جیزیردامنه باشلادی . جیزیرتی‌یی کیده‌رتمك ایچون یه‌نمك طاقیلدیغی قولی اسکی حالنه کتیره‌جکدم. فقط قولاغمه‌ده‌رینده‌ن ده‌رینه بر قادین و بر ارکك سسی چالیندیغی ایچون ایرکیلدم ودیکله‌مکه باشلادم :

« قادین سسی :

« — یاپمایکز ... الله عشقنه ، براقکز ! ... بن سزك نه‌کز اولویورمکه بنی اوپمکه قالقیشیورسکز ؟

« ارکك سسی :

« — سزی اوپرسه‌م نه‌اولور ، باریشنیا .. حاضراوداده کیمسه یوق . . . حاضر او آبدال حریف ایچری‌یه کیتدی ، اوپوشه‌لم !

« — جانم افندم ... بن بورایه سز بنی اوپه‌سکز دیه کلیه‌دم که ... هم بنم نشانلیمه نه‌حقله آبدال حریف دییورسکز؟

— باریشنیا . . باربشنیا . . پ‌پ‌پ‌وپ [براوپوجوك سسی]

« — آآآی‌ی‌ی‌ح !

یوووق ... رذالتك بوقادارینه کله‌مزدم... بنی پروفسورك اوداسنه صاوارق، « ئه‌ق » ك، باریشنیا «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» یی اوپمکه قالقیشماسی ، کپازه‌لکك صوك پرده‌سی ایدی . لاکن غریب شی !. عجبا کنج روس قیزی بندن نیچون « نشانلیم » دییه بحث ایدییوردی، ؟.. رومانیالینك اوداسنه دوغرو :

— « ئه‌ق » !! تربیه‌کی طوپلا !

صورتنده حایقیرمق اوزره ایدم که اورادن بکا دوغرو :

— هایدی چابوق اولسه‌ك آ ، تورك کنجی ! — دییه بر سس کلدی .

اوزمان آکلادم که، ده‌مین دویدیغم محاوره ، مکر ایچریکی اودادن عکس ایتمه‌یورمش. زیرا « ئه‌ق » ك سسی دویولدیغی صیراده ، اونکله برابر، ده‌مینکی محاوره‌ده حالا ایشیدیلیوردی:

« — باغیرمایك باریشنیا ... نیچون باغیرییورسکز ؟ . سزی اوپیورسه‌م قباحت کیمده ؟ قباحت سزده ... سز کوزه‌لسکز .. کوزه‌للکزله بنی تحریك ایدییورسکز.. بن ده سزی بالمجبوریه اوپیورم ... فقط ، آ. . آمان چابوق ! صاچکزی باشکزی دوزه‌لتیکز ! نشانلیکز کلیور .. کل عزیزم، کل... بوراده ، ده‌میندن به‌ری نشانلیك باریشنیا ایله برلکده ذکر جمیلکده بولونیوردق ... کل ، اوطور ...

« دیکر بر ارکك سسی (ظام باریشنیانك نشانلیسنك سسی) :

« — نشانلیمه‌قاوالیه‌لك ایتدیککدن طولا یی‌سکامتشکرم، دوستم .. سنکله ، چوجوقلغمزدن به‌ری کچیردیکمز خوش زمانلر ... »

محاوره کیم بیلیر داها نه قادار دوام ایدوب دوراجقدی. فقط بن ، ماکینه‌نك ، ده‌مین یه‌نه طاقیلارق آچیلان مانیوه‌لاسنی‌اسکی‌حالنه کتیردم. ومحاوره بردنبره کسیلیویردی.

ایشته اوزمان آکلادم که ، سس ، ماکینه‌دن کلیور .

غریب شی ! بونه بیچیم جاسوسلق آلتی ایدی ؟ شایدبو، برتلسز تلغراف اولسه‌ایدی طیقیرداماسی ؟ـ تلسز تلفون‌اولسه ایدی باشقه تورلوچالماسی لازمدی؛ مه‌غالوفونندن سیاسی‌سوزلر چیقماسی ایجاب ایده‌ردی ؟ ـ یوقسه بویله قادین ارکك محاوره‌سی دکل !...

هم بن ، تلسز تلفونلرك ، رادیولرك تأسیساتنی مکملاً بیلیوردم . بونك رادیو اولمادیغی محققدی .

« نه‌ق » ، ایچریدن سسله‌ندی :

— اویودکمی ، تورك کنجی ؟ چابوق اولسه‌ك آ ...

ماکینه‌یی قاورادم . براسکمله‌یه باصوب اونی منفسدن

ایچری کیردم . « ئه‌ق » ه تسلیم ایتدم . صوکرا اسکمله‌یی ینه
اسکی یرینه قویوب قاپونك طوقماغنه باصمق صورتیله تجربه‌یه
طیرماندم. ده‌مین ناصل ایچری‌یه کیردمسه ، بوسفرده اویله‌جه
طیشاری‌یه چیقدم .

باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » :

— ایچریده‌ا نیجه‌لی قالینلی قونوشیورمیدیکز، نه‌یاپیوردیکز
قوزوم ؟ — دییه صوردی .

پروفسورك ماکینه‌سندن ناصل سسلر کلدیکنی و نم بو
سسلری نه صاندیغمی کندیلرینه برتفصیل آکلاتدم .

« ئه‌ق » :

— صاقین بو، عادی بر غراموفون اولماسین !؟ — فکرینی
اورتایه آتدی .

بن :

— امکانی یوق — مقابله‌سنده بولندم . — غراموفون
بویله‌میدر ؟

کنج قیز ، مراقدن چاتلایوردی :

— آمان شونك مانیوه‌لاسنی تکرار قیمیلداتکده ناصل
چالاجق باقالم ! — دیه‌رك چیرپینیوردی .

« ئه‌ق » ، باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا »یه دیدی که :

— خانم افندی ! ماکنه‌یی ایشله‌توب معرفتنی دیکله‌مکی

و کورمکی بن‌ده مراق ایدیبورم آما ، شیمدی صیراسی دکل ..
آلتی « شراب طولومی » میخانه‌سنه آشیرالم . اوراده أیدن
أیی‌یه کوزدن کچیریرز !

رومانیالی دوستمز ، بویله سویلیه‌رك ، بر قونیاق قاصاسی
چیقاردی . بو قاصانك ایچنده بر سورو شیشه واردی . هپ
برلکده قونیاقلری بوشالتدق . یرلرینه ما کینه‌یی یرلشدیردك .
صوکرا ، قاصانك براوجندن بن طوتدم ، او بر اوجندن‌او ؛ ــ
ده‌مین کلدیکمز قوریدورلری کیمسه‌یه راست کله‌دن کچدك .
آشاغی‌یه ایندك .

« ئه‌ق » ، قاپوجی‌یه :

ــ هانی بنم قونیاقلر واردی‌یا . ــ دیدی . ــ اونلره بریاغلی
مشتری بولدم ! آل سکا بر روبله بخشش ! هایدی قوش بزه
بر قیزاق بول !

قاپوجی بر قیزاق کتیردی . قاصایی قیزاقجیك اوکنه ؛ ــ
باریشنیا « یه‌قارینا پاولوونا »یی‌ده قوجاقلریمزه یرلشدیردك .
« توه‌رسقایا »دن چالا قامچی ، دارالفنونك اوکنه ، ــ « شراب
طولومی » میخانه‌سنه دوغرو قایمغه باشلادق .

یولده ، « ئه‌ق » ه :

ــ « چه ـ قا » بزی کشف أیتمه‌سین ؟ ! ــ دیدم .

ــ کشف ایده‌مز ، تورك کنجی ! . . . قاپونك مهری

بوزولمادیغنی کوره‌رك ما کینه‌یی ایچرده صاتیر . مهری ایسه ، مدعیٔ عمومینك قرارینی آلمقسزین کندیلری بیله بوزاماز . مدعیٔ عمومینك قرار ویرمه‌سنه کلنجه ، بوایش ، برخیلی اوزار... زیرا حکومتده‌کی قرطاسیه‌جیلك معلوم !

میخانه‌یه کلدك .

اسرار انکیز فوچیلر !

ده‌میندکی فوچی دولو یوك قیزاغی ، بوشالتاجغنی بوشالتمشدی ؛ حماللر صوك فوچیلری یوکله‌مکله مشغولدیلر .

بر جهت نظر دقتمی جلب ایتدی :

شراب فوچیلری ، میخانه‌دن چیقاریلدقلری صیراده بوش ، بناءً علیه خفیف اولملری ایجاب ایتدیکی ایچون قولایلقله نقل ایدیلمه‌لری لازم کلیردی . حالبوکه حماللر ، فوچیلری میخانه‌دن چیقاروب ده یوك قیزاغنه یوکله‌تیرلرکن ده بر خیلی مشکلاته معروض قالیور ؛ قان تر ایچنده بوکالیورلردی .

میخانه صاحبلرندن اولان رومانیالی « ئه‌ق » ه بونك سببنی صوردم .

— آفرین تورك کنجی ! — دیدی . — سن آچیق کوز بر آدمه بکزه‌یورسك . پولیسك برهافتادر بر تورلو چاقامادیغی بر اینجه‌لکی همان فرق ایدیویردك ... مراقك شیمدی تطمین

ایدیلیر ، قورقما !

« نه‌ق » ، ینه قیزاجغینك پاراسنی ویردی .

او آرالق جزدانی کوردم . ایچی بیك روبله‌لکلرله دولو ایدی. اولا بیلیردی‌یا: قوص‌قوجا «شراب‌طولومی» میخانه‌سنك صاحبلری میاننده بولونمق قولایمی ؟

میخانه‌یه کیردك .

قافقاسیالی وبالقانلی طلبه‌نك اکثریسی اوراده ایدیلر . بر قسمی أل چیرپارق « شیخ شامل » اویونی اوینایور ؛ او بر قسمی‌ده غایدا چالوب حورا تپیوردی .

بز ، ماصالرك اوکندن کچه‌رك میخانه‌نك آرقاسنه کچدك . اداره اوداسنه کیردك .

ایچنده‌ما کینه بولونان قاصایی بر کوشه‌یه بیراقدیغمز زمان ، «نه‌ق» أللرینی اوغوشدوردی. یوزیمه کولومسه‌یه‌رك دیدی که :

— مسئله تمام ! بو کیجه‌دن تیزی یوق، « توغان‌توغانو- فسکی » یی قاچیریورز !

شاشدم :

— قاچیریورمی‌یز ؟ نره‌یه ؟ ناصل ؟ — دییه صوردم .

— « نره‌یه » نك جوابی قولای : رومانیایه! «ناصل» ك جوابنه کلنجه ، او ، بر آز اوزوندر . آکلاتایم‌می ؟

— آمان آکلاتیکز ! — دیدم . — مراقدن چاتلایورم .

— پکی ! آکلاتیرم . هله شو شرابلری ایچلك‌ده ...

رومانیالی « ئه‌ق » ، دولابندن بر شیشه ألما شرابیله اوچ قدح چیقاردی . ألما شرابنی قدحلره قویدی .

— نه غریب، عزیزم ! — دیدم. — صنفده آکلاتدیغم «ته‌ز» یاری قالدی . فقط بن ، حالا او « ته‌ز » ی یاشایور کبی‌یم : ایشته ، یانمده « قاته‌رینا » نك آداشی و شکل و شمائلجه طبقی بکزه‌ردی باریشینا «یه‌قاته‌رینا» ؛ صوکرا، «پترو» نك اصلاحاتی خاطرلاتان اوطوراق‌شاپقه‌لی قیزاقجی؛ نهایت ایشته، یکیچریلرك « فالچی » اوواسنده ایچدکلری رومانیا ألماسی شرابی! ورومانیانك ممثلی ، سز !!

« ئه‌ق » ایله « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ، ألما شرابنی بر نفسده دیکدکدن صوکرا، قهقهه‌لرله کولوشدیلر، رومانیالی آرقاداشمز:

— مشابهت بوقادارله قالسه‌ینه أیی!!— دیدی.— داهاسی‌ده وار ، تورك کنجی... بونی‌سکا سویله‌ینجه حیرت ایده‌جکسك. هانی سنك « ته‌ز » کده برتونل واردی؛ اوده بوراده‌در !... اساساً بز باریشنیانك « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » « ته‌ز » ینی برلکده حاضرلادق . « پروت » محاربه‌سی اثناسنده بویله بر تونلدن استفاده ایدلدیکنی تاریخ کتابلرنده اوقومشدق . . . بونی اوکره‌نمه‌مز اوزرینه عقلمه برشی کلدی: « چه ـ قا » نك «قیره‌ملین» حبسخانه‌سنده‌موقوف بولونان رومانیالی دوستلریمی

بر تونلدن قاچیرمق ...

— تونلدن قاچیرمقمی؟ـ دییه آغزم برقاریش آچیلا قالدی.

« ئه‌ق » کولدی :

— أووت ! تونلدن قاچیرمق ...

— یکی اما ، بویله بر تونل موجودمی ؟

— موجود دکل ... قازییورز !

— یا طوپراقلرینی نه یاپیورسکز ؟

— ده‌مینکی فوچیلر سنك‌ده نظر دقتنی جلب ایتمشدی !
ایشته او فوچیلره دولدوروب باشقه طرفه نقل ایدییورز .

— مکمل .. مکمل ... ـ دییه‌رك رومانیالی دوستمك بو
ذکاسنه حیرت ایتدم .

تقدیراتم « ئه‌ق » ك خوشنه کیتدی .

— ألبته‌مکمل!ـ دیدی وألارینی ممنونیتله سورتوشدورمکه
دوام ایتدی . ـ ألبته مکمل ! .. بو ایش اویله مکملاً دوام
ایدییورکه حضریاتك صوکنه واردق . « توغان توغانوفسکی»نك
توقیف ایدیلدیکی کون ـ یعنی بو کون ـ اوتوز آلتی ساعتلك
ایشمزداها واردی. لاکن پروفسورك توقیفی اوزه‌رینه، بزم او بر
آرقاداشلر اونك طرفدارلرینی‌ده سفربر ایتدی. شمدی امینم که
صنفك ایچنده باغیرب چاغیران نیهیلیستلر، آنارشیستلر، آنارخو
سندیقالیستلر هپ آشاغیکی مخزنده‌در . ألارنده قزما ، هاره

قازییورلردر ... بویله‌لکله اوتوز آلتی ساعتلك ایشی اون ایکی ساعتده باشاراییله‌جکمز !.. فقط هایدی تورك کنجی ، شو شرابی یووارلاده قوللری ، پاچالری صیوا باقالم !

آلما شرابنی سینه‌یه چکدم .

آتتەش کبی ، باررروت کبی کسکین بر شرابدی بو !

« ئەق » ، طیشاری‌یه چیقدی وصوکرا ، ألنده اوچ‌قازما ایله دوندی .

— بری بنم ، بری باریشنیانك ، اوبری‌ده تورك کنجنك !

- دیدی . - هایدی ایش باشنه !

اعتراض ایتدم :

— آمان افندم ، استغفرالله ! باریشنیانك نازنین ألنه‌قوص قوجه قازمایی ویرمك اولورمی ؟

قیزه‌ده نه‌لر اولویور ؟

بونی ، رومانیالی دوستمزك قابالغنه قارشی کنج قیزه بر قومپلیمان اولسون دییه سویله‌مشدم . فقط هرنه‌دنسه «یه‌قاته‌رینا پاولوونا » بوسوزلرمدن خوشلانمادی .

— سز نه بیچیم ارککسکز قوزم؟- دییه‌رك صومورتدی .- « خرسز ! » دیرم ، آلدیرمازسکز ، « یالانجی ! » دیرم آلدیرمازسکز ! پروفسورك اوداسنده ایکن سزی آتلاتدیغمزه

ذاهب اولورسکز، ینه حشملانماز، جلالله‌نمزسکز؛ شیمدی‌ده یوق بیلمم « باریشنیانك نازنین اللری ... » والالاهی آرتق بنی قیزدیریپورسکز! نانه منلالغی، سنبل ببك تخملغنی صوك پرده‌یه واردیردیکز! ویرك شو قازمایی!! باقیکز موسیو « نه‌ق » ه . . . هم الیمه قازمایی صوقوشدوریپور؛ همده بنی تهلکه‌لی، مشکلاتلی ایشلره یوللایور! آفرین اوکا!!

باریشنیانك سوزلرینی بر معنایه حمل ایده‌مه‌دم. تهدیدکارمده حدتلنه‌جك نه واردی که؟ سوزلریمی فنا مقصدله دکل، صرف اونك قادینلغنی نظر اعتباره آلارق سویله‌مشدم.

اوچمزده قازمالری آلدق.

بر آن دوشونجه‌یه دالدم:

بو قازمالر، بزی « توغان توغانوفسکی »یه‌یاقلاشدیراجقدی؛ـ بونلر سایه‌سنده « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » « تدز »ینك حقیقتنه اولاشاجقدق.

مخزنك مدخلنه دوغرو یورودك.

لاکن کنج روس قیزی:

ــ امان شو ماکنه‌یه برکره باقالم! آز داها اونوتیوردق ــ دیه کری دوندی.

قونیاق قاصاسنی آچدق.

ایچندن ماکینه‌یی چیقاروب اودانك اورتاسنه قویدق.

«توغان توغانوفسکی» نك اوداسنده ایکن یه‌نمك دوقوندیغی قوله ینه دوقوندم . مانیوه‌لایی اویناتدم .

فقط حیرت !!

جیزیرتی وار ؛ محاوره یوق ، سس یوق ...

اللرمله قافامی یاقالادم .

— ایوااا‌ه ، پروفسورك ماکینه‌سنی بوزدقی نه ؟

آرقاداشلرم‌ده تلاشه دوشدیلر :

— آمان ! ـ دییه‌رك مانیوه‌لالری فلان فضله قاریشدیرمامه مانع اولدیلر . ـ آمان دوقونما .. بوسبوتون بوزارسك !

ماکنه‌یی ینه قونیاق قوطوسنه یرلشدیره‌رك شراب مخزننه دوغرو یورودك . مخزنه اینه‌ن مردیوه‌ن ، سورلرك تمانه ملاصقدی .

« نه‌ق » :

— بوقلین دیوارك اوته طرفی «چه‌قا» نك توقیفخانه‌سیدر !

ـ دیدی .

یاری یولده ، طوپراق دولو بر فیچی‌یی یوقاری چیقاران دورت حماله راستلادق .

باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » بنم قولمده وعادتا بنم حمایه‌مده ایدی . شیشمان « نه‌ق » ، ایری یاری وجودیله اوکمز صیرا اینیوردی . حماللرله قارشیلاشنجه هپمز بردن دوردق . ناصل

اولدی بیلمم ، ـ (« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » بنی آدام عقلالی حمایه ایده‌مه‌دمی نه؟) ـ فیجپیلردن بری زاواللی کنج روس قیزینك اوموزینه چارپدی .

بن ، ـ کوچوك دیلمی یوتاجق کبی ـ نفسمی هیجانله ایچمه چکه‌رك :

ــ هی‌ی‌ی‌ح ... ـ دیدم .ـ بر یریکزه برشی اوللادی یا ، باریشنیا ؟

« ئه‌ق » ایسه :

ــ ضرر یوق ، ضرر یوق ! ـ دییوب بول بر قهقهه آتدی .ـ وارسین کوچوك خانمك اوموزباشی بر آز صارارسین ، مورارسین ؛ بوندن نه چیقار ؟

حیرتله شونك فرقنه واردم که ، کنج قیز ، حماللر چکیلوب کیتدکدن صوکرا بنم قوللمدن چیقدی و « ئه‌ق » ك قولنه کیردی .

« ظاهر ـ دییه دوشوندم ـ بن کندیسنی ایی محافظه ایده‌مه‌دمده اوندن اولاجق ... »

مخزنه ایندك .

تونلك ایچنده

تاوان ، دیره‌کلر وطاشلر کهرچله قاپلیدی . بوده رطوبتك نه‌درجه فضله اولدیغنی کوسته‌ریوردی ؛ فی الحقیقه « موسقووا نهری » نه پك یاقین برموقعده بولونیوردق .

مخزن ، بویوك بر مخزن دکلدی . صنف آرقاداشلرمدن بر
آنارشیستله بر آنارخو - سندیقالیست ، قازمالرینه دایانمش ؛
«بشریتك استخلاصی ایچون» نقراتیله بر مناقشه‌یه طوتوشمشلردی.
اوته‌ده، طانیمادیغم اوچ کیشی بغداش قوروب اوطورویوردی .
بونلرك قیلق قیافتلرندن و تیپلرندن روسلقله علاقه‌دار بولونمادقلری
آکلاشیلیوردی . بغداش قورا بیلدکلرینی کوردیکم ایچون ایسه
شرقلی ویا بالقانلی اولدقلرینه حکم ایتدم . اغلب احتمال رومانیالی
ایدیلر . حفر ایدیلن تونلك آغزنده ایکی « ئه‌س - أر » طلبه
دورمش بوش فیچیلری ایچری یوللایورلر ، دولو فیچیلری
طیشاری چیقاریورلردی .

اوچ کیشیلك قافله‌مزله قارشیلاشنجه ، آنارشیستلرده ،
رومانیالیلرده آیاغه قالقدی . فیچیلری دولدورانلر هکذا ...
هپسی بردن ، « ئه‌ق » ایله « باریشنیا » یی :

— « دوبره‌ی زدارووویه » ! - سوزیله سلاملادیلر .
بنی کوستره‌رك :

— تورك کنجی‌ده آرامزه التحاق ایتدی ، اویله‌می ؟
- دییه صوردیلر .

« ئه‌ق » :

— أوه‌ت ، - جوابنی ویردی .

رومانیالیلردن بری :

— هایدی، نوبت دکیشدیرك! بز ده‌لیکدن بر بوچوق ساعت اول چیقدق! بزدن صوکرا نوبته کیره‌نلرده یورولمشلردر!
— دیدی.

ده‌لیك‌ده ده‌لیکدی هانی ...

ایچنده ایکی بوکلوم یورومك آنجاق ممکندی.

باشمزی ایکوب ایچری دالدق. «ئه‌ق»، الـ او کنده؛ باریشنیا، اونك آرقاسنده؛ الـ کریده‌ده بن یورویوردق. تازه طوپراق ورطوبت قوقوسیله قاریشیق، روس قیزینك خفیف پارفونلی کنج قیزلق رایحه‌سنی واضح بر صورتده دویدم. تونلك سقفی وجدارلری — آکلاشیلان چوکمه‌سین دییه — پایاندالرله طوتدورولمشدی. اون اون بش متروده بر، بر آدام نوبت دورویوردی. تاوانده، نوتجیلرك باشلری اوزرنده، بر رفنار آصیلمشدی. آداملردن اکثریسنی طانیوردم: دارالفنونمزده طلبه ایدیلر.

«ئه‌ق» ه:

— آرقاداشلر نه‌دن بوراده دورویور؟ — دییه صوردم.

— بوش فیچیلری ایلری یوللایارق طوپراق دولواولانلری طیشاری چیقارمق ایچون!

— یکی آما فیچیلر یولده بری برلرینه چارپمازلرمی؟

— نوبتده‌دورانلرك یانلرنده‌کی اویوقلری کورمه‌یورمیسك؟

فیچیلری اونك ایچنه صاقلایورلر . سن بزم تشکیلاتمزی باشدن صاوما بر تشکیلاتمی صاندك ؟

باقدم : صاحیدن ، تونلده اویوقلر آچیلمشدی. اویوقلردن هر بریننك ایچنده برر ایکیشر فیچی ، ـ ایلری یاخود کری سوق ایدیلمك اوزره ،ـ نوبت بکله‌یوردی .

ینه صوردم :

ــ حفریاتی کیم اداره ایدییور ؟

ــ سوویتلره مخالف بر مهندس !

بو منوال اوزره ، کاه قونوشوب کاه صوصارق ، برخیلی دوز کیتسه‌ك. ایکی بوکلوم یورودیکمزدن مشکلاتله ایلرله‌یوردق. صوکرا بر یوقوش ایندك . دیرکن بر یوقوش چیقدق .

یوقوشلرك برنده باریشـنیانك قولنه کیرمك ، اوکا یاردیم ایتمك ایسته‌دم .

ــ ایسته‌مز !ـ دییه‌رك بندن قولنی چکدی .

اینیشلرك برنده ،ـ (شاقا اولسون دییه‌می نه ؟)ـ «ئه‌ق» ، کنج قیزی ایتدی. «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» ، سنده لیه‌رك سه‌وکیلی وسه‌ویملی باشنی بر پایاندایه چارپدی .

« ئه‌ق » ، نه‌ده اولسه رومانیالیدی ، بالقانلیدی .

نه اولاجق ؟! سابق چوبان !!

بوکونه بوکون دارالفنونلی‌ده اولسه ، ینه : « اول دیارك

آدمی نازکده اولسه نازنین اولماز . »

ایشته نته کیم ، یاپدیغی بو قابا شاقا اوزه‌رینه ، ـ نتیجه‌یی کوروب متأسف اولاجغنه بالعکس بر قهقهه صاوووردی .

بنسه استانبوللی‌یم ، ـ بابام بویوك مأمورلردندی : ـ الله رحمت ایله‌سین‌شورای‌دولت رئیسلکی ، ازمیر وبیروت والیلکی ایتدی ایدی ، ـ چوجوقلغمده‌قوناق تربیه‌سی کوردم . بر کنج قیزك (بالخاصه کوزه‌ل ودارالفنونلی بر قیز آرقاداشمك) قبا وشیشمان بر بالقانلی ، بر میخانه صاحبی طرفندن ، بودوروم قاتلرنده‌ده دکل‌ده یر آلتلرنده ـ ولوکه شاقاصورتنده ـ ایدیلوب سومولمه‌سنه راضی‌اولامازدم . بناءً علیه ، باریشنیا باشی‌پایاندایه چارپنجه :

— آمان ، آمان ، آمان ! ـ دییه‌رك امدادینه قوشدم .

تاوانلره آصیلی دوران فنارلردن برینه یاقین بریرده ایدك .

کنج‌قیزك‌یوزینی کوردم : آلتندن شریدکبی‌قان‌صیزییوردی . فقط حیرت ! صدهزار حیرت ! یوزی کولویوردی ... «ئه‌ق» ه ، ـ شیشقو«ئه‌ق»ه ، ـ کنج قیزلرك‌علی‌العموم هیچ‌خوشلاشمادقلری بو شراب طولومی ، بو یاغ فیچیسی شکللی بالقانلی‌یه ، ـ شاقادن خوشلانمش کبی متبسمانه باقدی . صوکرا ، کوزلرینی بکا چویردی ؛ ـ طیش وایچ قابوقلرندن صویولمش خارق العاده نفیس ، نادیده وناشنیده بر ممالك حاره یمیشنی آکدیران مینی

مینی بر یومروق حالنده صیقدی ؟ ـ حدتله :

ــ سزه‌ده نه اولویور ، قوزوم ؟ ـ دیدی .

طوکا قالدم .

سز بنم یرمده اولك‌ده طوکا قالمایك باقایم .

کنج روس قیزی اوده‌رنده بر تجربه

تونلك یوقوش قسمی‌ده طیرمانجه حفریاتك صوکنه وارمشدق . أساساً بو ، ده‌ریندن ده‌رینه دویدیغمز قازما سسلرندن‌ده آکلاشیلیوردی .

« ئه‌ق » باریشنیا ایله بکا :

ــ صیوانك باقالم !ـ دیدی .ـ قازمق نوبتی سزه کلدی .

وباغیردی :

ــ هه‌ه‌ی . . . قازماجیلر ! . . نوبتی دولدوردیکز . . .

چیقك طیشاری !

حفریات منتهاسندن قاراکاق یوزلی ایکی قازماجی چیقدی . بونلردن برینی طانیدم : صنفده ایضاحات ویردیکم صیراده « ته‌ز » یمه اعتراض ایده‌ن؛ [« بویوك پترو» نك بیق بوردیغنی نره‌دن آکلادیکز ؟ سویله‌دیککز تاریخی برحقیقت دکلدر!] دییه‌ن قارا صاقاللی طلبه ایدی بو . . .

بر بوچوق ساعتدر بر آلتنده قازما صالللادیغی ایچون، قان تر ایچنده بوکالمشدی .

بویله اولمقله برابر، بنی کورنجه دوردی. کیرلی وطوپراقلی آلنی اوزاتدی ؛ کوله‌رک یوزله :

— تبریک ایده‌رم، تورك کنجی !ـ دیدی .ـ «بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » موضوعنه دائر ویردیککز ایضاحاتده جداً مکمل وجداً انته‌ره‌سان جهتلر وار! مثلا «قاته‌رینا» نك مازوخیست، « پترو » نك سادیست اولدیغی ؛ـ صوکرا، « بالطه‌جی » نك چادیرینه، عاشقله معشوقه‌نك کیزلیجه برابر کیتدکارینی ؛ــ ویانلرنده « منصوروف » آدلی قانبور بر تاتار بولوندیغنی بیلمه‌یوردم . بوتون بونقطه‌لرحقنده بنی تنویر ایله‌دیککزدن طولایی جداً منتدارکزم . لاکن اللهدن بولاسیجه « چه ـ قا » ، وقعه‌یی تام طاتلی یرنده کسدی . نه اولور، تورك کنجی، بکا قیصاجه نتیجه‌یی خلاصه ایدیویرسه‌کزئه .. « عثمانلو » وزیری ایله روس چارینك متره‌سی وتختك مستقبل چاریچه‌سی، چادیرده یالکز قالنجه نه یاپدیلر ؟ « بالطه‌جی » ، ایسوه‌جلی قادینه نه تورلو معامله‌ده بولوندی ؟ « پترو » نك ، بوحال قارشیسنده، وضعیتی نه‌یه واردی ؟ متعصب و اوزینه قادار مسلمان تاتار « منصوروف » لك (== قادین‌ایله وطن یان یانه قونولنجه‌قادین طرفنی التزام ایده‌ن ؛ـ و «قادین دیمك ناموس دیمك؛ ناموس

دیمك قادین دیمك!» ملاحظه‌سنده بولونان بوغریب دوشونجه‌لی آدامك) منطقنه بوتون بو ایشلر ناصل صیغدی ؟

بن :

— افندم ، «قاته‌رینا» ، « پترو » و «منصوروف» چادیرك قاپوسنه ...

دییه‌سوزه باشلامشدم که، ایکیسی اعتراض بری قیدواشعار اولمق اوزره ، اوچ سس بردن یوکسلدی .

اعتراض ایده‌نلردن برنجیسی باریشنیا « یه‌قاته‌ریناپاولوونا » ایدی . کنج قیز ، معتاد عصبیتله :

— « قاته‌رینا » نك چادیره مادیره کیردیکی فلان یوق ! — دییه حایقیردی . — بو نقطه ، هیچ بر جدی تاریخ کتابنده یازیلی دکلدر ! حتی والدهم کینیاغینیا [١] « ماریا فالچی — پرودووا » ، اون‌بطن اولکی‌بویوك آننه‌مز کینیاغینیا « مارغاره‌تا فالچی — پرودووا » نك وثائقنه استناداً یازدیغی رساله‌ده ، «قاته‌رینا» نك اصلا وقطعا « بالطه‌جی » یی کورمه‌دیکنی ، اوکا آنجاق برهیئت واسطه‌سیله هدیه‌لر — (یعنی‌رشوت) — یوللایارق محاصره‌نك رفعی حقنده مساعده‌سنی استحصال ایله‌دیکنی مصراً بیان ایدییور. تورك کنجنك « ته‌ز » ی باشدن آشاغی‌یه

[١] « کینیاز » ، روسجه پره‌نس دیمکدر ؛ بونك مؤنثی « کینیاغینیا » درکه پره‌نسس مقابلنده‌در .

قادار سفسطه‌در ! !

ایکنجی اعتراض « ئه‌ق » ك اعتراضیدی ؛ و تماميله باشقه برنقطهٔ نظردن وارد اولویوردی :

ــ عشق اولسون سزه!! مناقشه‌ایده‌جك يری تام بولدیكز، چوجوقلر... بزم موقوف رومانیالیلر سزدن یاردیم بكله‌سین ؛ « توغان توغانوفسكی » ایله ما كینه‌سی تهلكه‌ده بولونسون ؛ ــ حالبوكه سز ، قازما صالالایاجغكزه فضولی یره چكه‌چالك ... یوووق، باق !... بویله اولماز... بن سزی بورایه چالیشاسكز دیه كتیردم... هله پروفسور« توغان تونوفسكی» یی قورتارالم؛ــ « بالطه‌جی » ایله « قاته‌رینا » نك أسرارینی ایشته اوزمان بالذات استادك آغزندن دیكله‌رسكز .

اوچنجی سس ، دیكر قازماجینك سسیدی . بو ذات ، « توغان توغانوفسكی » یتیشدیرمه‌لرندن و پر ستشكارلرندندی،ــ « شرق قریب تاریخی » كرسیسی « آسیستان » لغی [١] وظیفه‌سنده چالیشیوردی . دیدی كه :

ــ هاه‌هاه ... « بالطه‌جی » ایله « قاته‌رینا » نك اسرارینی استادك آغزندن‌می دیكله‌مكی اومیورسكز ؟..

امینم كه استاد « توغان توغانوفسكی »، « بالطه ایله‌قاته‌رینا » مسئله‌سی حقنده برتك كلمه بیله سویله‌میه‌جكدر .

---

[١] « آسیستان » ، پروفسورك معاونیدر .

حیرتله :

— سویله‌میه‌جکمی ؟ — دییه صوردم . — سویله‌میه‌جکده نه‌یاپاجق؟ معمانك حقیقی وجهه‌سی بزجه ابدیاً برسر حالنده‌می قالاجق ؟

بن بوسؤالی ایراد ایتدیکم صیراده « ئه‌ق »، سیاه صاقاللی طلبه ایله آسیستانك قولنه کیرمش ، اونلری تونلك مخرجنه دوغرو اوزاقلاشدیرییوردی .

آسیستان باغیردی :

— « توغان توغانوفسکی » نك تاریخ متخصصلغی ، یانده ماکینه‌سی یوقکن ، برپول ایتمز... استادك بوتون مظهریتی ، بوتون موفقیتی ماکینه‌سنده‌در ... « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » موضوعنك اسراری‌ده ماکینه‌سنده‌در !

مراقدن چیلدیرییوردم .

شبهه‌سزکه ، آسیستانك بحث ایتدیکی ماکینه ، دەمین بزم قاچیردیغمز ماکینه ایدی ... فقط بوماکینه‌نك تاریخ ایله ، — شرق قریب تاریخی ایله ، — « بالطه‌جی ایله قاته‌رینا » موضوعی ایله نه کبی بر علاقه‌سی موجود بولونابیلیردی ؟ . . . اساساً بن ، اونی ، تصادفاً ایشله‌ته‌رك دکله‌مه‌مشمی ایدم ؟ .. شکل اعتباریله‌بکزه‌مه‌سه بیله ، چیقاردیغی سسلر اعتباریله برغراموفونه بکزه‌میورمیدی بو؟.. ایچندن ، — معاصرمز اولدیغی سوزلرندن

بلکی اولان بر کنج قیزله نشانلیسنك و عاشقنك محاورەسی دویولمامشمی ایدی ؟

او حالده ؟؟

فضله دوشونمەیه امکان قالمادی .

چونکه « ئەق » ك صیحەسی ، تونلدن دوغرو :

— ایش باشنه !! — دییەرك بزەصولك وقطعی امری ویردی .

« یەقاتەریناپاولوونا » ایله ، — ألمزده قزمالر ، — بوسبوتون ایکی بوکلوم اولوب تونلك یکی حفر ایدیلەن قسمنه دالدق . برمدت یوروددکدن صوکرا ، یوزی قویون یاتدق . سوروکلنەرك ایلەرلەدك .

آلتم طوپراق ، اوستم طوپراق ، یانلرم طوپراقدی . مزاره کیرمش کیبیدم .

فقط مزاره کیرمەنك بر تورلوسی دوستلر باشنه : — زیرا دارالفنونمزدەکی الك کوزەل قیزك صیجاقلغنی و قوقوسنی یانی باشمده دویویوردم .

أولور أولمەز قبرده ملك طرفندن قارشیلانمش برمؤمن حظ وخشوعیله صارصیلدم .

برقازیق اوزرینه اوطورتولان فنارك «رامبراند» کاری[١]

---

[١] « رامبراند » هوللاندالی مشهور بررسامدر . خصوصیتی ، تابلولرنده ، قویورنکلی آراسنده ضیادار برکوشەیی کوستەرمەسندەدر .

اثرینه باقدم : فناردن سوزولن ایشیق، طوپراغك قویو قهوه رنکیلکی ایچنده یالکز بریری (= « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » نك یوزینی) آیدینلاتیوردی .

بو یوزده‌کی ایکی ماوی و ایشیلداق کوز ، — صاحبلری طوپراق آلتنده قالدقلری ایچون، کوك یوزینك حسرتنی چکیور کیبیدی .

کنج روس قیزی :

— بکا باقاجغکزه ایشکزی کورسه‌کزئه ، طوپراغی قازسه‌کز آ ، تورك کنجی ! — دیدی .

— قازایم، باریشنیا! ایشته قازیورم . فقط، مساعده‌کزله هم طوپراغی قازییایم ، هم آراده یوزیکزه باقایم ، هم‌ده سزه برشی صورایم ...

— بکا برشیئمی صورمق ایسته‌یورسکز ؟

— أوت ، باریشنیا !

— صورابیلیرسکز . فقط عینی زمانده طوپراق قازمانکز شرطیله .

— طوپراغی قازدیغمی کورویورسکز .

— صوروکز اویله ایسه .

— دەمین والده‌کزك اسمنی سویله‌مشدیکز . بو اسمی لطفاً برداها تکرارلارمیسکز ؟

— کینیاغینیا « ماریبافالچی - پرودووا » .

— اون بطن اولکی بویوك والده کزك آدی ؟

— کینا غینیا « مارغاره‌تا فالچی - پرودووا » !

— پکی، باریشنیا، سزده کینیاغینیا «فالچی-پرووودا»سکز اویله ایسه ... حالبوکه بن ، سزك پره‌نسس اولدیغکزی بیلمه‌یوردم .

— بو اصالتی غیب ایتدم .

— کنج قیزلر، اصالتلرینی آنجاق اصیل اولمایان ارککلرله اولنمك وبو اصیل اولمایان ارککك عائله اسمنی آلمق صورتیله غیب ایده‌رلر . سزلرده اصالتکزی غیب ایتدیککزه کوره دیمك که سزه باریشنیا دکلده « غوسپوژا » [١] دیمه‌مز لازم کلیور . حالبوکه بن سزك أولی، یاخود أولنمش اولدیغکزدن معلوماتدار دکلم .

— بن، أولی اولدیغم ایچون اصالتمی غیب ایتمه‌دم . اصالتمی بوتون اوبر اصالتلر کیبی ، بولشه‌ویکلر لغو ایله‌دی .. اکر قالدیرمامش اولسه‌لردی هر کیمکله أولنسه‌م کینیاغینیالیغی ینه غیب ایتمزدم . چونکه منسوب بولندیغم « فالچی - پرووودوا » عائله‌سنده‌کی اصالت مؤنث اصالتدر .

شاشدم .

---

[١] باریشینا = مادموازه‌ل. غوسپوژا = مادام .

— مؤنث اصالتمی؟ اصالتك ده مؤنثی، مذکری اولوردیمك که؟

— اولور البت . داها دوغروسی بو خصوصیت یالکز بزم عائله‌مزده وار . یعنی عائله‌مزدن بر قادین، هرهانکی بر ارککله أوله‌نیرسه اوکا کینیاز «فالچی – پروودا» اصالتنی ویرر. بوکا مقابل، عائله‌مزدن برارکك دیکر بر عائله‌دن قیز آلدیغی ایدی عنوانمزی غیب ایده‌ر . اصالتمزك ناصل مؤنث بر اصالت اولدیغنی کوروبورسکزیا ... بونی، – اسمی لازم دکل، – چارلردن بری « مارغاره‌تا فالچی – پرودووا » یه بخش ایله‌مش .

علی العجله بر حساب ذهنی یاپدم: اون بربطن، وسطی اون یدیشر یاشنده ایکن أولنمك شرطیله، ایکی عصر اوله‌راجعدرکه، «بویوك پترو»ده ایشته بوتاریخلرده یاشایوردی. اوه‌ت، اون بر بطن اولکی چار، «بویوك پترو» ایدی! ذهنمه بردنبره بر شبهه کیردی .

المده‌کی قازمایی طوپراغه بیراقدم .

جیبمدن مخطره دفتریمی چیقاردم .

ودفتریمه شوسطرلری یازدم :

[« بویوك پترو » دورنده «مارغاره‌تا» اسمنده کیم ایدوکی بلینمیه‌سز برقیزه «فالچی – پرودووا» عنوانی توجیه اولنمشدر. وبو اصالت « مؤنث براصالت» در. « مارغاره‌تا » شبهه‌سز « پترو » یه مترِسلك ایتمش اولاجق که« کینیاغینیا» اصالتیله تلطیف قیلنمش.

بو نقطه‌نك «قاته‌رینا - پترو» علاقه‌سنده اهمیتی موجود بولونابیلیر. «تز»یمی اکمال ایده‌رکن «فالچی - پرودوواءِی «قاته‌رینا»نك قیصقانوب قیصقانمادیغی ، - قیصقاندیغی تقدیرده ، ایسوه‌جلی قادینك نه کبی مازوخیست تظاهرات عرض ایله‌دیکنی تثبیت ایتمه‌لی‌یم. «مارغاره‌تا»، «بویوك پترو»یه ، نوعی شخصنه مخصوص براصالت ([illegible] براصالت) احداث ایتدیردیکی ایچون بو کیم ایدوکی بلیرسز قادین پك فتان ، پك یامان برشی اولاجق!]

بو نقطه‌یی نظر اعتباره آلماسه‌یدم ، جداً فنا بر تاریخچی صایلمام لازم کلیردی . کشفمدن ممنون ، دفتریمی قاپایوب جیبمه قویویوردم که برشینك فرقنه واردم: مکر بن ، بو سطرلری قاچه آلدیغم آوالق ، «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» ده [illegible]كی قازمالی بیراقمش ، اوموزیمك اوزرندن صارقارق [illegible] باقیورمش.

— سز ، بنم بویوك آننه‌می کیم ایدوکی بلیرسز ، وقتانلغی ایله اصالت قازانمش برفاحشه‌می صاندیکنز ؟!

— استغفرالله باریشنیا ! - دیه شاشالایارق اوکا دوغرو دوندم . - استغفرالله ... سزك کبی اصالتی کوز[illegible]ن بللی بر کنج قیزك بویوك آننه‌سی حقنده فاحشه ف[illegible]م ... دفتریمه بویله برشی یازمادم ... قید ایتدیکم نوطلر ، سزی تحقیر مقصدیله دکل ، آنجاق تاریخشناسلق اندیشه‌سیله‌در . یوقسه ، خانم افندی ، یوزیکزه باقنجه ، یاسمن تویجلرندن نسج اولونمش

اصیل بر تن قارشیسنده بولوندیغنی انسان آکلاییوردی. أللریکز، کووه‌رجین یاورولرینك بیاض قانادلری کبی لکه‌سز ... سزی ایلك کوردیکم زماندن بری ...

صوصدم. زیرا، «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» نك کوزلرنده ایلك اوکجه سه‌وینج وارکن، امید وارکن، شیمدی یأس بلیردی. نفرت بلیردی.. أوه‌ت بن، اوکا « بویوك آنه‌نه کز حقنده فاحشه فالان دیمه‌دم!» ترضیه‌سیله، «تنکز یاسمن تویجلرندن نسیج اولونمشه بکزه‌یور!» و « أللریکز کووه‌رجین یاورولرینك قانادلری کبی بیاض» قومپلیمانلرینی رشوت کلامیه قبیلندن صرف ایدنجه، باریشنیانك یوزنده حدت و یأسدن متولد افاده‌لر پیدا الاندی.

ایشته بن ده بونك ایچون، «سزی ایلك کوردیکم زماندن بری ..» جمله‌سنی یاری یرنده کسدم؛ و صوصدم. بینمده بر شمشك چاقدی: مازوخیزم!!

بو کنج قیزده، «قاته‌رینا» کبی مازوخیست می ایدی یوقسه؟..

بن که، بوروحی خسته‌لغی - (تاریخی تدقیقاتمله علاقه‌دار اولماسی اعتباریله) - أساسندن تدقیق ایتمش بولونیوردم، - نیچون بو آنه‌قادار «یه‌قاته‌رینا پاولوونا»نك مازوخیستلکنی آکلایامادم؟.

کنج قیز، دمین، میخانه‌نك آرقا اوداسنده ایکن، - مخزن مردیوه‌نلرنده ایکن (= حماللرله چارپیشدیغی زمان)، - و نهایت، «ئه‌ق» له شاقالاشیر کن، - بوروحی خسته‌لغی کوسترمه‌مشمی ایدی؟

اونك بوضعفندن استفاده ایتمه‌لیدم .
بردنبره طوریمی وسسمی دکیشدیره‌رك :
ـــ بوتون بونلر ایشك أتیکه‌ت جهتلری... بونلری برای نزاکت صرف ایتدکدن صوکرا سزه شوحقیقتی سویله‌یه‌یم ، باریشنیا ! سز، کیم ایدوکی بلیرسز براوروسپونك سلاله‌سندن اینیورسکز ! ـ دیه حایقیردم .
ـــ کیم ایدوکی بلیرسز براوروسپونك‌می ؟
باریشنیا «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» نك کوزلرنده‌کی نفرت و کین علامتلری سیلیندی .
اوزمان ، تخمینمده یا کیلمامش اولدیغمك فرقنه واردم . ایشی داها قورجالامالی ایدم .
کنج روس قیزینك مازوخیست حسلرینی غیجیقلامق ایچون دوداقلرمده ابلیسانه برتبسم رسم ایده‌رك دیدم که :
ـــ أوه‌ت ، باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا» ! . سز ، بنت زناسکز !.. برفاحشه‌نك نسلندنسکز :ـ هم‌ده اوزرنده ذوق وشهوت تجربه‌لرینك أك قاباسی، أك قودورمشی تطبیق اولونان برفاحشه‌نك نسلندن ... آنالریکز ، ارککلر حضورنده‌چیریل چیپلاق صویونور وکندیلرینی قیرباجلاتیردی ...
بوسوزلری سویله‌دیکم صیراده وضوح ایله کوردم: کنج روس قیزینك، ماوی کوزلرنده‌کی حدقه‌لر مختلف ویکدیکرینه

ضد هیجانلرله ،ـ نشئه، کدر واحتراص هیجانلریله ،ـ بویودی کوچولدی ، کنیشله‌دی دارالدی .

«یه‌قاته‌رینا پاولوونا» ، سسی بوغازنده پوروزلنه‌رك :

ـــ نره‌دن ..ـ دییه‌بیلدی.ـ بونی... نره‌دن .. اوکره-ندیکز؟... سز ... هرشیئی ... هرشیئی... بیلیورسکز!

تجربه‌مك مثبت نتیجه‌سندن جسارت آلدم؛ بوش آتوب دولو طوتمق اوزره استکشافاتمده دوام ایتدم :

ـــ ألبته هرشیئی بیلیرم ! ألبته ...ـ : « مارغاره‌تا فالچی - پرودووا » ، « ده‌لی پترو » نك « قاته‌رینا » دن صوکراکی مترەسی ایدی؛ واو ، « قاته‌رینا » دن داهایامان مازوخیستدی. اویله‌سنه‌مازوخیست که ، وجودی پچه‌پچه‌قیزاروب موراردیغی، صاچلری لیمه‌لیمه قوپاریلوب یولوندیغی حالده‌اصلابیلغینلق علائمی کوسته‌رمز ؛ روس چارینه : (بنی قیرباجلا « پتروشقا » ! ! بنی تنودلا کوه‌رجینم!! صاچلریمی چاططیر چاططیر دیبلرندن سوك ، کوکره‌مش آرسلانم !) دیردی . چار ، اونك مازوخیستلکنی « قاته‌رینا » نککندن داها اوستون بولدیغی ایچون « پروت » نهری کنارنده‌کی « فالچی » محاصره‌سندن قورتولنجه ایسوه‌جلی قادیندن یوز چویردی . « مارغه‌ره‌تا»یه روی التفات کوسته‌روب ، اوکا ، ألده ایتدیکی صوك مظفریتك اسمنه عطفاً ، « فالچی - پرودووا » اصالتنی ویردی .

باریشنیا ، شاشیریر کبی ، ــ یکی باشدن انکساره دوشه‌ر کبی اولدی :

ــ بن‌ده سزی ایشك فرقنه واردیکنز صانمشدم ! ــ دیه دوداق بوکدی . ــ مکر سز ، اون بر بطن اولکی بو یولك آننه‌مك سرینی آکلایامامشسکنز !!

ایلك سوزلریمی موفقیتله اداره ایتمشکن . ــ دیمك اولیورکه ، ــ صوك سوزلرمده بر خطایه قاپیلمش بولونیوردم . تصحیحه ، تأویله یلته‌ندم :

ــ پاردون ، پاردون ! ــ دیدم . ــ « مارغاره‌تا » ، «پترو»نك « قاته‌رینا » دن اولکی متره‌سی ایدی .

ــ دین قارده‌شی دکلز ؛ لاکن ، ینه آتمایك تورك کنجی ! یالانجقدن قیزدم :

ــ کینیاغینیا اولدیغکزی سویله‌یورسکز اما ، بن ، سزك ماهیتکزی اوکره‌ندم‌یا ! ــ دیه حایقیردم . ــ سز ، نه‌ده اولسه ، أك قابا ، أك قودورمش ، أك چیغرندن چیقمش مناسبتلرك بو دنیا یوزینه فیرلاتدیغی بر پیچسکز !

بن « پیچ » دیرکن ، « یه‌قاته‌رینا » نك پنبه کوز قاپاقلری ، کونشك آله‌و دیلی ایله یالانان ، یالانوبده صولان چیچك تویجلری کبی قاپاندی .

اونی ، بو حالده ، ــ بو مرضی ذوق وشهوت حالنده ، ــ

کورنجه جوشدم وصنعی بر حدتله تکرارلادم :

— پیچ!!.. کینیاغینیایم‌دیه‌او کونه‌ن‌پیچ!. اوروسپونك قیزی !!.. سز ، جمعیت بشریه‌نك اسفل‌السافلیننه منسوبسکز. وجودیکزه ذلت ورذیلت دامغاسی باصیلمشدر. او قادار آشاغیلقسکز که مکانکز یرك دیبیدر : بوحفریات ایچنه . بو مزاری آکدیران طوپراق قوغوغنه ، بوکوسته‌بك اویوغنه ، بیلسه‌کز ، نه یاقیشیورسکز ..

یوتقوندم .

مزارلردن وقورقولو یرلردن بحث ایده‌ن محررلرك وشاعرلرك — : « ادغار آللان‌پو »نك ، « شارل بودله‌ر »ك .— روحنه صیغینارق آچدم آغزیمی یومدم کوزیمی :

— بوطوپراق کومه‌لری ایچنده وجودیکز جسده بکزه‌یور... بنسه‌یانی باشکزده نباشلری (= أولوصوبجیلرینی) آکدیریورم.. باقك شو تیتره‌ك ضیالی فنار ، برتربه مومی حالنده یانمایورمی؟.. ألمزده‌کی قازمالر ، مزارجیلره عائد دینسه جائزدر البته .. نه یازیق که مزاریکزده وجودیکزه صاریلان قاپ قالین وقاپ‌قارا ییلانلر یوق ... نه یازیق که اوته کزده وبه‌ریکزده ییلانمش ، ویاغلانمش عقربلر دولاشمایور. اوحالده ، بن ،— بن که یانکزده نباشه ، أولو صوبجیسنه بکزه‌یورم، — اوییلانلرك، اوعقربلرك یرینی طوتایم... کفنکزی صویمق وظیفه‌می باشاریرکن اسمر

قوللریمی وجودیکزه قارا ییلان مثالی دولادقدن صوکرا ، تیتره‌ك پارماقلی ألاریمی اوته کزده به‌ریکزده ییالانمش ویاغلانمش قبرستان عقربلری کبی دولاشدیرایم ...

بو سوزلرم باشقه بری طرفندن دیکلنسه ایدی شبهه‌سزکه غیر طبیعی عد اولونوردی ... لاکن «یه‌قاته‌رینا» ، دیدکلریمی پك خوش وپك روحه یاقین بولویوردی . دیکر کنج قیزلره: « سز، برچیچك دەمەتی کبیسکز، کوچوك خانم ! » دیندیکی زمان ، او کنج قیزلر، ـ بلکه هیچ‌ده چیچك دەمەتنه بکزه‌مه‌مکله برابر ، ـ حقلرنده صرف اولنان التفاتی ناصل طبیعی و ناصل « روحنواز » بولورلرسه ، مازوخیست کنج قیزده ، سویله‌دیکم عجائباتی اویله‌جه برقومپلیمان تلقی ایدیوردی .

کنج قیزی، مانیه‌تیزه ایتمك ایسته‌رجه‌سنه، هائله انکیز بر سسله قونوشیوردم .

« یه‌قاته‌رینا پاولوونا »، بنی دیکلرکن، قورقاجق وچینلاق قوپاروب آوازآواز باغیراجق یرده، باشقه‌تورلو،بام‌باشقه تورلو برحرکتده بولوندی : عمر خیامك شادروانلی باغچه‌لرنده ، اسرار نارکیله‌لریله باشلرینی دومانلادقدن صوکرا، مارپوجلری نارین ألارندن قویه‌ویره‌ن متردی دلبرلره خاص برطورله ـ اصیللرینه برتضاد تام تشکیل ایده‌ن قازمانك صاپی یره بیراقدی؛ـ کوکسی احتراصله اینوب قالقارق ، کندینی بو یکی قازیلمش

یوموشاق طوپراقلرك اوزرینه آتدی؛ــ یوموشاق طوپراقلرده یوزی قویون ، صرت اوستی ، یان بوکری ، قیوریلدی ، قیوراندی ، ده‌به‌لله‌شدی ؛ــ کنزیمه تازه طوپراق قوقوسیله قاریشیق بر قادین رایحه‌سی دولدی ؛ــ « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ایکله‌دی ، طوپراقلر فیصیردادی ؛ ــ قولاق زارلریمی قادین اینیلتیسی ایله طوپراق فیصیرتیسی غیجیقلادی ؛ــ بوسسی بینمك ایچنه داها زیاده نفوذ ایتدیرمك ایچون صوصدم ودیکله‌دم ؛ــ وباقدم: « یه‌قاته‌رینا پاولونا» نك بیلك برمینی مینی قوم ییلانی کبی لوله‌لوله قیوریجق لپسقه‌صاچلرینه باقدم؛ــ کیرپیکلری سوزمه بالله یاپیشمشه بکنزه‌ین کوزلرینه باقدم ، ــ ده‌مینکی اختلاجلر آراسنده برتلایوب قوپارق آچیلیویره‌ن بلوزینك آراسنه باقدم.ــ بر طرفی بوروشان ، فقط اوته‌کی طرفی عنادینه کریله‌ن ؛ کریلوب‌ده‌قالچه‌لرینك وباجاقلرینك بوتون مدوریتنی کوسته‌ره‌ن اتکلکنه باقدم ، ــ أتکلکنك افشاکار [۱] قیوریملرینه باقدم ،ــ باجاقلرینه و آیاجقلرینه باقدم .

روس قیزی ، حالا قیورانیوردی ؛ حالا ایکیلده‌یوردی .

ایکیلتیسی کیت کیده واضح برشکل آلدی :

ــ نیچون... صوصدك ... تورك ... کنجی ؟

---

[۱] بواویدورما کلمه معذور کورولسون .

قولاقلرم؛ ایکیلتی آراسنده بو کلمه‌لری آیرد ایدنجه، آزداها، شاشیروب‌ده اوکا :

— خانم افندی! کوزللککز قارشیسنده ...

دییه فالصولی برجمله ایله قومپلیمانه باشلایاجقدم. برکت که، بوپوطی قیرمادم. درله‌نوب طوپلاندم . «یه‌قاته‌رینا پاولوونا»نك مازوخیستلکنی تحریك ایله اونی کندیمه بند ایتمك وبوصورتله بونفیس و خارق‌العاده قیزك هم کندینه هم اسرارینه صاحب اولمق ایچون :

— قالتاغك قیزی !!... یرك دیبنده‌کی اویوقلره آتیلمش مستکره جسدلرك کفنلرینی صویان نباشلر کبی سنك قوینکه صوقولاجغم !!... سنی صویاجغم ... قوللرینی قارا ییلانلر مثالی سکا دولایاجغم ... والله‌ریمی ییلانمش ویاغلانمش عقربلر حالنده وجودکده دولاشدیراجغم ...

دیدم ودیدکلرمك تطبیقاتنه کیریشدم :

دیزلریمی یوموشاق طوپراق کومه‌سنه دایادم: کنیج قیزك اوکنده دیز چوکدم .

شیمدی، طوپراق قوقوسیله قادین قوقوسی داها یاقیندن کلیور؛ — کنزیمی داها فضله دولدوریبوردی .

وجودیمه دورت آیاقلی برحیوان ،— برآصل کوپروانجناسی ویردم . قوللریمی ،« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » نك اوزرندن‌کچیره‌رك

نیچه حالنده آچیلمش آووجلرمله طوپراقلره باصـدم و باشمی ایکدم .. کنج روس قیزینه ایکیلدم .

باریشنیا ، حالا یاری بایغین حالده ایدی .

— مزار .. جسد .. قارا ییلان .. ییلانمش عقرب ..— دیه صولوق صولوغه کلمه‌لر میریلدانیوردی .

بر آن، قویو کیرپیکلرینی بری برندن آییردی: کوك کوزلرینی کوردم . اوده بنی ، بنم یوزیمی ، بنم کوزلریمی کوردی .

— بویله کوزه‌ل شیلر سویله‌مه‌سنی بیلیوردیکـزده نیچون میخانه‌نك آرقا اوراسـنده ایکن ، — و مردیوه‌نده حماللر بکا چارپدیغی زمان ، — صوکرا «ئه‌ق» ، بنی ایتوب باشمی قاناتیجه اویله محترز و اویله‌نانه موللا سوزلر سویله‌دیکـز ؟ — دیدی.— بن ، سزك سادیست اولدیغـکـزی ،«ده‌لی‌پترو» یی آکلاتدیغکز زمان حس ایتمشدم، تورك کنجی !!... « پترو » نك «قاته‌رینا» ناصل قامچیلادیغنی اودرجه جوشقونلقله آکلاتان بر ارککك برقادینه قارشی « رقیق » حرکتلرده بولونماسنه ،— وبویله‌لکله اوقادینك قادینلغنی تحقیرایتمه‌سنه‌امکان یوقدر دیه دوشونمشدم. حالبوکه سز، میخانه، مردیوه‌نلرده وتونلده برلحظه بنی‌انکساره اوغراتدیکـز. شیمدی ایسه، سزی ایلك تخمین ایتدیکم شکلده کوره‌رك مسعودم ... فقط هانی قارا ییلان کبی قوللریکـز؟.. هانی ییلانمش‌ویاغلانمش قبرستان عقربلرینی‌آکدیران أللریکـز؟

هانی نباشلغـکـز (= أولو صویجیلغـکـز) ؟.. چارك چادیرده «قاته‌رینا» یی «قنود» لادیغی کبی سزده‌نی « قنود»لاسه کز آ.. لا کن نرده « قنود » ؟... آخ خ خ خ .

— « قنود » یوق . فقط ...

دیه‌رك ألمی بله کوتوردم .

بلمده ، دارالفنون طلبه‌لرسنه مخصوص قاییش کمر واردی. اونی چیقاردم .

— « قنود » یوق ، فقط . . . — دیه تکرارلادم . — قاییش کمرم ، « قنود » وظیفه‌سنی کوره‌بیلیر .

اوینامغه باشلادیغم سادیست رولنی صوکنه قادار موفقیتله انتاج ایده‌جك اولورسه‌م روله مقابل موسقووا دارالفنونك الك کوزه‌ل والك شایان‌دقت قیزینی‌أله کچیردکدن ماعدا«بالطه‌جی قاته‌رینا » « ته‌ز » ینه عائد اوزمانه قادار بیلمه‌دیکم برچوقیکی وثیقه‌لره صاحب اولاجغمده شبهه‌م قالمامشدی .

روس قیزینك ینه تویجلی چیچکلری آکدیران کوزقپاقلری ینه حظ ایله قاپاندی ؟ — باریشنیا میریلدانیرجه‌سنه ایکیلده‌دی :

— قاییش کمر ؟.. مکمل ... مکمل ... قارا ییلان کبی قوللر.. ییلانمش ویاغلانمش قبرستان عقربلرینه بکـزه‌ین أللر..

نه دیمك ایسته‌دیکینی آکلادم .

بلوزینك ، أتـکـلکـنك قوپچه‌لرینی پیتیرداتارق چوزدم .

أللریمی ، بو شمال قیزینك « فجر دائمیلردن تکثیف ایدیلوب تقطیر اولونمش قادار مصفا » تننه دوقوندوردم .

صوغوغه دوسنه

او ، حالا :

— قاییش کمر .. قاییش کمر .. — دییوردی .

قاییش کمرمك طوقاسندن قارادیغم صیراده ایدی که ، آرقامده بر کومبورتو ایشیتدم .

طاشلری ، طوپراقلری سیلوب سوپوره‌رك بزه دوغرو بوغوق عکس صدالرله یووارلانان بر کومبورتو !

باشمی دوندوردم :

بوش بر فیچی ایدی بو !

فیچینك کومبورتوسی ایله قاریشیق برده سس دویدم :

— قازدیغکز طوپراقلری شوکا دولدوریکز ، چوجوقلر ! طوپراقلری دولدورك وسزده تونلدن آرتق چیقك !... نوبت ده کیشندیرمه کز صیراسی کلدی .

سس « ئه‌ق » ك سسی ایدی .

توه !

باشمزدن آشاغی صوغوق دوش یمشه دوندك .

طوپراقلرك اوزرندن قالقدق ،

بزدن اول تونلده چالیشانلرك کتیروب اورایه بیراقدقلری کوره‌کلری قوورادق و چالا کوره‌ك بوش فیچی‌یی آغیز آغیزه طوپراقله دولدوردق .

«ئه‌ق»، عجبا بزی دیکله‌دیمی ، کوردیمی دییه اوزولیوردق. ایکیمزك‌ده آغزینی بیچاق آچمایوردی .

هیچ برشی قونوشمادن، عصبیت ایچنده، ایشمزی بیتیردك. « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ده‌ده ، بنده‌ده آجیقوب‌ده صوفرا باشنه اوطوران ، فقط بر عکسیلك نتیجه‌سی قارینلرینی دویورمادن قالقان اوبور آداملرك صوموتقانلغی واردی .

دولو فیچی‌یی یووارلادق .

فیچی ، بزی تونل دیواری اویوقلرنده بکله‌ین نوبتجیلرك یاردیمیله تونلی باشـدن باشـه قطع ایتدی . طوپراق حموله‌سی اوکده ، بزآرقاده ، ـ حفریاته کیره‌رکن نه‌پلیستلرله‌وروماني‌ـ لیلرله قارشیلاشدیغمز شراب مخزننه واردق .

« ئه‌ق » ، کنج قیزك قولنه کیردی .

اونی مردیوه‌نلردن چیقاروب یوقاری‌یه کوتوروركن، بکا:

ـــ بن، « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » یه بر کره‌وه‌ت حاضرلادم. سن بوراده، شو پوسته‌کی اوستنده برآز دیکله‌ن، تورك کنجی!

ـ دیدی . ـ وقت ، کیجه یاریسنی آشقیندر . برآز اویوما ـ لیسك که صباحه وارمادن یوله چیقاجغز . بز، رومانیالی

موقوفلرله « توغان توغانوفسکی » نك قورتولماسنه اون اون ایکی ساعت قالدی صانیوردق . حالبوکه مهندسلر ، یکی جمع ایدیلن قوتلر سایه‌سنده بوایشك صباحه دوغرو حل ایدیله‌جکی بیلدیردیلر ... استاد قاچیریلنجه سنی خبردار ایده‌رز . اوزمان قراریکی ویریرسك : ایسته‌ر بزمله برلکده رومانیایه قاچار ؛ ایسته‌ر بولشه‌ویکلر دیارنده قالیرسك . . اکر پروفسوردن آیریلمایه‌جقسه‌ك شیمدی اویوکه وجودك دینج اولسون . . . قومیته‌نك سنك‌ده فراریکی غروپیله برلکده قاچماکی موافق کوریبور... چونکه مسلحاً فرارضرورتی‌وار، مسلحاً فرارلرده ایسه، چته‌یه التحاق‌ایده‌ن فضله بر آدام بویوك براهمیتی حائزدر.

بر آن ایچنده دوشوندم وقراریمی ویردم :

استادم « توغان توغانوفسکی » روسیا حدودی خارجنه قاچاجق اولدقدن صوکره بنم بوراده فضله قالمامه لزوم یوقدی! بونجه ییلدر حاضرلادیغم «تەز» ك استادی اوایدی. موضوعمك آناختاری واسراری اونك النده ایدی . اونسز دارالفنون ، نظرمده دارالفنون دکلدی . بالخاصه ، « یەقاته‌رینا پاولوونا » نك‌ده چته ایله برلکده قاچاجغنی آکلامشدم .

— آنجا برابر ، قانجا برابر — دییه حایقیردم . — اولدی اولاجق، قیریلدی ناجاق، سز نه‌ده ایسه‌کز بن‌ده اوراده‌یم!

— اویله ایسه‌یات شو پوسته کینك اوستنه‌ده دیکله‌ن !

بکا تخصیص ایدیلن پوسته کینك یاننده بر چوق پوسته کیلر داها سریلمشدی . بونلرك اوزرنده‌ده آنارشیستلر و نیهلیستلر داخل اولق شرطیله برچوق آرقاداشلرم اویویوردی .

« ئه‌ق » وباریشنیا طاش مردیوه‌ندن چیقوب غیب اولدقدن صوکرا یریمه قیوریلدم .

ذهنمی بیك بر استفهام بورغولایوردی :

« بالطه‌جی ـ قاته‌رینا » ؟ چادیرك یاننده بکله‌ین « پترو » ایله تاتار « منصورروف » ؟ « توغان توغانوفسکی » نك تاریخی اسراری محتوی ما کینه‌سی ؟ مؤنث اصالتی حائز کینیاغینیا «مارغاره‌تا فالچی ـ پرودووا» ؟ واونك اون بربطن صوکراکی قیزی« یه‌قاته‌رینا پاولوونا» ؟ «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» نك اسراری؟ وجودینك ال ده‌کمه‌دیك یرلری ؟... ؟... ؟ ... ؟ ... ؟ ... ؟... ؟... ؟... ؟... ؟... ؟... ؟... ؟... ؟... ؟... ؟...

تاریخ غرامو فونی

دالمشم .

اویومشم :

بری اوموزیمه دوقونارق بنی اویاندیردی :

ـــ قالق ، قالق ... پروفسور، «چه‌ـقا» توقیفخانه‌سندن قاچیریلدی .

یرمدن فیرلادم .

— « توغان توغانوفسکی » قاچیرلدیمی ؟— دییه صوردم .

— قاچیریلدی !! شیمدی رومانیالیلرله برلکده کلیورلر !!
بنی اویاندیران وبکا بو مژده‌یی ویره‌ن ، قارا صقاللی طلبه
ایدی .

او اثناده ، حفریاتك ایچندن دوغرو ، اولوق اولوق صو
بوشالیر کبی . — سیل یورور کبی ، — دره‌ده طاشار کبی بر
سس ایشیدلدی . تونلك آغزندن بر قالابالق پیدالاندی وبزه
ایله‌رله‌دی .

ایلك اوکجه ، نیهیلیستلرك وآنارشیستلرك اورتاسنده برقاچ
کیشی کوردم . بونلر تخمینمجه رومانیالیلردی . آرالرنده چاتال
صاقالی ، « تولستووقا » یچیمی مینتانی ، کولوت پانطالونی وقالین
چیزمه‌لریله استادی فرق ایله‌دیکم زمان سه‌وینجمدن چیلدیراجقدم
آز داها ..

پوسته کینك اوزه‌رینه یاتارکن اوزه‌ریمه سردیکم « شوبا »یی
قاورادم ؛ علی العجله کییدم . توقیفخانه فراریلرینك پیشی صیرا
مردیوه‌ندن طیرمانوب میخانه‌نك آرقا اوداسنه چیقدم . اودا ،
جته اعضاسیله ذاتاً دولو ایمش ؛ فراریلرده کلنجه بوسبوتون
قالابالیقلاشدی . پروفسورك ماکینه‌سنی کوزلرمله آرادم . ماکینه ،
قونیاق صاندیغنك یاننده ، — اورتا یرده دورویوردی . کنج

روس قیزی کره‌وه‌تندن قالقمش ؛ حاضرلانمشدی . « ئه‌ق »
تلاش ایچنده ، شیشمان کوبکنی صاللایارقدن طیشاری ایچری
قوشویور ؛- گاه رومانیالیلره رومنجه سه‌وینجلی وتلاشلی برشیلر
سویله‌یور ؛ گاه ، پروفسورك ألنی صیقارق :

— تبریك ایده‌رم ... ورطه‌یی بر کیجه‌ده آتلاتدیغکزایچون
سزی تبریك ایده‌رم ! - دییوردی .

پروفسور ، شاشقین بر حالده ایدی .

چاتال صاقالنك صاغ چاتالنی صاغ ألیله ، صول چاتالنی‌ده
صول ألیله قاشییوب دورویوردی . نره‌ده بولوندیغنی ، کیم
طرفندن ونه‌صورتله قاچیریلدیغنی آکلامایوردی غالبا .

بنی فرق ایدنجه کولومسه‌دی ویانمه یاقلاشدی .

— رؤیا کورمه‌یورم‌یا، تورك کنجی ؟- دیدی - بو کون،
سز « بالطه‌جی - قاته‌رینا » موضوعنی آکلاتدیغکز صیراده
« چه-قا » نك بر دنبره باصغین ویردیکی ؛ بنی « قره‌ملین » ه
طیقدیغی ؛ نهایت ، کیجه یاریسی آپ آنسز اویاندیریلارق
قاچیریلدیغم رؤیامی ، حقیقت‌می ؟

بالمقابله ، بن‌ده کولومسه‌دم .

— حقیقت، غوسپودین پروفسور! عین‌حقیقت! - دیدم.

بوصیرالرده « ئه‌ق » اودادن خارجه چیقمشدی . ایچری
کیرنجه تلاشله أل چیرپوب :

ــ میخانه‌دن غروپ غروپ قاچاجغز ؛ شهر خارجنده براشه‌جکـز ! ـ دیدی ـ ایلك فراری پوسته‌سی رومانیالیلردن اولاجق !

وبویله سویله‌یه‌رك اوچ بش رومانیالی ایله چته اعضاسندن اوچ بش کیشی‌یی آییردی . طیشـاری یوللادی . صـوکرا ، پروفسوره یاقلاشدی . جیبندن چیقـاردیغی بر اوسترایی اوکا اوزاتدی. اوتلاش ایچنده، جثه‌سندن وبالقانلیلغندن اومولمایاجق بر جنتلمنلکله :

ــ واقعا چاتال صاقالکـز سزه پك یاراشیور، استاد!ـ دیدی ـ لاکن هیهات که ، « چه‌قا »جه طانینماماکز ایچـون تبدیل قیافت ایتمك لازم کلیور. لطفاً شو چاتال صاقالکـزك برایجابنه باقك :

« توغان توغانوفسکی »، حالا رؤیا کوردیکـنه قائلدی صانیرم... زیرا ألنك ترسیله کوزلرینی اوغوشدوردی :

ــ پکی آما ـ دییه صوردی .ــ صاقالمی کسـه‌جکم‌ده نه اولاجق ؟

ــ سزی قاچیراجغز ، استاد !

ــ قاچیراجقمیسکـز ؟؟ نره‌یه !؟

ــ سوویت حدودلری خارجنه !! رومانیایه ..

ــ دیمه‌یك !!

استاد، برلحظه، شیمشکله وورولمش کبی دوردی، ـ ییلدیرمله چارپیلمش کبی دوردی ،ـ پوط کبی دوردی : عقلنه مدهش برشی کلدیکی بللیدی . بوغوق سسله :

ــ ماکینه‌م ؟؟ ـ دیه بیلدی .ـ بن ماکینه‌سز بریرلره کیده‌مم !!

او زمان ، بن اورتایه آتیلدم .

ــ ماکینه کز بوراده، استاد ! اونی‌ده قاچیردق . فقط نه یازیق که ماکینه بر آز بوزولدی غالبا .

ــ !؟

« توغان توغانوفسکی » ، حالا کندینی طوپارلایامامشدی . بوتون بو دونه‌ن ایشلردن برشیلر آکلامایورمشجه‌سنه یوزیمزه باقیوردی .

سرسملکنی کچیرمك ، اونی وضعیتدن امین قیلمق ایچون قولندن طوتدم ، اسرار انکیز آلتك یاننه کتیردم . معهود مانیوه‌لاینی قیملداتدم .

ــ ایشته‌استاد ! ـ دیدم .ـ آلت بورده ! جیزدیردایور؛ فقط سس چیقارمایور .

اوزمان ، « توغان‌توغانوفسکی»، ایکی‌ألنی بردن ،ـ صوغوق صو ایله یوز ییقار کبی ،ـ صوراتنه ووروب کوزلرینی‌قاپادی . بن ، بو حرکتی ، اولا ، ماکینه‌نك بوزولماسندن متولد بر

امیدسزلك ژه‌ستی صاندم . لاکن صوکرا آکلادم که مکر ایش بر عکس‌مش . شرقیات عالمی :

— چوق شکر !! . . . — دییه میریلداندی . — ماکینه‌م قورتولمش . . . ماکینه‌مله برابر سوویت حدودلری خارجنه قاپاغی آتابیله‌جکم و اوراده « پاته‌نته » می آلاجغم .. شکر بو کونلری کوردیکمه ..

استادك نه مقصدله «پاته‌نته »دن بحث ایتدیکنی آکلایامامشدم.

— فقط غوسپودین پروفسور ! — دییه‌رك کندیسنه وضعیتی بر کره‌داها اخطاره لزوم حس ایتدم . — ماکینه کزی مع الأسف بوزدق . باقه کز آ ! جیزیردایور ؛ چالمایور !

استاد ، اللرینی یوزندن چکدی .

آرتق کندینه کلمشدی .

نشئه‌سی یرینه کلمشدی .

— ماکینه اودانك اورتاسنده چالارمی هیچ ؟ — دییه بر قهقهه آتدی . — هله اونی شو دیواره دایایك ده ناصل چالدیغنی اوزمان کورورسکز ... نه دیواری بو دیوار ؟

— « قره‌ملین »ك سوری .

— پك اعلایا ، ایشته ... ماکینه‌نك ایکنه‌لی طرفنی دیواره دایایارق مانیوه‌لاسنی اویناتك !

« یه‌ق » ، عجله ایدییوردی :

استاد، برلحظه، شیمشکله وورولمش کبی دوردی، ـ ییلدیرمله چارپیلمش کبی دوردی، ـ پوط کبی دوردی : عقلنه مدهش برشی کلدیکی بللیدی. بوغوق سسله :

— ماکینه‌م ؟؟ ـ دییه بیلدی. ـ بن ماکینه‌سز بریولره کیده‌مم !!

اوزمان، بن اورتایه آتیلدم.

— ماکینه کز بوراده، استاد ! اونی‌ده قاچیردق. فقط نه یازیق که ماکینه بر آز بوزولدی غالبا.

— !؟

« توغان توغانوفسکی »، حالا کندینی طوپارلایامامشدی. بوتون بو دونه‌ن ایشلردن برشیلر آکلامایورمشجه‌سنه یوزیمزه باقیوردی.

سرسملکنی کچیرمك، اونی وضعیتدن امین قیلمق ایچون قولندن طوتدم، اسرار انکیز آلتك یاننه کتیردم. معهود مانیوه‌لایی قیملداتدم.

— ایشته‌استاد ! ـ دیدم. ـ آلت بورده ! جیزدیردایور؛ فقط سس چیقارمایور.

اوزمان، « توغان‌توغانوفسکی»، ایکی‌ألنی بردن، ـ صوغوق صو ایله یوز ییقار کبی، ـ صوراتنه ووروب کوزلرینی‌قاپادی. بن، بو حرکتی، اولا، ماکینه‌نك بوزولماسندن متولد بر

امیدسزلك ژه‌ستی صاندم . لاکن صوکرا آکلادم که مکر ایش بر عکس مش . شرقیات عالمی :

— چوق شکر !! . . . — دییه میریلداندی . — ماکینه‌م قورتولمش . . . ماکینه‌مله برابر سوویت حدودلری خارجنه قاپاغمی آتابیله‌جکم و اوراده « پاته‌نته » می آلاجغم .. شکر بو کونلری کوردیکمه ..

استادك نه مقصدله « پاته‌نته » دن بحث ایتدیکنی آکلایامامشدم.

— فقط غوسپودین پروفسور ! — دییه‌رك کندیسنه وضعیتی بر کره داها اخطاره لزوم حس ایتدم . — ماکینه کزی مع الأسف بوزدق . باقه‌کز آ ! جیزیردایور ؛ چالمایور !

استاد ، اللرینی یوزندن چکدی .

آرتق کندینه کلمشدی .

نشئه‌سی یرینه کلمشدی .

— ماکینه اوداڭ اورتاسنده چالارمی هیچ ؟ — دییه بر قهقهه آتدی . — هله اونی شو دیواره دایایڭده ناصل چالدیغنی اوزمان کورورسکز ... نه دیواری بو دیوار ؟

— « قره‌ملین » ڭ سوری .

— پك اعلا یا ، ایشته ... ماکینه‌نڭ ایکنه‌لی طرفنی دیواره دایایارق مانیوه‌لاسنی اویناتڭ !

« ئه‌ق » ، عجله ایدییوردی :

— پروفسور ! شيمدى اونك زمانى دكل ! قاچاجغز!... چابوق اولك !! .. قاريشمام ... ياقايى أله ويريز ... هايدى، تراش اولسه‌كز آ ... ايشته سزه صيجاق صو ، ايشته سزه ماقاص ، ايشته صابون !

قاپو ، ينه آچيلدى .

ايچرى‌يه بر باش اوزانوب رومنجه بر شيلر سويله‌دى .

ايكنجى فرارى غروپى‌ده حركت ايتدى .

پروفسور تراش اولمغه باشلامشدى .

« يه قاته‌رينا پاولووينا » ، بياض كوكرجين ياورولرينى آكديران مينى مينى أللريله اوكا خدمت ايديوردى . تراش چاناغنه صيجاق صو بوشالتيور ؛ حاولو طوتيوردى .

پروفسور ، بر آرالق :

— ماكنه‌نك بوزولديغنى سويله‌يوب ايچمه قورت دوشو- رديكز ! — ديدى — هله شو ايكنه‌لرى «قردملين» لك ديوارينه داياياراق مانيوه‌لايى چه‌ويرسه‌كز ئه . . . باقالم ايشله‌يورمى ، ايشله‌مه‌يورمى ؟ ..

« ئه‌ق » ، بكا دوندى ؛ و شو رجاده بولوندى :

— پروفسورك امرينى يرينه كتير، تورك كنجى! استادك ايچى راحت ايتسين. بز ناصل اولسه صوك پوسته ايله حركت ايده‌جكز . ميخانه‌دن چيقمامزه بر چيره‌ك وار ... ها ! —

صورمغه اونوتدم : سنك موسقووا كوروله‌جك بر ایشك یوقمیدی یاهو ؟.. یولجیلغه چیقارکن هیچ بر شی آلمایاجقمیسك؟

— بر عبام وار آتارم ، نرده اولسه یاتارم ! — دیه‌رك كولدم . — یاتدیغم یر مكتبك یاتاقخانه‌سی ! بر تك البسه‌م و بر تك «شوبام» م موجود كه اوده صرتمده .. پارالرم جبیمده .. « ته‌ز م جزدانمده ! یالکز اوداده کتابلرم قالدی که اونلری آلمق‌ده ناصل اولسه امکانسز !

— ئه‌ه ، هایدی اویله ایسه شو ماکینه‌یی ایشله‌ت !

ماکینه‌یی قاورادم .

دیوار کنارینه کوتوردم .

میقروفونلره بکزه‌ین طوپارلاقلرك اوجنده‌کی ایکنه‌لری « قره‌ملین » ك سورینه یاپیشدیردم .

بر جیزیرتی دویولدی .

بن ، بو جیزیرتی‌یی متعاقب ، — پروفسورك اوداسنده دویدیغمز نیشانلی ، کنج قیز وعاشق محاوره‌سنك آلت طرفنی بکله‌یوردم .

لکن تام او اثناده بولوندیغمز اودایی بر یایلیم آتش صداسی قاپلادی :

— ترررررررر .. باوو !!

هپمز ، یرلرمزدن صیچرادق .

ما کینه‌نك جیزیرتیسی حالا دوام ایدییوردی .

یایلیم آتش بر کره دها ایشیلدیلدی :

— توررر .... باوو !!

بن :

— ایوااااه !— دییه‌رك صاچلریمی آووجلادم .— ایوااااه! «چه — قا» ینه باصقین ویردی .

هر کس ، نره‌یه قاچاجغنی شاشیرمش وضعیتده ایدی .

«ئه‌ق» ، اولدیغی یرده صاپیر صاپیر تیتره‌یوردی .

«یه‌قاته‌رینا پاولوونا»، النده تراش صویی کاسه‌سیله، طوکا قالمشدی .

یالکز غوسپودین پروفسور استیفنی بوزمادی .

آرتق ، چاتال صاقالنك صول چاتالی تماماً کسیلمش اولدیغی ایچون، آنجاق چاتال صاقالنك صاغ چاتالنی صاغ الیله قاورایابیلدی وصول الیله دیزلرینه ووروا ووروا قالین برقهقهه قوپاردی :

— حوح ، حوح، حوح !... ما کینه‌دن کلن یایلیم آتش سسنی بو کونه عائدمی صاندیکز؟ .. حوح، حوح ، حوح!... دورك ، دورك !... بن سزه ، بوسسك قاچ سنه اول سور طاشلرینه منقوش قالدیغنی سویلیه‌یم !

پروفسور، برطرفدن صاقالنی کسمکه‌دوام ایتدیکی صیراده،

دیکر طرفدن‌ده سور دیبنده‌کی ما کینه یاقلاشدی . بن‌ده آرقا-
سندن کیتدم .

جیزیرتی حالا دوام ایدییوردی. پروفسور ما کینه‌تماتندن
بر دوکمه‌یه باصدی . برقاپاق آچیلدی . ساعت کیبی بر شیدی
بو ! ... ساعتك محورنده ابره و قادرانده [۱] بر طاقیم
تقسیمات واردی . « توغان توغانوفسکی »، آلته بر کوز آتدقدن
صوکرا :

— ۱۹۰۵ ! - دیدی .

صوردم :

— نه « ۱۹۰۵ » ی ؟

صاقاللی کسمکده دوام ایده‌رك ایضاحات ویردی :

— «چه - قا» نك باصیقنی صاندیغکز یایلیم آتش صداسی
۱۹۰۵ سنه‌سنه عائددر. ظاهر، بودیوارك بوراسنده انقلابجیلری
قورشونه دیزمشلر . شیمدی بز ، او یایلیم آتش سسنی ایشیتدك.

شاشدم :

— نه دییورسکز الله عشقنه ؟!...

پروفسور، کوزلریله، دیوارك انسان بویی یوکسکلکنده‌کی
یرلرینی آراشدیردی . نهایت ، آرادیغنی بولمش کیبی :

[۱] قادران = ساعتك ، اوزه‌رنده رقملرینی احتوا ایله‌ین
دائروی الشکل پلاقیدر .

— ناه ، ایشته ... — دییوب اوزون و کمیکلی پارماغنی اوزاتدی .

کوستردیکی یره باقدق . فی‌الحقیقه « قره‌ملین » لـُشیمدی میخـانه دیواری وظیفه‌سنی کوره‌ن سورنده زمانله توزلانمش قورشون یرلری واردی .

پروفسور ، بر ویدا قیمیلداتدی .

ما کینه‌نك جیزیرتی تمپوسی سرعت پیدا ایله‌دی. قالین، یکـنسق وانجیل اوقور کبی برسس دویولدی . بر پاپاس سسی ایدی بو ؛ — آلتك ایچنده دییوردی که :

— ربه‌یالوارك... مغفرت آنده‌در... ملك‌ودولته‌اهانتکزك جزاسنی بدناً چکمکده‌سکز... بدنی جزا کوردیککزایچون بلکه رب ، روحی جزا کزی عفو ایله‌ر؛ وبویله‌جه اعدامکز حقکزده خیرلیدر ... توبه‌کار اولك ...

بر ده‌لیقانلی سسی ، ینه ما کینه‌دن حایقیردی :

— ییقیل قارشیمدن، قارا کشیش !... سنی کوزم کورمه‌سین !!... ربك‌ده سنك اولسون مغفرتی‌ده ... هایدی!!... عسکرلر...نشانکاهکز قلبمدر!!...بوشالتك‌قوشونلریکزی...

بر مه‌قانیزمه طاقیرتیسی ... صوکرا ، تکرار :

تررررررر ... باوو !!...

پروفسور ، چاتال صـاقالنك او بر چاتالنی‌ده ماصـاقله

کسمشدی . یوزی ، جاس جاولاق میدانه چیقمشدی. آرتق طانیمایاجق حالده ایدی . « توغان توغانوفسکی » اولدیغنه بیك شاهد ایسته‌ردی . تراش فیرچه‌سنی صابونلایوب پرداخ ایچون یوزینه سوره‌رکن دیدی که :

— ما کینه‌مك نه اولدیغنی شیمدی کوروبورسکزیا ... بو ما کینه‌نك آدی « تاریخ غراموفونی »در ... نظریه‌سنی‌سزه قیصاجه آکلاتایم ، « غوسپودا » ! .. جمله کزك معلومیدرکه سس ، هوای نسیمیده اهتزازلر میدانه کتیریر ... بونی، محله مکتبنده‌کی چوجوقلر بیله بیلیر . شاید ، بر دیکتافون [۱] بوروسی اوکنده قونوشاجق ، چالغی چالاجق ، یاخود هر هانکی بر کورولتو چیقاراجق اولورسه کز حصوله کتیره‌جککز هوای نسیمی اهتزازلری عینیله پلاقه انتقال ایله‌ر ... فقط شو جهت محقق و مسلمدرکه ، « غوسپودا » ، ألمزده دیکتافون ما کینه‌سی دخی بولونماسه ، نه هوای نسیمی تیتره‌مکده ، — و بو تیتره‌یشلر ، جوارده‌کی اجسام اوزه‌رنده ، خرده‌بینی (== میقروسقوپیك) ایزلر بیراقمقده‌در . ایشته بنم ما کینه‌م، سرت اجسام اوزه‌رنده، (== طاشلرده، معدنلرده وسائره‌ده) محکوك قالان هوای نسیمی اهتزازاتی ایزلرینی ، — (طبقی بر غراموفون ایکنه‌سنك پلاقده‌کی چیزکیلری دولاشارق سس

[۲] سسی پلاقلره ضبط ایتدیره‌ن آلت .

چیقاردیغی کیبی ،) ـ چالمقده‌در .

بن ، اعتراض ایتدم :

ــ فقط هوای‌نسیمی اهتزازلری نوعندن خفیف‌اهتزازلر ، سرت قایالر ، طاشلر ، ده‌میرلر اوزرنده ناصل انطباع بیراقا ـ بیلیر؟ فی‌الواقع ، غراموفون پلاقی نسبةً یوموشاق اولدیغندن ، سس ، بو یوموشاق سطح اوزرنده ایزلر بیراقیر ؛ لاکن هوا تیتره‌مه‌سنك قایایی چیزه‌بیلمه‌سی قابلمی هیچ ؟!

« توغان توغانوفسکی » ، جهلمدن حدتله‌ندی . حدتله‌نه‌رك صاغ الیله چاتال صاقالنك صاغ چاتالنی ، صول الیله‌ده صول چاتالنی یاقالامق ایسته‌دی . فقط هیهات ! اوجانم صاقالی خائن بر اوسطوره‌یالایوب سوپورمشدی. پروفسور ، چیفته عصبیتله ، ـ هم اعتراضمه معروض قالمق ، همده صاقالی یاقالایم دیرکن ألنی بوشه صاللامق عصبیتیله ، ـ بوسبوتون کوپوردی :

ــ بیلمه‌یورمیسك ، تورك کنجی ؟ ـ دیه حایقیردی ـ صدانك دکل ، حتی ضیانك بیله جوارده‌کی اجسام اوزرنده ده‌رین ایزلر بیراقدیغنی بیلمه‌یورمیسك ؟ یمن طاشلرندن خبرك یوقمی؟ یمن طاشلری اوزرنده بعضاً بر کرتنکه‌له ، بعضاً برقیز ، بعضاً بر آغاج وسائره محکوکاتنه تصادف اولونیور. فقط بومحکوکاتی اویمن طاشلری اوزرینه هیچ برنقاش نقش ایله‌مه‌مشدر . یمن طاشلرنده فوطوغرافیك خاصه واردر . فوطوغرافیك خاصه

سایه‌سنده ، اوطاشلر خط استوا کونشك عکس ایتدیردیکی ضیا پروژه‌کسیوندن متأثر اولارق جوارلرنده دوران کرتنکه‌له‌یی قیزی ، یاخود آغاجی سینه‌لرینه نقش ایدیویریرلر . . . ایشته ، فوطوغرافجیلغك ساده‌جه انسانلره خاص بر صنعت اولمادیغنی کورویورسکز . . طبیعت‌ده فوطوغرافجیلق یاپمقده ! . . . — اوحالده نه‌دن غراموفونجیلق یاپماسین؟.. نته کیم اونی ده‌یاپیور!! هرقایا ، هرطاش برغراموفون پلاقیدر. هر قایاده وهرطاشده، عصرلردن بری اوقایانك واو طاشك یاننده قونوشولان سسلر محکوکدر . . . سائر معادن کبی ده‌میرلرده‌ده سس انطباعلری وار... لاکن ده‌میر، پاصلاندیغی ایچون ، اوانطباعلری اوزون زمان محافظه ایده‌میور . حالبوکه مرمرلرده وبوکا مماثل سرت احجارده‌کی سس انطباعلری ابد پایداردر .

« توغان توغانوفسکی » ، بو سوزلری سویله‌دیکی صیراده تراشنی بیتیرمش ، « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » نك اوزاتدیغی حاولو ایله قورولانیوردی .

اواثناده ینه قاپو آچیلدی .

رومانیالیلرك اوچنجی‌ـ وصوکدن اولکی‌ـ غروپی طیشاری چیقدی . اوداده « ئه‌ق » ، پروفسور « توغان توغانوفسکی» ، باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ، برده بن قالدق .

استاد ، تراشدن صوکرا یکرمی یاش کنجله‌شمش کیبی

ایدی . دولابی کندینه سپر آلدی . رومانیالی دوستمزك ویردیکی موژیك البسه‌لرینی کییدی .

فرصتدن بالاستفاده ، کنج روس قیزینه صوردم :

— سزده بزمله برلکده رومانیایه کلیورمیسکز ؟

باریشنیا ، طبیعتدن قیرمزی دوداقلری آراسندن برسورو « پ » حرفلری فیشقیرتیر کبی کولدی ؛ — صوکرا :

— وای ح!! — دیدی . — « بزمله برلکده » می بیوردیکز ؟!. آیول سز چته‌مزه داها بوکون اشتراك ایتدیکز ! حالبوکه کندیکزی بندن قدملی صاییورسکز !... رومانیایه ألبته‌قاچاجغم ! بالخاصه « توغان توغانوفسکی » وماکینه‌سی‌ده رومانیایه کوتوروله‌جك اولدقدن صوکرا ...

— دیمك « توغان توغانوفسکی » نك ماکینه‌سیله « پروت » نهری کنارنده‌کی « فالچی » اوواسنه کیده‌رك « بالطه‌جی — قاته‌رینا » « ته‌ز » ینك حقیقی ماهیتنی اوکره‌نه‌بیله‌جکز ؟

کنج روس قیزی ، رومانیا ایله « بالطه‌جی — قاته‌رینا » « ته‌ز » ی آراسنده مناسبت بولوندیغنی داها یکی کشف ایتمشدی غالبا که بردنبره بوزولوویردی ، — رنکدن رنکه کیردی ، — حالدن حاله اوغرادی ، — ماکینه‌نك اوزرینه دوغرو یوروییه‌رك :

— آخ خ ... — دیدی . — « بالطه‌جی » نك او سینیر ، اونانه موللا سسنی‌می دویاجغم ؟.. چاریچه « قاته‌رینا » نك ترنیف

وتحقیر ایدلدیکنی‌می ایشیده‌جکم ؟. هم، خایر، خایر!.. آرزوم شوکه هرشی یالان اولسون .. بوتون او وثائق یالان سویله‌مش بولونسون! فقط ، ـ(عقلنه برشی کلمش کیبی میریلداندی:) ـ بوکا مقابل ، « بویوك پترو » نك قنودینی ناصل شرررا قلاتدیغنی «قاته‌رینا» یه ناصل کفرلر صاوووروب اونی ناصل دوکدیکنی، نه اشکنجه آلتنده براقدیغنی ایشیده‌جکم . تمنی ایده‌رم که بو جهتلر دوغرو اولسون ...

« تمنی ایده‌رم ! » دیدیکی صیراده، « یه‌قاته‌ریناپاولوونا»نك حالنده ؛ ـ کیجه‌لری یاتاغه کیره‌رکن دعا ایدن بر چوجوق صافیتی واردی ؛ ـ فقط روحاً مریض برچوجوق حالی .. ـ ارثی برخسته‌لقله مملول برحال ...

کندیسنه تأمینات ویردم :

— ایکنجی شق محقق.. ـ دیه‌رك اومزنی‌صیوازلادم ـ « پترو » نك سادیست ، متره‌سی « قاته‌رینا » نك مازوخیست اولدیغی محقق !!

بز بویله‌قونوشدیغمز صیراده، ـ مکر، غوسپودین پروفسور، تام بر موزیك قیلیغنه کیرمش‌ده یانمزه کلمش بیله.. صوك جمله‌می دویمش اولاجق که :

— خایر، خایر!... ـ دیدی .ـ نه‌او محقق، نه بو محقق! وحقیقتی آرایورسه‌کز حقیقت ما کینه‌ده‌در . ما کینه‌نك میقرو ـ

فونلرینی « فالچی » اوواسـندەکی طاشلرە ، قایالرە ، معدنلرە تطبیق ایدەر ، وبو صورتلە ، « بالطەجی ـ قاتەرینا ـ پترو ـ منصوروف » حادثەسـنك ناصـل باشلایوب ناصـل بیتدیکـنی اوکرنیرز .

« ئەق » ، بکا :

ـــ قوی شومبارك ما کینەیی قونیاق‌صاندیغنەدە چیویلە!ـ رجای آمرانەسندە بولوندی .

تام چیویلری یرینە قویوب کسری صـاللادم‌کە ، قاپو ، دردنجی سفر اولارق آردینە دایاندی :

ـــ هایدی ، « غوسپودا » .. نوبت بزم !. یولمز اوغور اولا .. استقامت رومانیا !!

اوچنجی قسم

رومانیایە قاپاغی آتدق

بوصوك آیلر ایچندە باشمزدن نەلر کچمەدی ، نەلر ..

اوچ آتلی و« ترویقا » اسملی قیزاقلرلە داغ طاش آشارق کونلرلە یول‌می آلمادق ...

نهایتسز و آووج ایچی کیبی دوز ستەپلرده قورتلرك هجومنەمی معروض قالمادق ...

«چە ـ قا» نك آداملری ایله چارپیشارق، ـ «قرەملیس»دن دیپ دیری قاچیردیغمز آلتی رومانیالی آرقاداشمزیمی حدود بویلرنده شهید ویرمەدك ..

حرکتمزك ایکنجی کونی ، ألمزده ما کینه ایله ، «ئەق» و بن بر طرفده ، ـ پروفسورله باریشنیا و بو طرفده قالارق یکدیکرمزی غیب می ایتمەدك ..

فقط چوق شکر که نه پروفسور «توغان توغانوفسکی» یه وباریشنیا «یەقاتەرینا پاولوونا» یە، نەده «ئەق»ە وبکا برشیجکل اولدی ... ـ دوردیمزده بکرشده بولوشدق .

غریب دکلمی ؟

بوتون بو فرار ترتیباتی اصل رومانیالیلر ایچون یاپیلمشدی. فقط بالنتیجه، ـ اونلرك شبکەسندن استفاده ایله سوویت حدودلری خارجنه اونلر چیقامادیده بز چیقدق .

شیمدی، هرشیئمز مؤمن... پروفسور زنکین! ـ منسوب بولوندیغی «نیورق پولیتەقنیك مؤسسەسی» ندن، ایجاد ایلەدیکی ما کینەیه مقابل، مهم بر آوانس آلدی: اللی بیك انکلیزلیراسی مقدارنده بر آوانس ! ! ألنده بویله مهم بر یکون وارکن ، «یەقاتەرینا پاولوونا» ایله بنم اوتەمزه بەریمزه باقمق بالطبع اونجه

ایش بیله‌دکل!(«نه‌ق»، رومانیاده ثروت وسامان صاحبی)...
پروفسور ، بزه متشکر :

— سزلك عزمکز سایه‌سنده «چه‌ـقا»نك ألندن قورتولدم!ـ دییور. — اکر بنی «قره‌ملین»دن و « تاریخ غراموفون»نی اودامدن قاچیرماسه ایدیکز ، ـ ایجاد کردم اولان‌ما کینه‌یی جاسوسلق آلتی صانمادقلری تقدیرده بیله ، املاك میلیه‌دن عد ایده‌جکلر ؛ ـ بنم سعی و ذکامك محصولنی ملکیت شخصیه‌م صورتنده قبوله ایدیله‌میه‌جکلردی . ایشته، « پاته‌نتا » آلامامق قورقوسیله‌درکه « تاریخ غراموفونی » نی تا!!!! « ١٩١٨ » ده ایجاد ایتدیکم حالده میدانه چیقارمامشدم...ـ شیمدی، حاضر رومانیاده ایکن ، هله شو « بالطه‌جی ـ قاته‌رینا » موضوعنی بیتیره‌لم؛ صوکرا بن آمریقایه حرکتله‌ما کینه‌می عالم مدنیته‌اعلان ایده‌جکم . هم ، اورده ما کینه‌می بعضی جهتلردن تکمل ایتدیره‌جکم .

— تکمل‌می ایتدیره‌جکسکز ؟

— أوەت .

غوسپودین پروفسور ، آوانسی آلدیغی کون ، بکرشده بوتون نقصانلریمزی بالاکمال «فالچی» یه کلدك . . . بر ایزجی غروپنه نه لازمسه یانمزده واردی . اوسته‌لیك ، تاریخ غراموفونی » ده ، ـ بوسفر ، قونیاق صاندیغنده دکل ، ایچی‌پاموقله

بسله‌نمش فنی برقوطوده ایدی .

« فالچی » قصبه‌سنه واردیغمز زمان ، کیجه یاریسی ایدی . بوراسی تماماً رومنلرله مسکون.. رومنجه، اسمنه «فالچیقونی = Faltchiconie » دیورلر . « فالچیقونی » ، رومانیانك بغدانده واقع « سوچاره » ایالتنده ویاشك ۱۰۵ کیلومتروغرب شمالیسنده .. نفوسی ۱۵۰۰۰؛ــ قصبه‌ده اسکیدن بری هر تموز آینده برپنایر قورولورمش که، بوعادت حالا دوام ایتمکده‌در..

بوقاریکی تفصیلاتی، قصبه‌یه واردیغمز کیجه، اوتل صاحبندن آلدم ودفتریمه قید ایله‌دم .

کیجه‌یی عادتا اویقوسز کچیردم .

یوزمش یوزمش صوکنه کلمشدك .

« بالطه‌جی ــ قاته‌رینا ــ پترو ــ منصوروف» معماسنی ایرته‌سی کون حل ایده‌جکمز ایچون ایچم ایچمه صیغمایوردی .

یاتدم . کوزیمه اویقو کیرمه‌دی . «ئه‌ق»له قارشی قارشی‌یه کچدك ، آلما شرابی ایچدك ؟ ــ سطرنج اوینادق .

ینه‌ماشاالله پروفسورله باریشنیایه!.. بری اوتلك براوداسنه، ــ اوبری اوبر اوداسنه چکیلدی ومکملاً اویودیلر .

صباحلین ، ایرکندن اویاندیلر .

اساساً هر شیئمز حاضردی .

کونش دوغارکن، «پروت» نهرینه دوغرو یوله‌دوزه‌لدك.

« پروت » ، اولدوقجه کنیش بر نهر ...

« فالچیقونی » نك یاقینلرندن آقیور ، — وقصـبه جوارنده باتاقلقلر بیراقیور... «فالچیقونی»، ایکی عصر اولده رومانیالیلره عائد اولدیغی ، — ورومانیالیلر « عثمانلو — روس » محاربه‌سنده « عثمانلو » یه ظهیر چیقدیغی ایچون ؛ — «دەلی پترو» ، قصبه‌یی هدم مقصدیله ، اوردوسنی « فالچی » اوواسنه ایندیرمش ؛ — «فالچیقونی»یی ، طاش طاش اوستنده بیراقمامق شرطیله ییقمش ، یاقمش ؛ — اهالی‌یی سکزندن سکسانه قیلیجدن کچیرمش ؛ — صوکراده ، سادیست بر میل واحتراصله ، قرارکاهنی ، قسماً قتل‌عام محلنه، قسماً جوار باطاقلرینك آراسنده‌کی قورو ساحه‌لره قورمشدی، — و بونده وحشی برذوق دویمشدی !— ایشته بو صیراده ایدی که ، مکره تاتار «منصورووف » ، — برتقریب — نهرك قارشی ساحلنده بولونان « بالطه‌جی»نك قرارکاهنه قپاغی آتابیلدیکی وروسلری جاسوسلادیغی ایچون — «بالطه‌جی» ، بر کیجه ظرفنده،دورت کوپروقورارق «فالچیقونی» نك بولوندیغی قی‌یی‌یه کچمش ؛ — « پترو »نککنه عدداً فائق‌عسکریله قارشی داغلری طوتوب روسلری برچنبر آلتنه آلمشدی .

اوزون تدقیقاته ابتنا ایدن «ته‌ز» یمك ایلك نقطه‌سی بو ایدی . فـکرمجه، أول امرده بونی تثبیت ایله‌مك لازم کلیوردی . فقط ،— آرقامزده چانطه‌لر،— اوعول اوعول آقان « پروت »

نهرینه یاقلاشدیغمز صیراده ، «توغان توغانوفسکی » :

ـــ غوسپودا !ــ دیدی .ــ ایشه مبدأندن باشلامق ضرورتنده یز !

ـ بکا قالیرسه ، مبدأ نقطه‌سی ، تورك كنجنك «ته‌ز» نده ذكر اولونان بیاض قایادر ...

«یه‌قاته‌رینا پاولوونا» :

ـــ هانكی بیاض قایا ؟ــ دیه صوردی .

ـــ اونوتدیكزمی جانم ؟ــ دیدم .ــ هانی باشنده « ایوان ایوانوویچ » نوبت بكله‌یوردی‌ده ، «قاته‌رینا» ، كیجه چادیردن چیقارق اوكا یاقلاشمش؛ وبرقورنازلقله البسه‌لرینی آلمق ایچون زواللیجیغی آیارتمش؛ یاتاغنه كوتورمشدی ...

«ئه‌ق» له كنج روس قیزی ، مسئله‌یی خاطرلادیلر :

ـــ أوه‌ت ، أوه‌ت !ــ دیدیلر .ــ « بویوك پترو » طرفندن برقیلیج ضربه‌سیله قافاسی كسیله‌رك كله‌سی اوموزلری اوزرنده قالان « ایوان ایوانوویچ » .

پروفسور :

ـــ تمام !! او «ایوان ایوانوویچ» !!ــ دیه‌رك تصدیق ایتدی .ــ «ایوان ایوانوویچ» ك كنارنده نوبت بكله‌دیكی بیاض قایا ، «پترو» ایله «قاته‌رینا» نك چادیرلرینه یاقین اولدیغی ایچون ، بو بیاض قایا سایه‌سنده حكمدار خیمه‌سنك یرینی كشف ایده‌جكز ...

اوواده ایسه ، بیاض قایالر پك محدود .. دون «فالچیقونی» یه

غرب طرفندن کیرمشدك... بوتون کون، کوزلرمله، جوارده بیاض قایالر آرادم؛- بر دانه‌سنه‌بیله تصادف ایده‌مه‌دم... حالبوکه شیمدی شرقه دوغرو ایله‌رله‌یورز ... اوکمزده تا!!!! ایلریلره دوغرو برقاچ بیاضلق کورونیور ... فرقنده‌میسکز ؟

«توغان توغانوفسکی» بزه بوسؤالی صوردیغی زمان برتپه‌نك اوستنده ایدك.

استادك اوزون وکمیکلی پارماغیله کوسته‌ردیکی استقامته باقدم. ایلری طرفلرده جداً بیاض بیاض برقایا کورونیوردی. فقط بوکا کیتمك ایچون، نهر قییسنی تعقیب ضرورتی واردی. زیرا، نهر قییسنده‌کی اراضی، برشرید حالنده، صوسویه‌سندن یوکسکدی. بوشریدك نهر جهتنه معکوس طرفی ایسه نهره نسبتله منحط (= نهرصویی سویه‌سندن آلچاق)اولدیغی ایچون- «پروت» طاشدیغی زمانلر بورایه صو دولارمش ظاهرکه- باتاقلقدی، سازلقدی.

بناءً علیه بیاض قایالره وارمق اوزره نهرقییسنی تعقیب ضرورتی دویدق. او طرفه دوغرولدق.

برخیلی یورودکدن صوکرا، «نه‌ق»:

— عوف، عوف، عوف!- دیه‌رك دوردی.

صوردق:

— نه اولدی، نه‌وار؟

— پوتینلریمه طاش طوپراق قاچدی، آیاغمی آجیتیور ...
هم، رجا ایده‌رم ؛ برآز شوراجغه اوطوروب صولوق آلالم ...
معلومیا : بنده کز شیشمانم .. فضله یوله کله‌مم .. پوتینلریمك
ایچنی سیلکدیکم صیراده حاضر دیکله‌نیرزده ...

او اثناده ، «یه‌قاته‌رینا پاولوونا »نك علائم وجهیه‌سی نظر
دقتمی جلب ایتدی : «ئه‌ق»،— «آیاغم آجیور!» سوزینی ذوق
وحظ ایله دکل‌ده ألم واضطرابله سویله‌دیکی ایچون کنج روس
قیزی ، اوکا ، تزییفکار بر نظرله باقیوردی ؛ — طبقی ، طلبه
میخانه‌سنده کندیسنه نازکانه سوزلرسویله‌دیکم زمان بنم یوزیمه
باقدیغی کیبی ...

قوروجه بر یره اوطوردق .

« ئه‌ق » ، آیاق قابلرینی چیقاردیغی صیراده ، « توغان
توغانوفسکی »، همان اوراجقده، یومروق بویوکلکنده برطاش
بولدی .

بر طاشك ماجراسی

— بر تجربه یاپالم ! — دیدی .

— نه تجربه‌سی ؟

— باقالم شو طاشدن برشی کشف ایده‌جکمی‌یز؟ استاد،
ماکینه‌نك فنی و پاموقلی قوطوسنی آچدی . بولدیغی طاشی

میقروفونلر آراسنده‌کی محل مخصوصه‌صیقیشدیردی؛ ومانیوه‌لایی اویناتدی .

معهود جزیرتی ینه ایشیدیلدی .

فقط جزیرتی‌یه برده غجیرتی علاوه اولدی :

«غیجیرررر ... غیجیرررر ... غیجیر ...» [== برقاغنی سسی]

صوکرا :

« — داهیهاااای... عوووح...» [== قاغنی‌یی سوره‌نك سسی]

[دیرکن بر تکرلکك برطاشی ازمه‌سندن متولد صدا.— برمدت سکوت .. — برقوش جیویلتیسی .. — ینه سکوت ... اوزون بر سکوت ...]

ما کینه آراسنه صیقیشدیردیغمز طاشدن باشقه سس چیقمایوردی. پروفسور، — قادرانده زمان اشارتلری بولونان ساعت ابره‌سنی اویناتدی .

طاشدن ینه سسلر چیقمغه باشلادی .

بوسفر چیقان سسلر، چوجوق سسلریدی . رومنجه قونوشیورلردی . « ئه‌ق » ، بزه‌نه قونوشدقلرینی ترجمه‌ایتدی:

« — اوولان، «ژان»! شیمدی قافا که شوطاشی آتارسه‌م بینکی طوزله بوز ایده‌رم ...

« — [قورقودن متولد بر آغلاما :] یاپما . . . ئوههو ئوههو ... یاپما به ، یاپما ...

« — آغلاما آبدال . . . قورقوتدم ، سنی اوولان !... طاشی سکا آتاجق دکلم ... نه‌رده سه کدیره‌جکم . . . باق ، ناصل سه کیور ...

[طاشك هواده اوچماسندن متولد بر حیشیرتی... سه کمکدن متحصل بر فیشیرتی ... و جوپ‌پ ... سکوت ... اوزون برسکوت]

پروفسور :

— طاش ، نهرك دیبنه کیتدی ! — دید کدن صوکره ینه ابره‌یی چویردی ، چه‌ویردی ...

[طاشلری، طوپراقلری سوروکله‌ر کیبی برغیریلتی، دیر کن رومنجه برسس :]

« — هاطوتولدی، ها ... بوسفر اوقالی بالق طوتدق.. آغلر بالق دولو ... ناه ، ناه ...

[رومنجه ، باشقه برسس :]

« — نه بالغی به ؟... بالق دییه ، نهرك دیبنده‌کی طاشلری طوپراقلری چکوب سوروکله‌مشز!!... بوشالت شو آغلری...

[طاشك یره دوشمه‌سندن متحصل برطاقیرتی .]

پروفسور ، ابره‌یی معاینه ایتدکدن صوکرا :

— غوسپودا ! طاشی صویه ١٥٠ سنه أول آتمشلر .. طاش نهرك دیبنده تام بر بوچوق عصر قالدقدن صوکرا کچن آی ظرفنده بالقجیلرك آغنه طاقیلوب خارجه چیقمش. — دیدی.

نه‌مکمل آلتدی بو! — بویوك ، کوچوك هر تورلو طاشلرك سسنی آلیوردی .

پروفسور « توغان توغانوفسکی »، ما کینه‌نك ابره‌سنی داها یکی زمانلره دوغرو چه‌ویردی . بر طاقم بالقجی تورکولری ، یه‌ده‌ك نعره‌لری دویدق .

نهایت ، ما کینه‌نك ایچندن :

« — عوف ، عوف، عوف!» دییه‌ن آرقاداشمز «ئه‌ق»ك سسی یوکسلدی .

دیمك اولویور که ده‌مین قونوشدیغمز سوزلرده طاشه نقش اولمشدی ، ها ؟ !

رومانیالی « ئه‌ق » دوستمزك «عوف» لرینی متعاقب بر آن اول سویله‌دیکمز لافلری عیناً ایشیتدك :

« — نه اولدی ، نه وار ؟ [= بزم سسمز .]

« — پوتینلریمه طاش طوپراق قاچدی . آیاغمی آجیتیور... هم ، رجا ایده‌رم؛ شوراجغه اوطوروب بر آز صولوق آلالم... معلوم یا : بنده کز شیشمانم .. فضله یوله کله‌مم .. پوتینلریمك

ایچنی سیلکدیکم صیراده حاضر دیکله‌نیرزده ... [== «ئه‌ق»ك سسی .]

« — بر تجربه یاپالم ! [== « توغان توغانوفسکی » نك سسی .]

« — نه تجربه‌سی ؟ [== بنم سسم .]

« — باقالم شوطاشدن برشی کشف ایده‌جکمی‌یز ؟ [== « توغان توغانوفسکی » نك سسی] »

دیرکن، ماکینه‌نك ایچنده‌کی معتاد جیزیرتی چیفتله‌شدی. بو جیزیرتیلردن بری داها قوتلی ، اوبری داها ضعیفدی . ایکنجیسی ، برنجینك کولکه‌سی کبی ایدی . ایکنجی جیزیرتی برنجی ایله برلکده‌دوام ایتمکله برابر ، ماکینه‌دن برده‌غیجیرتی دویولدی : — قاغنی غیجیرتیسی ! صوکرا ، قاغنی‌یی سوره‌ن آدامك «داهیااای... عوووح! » ی؛ — صوکرا، تکرلکلك طاشی أزمه‌سندن متولد صدا ؛ — صوکره ، « اوولان ژان ! قافا که شوطاشی آتارسه‌م بینکی طوزله‌بوز ایده‌رم!» تهدیدی. الخ ...

اوزمان آکلادق که ، مکر طاش ، ده‌مین کندندن چیقان سسلری تکرار ضبط ایتمش ...

فقط بو ایکنجی چالیش ، برنجی‌یه نسبتله ضعیف ایدی . پروفسور « توغان توغانوفسکی » ، ابره‌یی چویردی ،

چويردى ؛ ـ ساعتلرده اون ايكى‌يه دلالت ايدن يره قادار چويردى . ابره آرتق داها ايلرى كيتمه‌يوردى .

تام بو آرالق ، هپمز ، ماكينه‌ده كندى قونوشدقلريمزى ايشيتديكمز ايچون، قهقهه ايله كولويوردق. ماكينه‌نك ايچندن، قهقهه‌لريمزده عكس ايتدى . « تاريخ غراموفونى » بوصورتله، تاريخ غراموفونى اولمقدن چيقمش ؛ « سس آيناسى » حالنه كلمشدى .

بن :

ــ استاد! ـ ديدم ـ كشفكز جداً خارق‌العاده برشى.. ديسه‌كزئه: دنيا يوزنده، بوندن صوكرا، تاريخه وحال حاضره عائد تك سر بيله قالماياجق.. صانيرم كه، بوماكينه تاريخجيلردن ماعدا بر چوق كيمسه‌لرك داها ايشنه يارایاجقدر ... مثلا ، عدليه‌جيلرك!ـ اويله‌يا : برجنايت اولديمى‌ايدى، آرتق پوليس تحقيقاتنه، مستنطق استجواباتنه فلان لزوم يوق! ماكينه‌مدعى عمومى‌يه هرشيئى خبر ويره‌جك ... غراموفونكز ، بالخاصه، برى برينك صداقتسزلكنى ، خيانتنى اثبات ايتمك ايسته‌ين قارى قوجالرك ايشنه پك ألويره‌جك .. آمان ياربى ! كيمك قوياسى وارسه بوسايه‌ده ميدانه چيقاجق ، اويله‌مى؟.. شوحالى تصور ايدك : فرضا آلتكز ، عادى غراموفونلر ، ياخود راديولر كبى تعمم ايديويردى ؛ هركس اوجوز اوجوز، كندى

أوینه بونلردن برر دانه آلابیلیور.. او زمان أشنك دوستنك، قاریسنك قوجاسنك، آناسنك باباسنك، قونوسنك قومشوسنك یوزینه قیزارمادن باقابیله‌جك قاچ بابا یکیت قالاجق عجبا ؟ .. باری، بوندن بویله آیاغمی دنك آلایم: برقباحت ایشلیه‌جکمی‌یم، جواردن معدن، طاش نوعندن برتك شی بولوندورمایایم .

پروفسور صوردی :

— نیچون ؟

— زیرا ، دیدیکـزدی که، سسلر، معدنلرله احجاراوزه‌رینه منقوش قالیورمش. باشقه اجسامك یاننده قونوشمامزده محذور یوق !

— نم دیدیکم، تاریخه عائد مکالمه‌لری دیکله‌مك ایچوندر! احجار ومعادندن غیری اجسام مرور زمانله داغیلدقلرندن، بونلرك اوزه‌رنده اسکی سس قالماز؛ حالبوکه، یکی قونوشولان لافلر، هر یرده آز چوق انطباع بیراقیر : تاحتـاده ، کیره‌ج دیوارده وشکلی بوزولمامش طوپراقده ، حتی کرکین قوماشـلرده یکی مکالمه‌لری دیکله‌مکه امکان واردر . هم ، اونوتدیکـزمی ؟ بنم اودامك دیواری کیره‌جدی ؛ بوکا رغماً ، اوراده اوچ کیشیلك محاوره‌یی دیکله‌مشسکـز !

— ایواااه ـ دیدم . ـ اویله ایسه اول وآخر کیمسه‌نك دیکله‌مه‌سنی آرزو ایتمه‌دیکمز برلافی قونوشمق ایچون نه‌یاپمالی‌یز؟

دنیا یوزنده نمر قالمایاجق

پروفسور دوشوندی :

— صویه کیرمه‌لی !.. — دییه جواب ویردی . — ماکینه‌م یالکز صویی چالمایور! آنادن دوغما صویونارق ، ده‌کیزلره، دره‌لره یاخود کوللره آچیلمالی . . اوراده قولاق قولاغه قونوشمالی .

باریشنیا کولدی :

— ماکینه‌نك تعمیمندن صوکرا کیزلی معاهده‌لری تحت قراره آلمق ایچون دیپلوماتلر ده کیزه آچیلاجق دیسه‌کز ئه..

« ئه‌ق » ده بر فکر علاوه ایتدی :

— صو قیبسنده اوطوران کناهکار عاشقلرك ایشی قولای! وندیکلیلر ، استانبوللیلر ، آمستردامليلر ينه یاشادی !.. لاکن بیچاره قاهره‌لیلر ، آنقره‌لیلر ! علی‌العموم طاتلی کناهه پك دوشکون اولان روسیالیلر نه‌یاپاجق ؟

— اونلرده‌بانیولره کیره‌رلروبانیولره کیروب،اوپوشه‌جکلری زمان ، اورده‌ك کبی قافالرینی صویه صوقارلر !!

— هاه هاه هاه ...

« ئه‌ق »ده لاقیردی‌یه قاریشـدیغی ایچـون ، اونك آرتق دیکله‌ندیکـنی آکلادق . شیشقو دوسـتمز ، بوتون بوتجربه‌لر

ومحاوره‌لر جریان ایتدیکی صیراده، آیاق‌قابنی چیقارتمش وایچنده‌کی طاش وطوپراقلری بوشالتمشدی .

پروفسور :

— ئه‌ه ، آرتق قالقمالی !— دییه‌رك داوراندی .

بزده قالقدق .

هکبه‌لریمزی یوکلندك .

تاااا اوزاقده، شرق طرفنده، برسوروبالقجیلر، آولانیوردی.
ینه شرق طرفنده بررومن قاراغولی واردی . ظاهر بوقاراغول، هم رسومسز بالق آوجیلغنه مانع اولمق ، هم‌ده علی‌العموم تنها اولان بو حدود بوینه یاقین ساحه‌یی محافظه ایله‌مك ایچون بورایه بنا ایدلمشدی. قاراغول، اون کیلو مترو قادارایلریمزده ایدی .

نهر کنارنده‌کی اینجه شرید کیبی یولی تعقیباً ، — بریانمزده « پروت » ، اوبر یانمزده سازلی « فالچی » باتاقلقلری ، — قارشیکی بیاض قایالره دوغرو ایله‌رله‌دك .

صوصویوردق .

بللی که بنم کیبی ، آرقاداشلرم‌ده دوشونجه‌لیدی .

أوه‌ت، جداً ذهنمی بیك تورلو مناسبتسزلکلر طیرمالا یوردی:
یا بوما کینه جداً تعمم ایده‌رده ایسته‌مه‌دیکم آداملرك ألینه کچرسه ؟.. و بو ایسته‌مه‌دیکم آداملر بعضی ایسته‌مه‌دیکم یاتاق

اودالرینه ، صالون قولتوقلرینه ، « بودوآر » شزلونغلرینه ، قاپو آرقالرینه ، تاوان آرالرینه ، تاحتاپرده کنارلرینه ، آغاج دیبلرینه ، باغچه قاناپه‌لرینه ، یازیخانه اسکمله‌لرینه ، قوطره قامارالرینه ، کزینتی صاندallرینه ، خصوصی اوتوموبیللره ، سینه‌ما لوجه‌لرینه ، کیزلی رانده‌وو أولرینه وداها بیلمم نره‌لره کیده‌رك بوخارق‌العاده آلتك میقروفون ایکنه‌لرینی اورالره‌ده کدیره‌جك اولورلرسه حالم نه‌یه واریردی ؟

تویلرم دیکن دیکن قاباردی .

اوقادارکه ، آز داها ماکینه‌یی قالدیروب عوعول‌عوعول آقان «پروت» ك آزغین صولرینه آتاجقدم . وارسین اوزمانی پروفسور« توغان توغانوفسکی» نه‌رذالت چیقاریرسه‌چیقارسین! دوغروسی‌یا : انسانلرك پك چوغنه نسبةً ناموسلو ، جدی ، آغیرباشلی اولمامه رغماً، اویله بعضی شخصی اسرارم واردی که، بونلری ایل‌عالمه اوکره‌تمکدنسه استادمله خرلاشمغی ترجیح ایدییوردم .

لاکن ، بر آز صوغوق قانلیلقله دوشوننجه ، ماکینه‌یی نهره آتمق فکرندن فراغت لازم کلدی . زیرا نه‌یله‌رسکز که تاریخجی ایدم. « بالطه ـ قاته‌رینا » «ته‌ز» ی اوزرنده ییللرجه کوز نوری دوکمشدم ، قافا پاتلاتمشدم . حقیقتك مکتوم قالماسنه قطعیاً رضا کوستره‌مزدم .

نهرقییسنده‌کی شریدی برمدت داها تعقیبدن صوکرا، صول طرف باطاقلقلری غیب اولدی . بزده ، ساحلدن آیریلارق ، بیاض قایالرك الك یاقینده اولاننه دوغرو ایله‌رله‌دك .

بیاض قایایه واصل اولدیغمز زمان ، پروفسـور « توغان توغانوفسکی» ، ما کینه‌سنك ابره‌سنی عیار ایتدی. قایایه دایادی. دورت قولاق کسیلمش ، جیزبردایان غراموفوندن نه سس چیقاجق دییه بکله‌یوردق .

نهایت شو سوزلری ایشیتدك :

« ـــ ایوان ایوانوویچ !

« ـــ أمر ایدك ، غوسپوژا !

« ـــ نه یاپیورسك اوراده ؟

« ـــ نوبت بکله‌یورم .

« ـــ واه زواللی‌واه ... اوردو قطعی انهزامه اوغرادی. محاصره آلتنده‌قالدق... حالامی نوبت بکله‌یورسك، یاوروجاق؟... دوشونسه‌ك‌ئه كه‌صوك کونلریمزی، صوك‌ساعتلریمزی‌یاشایورز.. طوپمز بردن « عثمانلو » نك ألینه کچه‌جکـز ! « عثمانلو » بزی کسه‌جك !

« ـــ سزی کسمز « غوسپوژا » ؟

« ـــ کسمزده نه یاپار ؟

« — بیلمم که ، شی ...

« — نه‌ی ؟ ؟

« — هیچ ، یعنی . .

« — نه دیمك ایسته‌دیککی آکلایورم... لاکن دوشون...

. . . .

[بو محاوره ، باشندن صوکنه قادار، بنم، دارالفنونده‌کی «ته‌ز » ده ذکر ایله‌دیکم و بو کتابك ٤٤ نجی صحیفه‌سنه‌کچیردیکم محاوره‌یه تطابق ایله‌یور وشویله بیتیوردی :]

. . . .

« — بوراده اولماز ، کورورلر ، « ایوان ایوانوویچ » ، کورورلر .. بنی قوجاغکه آل ، چادیره کوتور ..

« نو تجینك سلاح دیبجکی طاقیردادی . چیزمه‌لرینك آلتنده‌کی نعلچه‌لر قایالرده چینغردادی . فقط « قاته‌رینا » نك اسقارپینی طیقیرداماديغی ایچون آکلادق که « ایوان ایوانوویچ »، روس چارینك متره‌سنی قوجاغنه آلمش چارك چادیرینه کوتوریور !!

دردنجی قسم

«قاته رینا» ایله «پترو» نك چادیرینه مواصلت

مساعی پلانمزك، هرحالده، شویله اولماسی ایجاب ایدییوردی: « قاته رینا » نك ایزینی غیب اتمه مك ؛ ـ بو ایزی «پترو»نك چادیرینه قادار تعقیب ایله مك؛ ـ «بالطه جی» نك چادیرنده اولوب بیته نلری کوزمزله کوره مه سه ك بیله قولاغمزله ایشیتمك ؛ ـ « عثمانلو » وزیرینك ایسوه جلی قادینه نه ایتدیکنی ، و بوحال قارشیسنده روس چارینك نه کبی بروضعیت طاقیندیغنی او کره نمك..

غایه مزه مواصلت ایچون ، ایشته مکمل بر ایپ اوجی یاقالامشدق: ـ «قاته رینا»، کندینی، نو بتجی « ایوان ایوانوویچ» ك قوجاغنه ویرمش ، چار چادیرینه کیدییوردی ؛ ـ اونی تعقیب کرکدی !

بناءً علیه ، یانی باشنده اوطوردیغمز بیاض قایاده داها نه کبی سسلر منقوش بولوندیغنی تدقیقه لزوم قالمامشدی . چار

چادیرینی بولارق وقعه‌نك متباقی اقسامنی اورادن دیكله‌مك ایسه قولایدی. زیرا، چار چادیرینك شمال غربیده‌كی شو یوكسك نقطه‌یه قورولمش اولاجغی محققدی. شمال غربیده‌كی یوكسك تپه، بیاض قایادن كورونیوردی. دیمك كه ایلك اوكجه چار چادیری محانه؛ ـ صوكرا، چار چادیرندن تونله، ـ داها صوكرا، تونلدن‌ده «بالطه‌جی» نك چادیرینه كیده‌جكدك.

فقط صباحلین تااا ایكی «فلچیقونی» ن فالقارق «پروت» نهری قییسنی تعقیباً بیاض قایایه قادار یورودیكمز و بر خیلی چالیشدیغمز ایچون ایجه یورولمشدق.

پروفسور:

ــ ساعت اون ایكی‌یی كچیور! ـ دیدی. ـ قارنمزی دویورالم.

هكبه‌لریمزدن نواله‌لریمزی چیقاردق. یول آرقاداشلرم دوموز صوجوغی ییدیلر. لاكن بن، دوموز صوجوغی یمه‌دم. دوه پاصدیرماسی أكل ایتدم: ـ مبارك حیواندر، لحمی مباحدر.

قارنمزی دویورنجه، استاد:

ــ هایدی چوجوقلر! ـ دیدی ـ وقت غیب ایتمیه‌لم. یولجی یولنده كرك.

ینه هكبه‌لری اوموزلادق.

برقاچ یوزمترو قطع ایلە شمال غربیدەکی اك یوکسك تپەیە واردق. « پترو »نك چادیری بورایە قورولمش اولسەگرکدی. لاکن عکسیلکە باقك : بورادەدە طاش ، یاخود قایا یوقدی. شاشالادم :

— نە یاپاجغز ؛ غوسپودین پروفسور ؟ ـ دییە صوردم .

« توغان توغانوفسکی » :

— نە یاپاجغمز قولای ! ـ مقابلەسندە بولوندی ـ ایزجی طاقملری میانندەکی قازمالردن برینی صاپنە طاقك ! یری قازك. الله الله !

طوپراق قازمقدە نەاولویوردی؟ بونی آکلایامامقلە برابر، پروفسورك امرینی یرینە کتیردم . استاد ، ایضاحات ویردی :

— برکوچە طوپراغی آلسەکزدە صو ایچنە آتسەکز ، طوپراق صویەباتدقدن صوکرا، صویك سطحنەهواطومورجقلری چیقمازمی ، غوسپودا؟ دیمك اولویورکە طوپراغك آراسندەدە هوا موجود ! ایشتە، سس، طوپراغك آراسندە موجود بوهوا واسطەسیلە یر آلتندەکی طاشلردە انطباعلر براقیر . قازییك !

قازیدق. پك اوقادار دەرینلرە کیتمك لزومی حاصل اولمادی. برایکی قاریش عمق ارضدەقارپوز قادار برطاش بولوب چیقاردق. بو طاشك اوزرینە « تاریخ غراموفونی » نك ابرەلرینی دەکدیردك. قولاغمزە ایلك اوکجە «ایوان ایوانوویچ » ك چیزمە

طاقیرتیسی کلدی.— (أوەت ، دەمینکی بیاض قایادن دیکله‌دیکمز طاقیرتی‌یه مشابه بر چیزمه طاقیرتیسی کلدی . زیرا ، ابره‌نك ساحهٔ انحرافنی اوصورتله تثبیت ایتمشدك) .

وقعه‌نك تسلسل زنجیرینی غیب ایتمه‌دیکمز دکلی ؟ نوبتجی « ایوان ایوانوویچ » ، بیاض قایاده ، ایسوه‌جلی قادینی قوجاغنه آلمش ، چادیره دوغرو کوتوریپوردی .

ایشته‌شیمدی ، نوبتجی ایله ایسوه‌جلی قادین قوجاق قوجاغه چادیره کیردیلر ، بللی .

« ایوان ایوانوویچ » ، « قاته‌رینا » یی یاتاغه قویدی . کندی‌ده چیزمه‌لریله والبسه‌لریله یاتاغه کیرمك ایسته‌دی .

« قاته‌رینا » نك سسنی ایشیتدك :

« — خایر ، خایر ! اویله اولماز ! صویون !

« — اردوکاهده صویونمق یاساقدر . « عسکرلر ! کیجه‌لری یاتارکن صویونمایکز ! » دییه امر چیقدی .

« « قاته‌رینا » نك قهقهه‌سی !

« — بوامرك برده ذیلی واردر آما ، یازمغه اونوتمشلر : (چارك مترەسی « قاته‌رینا » نك قوینه کیره‌جك اولانلر ایچ چاماشیرلرینه قادار صویونابیلیرلر . زیرا « قاته‌رینا عاشقلرینی عریان کورمکدن خوشلانیر. هایدی باقالم ، صویون ، «ایوان ایوانوویچ » !)

« تەز ، مده نه یازدمسه هپسی بر بر تحقق ایدییور.

« قاتەرینا » ، نوبتجی « ایوان ایوانوویچ »ی یاتاغنه آلمق بهانەسیله جداً صویدوردی . البسەلرك چیقاردیغی خیشیرتیدن طوتوكنزده، عسکرك فورتلایا صولوماسنەقادار بوتون تفرعات ایشیدیلیوردی .

دیرکن، ایسوەجلی قادینله موژیك یاتاغه کیردیلر. تفرقەمزك باش طرفنده نقل ایلەدیکم محاورەیی قونوشدقلری صیرادەایدی که چادیرك پردەسی آچیلدی و « بویوك پترو » کوروندی .

« پترو » ، معلوم اولدیغی شکلده « ایوان ایوانوویچ »ك قفاسنی بر قیلیج ضربەسیله کسدی. زاواللی عسکرجك ، کسیك قفاسیله ، یاتاغك کنارنده اوطورا قالدی . « پترو » ، نفرك البسەلرینی کییدی و متره‌سیله برلکده چادیردن چیقوب کیتدیلر.

« بالطەجی » یه کیمدەیه « قاتەرینا »نك ایزی پیشنده

پروفسور بزه دونەرك :

— غوسپودا ! — دیدی . — شویله برتکلیفم وار.«پترو» ایله « قاتەرینا » نك ایزینی تعقیباً ایلری دوغرو کیدەلم :— تونلی کچەرك بالطەجینك چادیرینه وارالم . نه دیرسکز غوسپودا ؟

تکلیفه جان و کوکلدن راضی ایدك .

هپ بردن :

ــ های هاااا ی ... ـ دیدك .

بن ما کینه‌یی آلدم . ویوله دوزولدم .

اونلرده آرقامدن یورومکه باشلادیلر. برخیلی کیتدك. اوکمز باطاقلقدی . مع هذا باطاقلغك شوراسنده بوراسنده کچه‌جك یرلر بولیوردق. ایشته ، « بالطه‌جی » نك چادیرینه کیدرلرکن « قاته‌رینا » ایله «پترو» ده بو باطاقلقدن کچمشلردی . احتمال که بزم باصدیغمز یرلره اونلرده باصمشلردی .. مکره تاتار « منصوروف » ، « پترو » نك « قاته‌رینا » یه صاووردیغی کفری کندینه عائد صانارق احتمال که شو چالی دیبندن : « تسلیم ! » دیيه فیرلامشدی. بویوللرده آرتق اوچ کیشی یورودکلری محققدی. نهایت باطاقلق بیتدی . ایشته ایصیرغانلی بر ساحه کوروندی . (امان یاربی ! ایصیرغانلر ایکی یوز سنه‌دنبری بوراده بیته‌کلمشلر دیمك !) ایصیرغانلی ساحه‌نك منتهاسنده ییقیق بر دیوار وار. دیوار اوپ اوزوندی. ییقیق برسوری آکدیرییوردی .

عجبا تونلك مدخلی نره‌ده ایدی که ؟..

ــ آوجی خطنه یاپیلارق آرایالم ، استاد ! ـ دیدم . ـ زیرا بوایصیرغانلر آراسنده مدخلی بولمق خیلی مشکلدر .

آوجی خطنه یاپیلدق .

صرتمده ما کینه ، دیوار کنارینی دولاشمغه باشلادم .

بردونه‌مجی قیویریلاجغم صیراده بر ایکیلتی ایشیتدم که ، بو پرذوق و حظ ایتیلتی‌یه ذاتاً آشنا ایدم .

سپر آلارق سیر ایتدم : « نه‌ق » ، دال دال ایصیرغان آزمانلرینی یاقالامش ؛ بونلرله « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » یی قامچیلایوردی .

جانم صیقیلدی . کری دوندیکم اثناده آیاغم دیواردیبنده برچوقوره قایدی .

ماکینه صرتمدن دوشدی .

و چوقورك ایچندن دوغرو شوسسلر کلدی :

ینه او باسه بلالری !

« — ... أوه‌ت ، یولداش .

« — آما ایجه کوردکمی ؟

« — أوه‌ت یولداش !... کوردم .

« — نه یاپیورلردی ؟

« — بیاض قیانك دیبنه اوطورمش ؛ اوجاسوسلق ماکینه‌سنی قورمش ؛ روسیه‌ده‌کی آرقاداشلرینك تلسز تلغرافله ویردکلری خبرلری آلیورلردی .

« — صوکرا نه یاپدیلر ؟

« — صوکرا برتپه‌یه چیقدیلر .

« — ئه‌ههه ؟

« — اوراده‌ده ما کینه‌لرینی ایشله‌تدیلر ، یولداش .

« — آکلات ، آکلات !

« — دیرکن آرالرنده: « تونله گیده‌لم » دیه قونوشدیلر.

« — دیه‌دمیدی ؟ ایرکچ بورایه کله‌جکلرینی خبرویرمه‌دمیدی یولداشلر ؟ بزده ، تونلك ایچنده کندیلرینه پوصو قورارز... و تام ییقیق یرده اوزه‌رلرینه چوللاندقیدی ایشلری تمامدر ! »

دوشدیکم یردن قالقنجه اطرافمه باقیندم .

کیمسه‌لر یوقدی .

بوروسجه محاوره‌نك نره‌دن کلدیکنی آکلایامادم. دوشه‌ن ما کینه‌یی قالدیرمق اوزره یره ایکیلمشدم که قوطوقاپاغنك آچیلدیغنی وایکنه‌لرك برطاشه یاپیشدیغنی کوردم . ابره اوینامش ، قول قیمیلدامش ، وآلت ایشله‌مکه باشلامشدی. سس غراموفوندن کلیوردی .

ابره‌نك هانکی تاریخده دوردیغنه برکوز آتدم : ابره ، صدمه‌نك تأثیریله حد اعظمی‌یه دایانمشدی . دیمك که ، بر آن اول قونوشولمش سوزلری دیکله‌یوردم .

سسلردن برینی طانیمشدم .

پروفسور « توغان توغانوفسکی » یی موسقووا دارالفنونی شرق قریب تاریخی صنفنده توقیف ایدن آداملک سسیدی بو!— « چه — قا » رئیسی معاونی‌نك سسی!

ایواه !

دیمك كه حریفلر بزی حالا تعقیب ایدییورلر ؟

یوقسه «بالطه‌جی» نك چادیرینه‌وارمادن‌ینه ا کسه‌لنه‌جکمی‌یز؟

اواثناده کوزیمه تونلك مدخلی ایلیشدی . مکر مدخل، چوقورك ایچنده ایمش .

تویلرم دیکن دیکن دیکیلدی .

أوه‌ت تویلرم دیکن دیکن دیکیلدی .

تویلرم ناصل دیکن دیکن دیکیلمه‌سین که، «چه‌—قا» پیشمزده ایدی . پروفسور «توغان توغانوفسکی» یی چالا پاچایاقالایارق، سوویت حدودی داخلنه قاچیرمالری قابلدی؛ (چونکه‌معلوم آ، رومانیا—سوویت حدودینه پك‌یاقین برموقعده بولونویوردق.)

« تاریخ غراموفونی » نی‌ده برابرلرنده کوتورمه‌لری ، کذا ممکندی ؛ — بو صورتله ، « ته‌ز » یمك الك مهم قسمنی ینه او کره‌نه‌میه‌جکدم .

صاغه قوشدم ؛ غوسپودین پروفسوری بولدم .

صوله قوشدم ؛ باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ایله«ئه‌ق»ی بولدم .

هپسنی‌ده‌تونلك مدخلی اولان چوقوره کتیره‌رك‌ما کنه‌یی ایشله‌تدم وده‌مینکی محاوره‌یی کندیلرینه دیکله‌تدم .

« ئه‌ق » ده داخل اولمق اوزره، اوچنده‌ده بت بکـز بال مومی کسیلدی .

— ایواه ! ـ دیدیلر ـ نه‌یاپاجغز ؟ نه یاپاجغز ؟

بن ، صوغوق قانلیلغمی محافظه ایدییوردم .

— نه‌یاپاجغمز غایت بسیط، غوسپودا ! ـ جوابنی ویردم.

ـ « چه‌قیست » لری أولمه‌دن مزاره صوقاجغز ؛ بوغاجغز .

— ناصل ؟

— کورمه‌یورمیسکز؟شوطرفده کوچمش دیوارك‌طاشلری کومه کومه ! . قوللری پاچالری صیوایك ! بوطاشلری‌تونلك مدخلنه ییغارق جانمزه صوصایان « چه ـ قا » منسوبینی‌حبس ایده‌لم .

« ئه‌ق » ، شاشقینلقله :

— پکی آما، ـ دیمش بولوندی. ـ « پترو » ، «قاته‌رینا» وتاتار « منصوروف»، چار چادیرندن «بالطه‌جی» نك چادیرینه کیتمك ایچون اولا دمین بزم کچدیکمز سـازلی باطاقلغی قطع اتمشلر ؛ صوکرا بو تونله دالارق « عثمانلو » اردوکاهنه اولا ـ شمشلردی . بز شیمدی بومدخلی طیقایاجق اولورسه‌ق‌اونلرك ایزینی ناصل تعقیب ایده‌بیلیرز ؟

— «پترو» ایله «قاته‌رینا» نك بوتونله نه ایچون دالدقلرینی اونوتدیکزمی؟ — دیدم. — تونلك اوزرنده‌کی ساحه‌ده چارله متره‌سنه تهلکه تشکیل ایده‌ن قورت قاپانلری موجوددی. حالبوکه شیمدی بزم ایچون تهلکه یرك آلتنده! بناءً علیه برچویرمه حرکتی ایله تونلك اوته باشنه تپه‌دن واریر وبو مدخل کبی اوبرینی‌ده صیم صیقی طیقادقمیدی کیریسی سلامتدر غیری . . . هم فضله لافی بیراقالم‌ده فعلیاته کیریشه‌لم؛ هایدی، طاش طاشیمغه!..

مدخلی، بر چه‌یرك ایچنـده أورروویردك. صوکرا، ینه باطاقلقلر آراسنده‌کی یولی طوتدوردق. نه ایسه افندم، اوزاتمایالم، اوبر مدخله واردق واونی‌ده قاپاتدق.

اوخ آرتق ایچم فرحلدی؛ — «بالطه‌جی» ایله «قاته‌رینا»نك بولوشدقلری یره یاقلاشدیغمز ایچون یوره‌کم هیجانله‌دولوایدی.

ایش چادیر موقعنك بولونماسـنه قالیوردی که بونده‌ده مشکلات چکمه‌دك. یره‌کی طاشلری بربرر دیکله‌مك صورتیله یکیچریلرله سپاهیلرك محاوره‌لرندن اوتاغك یرینی کشف ایتدم. دقت ایدییورمیسکز؟ «کشـف ایتدك» دیمه‌یورم «کشف ایتدم» دییورم. زیرا یکیچریلر تورکجه قونوشـویورلردی. آرتق مترجم بن اولمشدم. وزیرك چادیری یوکسك ومنظره دار بر یره قورولمش. زمین طاشدی. بناءً علیه محاوره‌لری داها قولایلقله دیکله‌یه‌بیله‌جکدك. پروفسور «توغان توغانوفسکی»؟

غراموفون ابره‌سی ١٧١١ سنه‌سی یاز موسمنه دوندوردی (چوقور باشنده ماکنه ألمدن دوشدیکی ایچون ابره صوك زمانلری کوستریوردی.) چادیرده ایللك اوکجه بر طاقم مناسبتسز، اویغونسز ویوز قیزارتیجی سوزلر جریان ایله‌دی که بونلر «قاته‌رینا» نك چادیره کیرمه‌سندن اوله راجع اولدیغی و هیچ بر قیمت تاریخیه‌یی حائز بولونمادیغی ایچون روسجه‌یه ترجمه‌لرینی زائد ومغایر عار وحیا بولدم.

قانبور تاتارك قولاغو زلغی

دیر کن، مغایر عار وحیا محاوره‌لردن وملاطفه‌لردن صوکرا، «بالطه‌جی محمد پاشا» ألارینی شاق شاق ووردی. ایچری‌یه کیردن برینه:

«— قانبور تاتار بونده‌میدر! آنی حضوریمه ایله‌ته‌سوز!
— دیدی.

«— بونده‌در دولتلو، فرمانك باشم اوزره.

«— هایدی سزده اوتاغ دولتمدن کیده‌سوز، بن جمله‌کزدن بیقمشم. [پاشانك بو صورتله جیوه‌لکلرك خطاب ایتدیکنی قید ایله‌مکله برابر جیوه‌لکلرك نه جواب ویردکلرینی مسکوت کچه‌جکم. زیرا بو جهتلرده موجب عار وحیادر.]

«چادیره تاتار «منصوروف» کیردی. مکره تاتارك

چیغیرتقان وچاتلاق سسنی دویدق :

« — امر ایت « آقای » م !

« — آغا ! سنك قلاغوزلغك موجب تحسیندر ، غیرتك مشکوردر . حقکی ویره‌جکم . الا، وظیفه‌ك تمامه ایرمه‌مشدر. سندن دیکر قلاغوزلق خدمتلرینه طالبز . بیلورسك که اردوکاهمزه زنه کیرمك عادت و تعاملدن دکلدر . آما بن جیوه‌لکلره فضله رغبت ایده‌ن دکلم . آنلری سنك او ککجك خیمه‌مدن طرد ایله‌مشم . کوکلم خاتون چکر ، قصدم بودرکه قلاغوزلق وظیفه‌کی بحق اتمام ایله خیمه‌مه زنه کتیره‌سك ! آنجق بیله‌مم زنه‌یی نره‌دن کتیرمك ممکندر . « پترو » بوتون کویلری خلك ایله یکسان ایله‌مشدر. رومانیانك بو حوالیسنده اهالی‌یی جملةً قتل عام ایتمشدر. برطرفده برعورت بولونامیور. سنك قلاغوزلغك ایسه مجربدر . اولورکه بو ایشك دخی اوسته‌سندن کله‌سك .

« « منصوروف » ك خومور خومورداندیغنی دویدق . « بالطه‌جی » کومبورده‌دی :

« — نه دییورسك آغا ؟ ککنز کدن قونوشورسك ؟ دیدکلریکی آکلامادم .

« — باش اوستنه « آقای » م دییورم ، فرمانك باش اوزره ،

« — الا دییه‌سك ؛ زنه‌یی نره‌ده آرایوب بولاجقلك ؟
« — روس اردوكاهنده زنه چوقدر « آقای »م. اونلردن برینی سكا كتوره‌یم .
« — هایدی تز ألدن بوكاری كور !
« تاتار « منصوروف » لك چادیردن چیقوب كیتدیكنی دویدق . بوندن صوكرا « بالطه‌جی محمد پاشا »، ینه اللرینی شاقلاتدی؛ ینه ایچری‌یه دمینكی آدام كیردی. « بالطه‌جی» شو امری ویردی :
« — آغا! بو كیجه قونوغم واردر. آنكچون عیش ونوش طاقمنی آكا كوره تنظیم ایت! بیلورسك كه بن چیچكدن خوشلانیرم. ایچ اوغلانلرینه دی كه مشعله یاقوب قیرلردن چیچك درسینلر، آنلرله اوتاغمی ویاتاغمی سوسله‌سه‌م كركدر .
« « بالطه‌جی » نك چادیرنده اوزون بر مدت فعالیت دوام ایتدی .
« بللی كه ، صوفرا حاضرلانیور ؛ اورتالغه چیچكلر سرپیشدیریلیور ؛ شخصی مجهول ، فقط جنسی معلوم سه‌وكیلی بكله‌نیوردی .
« طیشاریدن موسیقی صداسی ایشدیلیوردی : یكیچریلرله سپاهیلر جوش و خروش ایچنده ایدیلر . نهایت ، چادیرك قاپوسنده برسس دویولدی :

« — «منصوروف» قولكز كلكده‌در. یانده‌ده قویکزه لایق برزنه واردر دولتلوم ... اویله بر زنه كه پادشاهلره بیله نصیب اولمامشدر... لاكن دشمن اردوكاهندن كله‌نلر ایكی كیشی دكل، _ اوچ كیشی ...

« — اوچنجیسی كیم ؟

« — اوچنجیسی چارك ایلچیسیدر... چار، اردوسنده‌كی اك خوبرو و خوبدن زنه‌یی دولتلومه كونده‌رمشدر . . . زنه ایله برده ایلچی واردر ... جمله‌سنی خیمه كزه آلالم‌می ؟

« — جمله‌سنی خیمه‌مزه آلاسك .

اووروزف ، ارف !!

سزه بر اعترافده بولونایم ، قارئلر ...

بن ، اولجه ، _ بوما كینه ایله « بالطه‌جی » نك چادیرنده اولوب بیته‌نلر دیكله‌نه‌جك اولورسه اطلاعاتمزك داها انته‌ره‌سان بردرجه‌یه واراجغنی اومشدم .. حالبوكه ما كینه‌دن كلن سسلر پك انقطاعلی شكلده جریان ایدییوردی .

بوكا جانم صیقیلدی : بر !

« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » نك « ئه‌ق » ه انتقال ایله‌مه‌سنه ، اونكله ایصیرغانلی چوقور باشنده اویناشماسنه جانم صیقیلدی : ایكی !

« چه‌ـقا » نك پیشمزی حالا بیراقاماسنه جانم صیقیلدی : اوچ ...

أوه‌ت ، ایتدی اوچ صیقنتی !

بواوچ صیقنتی‌نك یوره‌كمه بریكدیردیكی متكاثف ئه‌نه‌رژی ایله اوكمده جیزیردایان ماكینه‌یه شدتلی بر یومروق ایندیردم ؛ وحایقیردم :

— اوووف ... اوف ! !

ایشته‌اوزمان، حیاتمده اصلااونوتامایاجغم برخارق‌العاده‌ایله قارشیلاشدم .

اگر ، ماصاللرده اولدیغی كبی ، طاش یاریلوب‌ده ایچندن بردوداغی یرده ، بر دوداغی گوكده « اوف لالا » چیقسه و :

— دیله بندن نه‌دیله‌رسك ؟ — دیه‌رك قارشیمه دیكیلسه ایدی بوقادار شاشالامازدم .

سزده حق ویرك ناصل شاشالامایایم ؟؟

ایشته: بولوندیغمز قاپالق ساحه‌اوزرنده هوا كثیفله‌شدی، كثیفله‌شدی، كثیفله‌شدی ...— اورتالقده بردومان چالقانیر كبی برشیلر اولدی.. — دیركن دومان‌مایعله‌شدی ...— مایع موجه‌لر ایچنده بوغولاجغم صاندم . . . — طیپقی ده‌كیزه كیرمش كبی ایدم ... — لاكن اویله برده‌كیزكه ، بنی بوغمایوردی . . . — نفس آلمامه امكان ویریوردی . . . — بودالغالی ده‌كیزك‌رنكی

بللی دکلدی ... – رنکلرینك آراسنده ماوی التماعلر ، قهوه رنکی التماعلر ، پنبه التماعلر ، صاری التماعلر ؛ – حاصلی هر رنکده هر آچیقلق و قویولقده‌اولدیغی کبی قیزیل ، قیپ قیزیل التماعلرده واردی . . . – وقیزیل التماعلر پك چوقدی ... – صانکه ، اوزه‌رنده غروب اولان و بوغروبك رنکلری تا ده‌رینلکلرینه‌قادارنفوذ ایده‌بیلن برصو کثافتی ایچنه کیرمشدك‌ده یوزویوردق... – داها دوغروسی: بوتصویر ایدیلمز عجائبلکده‌کی مایعك دیبنده دورویوردق . . – رنکا رنك مایع ، تپه‌مزده چالقالاندی ، چالقالاندی ، چالقالاندی . . – دیرکن ، دورولور کبی اولدی ... – قویولاشدی ، – دیبنه طورتو قویوردی ... – بوطورتولرده رنکا رنك طورتولردی . . – کیت کیده بری برلرینك ایچنه کیریبور ؛ شکل وحرکت پیدا ایدییورلردی ... – قیزیل ، قیپ قیزیل طورتولر ، هاله وقبه حالنده چپه چه‌وره اطرافمزه دولاندی ... – بزی بر قیزیل قاپاق ایچنه آلدی ... دورت یانمدن یانغین چیقمش ده بن بویانغینك تام اورتاسنده قالمشم صاندم ... – تلاشه دوشدم ، قورقویه قاپیلدم . . – قاچمق ایسته‌دم ... – « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ده قاچمق ایسته‌دی . . – « نه‌ق » ده قاچمق ایسته‌دی ... – لاکن پروفسور « توغان توغانوفسکی » هیچ ده تلاشده دکل ، بالعکس سه‌وینجدن چیلدیراجق کبی ایدی ؛ اوزون انجه‌لیکلی پارماغنی اوزاتمش ، دوردیریغی یرده ظیپ ظیپ

صیچرایور، بزی چه‌وره‌ن قیرمیزیلغی کوسته‌ریپوردی .

— ایشته ... ایشته ... — دیپوردی .— وزیر چادیرینك قیزیللغی ... «بالطه‌جی»نك چادیری اطرافمزده تشکل ایدیپور ... عجبا پروفسور ده‌لیرمشمی ایدی ؟...

حقیقة ده ده‌لیره‌بیلیردی . زیرا اطرافمزده‌کی منظره بزی ده‌لیرتمیه‌جك کیبی دکلدی .

دیرکن پروفسور ، بوسبوتون چیله‌دن چیقدی ؟ — بوینمه صاریلدی . بنی ایکی یاناغمدن اوپدی :

— یکرمی سنه‌در اوغراشـوب ، اوغراشوب‌ده میدانه کتیردیکم ماکینه‌مك برتورلو ایشله‌تمکه موفق اولامادیغم «تاریخ دوربینی» قسمنی‌ده بریومروقده سن ایشله‌تدك تورك کنجی ! — دیدی . — بنی عفو ایت ! ده‌مین سـن ، ماکینه‌یه یومروغی ایندیردیکك زمان بویله علوی برمقصدك اولدیغنی بیلمه‌یوردم‌ده سکا بردنبره قیزمشدم ! بنی عفو ایت ! باق ، باق ... چادیرك قاپوسنده، هنوز غیرمتشکل برحالده «قاته‌رینا» یی ، «پترو» یی ، قانبور تاتار « منصوروف » ی کورویورمیسك ؟ ... هاه هاه هاه ... قانبورتاتار « منصورف » لك قانبورینه‌ده باق !...

حقیقة ده ، تپه‌مزدن اعتبـاراً بزی قبه کیبی قاپاقلایان قیزیللغك برطرفنده اوچ کولکه واردی واوچ کولکدنك بری قانبوردی .

چادیرك اورتاسنه‌دوغرو باقدم: بورادە‌ده بر خیالت قیمیلدادی. باشنده بیاض بر بولوط دولاشیور کیبی ایدی. چکه‌سنك آلتنده‌ده بربولوط موجوددی: – وزیر اعظم « بالطه‌جی محمد» پاشایی طانیدم.

فقط بوتون بو خیالتلر هنوز طبیعی جسامتده دکلدیلر. دیوارلره عکس ایده‌ن کولکه‌لر قادار بویوکدیلر؛ ما کینه ایشله‌دکجه کیت کیده کوچولویور، کوچولیور، کوچولیورلردی.

آرتق، اطرافمزده چالقانان مایعدن اثر قالمامشدی. هر رنك، باشقه بر رنکه التحاق ایتدی؛ برطرفه چکیلدی و « صلب » اولدی.

بوتون اشکال، طبیعی جسامتلرینی اکتساب ایله‌دیلر.

چادیرك ایچنی سیره باشلادم:

« « بالطه‌جی محمد پاشا » نك صیرتنده، سمور وزربف واردی. دستار کیمشدی. دیزلرنده چاقشیر و آیاقلرنده‌قیرمزی چدیك پاپوچلری کورونویوردی. صاقالی کوبکنه قادار کله‌جك درجه‌ده اوزوندی. پارماقلری نادیده مجوهر یوزوکلرله سوسلو ایدی. بونلری بوتون وضوحیله کوردم. حتی وزیر اعظمك آرتق یاواش یاواش علائم وجهیه‌سنی‌ده تفریقه باشلامشدم.

« دورت آرقاداش، – متحیر، – باشمزی، وزیراعظمدن « قاته‌رینا»یه، « پترو»یه وقانبورتاتار «منصوروف» ه چویردك.

آل چادیرك ایچندە بونلرکدە اشـکالی آرتق بوسـبوتون تبلر ایتمشدی . « قاتەرینا »نك ، ـ بو مستثنا قادینك ، ـ مبالغەایلە آچیق دەقولتەسی آرەسندە کوزە چارپان « او شمال مملکتلرینك فجر دائملرندن خلق اولونمش قادار صاف وشفاف وجودینە » حیران حیران باقدیغم صیرادە روس چارینك مترەسی‌دەچادیرك داخلندەکی بوتون اثیری موجودیتلر کبی تماماً مادی بروضوح کسب ایتدی و « یەقاتەرینا پاولوونا » یە دوغری یورودی . حقیقت حالدە ، « قاتەرینا » ، « یەقاتەرینا پاولوونا » یە دکل‌دە « بالطەجی محمد پاشا» یە دوغری کیدیوردی. فقط بز،چادیرك تام اورتاسـندە . ـ یعنی ، پاشـا ایلە « قاتەرینا » نك آراسندە بولندیغمزدن ، ـ اسـوەچلی قادینك وزیر اعظمە کیتمەسی ایچون بزم دوردیغمز نقطەدن کچمسی لازم کلیوردی . چارك مترەسی داها یاقینمزە کلنجە دوبالالاشـان برحیرتلە کوردم کە « قاتەرینا » ، « یەقاتەرینا پاولوونا » نك قوپیاسی، طیبقیسی ، طیپاطیپی ! آرالرندەکی مشابهت ایکی داملا صویك یکدیکرینە بکزەمەسی درجەسندە ایدی . ایسوەجلی قادین ، صانکە بز آرادە یوقشز کبی ، ـ صـانکە مادەدن متشکل دکلشز کبی وجودیمزك ایچندن ،ـ صـورتا صلب حالندەکی فقط حقیقتدە اثیری وجودیلەکچدی ـ رونتکن شعاعی کبی کچدی ـ جامدن کچن ضیا کبی کچدی . « پترو » ایلە قانبور تاتار «منصوروف»

آرقاده قالدیلر . روس چارینك متره‌سی وزیر اعظمك او کنده روقوقو اتکلکنی مراسمپرور بر ظرافتله قالدیرارق وجودینه نازنین بر ره‌وه‌رانس انحناسی ویردی . وزیر اعظم :

« — صفالر کلمشسز ! — دیدی . »

پروفسور « توغان توغانوفسکی » نك قولندن یاقالادم :

— رؤیامی کورویورم استاد ؟ — دیدم . — بو خارق‌العاده‌لکلر نه‌در ؟ سز ، بزه « تاریخ غراموفونی » کزدن بحث ایدرکن ، بوغراموفونك قاتی اجسام اوزرنده منقوش قالان سس ایزلرینی دولاشوب چالدیغنی سویله‌مشدیکز ، حالبوکه شیمدی « تاریخ غراموفونی » عینی زمانده ، تعبیریکز وجهله « تاریخ‌دوربینی » وظیفه‌سنی کورویور. غراموفونك نظریه‌سنی بزه آکلاتدیکز وتجربه‌لرینی کوستردیکز. فقط تاریخ‌دوربیننك ماهیتی حقنده الك ابتدائی برمعلوماته بیله صاحب دکلز.

پروفسور :

— ناصیل ؟ — دییه دوداق بوکدی — بن سزه قایالرده فوطوغرافیك بر خاصه موجود بولوندیغنی ، حتی بوسایه‌ده خط استواده‌کی اشکاللك یمن طاشلرینه کوزله کوروله‌جك ، أله طوتولابیله‌جك جسامتلرده منقوش قالدیغنی خبرویرمه‌مشمی ایدم ؟ دنیا یوزنده‌کی بوتون طاشلر ، خرده بینی شکلده دخی اولسه ، جوارلرنده جریان ایده‌ن حادثه‌لری سینه‌لرنده ضبط

ایدرلر. بن ما کینه، ایشته بو خرده‌بینی کوچوك فوطوغرافلری بویوتن برمیقروسقوب کیبیدر . یاخود ته‌لله‌سقوب کیبی. هانی پنایر یرلرنده چوجوقلره بش اون پارا مقابلنده ، چیفت اوژه کتیفلرله سیر ایتدیریلن رسملر اولور ... ایشته « تاریخ دوربینی »ده، اوکا بکزه‌ر. قایالرك سطحلرنده منقوش مضبوطاتی مجسم ومهیکل برطرزده کوزاوکنده جانلاندیریر. یعنی قیصاجه، طبیعتك یاراتدیغی سرابلردن برینی یاراتیر . صانکه قایالر برفیلم، ــ ما کینه‌مده برسینه‌ما آلتیدر . لا کن ، سینه‌ما ایله « تاریخ دوربینی » ، آراسنده فرق شوکه، سینه‌ما، پروژه کسیونی مسطح بر « ئه‌قران » اوزه‌رینه عکس ایتدیریر . حالبوکه « تاریخ دوربینی » نك پروژه کتوری ، اجسامده منقوش اشکالی هوای نسیمی ایچنده جانلاندیریر . بن بو « تاریخ دوربینی »نی نظریه‌یه موافق بر طرزده وجوده کتیرمش ؛ فقط اونی بر تورلو ایشله‌ته‌مه‌مشدم، تورك کنجی ! ما کینه‌مك دوربین قسمی طبقی بوزولمش برساعته بکزه‌یوردی :ــ احتمال سزکده باشکزه کلمشدر ؛ جیب ساعتکزك هیچ بر چرخی ، هیچ برویداسی اکسیك اولمادیغی حالده بعضاً طیقیرتیسی دورو ویریر. آرقاسنه تیق تیق ووردیکزمیدی ، ساعت ینه طیقیر طیقیر ایشله‌ر . ایشته، تورك کنجی ، سزك ایکی یومروغکز ، ما کینه‌مه اویله تیق تیق وظیفه‌سنی کوردی .

پروفسور بزه بو ایضاحاتی ویردیکی اثناده چادیرك ایچنده‌کی مراسم حالا دوام ایدییوردی .

« « بویوئ پترو » ایله تاتار « منصورروف » قاپونك او کنده یدی کره سجده‌یه قاپانوب یری اوپدیلر . صوکرا آیاقده دیوان دوردیلر . وزیر اعظم ، قانبور تاتاره :

« — چارك ایلچیسی یانکده‌کی کیشیمی ؟ — دییه صوردی .

« — أوه‌ت ، دولتلوم ، یانمده دوران کیشیدر .

« — آکا کاوورجه صوراسك که نیچون کلمشدر ؟

« «منصورروف»، «بالطه‌جی » نك دیدکلرینی «پترو»یه ترجمه ایتدی»، «پترو » ده جواباً :

« — چار ، دولتلو ایله قونوشوب کوروشمك ومصالحه‌یه زمین حاضرلامق اوزره مترەسی « قاته‌رینا »یی کوندرمشدر . بنده کز آکا آنجق رفاقت ایتمکده‌یم ! — دیدی .

« بو سوز اوزه‌رینه ، — « بالطه‌جی » ، یرندن قالقارق ایسوه‌جلی قادینه سدیرده یر کوسته‌ردی . ارککلره‌ده :

« — هله سز ، چادیرك کنارنده انتظار قیلك ! — دیدی .

« بوجمله‌یی سویله‌دیکی زمان ، « بالطه‌جی »نك یوزنده‌کی تبسمه، أل حرکتنده‌کی اینجه‌لکه باقدمده حیرت ایتدم . نه غریب ! بالطه‌جیلر اوجاغندن یتیشمه اولان بوقسطمونیلی وزیر ، طور وحرکتلری اعتباریله مکمل بر جنتلمندی . قابا صاقالنه رغماً ،

یوزنده چیزیله‌ن تبسم نازکدی . ایری یاری قالب قیافتی خلافنه بر اندرون چلبیلکی ایله قونوشماسنی بیلیوردی . کنجلکنده مؤذن صفتیله سرایه آلینماسنه سببیت ویره‌ن سسی ، حالا غایت کوزه‌ل وغایت آهنکداردی .

« ارککلر چادیردن طیشاری چیقوب .کورونمز اولدقدن صوکرا « قاته‌رینا »یه ألنی اوزاتدی . اونی ، پارماقلرینك اوجندن طوتدی‌ودار بللی ، پنبه یاناقلی « أفه‌مینه » [۱] فرانسزشوالیه‌لرینه غبطه ویره‌جك بر ادا ایله ، « عثمانلوجه » :

بو نورلو آکلاشاما یورلر !

« ـــ صفالر کلمشسنز !ـ دییه تکرارلادی .

« « قاته‌رینا » بالطه‌جی‌یه جواب ویرمه‌دی . حیرت‌وقورقو ایچنده باقیوردی . بر آن آکلایامادم : ـ وضعیتده حیرت ایده‌جك ، قورقاجق نه‌واردی که ؟ ایسوه‌جلی قادین ، بوراده ، ـ بو چادیرده یابانجی برار ککله یاپا یالکز قالاجغنی اوکجه‌دن بیلمه‌یورمیدی‌ده شمدی بویله تلاش وقورقو علامتلری کوستریوردی ؟ بوتلاقی‌یی حاضرلایان کندی دکلیدی ؟ . . . او حالده « بالطه‌جی » دن قورقیورمش ، چکینیورمش کبی بر طور طاقینماسنده نه معنا واردی ؟ ... بالخاصه ، « قاته‌رینا » نك نه سجیه‌ده بر قادین اولدیغندن‌وجودینی یابانجی ارککلردن ناصل اسیر کمه‌دیکندن

معلوماتدارم ... « قاته‌رینـا » نك ، ذوق ایچون ، کندینی اوته کینه بریکنه تسـلیم ایتدیکنی یقیناً بیلیوردم . بر غایه اوغرنده ، « عثمانلو » وزیرینه‌ده تسلیم اولماسی اونجه محذورلی اولا بیلیرمیدی ؟

«دوغروسی‌یا: کنج قادینك «بالطه‌جی محمدپاشا » کیبی چلبی ، جنتلمن بر وزیره قارشی میرین قیرین ایتمه‌سنده‌کی سبب آکلاشیلامایوردی ؟

« « احمد ثالث »ك وزیری ، یرلردن طوپلادیغی چیچکلرله بر بوکه‌ت یاپدی وبو بوکه‌تی متبسم وملتفت برطورله «قاته‌رینا»یه اوزاتیرکن ، برألیله‌ده ، بر کره بوکه‌تی وصو کراده ایسوه‌جلی قادینی کوستروب « سز چیچك قادار کوزلسیکز » دیمك معناسنه کتیردی .

« آه ، ایشته اوزمان « قاته‌رینا » نك یوزنده‌کی استخفاف ونفرت علامتلرینی کورمه‌لیدیکز ، قارئلر ! «قاته‌رینا» ، «بالطه‌جی»نك بو « غالان » طورینه قارشی بر دوداق بوکوش بوکدی که ، بو حالی ایله‌بکا «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» نك مختلف فرصتلرله ، مختلف یرلرده ، نازك معامله‌لرم سببیله شخصمی تحقیر ایتمه‌سنی خاطرلاتدی .

« کنج قادینله وزیر اعظم آراسنده ، برآنده برآکلاشا-مامازلق حاصل اولمشدی . « بالطه‌جی » ، بوصوغوقلغی کیده‌رتمك ایچون ، تبسمنی داها زیاده ظریفله‌شدیره‌رك بیزانس سرایلرینك

اك اینجه ، اك متبصبص ، اك معنیدار ، و اك چلبی طورلرینی طاقیندی .

« — سز سلطانم بنم دیلمی ؟ بن‌ده سز سلطانمك دیلنی آکلامایز . أما لسان حال ایله آکلاشورز ! — دیه‌رك‌سدیرك اوزرینه کندی‌ده اوطوردی ؛ ایسوه‌جلی‌یی‌ده اوطورتدی .

« بو کتده‌کی چیچکلری تکرار داغیتارق « قاته‌رینا » نك آیاقلرینه سرپدی. صوکرا، کنج قادینك‌فیل دیشی‌بیاضلغنده‌کی اصیل أللرینی طوتوب قوللرینی اوپدی . ده‌قولته کردنی،اینجه برقوماشی طلا ایدرجه‌سنه ، نازك برحرکتله صیوازلادی . « قاته‌رینا » یی اینجیتمه‌مکه غیرت ایده‌رك ، یاناغندن‌ده خفیفجه اوپدی . و :

« — رخسار آلك کللر قادار خشبو ! — دیدی .

« قاته‌رینا » ، اوقادار ایر کیلیور ، اویله فنالاشیوردی‌که اللریله یوزینی قاپاتمغه مجبور اولدی . روسجه اولارق :

« — آمان نه سینیر . . . آمان نه‌سینیر . . . — دییه ابکله‌دی .

درت آرقاداش ، چادیرده کیلره ایچه یاقلاشمش ، اونلری یاقیندن تدقیق ایدییوردق .

طبیعی جسامتده ایدیلر .

صانکه بز ، کیزلیجه چادیره کیرمش نامرئی انسانلردق‌ده،
ــ روحلر ایدک‌ده ــ اونلر ، موجودیتمزدن بی خبر ، کندی
عالملرنده یاشایورلردی . اکر بودنیاده‌کی حیاتدن صوکرا دیکر
بر حیات موعود ایسه ، و اکر بو مابعدالطبیعی حیات ،
ــ اسپرتیزمه‌نك وعد ایله‌دیکی کبی، ــ جسدلردن معرا ارواحك
حال حیاتده‌کی انسانلر آراسنده دولاشماسی صورتنده تجلی
ایده‌جکسه ؛ ــ ایشته بز، داها شیمدیدن اوذوقی طادیوردق.
یالکز برفرقله: أولوممزی متعاقب، بزدن صوکراکی انسال
آره‌سنده‌دولاشاجغز؛ حالبوکه پروفسور «توغان‌توغانوفسکی»نك
ماکینه‌سی سایه‌سنده اجدادك مجلسلرینه اشتراك ایله‌یورز .
بومهم کشفندن دولایی‌استادی تبریك‌ایچون، یانمه‌دوندیکم
زمان ، اونی ، غریب بر مشغله‌ده بولدم :
هواده اوچان بر سینکی آولامق ایسته‌یورمش کیبی ، ألنی
صاللایور؛ و«بالطه‌جی»ایله«قاته‌رینا»نك وجودندن کچیریوردی.
بن‌ده اونی تقلید ایتدم .
آز دها کولمکدن قیریلاجقدم . . . اویله‌یا : قارشیکزده
دوران، وسزك اوراده‌بولوندیغکزدن بی‌خبر اولارق،أك‌صمیمی
أك‌خصوصی‌مناسباته کیریشه‌ن انسانلره‌دوغرو طوقات‌آتارجه‌سنه
أل صاللایورسکز ، ــ و بو قارشیکزده کیلر ، قونوشدقلری ،
صاریلوب اوپوشدکلری ، کولوشدکلری حالده ؛ ــ حاصلی تام

و بر حیات برر انسـان منظره‌سی عرض ایله‌مه‌لرینه رغماً ، ـ
ألکـزه‌لچمه‌یورلر؛ـ قابل لمس دکللر؛ـ ألکـز اونلرك وجودینی
برباشدن برباشه‌قادار طی ایده‌بیلیور ...

بو ایشك غرابتنی آرقاداشلریمه‌ده‌سویله‌مك اوزره «یه‌قاته‌رینا
پاولوونا » یه دوندیکم زمان برده نه کوره‌یم ؟

کنج روس قیزی، ایکی‌ألیله یوزینی قاپاتمش ؛ قارشیسنده‌کی
انته‌ره‌سان منظره‌یه باقمایوردی .

طبقی « قاته‌رینا » نك حالنی آلمشدی .

« دیر کن «بالطه‌جی» ، «قاته‌رینا» یه برقدح ایچکی‌ویردی.
بللی‌که ، بویله‌لکله ، ایسـوه‌جلی قادینك « حجابنی » داغیتمق
ایسته‌یوردی . غالبا ، قادینك بوتون بو احترازلرینی چرکس
خلایقلرده کوردیکی « بکر و صفوت » ه حمل ایله‌مشدی .

« بیچاره آدام ، « قاته‌رینا » نك مازوخیسـت اولدیغنی
نه‌بیلسین ؟..

« کندیسنه :

« ـــ او اویله ناز ونعمله یوله‌کلمز! قامچیلا!.. قامچیلا!..
ـ دییه باغیرمق ایسته‌دم .

« و بر آن ، غفلته قاپیلارق و کوزمك او کنده‌کی صحنه‌یی
حال‌حاضرده جریان‌ایدن برصحنه‌صانارق بوتورلجه‌سوزی حایقیردم.

لاکن صوکرا کندیمه کلدم.

« زیرا « بالطه‌جی » ، نم بوسوزلرینی نظر اعتباره آلمادی. « قاته‌رینا » یه، ینه اسکیسی کبی سه‌وه اوقشایه، اوپه‌صیوازلایه معامله‌ایتدی. چیچکلری یاتاغه‌سر پیشدیردی. حتی،«قاته‌رینا»نك اوکنده ، ـ صاچنه صاقالنه باقمادن ـ دیز چوکدی، آغلادی. آغلادی. وبن، آکلادم که، بوصورتله، « استحقار نفسدن » ذوق دویدی.

« فی‌الحقیقه «بالطه‌جی» بوطرز حرکتنده‌معذوردی. زیرا، ـ « قاته‌رینا » نك الك طاش یوره‌کلی ارککلری حضورنده دیزه کتیره‌جك کوزه‌للکندن صرف نظر، ـ «بالطه‌جی»ایری یاپیلی بر آدامدی. دیوآسا ایدی. اوبر ارککلرك بربوچوغی، حتی ایکیسی‌قادار قوجامان برجثه‌یه صاحبدی. قابا صاقاللیدی.

« بوشکل وشمائلده ارککلر، عاشقانه حیاتلرنده،ا کثریا کندی‌شکل وشمائللرینك تماميله‌ضدی برطور وحرکت طاقینیرلر؛ سه‌وکیلیلرینه‌قارشی لطف وعاطفتله‌دورانیرلر. اونلری أوزمزلر، خیرپالامازلر.قوجامان وجودلری آلتنده قادینلرینی‌اورسه‌له‌مکدن چکینیرلر. جنس لطیفه قارشی عادتا پك نارین بر اویونجاق معامله‌سنده بولونورلر...

« ایشته « بالطه‌جی » ده ، دیوآسا بر آدام اولدیغی‌ایچون، جثه‌سیله تضاد تشکیل ایله‌یه‌جك طینتده ایدی. ـ بو سببله

« قاته‌رینا » یه نازکانه معامله‌ده بولونیوردی . ـ بوحال ایسه مازوخیست ایسوه‌جلی قادینی چیله‌دن چیقاریپور ؛ اونی عصبیت وانکساردن نه‌یاپاجغنی بیلمز برحاله صوقویوردی .

« « قاته‌رینا » نك ، غیر طبیعی برسسله :

« ـــ اللهم !.. بونه بیچیم ارکك ؟ ... بونه بیچیم ارکك ؟.. بن‌اونی بویله‌می صانمشدم ؟.. چادیرقاپوسندن ایچری‌یه کیردیکم زمان ، « بالطه‌جی » نك قابا صاقالنه ، قالین قاشلرینه ، اورمان آییلری قادار قوجامان وجودینه باقمشدم‌ده ، بو وجود آلتنده أك‌قاباصابا معامله‌لرله‌أزیله‌جکمی دوشوندیکم ایچون‌سه‌وینمشدم.. حالبوکه . . .

« دیه‌اینیم اینیم اینله‌دیکنی ، شیپرشیپر آغلادیغنی کورنجه ، « بالطه‌جی » ، برقصورایتدم صانوب‌بوسبوتون‌نازکله‌شیوردی .

« قاته‌رینا » ، ایچندن چیقیلماز بر وضعیتده قالمش ، فلا-کتزده انسانلره خاص بر طوروله ماوی کوزلرینی سمایه دوغرو چویره‌رك :

« ـــ آمان یاربی ! آمان یاربی ! ـ دیه فوق‌الطبیعی بر قوتدن استمدادده بولندی ـ بومزعج ، بو سینیر آداملك‌ألندن قورتولمق امکانسز ... کیم دیردی‌که وزیرك دیو آسا وحقیقی ارکك قالبی آلتنده بر نانه منلا روح کیزلی بولونسون ؟

« « بالطه‌جی » ، کنج قادینك ، آکلامادیغی برلسانده ، بر

شیلر سویله‌دیکنی کوره‌رك تلاشه دوشدی :

« ـــ نه دیله‌رسز ، نه أمر ایدرسز سلطانم ؟ ـ دییه‌رك « قاته‌رینا » نك ابسقه صاچلرینی ، تماس ایله بوزولماسندن قورقولان اینجه ایپك برلاهور شالی اوقشار کبی صیوازلادی.

ـ نه‌دیلرسز ، نه امر ایدرسز؟ اوزون یولدن کلمشسز ، اولورکه تابکز توانکز کسیلمشدر ، کرك که صویوناسز ، دوکونه‌سز؛ کرك که راحتلانه‌سز ...

« بویله سویلیه‌رك ، چارك‌متره‌سنی صویمغه باشلادی . ایلك اوکجه ده‌قولته أنتاریسنك قوپچه‌لرینی چوزدی. هرقوپچه چوزولدکجه اوزون صاقالیله ا یکیلیور ؛ وصانکه صاقالنك قابالغنی کیده‌رتمك ایسترجه‌سنه خفیف ونازك بربوسه ایله «قاته‌رینا»یی اوپیوردی .

« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » :

ـــ امکانی یوق بن بولوحه‌یی سیره دایانامایاجغم !ـ دییه ایکله‌دی. ـ امکان واحتمالی یوق.. رجا ایده‌رم ؛ بنی طیشاری‌یه چیقاریکز!.. فقط چادیرك قاپوسنی صیم‌صیقی أورتمشلر. نره‌دن چیقاجغمی کسدیره‌میورم . هرطرف قیپ قیزیل چادیر .

پروفسور ، «ئه‌ق» وبن ، کنج روس قیزینه متانت توصیه ایتدك . تاریخی حادثه‌لر مواجهه‌سنده بی‌طرف وصوغوق‌قانلی

داوراغق ضرورتنی اوکا آکلاتدق . لا کن بیچاره‌یه‌ایسپاموزلر کلیوردی . سویله‌دکلریمزی قبول ایده‌مه‌دی .

ــ اصالتلو «ماتوشقا» مه‌قارشی‌روا کورولن بویله‌تحقیرآمیز معامله‌لری سیر ایتمکه کوزم‌ده ، کوکلم‌ده قائل اولمایور!ــ دییه اصرار ایدییوردی . قادین بویله‌می اوپولور ؟ قادین بویله‌می صویولور ؟... بنی چادیردن طیشاری چیقارك . رجا ایده‌رم . سینیریمه دوقوندی . دایانامایاجغم ! فقط قاپویی بولامایورم ، چادیر قاپوسی نره‌ده ؟

پروفسور :

ــ مادامکه مطلقا بورادن اوزاقلاشمق ایسته‌یورسکز ، چادیر قاپوسنی آرامغه لزوم یوق ! ــ دیدی ــ چادیرك پرده‌سنه دوغرو یورورسکز ؛ بوپرده‌یی لامسه کزله اصلا دوکمادن ، و اصلا اوکا ده‌کمه‌دن اوبر طرفه کچرسکز .

پروفسور ، ما کینه‌یی اولدیغی یردن قالدیردی ؛ قایالرك باشقه بریرینه کوتوردی ، قویدی . بو اثناده سسلر تمامیله دیندی ایسه‌ده اشکال ، بردنبره داغیلمادی . یالکز بر آن ، «نه‌ت» لکنی غیب ایتدی . صوکرا ، ما کینه یکی یرینه قونجه «نه‌ت» لك ینه حاصل اولدی . سسلر ینه باشلادی . بویکی یر ، تام چادیرك أتکلرینك آلتی ایدی . ابره‌لردن برقسمی چادیرك داخل زمیننده‌کی ، اوبرقسمی خارجنده‌کی قایالره تماس ایله‌یوردی .

باریشنیانك قولنه کیردك. چادیر پرده‌سنه دوغرو یورودك.
حقیقة ده، صلب حالنده ایمش کبی کورونن چادیرك پرده‌سنی
لامسه‌مزله حس ایتمه‌دن ،ـ طیبقی بر بولوط آراسندن کچه‌رجه‌
سنه ، ـ اوته طرفنه کچیویردك .

بردنبره أودیمز پاطلادی .

طیشاریده اورتالق کیجه ایدی .

ایکی ایزباندود مثالی حریفله قارشی‌یه کلمشدك. بونلردن
برینك ألنده‌یالین برقیلیج واردی. قافاسی تراشلی و بورکلیدی.
صاقالی هر نه قادار تماماً تراشلی ایسه‌ده بییقلری یاتاقلی و پالا
ایدی . قوللری صیوالی ، وقیللی کوکسی آچیقدی. باجاغنده
شالوار ، آیاقلرنده چدیك پاپوج موجوددی . اوبر آدامده
آشاغی یوقاری بونك کبی علی‌العجائب حریفك بریدی !

قورقدم :

ــ سز کیمسکز؟ بوراده نه‌ایشکز وار؟ـ دییه صوردم.ـ
ـ هم شیمدی کیجه‌می‌یا ؟ کوندوز ...

پروفسور ، بنمله آلای ایتدی :

ــ تورك کنجی! بو کیجه‌یی شیمدیکی زمانه راجع‌می ظن
ایدیورسك ؟ بونلری‌ده حال حاضرده یاشایان آداملردنمی
صاندك ؟ کوردکلرك لااقل برچق ، ایکی عصر اول دارجنانی
بویلادقلری ایچون کندیلرندن قورقما که حاجت یوقدر .

آکلادکمی ؟ بونلر ، « بالطه‌جی » نك چادیر نوبتجیلری !

استاد ، بویله سویلیه‌رك ، دیدیکنی اثبات ایچون ، ألنی صاووردی . ألی ، « پترو » نك « ایوان ایوانوویچ » ه‌صاللا- دیغی پالا کبی ، نوبتجیلرك وجودلرینی بر طرفدن برطرفه قطع ایله‌دی . او زمان بن‌ده قارشیلاشدیغمز ایکی کیشینك اثیری وجودلر اولدقلرینه قناعت کتیردم .

اطرافه بر کوز آتدم: چادیرلر ، چادیرلر ، برچوق چادیرلر کورونیوردی. لاکن چادیرلرك یاقینمزده بولونانلری واضحدی ؛ او برلری ایسه ، دومانلی برحالده کورونیوردی . حاصلی ، مرکزی تاریخ ماکینه‌سنك بولندیغی موقعده اولمق اوزره ، دائروی‌الشکل برسراب خلق اولمشدی . و بز بو سرابك تام مرکزنده بولونیوردق . اورتاسی کیجه ، اوته طرفلر کوندك کونشلکدی .

چادیرلرك اوکلرنده عسکرلر اوطورمشلردی . کیمیسی ساز چالیور ؛ کیمی جیوه‌لکلرینی سینه‌سنه چکمش تورکو ، چیغیریوردی . اوته‌ده به‌ریده آتشلر یاقمشلردی . نوبتجیلر دورویوردی .

فقط بن ، اطراف ایله فضله مشغول اولمغی بی معنا بولدیغم ایچون ، هله بروزیر چادیرینك جوارینه کوز آتایم‌ده‌یکی باشدن « بالطه‌جی » ایله « قاته‌رینا » نك یاننه کیره‌یم ، دیدم . اساساً ،

« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » یی قولمزدن براقمش ، بر چمنلك اوزرینه اوطورتمشدق. تکرار چادیره دالمق اوزره ایدم که ، ایکی آدیم اوته‌ده ، چادیرك تام بیتیشکنده کولکه حالنده ایکی آدامك وجودینی حس ایتدم. بونلردن بری قانبور تاتار «منصوروف»، اوبری « ده‌لی پترو » ایدی .

دقت ایدنجه برده نه کوره‌یم ؟ ! « ده‌لی پترو » ، چادیرك بر ده‌لکنه کوزینی اویدورمش ؛ ایچری‌یه باقمایورمی ؟ وقت کیجه اولدیغی ایچون ، « پترو » ایله « منصوروف »،قارا کلقدن بالاستفاده چادیر کنارینه صوقولمشلردی . کیجه‌لری جریان ایله‌ین حادثاتی بیله ضبط ایله‌ین بوما کینه، هرحالده‌فوطوغرافلردن‌ده مکملدی . « پترو » ایله « منصوروف » ك یاننه یاقلاشدم .

چادیرك ایچینی کوزه‌تیورلر!

قولاق قولاغه قونوشیورلردی . نه‌دیدکلرینی دیکله‌دم . « پترو » ، « منصوروف »ه اوصوللاجق:

« — سن‌ده پرده‌یه بر ده‌لیك آچ ! ایچریده اولوب بیتنلری سیر ایتسه‌ك‌ئه ! — دییوردی .

« — مسلمانلقده کوز زناسی‌ده زنادر ؛ حرامدر ! سیر ایده‌مم ...

« «پترو» ، حظ ایله :

« — اوووح ، اوووح ... اعلا ، اعلا ، اعلا ... تمام.

« — نه اولدی ؟

« — ایشلر تام ایسته‌دیکم شکلنه کیرییور .

— «پك اعلا یا ، « آقای »م ... حقیقةً ده اویله .. ایشته ، سلاحلریکز یانکزده ! دوشمان وزیری ایکی آدیم اوته کزده. آتش ایتدیکزمیدی « بالطه‌جی » یی همان وورابیلیرسکز ...

« — خایر ، «بالطه‌جی» یی وورمایاجغم ! بنم « ایشلر تام ایسته‌دیکم شکله کیرییور ! » دیمکده‌کی مقصدم تماميله باشقه .

« — آکلایامایورم ، « آقای » م !

« — بونده آکلامایاجق برشی یوق .. کوزیکی ده‌لیکه یاناشدیر . اوزمان کوروسك .

« قانبور تاتار « منصوروف »، « بالطه‌جی » نك چادیرینه ده‌لیکدن باقمامقده اصرار ایدییوردی . مع‌مافیه ینه صوردی :

— ایچریده نه‌لر اولویور ، « آقای » م ؟ نه‌دن « ایشلر تام ایسته‌دیکم شکله کیردی.» دییورسکز ؟

« — نه‌دن اولاجق ؟ . . « بالطه‌جی »، « قاته‌رینا » یی صویویور .. هم‌ده بیك تورلو التفاتلر بذل ایده‌رك ، چیچکلر تقدیم ایدوب اونی نازکانه بوسه‌لرله اوپه‌رك ...

« بو تفصیلات وتعریفات ، تاتارك فنا حالده مسلمانلق ،

عصبیتنه دوقوندی؛ ــ آدامجغز ، عادتا ، قانبورینی دوزه‌لتیرجه‌سنه دوغرولدی :

« ــ نه ؟... « اوپه‌رك » می ؟.. نه دییورسك «آقای» م ناموسك الکدن کیدییور... هانی خدعهٔ حرب یاپیوردك؟... بن بویله خدعهٔ حربدن کچدم اولا . . . ــ دیدی . ــ چك پیشتووی [۱]؛ وور ایکیسنی‌ده ...

« پترو»، هیچ‌ده پیشتووی چکوب متره‌سیله «بالطه‌جی» یی وورمق نیتنده دکلدی . بالعکس ، ذوق وحظ ایچنده ایدی . کوزه‌ل بررؤیا کوروب‌ده، بورؤیایی ، ــ مست ، ــ صایقلایان انسانلر کبی دوشوندکلرینی و کوردکلرینی جهراً سویله‌یوردی:

« ــ «بالطه‌جی»نك عشق واحتراصده ییرتیجی وپارالاییجیقلده‌نی کچه‌جکندن قورقویوردم . . بو صورتله ، « قاته‌رینا » یی کندینه بند ایده‌جك دییه ، اودم پاطلایوردی . . . حالبوکه شمدی ممنونیتله کورویورم که ..

« ــ ممنونیتله نه‌یی کورویورسك ؛ « آقای » م ؟

« ــ نه‌یی‌می کورویورم ؟... اولا ایسوه‌ج قرالی «ده‌میرباش شارل» لك ایلك اوکجه صاندیغم کبی « عثمانلو » قرارکاهنده بولونمادیغنی ؛ وثانیاً ...

---

[۱] پیشتوو ، آرناوود قاواصلرك حالا قوللاندقلری خوروسلی ابتدائی بونوع طابانجه .

« — أولا سنی آکلادق ... ئه... وثانیاً؟ ...

« — وثانیاً ، « بالطه‌جی » نك ، متره‌سمی اوقشایا اوقشایا صویدیغنی کورویورم .

« — امان بره !.. بونی کورویورسك‌ده حالامی دورو-یورسك ؟... حتی بونی کوروب سه‌وینییورسك اویله‌می ؟..

« — البته .. البته سه‌وینیورم ..

« — نه‌دن آقای »م ؟.. عقلم فکرم سکا امانت، یاربی؟.. نه‌دن ؟ نه‌دن ؟... اوردوی قورتارایم دیرکن قاری‌بی‌ده ، — اصل ناموسی‌ده ، — الدن قاچیردم دیه‌رك چیلدیردکمی یوقسه؟ واه زواللی « آقای » م واه ...

« — صوص به ... صوص ... صوص‌ده سیر ایده‌یم... باق ، باق ... « بالطه‌جی » ، « قاته‌رینا » نك انتاریسنی، « غالان » ومراسمپرور جنتلمنلرك ، ضیافت صوفرالرنده موز صویدقلری کبی، مهارتله ، اورسه‌له‌مه‌دن چیقاردی... چیقاروب، متره‌سمی، یاری چیپلاق بر حالده دیزلری اوزرینه اوطورتدی.. اوح .. مسعودم ..

« — « آقای » م !.. سن حقیقةً چیلدیردك . یاری پیشتووکی ویرده شونلری بن کبرته‌یم !.. چونکه بوینوزلیلق سندن بکاده سرایته باشلایور ..

« « پترو » ، « دور ، مانع اولما! » معناسنده تاتاری ایتدی.

کوزی حالا ده‌لیکده ، دوام ایتدی :

« — قادین بویله‌می صویولور ؟... های آبدال های ... قادین صویولدیغی زمان ، البسه‌سی و ایچ چاماشیرلری لیمه لیمه ایدیلیر ... قادین بویله، محلبینك طادینه باقار کیبی‌می اوپولور؟.. قادینی اوپه‌ن ارکك ، شکارینه آتلایان صرتلان حالنده، بوتون تویلریله دیم دیك قابارمالی ، دورت پنچه‌سنك یکرمی طیرناغیله ارککله‌شه‌رك قادینك وجودینه کومولمه‌لی و قادینك وجودینی قان روان ایچنده بیراقالیدر !!

« — « آقای » م !

« — باقسه‌ك آ ! ایشته سکا بر ده‌لیك آچیورم... ایچری‌یه باقسه‌ك آ... «بالطه‌جی» «قاته‌رینا » نك اسقارپینلرینی چیقاردی. شیمدی‌ده چورابلرینی صییریور ... آ، آ، آ...

« — « آقای » م !... سن حالامی تحمل ایدیورسك ؟

«بیله‌مم : « پترو » ایله « منصوروف» چادیرك بری طرفنده فضله تحمل ایتدیلرمی؟ ایتمه‌دیلرمی ؟ فقط بزده صبر و طاقت توکندیکی ایچون، ده‌مین چادیرك بو طرفنه ناصل اثیری بر جسم کیبی کچدکسه ، شیمدی‌ده هم چارله تاتاری، هم‌ده پرده‌یی ینه اویله‌جه مرور ایله چادیرك ایچنه دالدق .

« فی‌الحقیقه ، « پترو » نك دیدیکی دوغرو ایدی :

« «بالطه‌جی» سدیرك اوزه‌رنده اوطورویوردی . باشنده‌کی

قاووغی چیقاروب یانته براقمشدق. قیرصاچلری قیصه کسیلمشدی. باشی چوق منتظم برباشدی. صرتندن سمور کورکنی آتمش اولدیغی ایچون بوروجک کوملکه و شالوارله ایدی. چدیك پاپوجلرینی‌ده سدیرك بر کوشه‌سنه آتیویرمشدی.

«قاته‌رینا» یی ایچ چاماشیرلرینه‌قادار صویمشدی. ایسوه‌جلی قادینك روقوقو اتککی، «بالطه‌جی» نك سمور کورکی‌ایله، ـ صاحبلرندن داها اول صارماش دولاش اولوویرمشلردی. شیمدی«بالطه‌جی»، ایسوه‌جلی‌قادینك جنس‌وبیاض قیصراقلری آکدیران ایری یاپیلی فقط چالاك وجودینی، ـ حالا یاری یاری‌یه قوجاغنده طوتمقله‌برابر، قسماً سدیر یاصدقلری‌اوزرینه بوشالتمشدی. هانی، مهتابی قاپاتان بولوط، بدرتامك‌اوزه‌رندن چکیلیر چکیلمز، مهتابك صولرده‌کی سر وسمینی بردنبره ناصل آیدینلانیویرر، ایشیلدارسه؛ ایشته، «بالطه‌جی» ده «قاته‌رینا» نك موزون باجاقلرنده‌کی انجه چورابلری ماهر برأل حرکتیله چیقاریویرنجه، کوزلرمده اویله برایشیلدایش اولدی.. معمافیه، «ایشیلدایش» یالکز بنم کوزلرمده دکلدی‌غالبا... غالبا، بیاض بولوط، صاقاللی سردارك کوزلرنده‌ده شیمشکلر چاقدیردی که، وزیر، کنج قادینك بیاض آیاقلرینه بریلدیریم کبی قاپاندی، و مینی مینی وان کدیسی یاورولرینی آکدیران بو آیاقلری اوپدی، بونلری اوپه‌رك آغلادی..

« قاته‌رینا » نك آیاقلرینی و برمجر مقدسی اوپرجه‌سنه ، یوزینه کوزینه ، صاقالنه سوردی . « بالطه‌جی » یی آکلایوردم :

« او تاااا قسطمونیدن چیقوب ده ، « خوب نفسلی ، کوزل سسلی و علم موسیقی‌یه هوسلی » بر شاب امرد اولارق سرای همایونه آلیندیغی تاریخدن اعتباراً ایشته هرکسی بویله آیاقلرینه قاپاندیرمشدی . کیت کیده جمله جهان اوکا طاپینیر اولمشدی . وبوصوك مظفریتدن ، ـ « پروت » مظفریتندن صوکرا خلیفهٔ روی زمین «احمد ثالث»ك یاننده برسردار روی زمین «تبردار محمد پاشـا » اولارق یوکسه‌له‌جکدی ؛ ـ جهان اوکا سرفرو ایده‌جك ، اونك آیاقلرینه آبرولر دوکه‌جکدی .

« بو مستثنا وضعیت ، دیوجثه‌لی وزیرك روحنده برعکس‌ـ العمل یاراتوب ، اونی ، اعصار ایچنده نادر یتیشیر «قاته‌رینا» نوعندن بردلبر حضورنده دیزه کتیرسه ؛ ـ اوکا ، «قاته‌رینا» نك آیاقلرنده کوز یاشلری دوکدورسه یری دکلیدی ؟

« او آرالق کوزم ، ایسوه‌جلی قادینك یوزینه ایلیشدی .

« « قاته‌رینا » نك حیرتی ، چادیر خارجنده دوران تاتار « منصوروف » ك حیرتندن داها فضله ایدی بلکه . . . تاتار «منصوروف» ، مسلمان ومتعصب منطقی ایله چارك مرضی ومادیجی طرز محاکمه وتحسسنی ناصل احاطه ایده‌میورسه ، ـ ایسوه‌جلی مازوخیست کنج قادینده ، وزیرك سرفرو وتظلمنی بر تورلو

آکلامایوردی. کوزلری یووالرندناوغرامشجەسنە، هم قورقو هم نفرت ، همدە حیرتلە باقیوردی . ایسوەجدەکی پروتستان راهبندن باشلامق شرطیلە، شیمدی یەدەك بش‌ارککك سورەکلی مترەسلکنی یاپمش؛ ونجە نجە کیمسەلرك کچرآیاق عاشقداشلغندە بولونمشدی. فقط هیچ برارککك اونی قیرباجلایاجق یردە بویلە دیزلرینە قاپانمامش ، آیاقلرینی اوپمەمشدی .

« « قاتەرینا » ، « بالطەجی » نك آرتق تمامیلە صویدیغی وجودیلە ، ــ بیاض ومدور قالچەلری ، منتظم ومرمر قارنی ، طاشقین کوکسی ، حاصلی بوتون موجودیتیلە ــ قباحتلی فقط مطیع بر اهلی حیوان حالندە سدیرك کوشەسنە طوپارلانوب سینمش؛قارشوسندەغضوب ودەلی دولو برصاحب بکلەیوردی!ــ..
حالبوکە « بالطەجی » ؟

« اویوشامایورلردی ، آکلاشامایورلردی .

<u>باصقین !</u>

تام او آرالق ، چادیرك دیشاریسندن دوغرو بر کورولتو ایشیدیلدی :

روسجە برطاقیم سسلر دویولدی :

ــ کیرەلم می ؟

ــ کیرەلم آما نرەدن !

— قاپوسی کورونمه‌یورکه . .

— هله‌شو پرده‌یی آرالا . .

ایلك اوکجه اویله صاندم که تاتار «منصوروف» ایله «ده‌لی پترو» ، الك نهایت جوشدیلر ؛ چادیرك ایچنه باصغین ویره‌جکلر! دورت قولاق کسیلدم .

عجبا چادیرك طیشنده کیلر ، — یعنی چارله تاتار ، — پرده‌یی قالدیروب سلمةالسلام ایچری‌یه کیرمك جسارتنی کوستره‌بیله‌جکمی ایدیلر ؟

هم ، هانکی جسارتله باغیرا باغیرا قونوشیورلردی ؟

اورایه خرسزلاما صوقولمش دکللرمیدی ؟

اونلرك بویله: «کیره‌لم‌می ؟»، «کیره‌لم آما نره‌دن ؟ »، یوق بیلمم «شو پرده‌یی آرالا ! » فلان دییه‌رکدن یوکسك سسله قونوشمالری اوزرینه وزیر اعظمله کنج قادینك نه وضعیت طاقیندقلرینی تدقیق ایتمك ایسته‌دم .

حیرت !!

بریکیلر هیچ‌ده اورالی اولمامشلردی .

طیشاریده‌کی سسلره اصلا آلدیریش ایتمه‌یورلردی :

وزیر اعظم ، آرتق «قاته‌رینا» یی بوسبوتون صویمش ؛ کندی‌ده ایری ، ایلغازلی وجودیله عریان بر حاله کلمشدی .

ایسوه‌جلی قادینی ، حالا ، ایپکلی قوماشلرك نسجنه باقار کبی

اوصول اوصول طلاده بردوامدی .

سسلر ، نهایت کیت کیده چوغالدی :

— چادیرك قاپوسنی بولامایورم یاهو !

— قالدیر شو پرده‌یی .

— آ . . .

— نه او ؟

— بوراده ایکی عجائب آدام داها وار ..

— بونلردن برینی طانیدکمی ؟

— یوووق ...

— ناصل طانیمادك ؟ .. باقسه‌ك آ : «بویوك پترو » قیلیغنه کیرمش بری !.. بلکه بزمکیلردر .. «نیقولا» !. یاقالا شونی!.. هه‌ه‌ی !! همشهری .. اللر یوقاری !. وای! اللرینی یوقاری‌یه قالدیرمایور ، بزی کورمه‌مزلکدن کلوب حالا چادیر ده‌لیکندن ایچری‌یه باقیورسك اویله‌می ؟ . آتیلك شو حریفك اوستنه!

چادیر خارجندن کلن بو محاوره اوزرینه کوزلریمزی دورت آچدق. دورت قولاق کسیلوب اوطرفه دوغرو باقمغه باشلادق.

طیشاریده بر ایتشمه اولدی . ده‌مینکیلردن بری :

— حریف یاقالانمایور! بویولومیدر نه‌در؟ـ دیه باغیردی.

ایتیشمه‌یی متعاقب، پرده‌یی صانکه ده‌لوب ده ایچری‌یه کیرمش بر باش اوزاندی .

ایشته او زمان ، محو اولدیغمزی آکلادم .

زیرا باش ، « چه ـ قا » اعضاسندن برینك باشی ایدی :ـ « چه‌رژنیسکی »نك معاونی طانیدم !! مدافعه وضعیتی آلامزه میدان قالمادی ؛ بری برلرینی یووارلایارق ، دورت بش کیشی بردن ایچری یه‌دالدیلر. بلای که ، تونله حبس ایتدیکمز وأولمه‌دن مزاره‌صوقدق‌صاندیغمز بلالی حریفلر برقولاینی بولوب‌اورادن چیقمش ، پیشمز صیرا بورایه قادار کلمشلردی . شیمدی‌ده ، چادیرك خارجنده ، کوزینی پرده ده‌لیکنه اویدورارق دوران « پترو »نك خیالنی یاقالایالم دیرکن ، یکدیکرلرینه طاقیلمشلر؛ وایشته بویله ، پالاص پاندیراس « بالطه‌جی »نك چادیرینه تکرلنمشلردی .

ایچلرندن برینك چیزمه‌سی ماکینه‌نك قوطوسنه شدتله چارپدی .

ماکینه ، زمین قایالری اوزه‌رنده فنا حالده سورچه‌رك بر باشدن او برباشه قادار یووارلاندی؛ دیرکن، بر یرده‌دوردی. بر معتاد ینه جیزیردامقده دوام ایله‌دی .

ایشته‌اوزمان اطرافمزده‌کی آل چادیر ، روزکاره طوتولمش کیبی چالقاندی ، چالقاندی . . . سدیر اوزرینه ، یان یانه وتماملیه‌عریان‌دینه‌جك‌بروضعیتده‌اوزانان‌وزیر اعظمله«قاته‌رینا»، ماکینه‌نك سورچوب چادیری بر باشدن بر باشه طی ایله‌مه‌سی

وبو سببله أثیری چادیرك قیرمیزیلغی فورطنه‌یه طوتولمش کبی آللاق بوللاق اولماسی اثناسنده ،ــ معتاد حرکت تمپوسندن بر خیلی مقدار داها متزاید بر سرعتله ،ــ عادتا قاصیرغایه طوتولمش بر حالده، یکدیکرلرینه کندلنه‌رك فیر دوندیلر ؛ــ آللاق بوللاق اولدیلر . ظیرده‌لی بر ما کینه‌سنك النه کچمش بر سینه‌ما فیلمنده‌کی انسانلر کبی یاقلاشوب اوزاقلاشدیلر ، اوزاقلاشوب یاقلاشدیلر .ــ دونوب یاتدیلر، یاتوب دوندیلر؛ قیزغین‌طاوایه‌قونمش بالقلرحالنده،اولدقلری یرده‌صیچرادیلر... دیرکن خیزله قالقدیلر... ینه خیزله کیتدیلر .ــ اوپوشدیلر.ــ وهجالری بربرینه کرفت برشیلر قونوشدیلر...

لا کن بوتون بو آکلاتدقلرم ،ــ بر آن ایچنده ،ــ یعنی « چه‌قا » اعضاسندن برینك ما کینه‌یه تکمه ایندیردیکندن ما کینه‌نك قایالر اوزرنده‌کی دیکر بر نقطه‌ده دورماسنه قادار سوردیکی ایچون ،ــ نه صویونان « قاته‌رینا» ایله «بالطه‌جی»نك اثیری منظره‌لرقاصیرغالاشدیغی اثناده یاپدقلرینی وضوح ایله کوره بیلدك ؛ نه‌ده قونوشدقلرینی آکلایا بیلدك .

« تاریخ‌غراموفونی » نام دیکر « تاریخ دوربینی »توقف ایتدیکی زمان ، شویله بر منظره قارشیسنده ایدك:

« تبردار محمد پاشا »، سدیرنده باغداش قورمش اوطورو-

یوردی . چادیرك ایچنده ، قاپوده ، یاتاقلی پالا بیقلی وتراش قافالی معهود یاری عریان حریف ایله آرقاداشی ، أللرنده‌یالین قلیجلر ، نوبت بکله‌یورلردی . « قاته‌رینا » ، « بویوك پترو »، قانبور تاتار « منصورف » ، وزیرك اوکنده أل پنچه دیوان دورویورلردی .

« وزیر، تاتار ترجمان‌واسطه‌سیله، چارك ایلچیسی صاندیغی « پترو » یه دییوردی که :

« — کندوسنه بیلدیره‌سك ، « منصور اوغلی » ! ذات دولتم مادامایله عریض وعمیق ، دور ودراز قونوشارق‌مطابق قالشم: مصالحه‌عقد ایلیه‌جکز . الا ، آنلر بکا یارین‌علی‌الصباح بر هیئت رسمیه ایله بعض هدایا وبهایا .....

« بالطه‌جی »نك داها فضله سویله‌مه‌سنه امکان قالمادی . زیرا، « چه‌قا » رئیسی ، رووه‌لوه‌رینی بزه توجیه ایلیه‌رك :

— پروفسور « توغان توغانوفسکی »!!— دییه حایقیردی.— سزی ، رئیسمز « چه‌رژینسکی » نامنه توقیف ایدیورم !! أللر یوقاری !!

دورت آرقاداش بربریمزه باقیشدق .

جواریمزده ینه فوق‌العاده‌لکلر اولویوردی .

« تاریخ غراموفونی » نه‌دن صوصدی دییه باشمی چه‌ویره‌رك باقدم .

« چه‌ـقا » اعضاسـندن بری ، آلتی یاقالامش ، قایالردن قالدیرارق ألنه آلمشدی. «بالطه‌جی» نك سویله‌دیکی سوزلرك‌ده بوسببدن انقطاعه اوغرادیغنده شبهه ایدیله‌مزدی . نته کیم ایشته چادیرك قیزیللغنده بر غیر طبیعیلك حصوله کلدی .

« بالطه‌جی محمد پاشـا » ده ، « قاته‌رینا » ده « پترو » و « منصوروف » ده ، قاپوده‌کی نوبتجیلرده ، اولدقلری یرده بلا حرکت طوکا قالدیلر .

چادیرك ایچی ،ـ کویا « نه‌ت » لکی کیت کیده بوزولان بر دوربیننه‌سیر ایدیلیورمش کیبی‌ـ طوکوقلاشدی ، طوکوقلاشدی ، طوکوقلاشدی ... رنکلر ، اوچوشـدیلر ؛ مشعله‌لرك ایشیغی زائل اولدی ؛ اثیری اشکال ، سیسلنمش حالنده بیله‌قالامادی. اطرافمزده نه وار، نه‌یوقسه هرشی داغیلدی... بوصورتله‌، وزیر اعظم چادیرینك وقتیله‌قورولمش‌اولدیغی قایا اوزرنده ،«چه‌ـقا» اعضاسیله قارشی قارشی‌یه قالدق .

حالا رووولوه‌رلرینی پروفسـور « توغان توغانوفسـکی » یه دوغرو توجیه ایله‌مکده ایدیلر .

بزلری آدام یرینه بیله قویمایورلردی .

« چه ـ قا » رئیس معاونی شویله دیدی :

— کورویورسکز که اختلال حکومتنك ألی حدودخارجلر-
ینه قادار اوزانیور . سز ، روسیاده جاسوسلق أیتدیکز ؛
« چه - قا » حبسخانه‌سندن قاچدیکز ! نه‌ههه ، هایدی باقالم ،
یولداش ! کریسین کری سوویت مملکتلرینه ...

پروفسور :

— افندم بن جاسوسلق ماسوسلق یاپمادم ! - جوابی
ویردی .

— ناصل جاسوسلق ماسوسلق ایتمه‌دیکز ؛ ایشته ماکینه کز .

— بوماکینه جاسوسلق ماکینه‌سی دکل .

— یانه ماکینه‌سی ؟

— «تاریخ غراموفونی» ، عینی زمانده «تاریخ دوربینی» .

— « تاریخ غراموفونی » ، «تاریخ دوربینی»ده ناصل شی ؟

پروفسور ، « چه - قا » اعضاسنك کندینه توجه ایده‌ن
روولوه‌رلری قارشیسنده ، حالا اللری یوقاری قالقمش بر وضعیتده ،
ایضاحات ویردی ؛ «تاریخ غراموفونی»نك نه اولدیغنی آکلاتدی .
هوای نسیمی اهتزازلرینك احجارده براقدیغی تأثیراتدن بحث
ایله‌دی . کذا ، «تاریخ دوربینی نظریه‌سی» حقنده‌ده ، - قایالرده‌کی
فوطوغرافیك خاصه حقنده‌ده ، - دورودراز تفصیلات ویردی .
ماکینه‌سنك جاسوسلق غایه‌سیله دکل ؛ بلکه تاریخی تتبعات
اندیشه‌سیله ایجاد اولندیغنی سویله‌دی .

لا کن « چه ـ قا » منسوبینی بوتون بو ایضاحاته اینانمق طرفداری دکللردی .

ایچلرندن بری :

ـــ واقعا ده‌مین اوته‌به‌ری کوردك آما، بونلر قارماقاریشیق، آلت آلته ، اوست اوسته برشیلردی . ـ دیدی ـ بزه واضح بر لوحه کوسته‌رك‌ده ما کینه‌نك علمی بر آلت اولدیغنه دائر قناعت کتیره‌لم ...

پروفسور :

ـــ پکی ! ـ دیدی و کولدی .

صوکرا ، ینه کولومسیه‌رك علاوه ایتدی :

ـــ ده‌مین کوردکلریکز البته قارما قاریشیق اولور! زیرا آلته تکمه ووردیکز واونی قیالر اوزرنده سورچدیردیکز ! بوتون منظره‌لری أك جان آلاجق نقطه‌سنده آللاق بوللاق برحاله صوقدیکز . فقط شمدی، مادمکه ما کنه‌نك یکی باشدن ایشله‌مه‌سنی ایسته‌یورسکز ؛ های های ! ایشله‌ته‌یم ..

« توغان توغانوفسکی »، ما کینه‌یی تکرار قایالرك اوزه‌رینه انطباق ایتدیردی .

« چه ـ قا » اعضاسی ، دورت کوز و دورت قولاق کسیلمش ؛ پروفسورك نه یاپاجغنه باقیورلردی . ایشلك ایچنده برحین اوغلی حینلك اولماسین دییه صوك درجه تیقظده‌ایدیلر.

استاد ، مانیوه‌لایی قیمیلداتدی .

مانیوه‌لا قیمیلدار قیمیلداماز، هم معهود چیزیرتی باشلادی؛ ـ هم ده ، تپه‌مزده ؛ بن ، ده‌مین ، جانم صیقیلوب ده «اووف، اوف ! » دییه‌رك ما کینه‌یه یومروق ایندیردیکم زمان حاصل اولان، رنکارنك ـ آللی، یشیللی ، ماویلی ، بیاضلی، مورلی، پنبه‌لی ـ پیریلتیلر واوچوشمالر قیمیلدامغه باشلادی. بونلر ایلك اوکجه صـورتا دومان کبی ایکن ، کمافی‌السابق مایعله‌شـدیلر ؛ اوزه‌ریمزه دوغرو طورتو بیراقدیلر .

طورتولرك رنکلرینه دقت ایدییوردم .

بورنکلر، اکثریت اعتباریله قیرمیزی ایدی. وقیرمیزیلق، قبه حالنده اوزه‌ریمزه اینیوردی !

اوزمان ایچم سه‌وینجمدن هوپ ایتدی : ـ دیمك که‌ده‌مین ده‌لیرمش برسینه‌ما ماکینیستنك ألینه کچه‌رك دورت نعله‌دونمك صورتیله بر فیلم منظره‌سی عرض ایده‌ن سراب تاریخی‌یی، بو سفر ، طبیعی بطائتده سیر ایده‌جکدك ! چونکه ، تپه‌مزده‌کی طورتولر دورولدقجه ینه برمعتادوزیر اعظم چادیرینك اورتاسنده قالدیغمزی فرق ایتدم .

ایشته چادیرك قاپوسی !

ایشته سردار اکرمك سدیری .

ایشته سدیرك اوزرنده کللی فللی « تبردار » !!

لا کن هیهات که ... یوز کره، بیك کره ، اون بیك کره، یوزبیك کره هیهات که، وزیر اعظمك یاننده« قاته‌رینا» اوطور-مایوردی . « قاته‌رینا » ، چیریل چیپلاق و سیمین وجودیله « بالطه‌جی » نك یاننده یاتمایوردی .

مصالحه

« وزیر اعظم ، سدیرك اوزرنده یالکزدی .

«قارشیسنده بر رحله ، رحله‌نك یاننده برتورك ، بر روس کاتب ، برده قنبور تاتار « منصوروف » اوطوریيوردی . بس بللی ، تاتار، برمعتاد، ترجمانلق وظیفه‌سنی ایفا ایله‌مکده‌ایدی. وزیر اعظمك قارشی طرفنده‌ده برطاقیم صاریقلی‌صاریقلی آداملر وبونلردن ماعدا روس جنراللری واردی . روس جنراللرینك کیم اولدقلرینی تشخیص ایده‌مه‌دم . بونلر ، اوطورمایورلر ؛ وزیر اعظمك قارشیسنده ال پنجه دیوان دورویورلردی .

« ماکینه‌نك جیزیرتیسی دوام ایدییوردی .

«کاتبلر آیاغه قالقدیلر . ایلك اوکجه « عثمانلو» لرك کاتبی ، صوکرا روسلرك کاتبی عینی مآلده برعباره اوقودیلر . نتیجه‌ده قانبور تاتار « منصوروف » دین وایمانی اوزرینه یمین ایده‌رك ایکی لسانده‌کی مآلك عینی اولدیغنی تأمین ایله‌دی . بو صورتله ابتدائی برکاتب عدل وظیفه‌سنی کورمش اولدی .

معمافیه ، آرادن ایکی عصر کچمکله برابر ، ایکی لسانده اوقونان عباره‌لرك مآلجه بری برینك عینی اولدیغنی بن‌ده‌تصدیق ایده‌رم .

کاتبلرك اوقودیغی و چادیرك ایچنده کیلرك درت قولاق کسیله‌رك دیکله‌دکلری شو ایدی :

« [حالا بتوفیق‌الله الملك لعلام عساکر نصرت انجام نهر پروت کنارنده مسقو چارنی بالجمله مسقو عسکریله محاصره ومقابله ومقاتله ایله‌تضییق ایلدکلرنده بلطفة‌الکریم وفضلة‌العمیم چار مرقوم مصالحه‌یه مراجعت ایدوب وطرفندن صلحه طالب اولدقلرنده‌صلح وصلاحك‌قیود وشروطی بووجه اوزره‌مقصود ومربوط اولمشدرکه :

« (آزاق) قلعه‌سی نیجه آلنمش ایسه کالاول اراضی‌وسائر تماتیله طرف دولت علیه‌یه تسلیم اولنه و(طغیان) و (قمانکه) و(صمار)و(ماغده) و(یکی‌قلعه) کلیت ایله‌هدم اولنه و(قمانکه)نك ایچنده طوپ وجبه‌خانه‌سی بالکلیه دولت‌علیه طرفنه تسلیم‌اولنه و فیمابعد محل مرقومده طرفیندن قلعه بنا اولونمامق اوزره (لهلوین) و آکا تابع اولان (یوتقالو) یه وقریم خانی اولان سعادتلو دولتکرای‌خان حضرتلری طرفنه تابع اولان قزاقلره من‌بعد مداخله اولنمیوب اوته‌دن برو نیجه ایسه بتون اول یردن ال چکوب وبعدالیوم قره‌دن ممالك محروسه‌یه تجارت ایله‌کلوب

و کیدن بازرکانلردن ماعدا استانبولده ایلچی نامنه طرفلرنده کمسنه اقامت ایتمه‌یوب بوندن اقدم وحالا اولان مسلمان اسیرلری هر نه مقدار ایسه کیرو دولت علیه طرفنه تسلیم اولنمق اوزره اسوج قرالی دولت علیه‌نك زیر جناح عنایتنه التجا ایتمکله بعدالیوم اسوج قرالنك کنار ومملکتنه امن وسلامت ایله کیتمسنه قطعا طرفلرندن ممانعت وتعرض اولنمیوب مابینلرنده توفیق اتحاد بولنور ایسه مصالحه ایلیه‌لر .] »

« چه ـ قا » اعضاسندن باشقه بری :

— بونه؟ ـ دیيه حایقیردی .

براوچنجیسی :

— شیمدی کوردکلریمز و ایشیتدکلریمز اصلا ده‌مینکنه بکزه‌مه‌یور !ـ دیدی .

دوردنجی بر « چه‌قیست » :

— بونه‌ بچیم « قاته‌رینا » موضوعی ؟ـ دیيوب چیقیشدی .

بوتون بوتعریضلره مقابل ، پروفسور «توغانتوغانوفسکی» ایضاحات ویرمك مجبوریتنده قالدی .

— غوسپودا !.. سز ده‌مین ماکینه‌یی یردن قالدیردیغکز صیراده‌ ابره‌یی اویناتمشسکز . وقایع تاریخیه ایلری‌یه صیچرادی . یعنی ، شیمدی « قاته‌رینا » « بالطه‌جی » یه وداع ایتمش، «پترو»

ایله برلکده روس اوردوکاهنه عودت ایله‌مش بولونیور .
بوکوردیککز تابلو ایسه روسلرك عثمانلو وزیرینه بر هیئت
کوندره‌رك مصالحه امضالاماسنه عائددر. فقط قونوشمایالم‌ده‌مسئله‌نك
آرقاسنی دیکله‌یه‌لم .

کاتب متنی اوقومقده بردوامدی :

«[ــــ .. مصالحه‌ایلیه‌لروفیمابعد دولت‌علیه طرفندن‌مسقولویه
و آنك طرفندن دخی ممالك محروسه‌یه منسوب اولان رعایا
وبرایاوسائرلرینه بردرلوتعدی وتجاوزاولونمامغی‌شروط وعهودی
ایله سبقت ایدن کستاخانه حرکتلرندن اغماض عین بیورلمق
اوزره شوکتلو عظمتلو عنایتلو پادشاهمزك کمال فضل و کرم
ملوکانه‌لرندن رجا و نیاز اولنوب منوال مشروع اوزره آستانهٔ
سعادتده انشاالله تعالی عهد و میثاقی بغلنمق و طرفینه صورت
ویرلمك اوزره وکالت مطلقه‌مز حسبیله تمسك تحریر اولنوب
طرفلرینه ویرلمشدر وچار مرقوم درون تمسکده مذکوراولان
شروط و قیود اجراسی ایچون رهنلر و طرفیندن تمسکلر آلنوب
ویرلدکدن‌صوکره عسکرلرك دوغرو یوللریله مملکتنه کیتمه‌سنه
کرك عساکر منصوره وکرك طوایف تاتار وسائره‌لرندن برفرد
ممانعت ومداخله ایلمیوب و ذکر اولونان ماده‌لر تسلیم اولنوب
طرفندن عهدنامه‌لر اوقونوب ویرلدکدن صوکره چار مزبور

طرفندن مأموراً رهن اولمق اوزره اوردوی همایون نصرتمقرونه کلوب چارك محرم اسراری قدوة اعیان الله المسیحه بارون قانجلادو شافرو و شرمت اوغلنك اوغلی جنرال میخائل ولد پتروس ختمت وعواقبهما بالخیر اتمام خدمت ایلدکده بلاتأخیر مملکتلرینه کیتمه‌لرینه دولت علیه طرفندن اذن و رخصت ویرلمك اوزره اشبو محله شرح ویرلدی . تحریراً فی الیوم السادس من شهر جماذی الاخر سنه ثلث وعشرین ومائه والف .]

عفو، ظفرك زكاتيدر

« کاتب بوسطرلری اوقودی و صوصدی .

« مصالحه‌نامه‌نك تورکجه وروسجه قسمی اوقوندقدن صوکرا وزیر اعظم متنك روس مرخصلری طرفندن امضاسی ایچون تاتار «منصوروف» واسطه‌سیله امر ویردی :

« — « منصور اوغلی » ! — دیدی . — کفار ایلچیلرینه دییه‌سك : مهرلرینی باصالر !

« — ...

« — امریمی دویمادکمی، « منصور اوغلو » .. سکادیرم: کفار ایلچیلرینه دییه‌سك . مهرلرینی باصالر . . . آنلر زیر مصالحه‌یی تمهیر ایله‌ینده بن دخی تمهیر ایلیه‌جکم .

« روحاً بحقٍ مسلمان اولان و بونی بوتون تدقیقاتمز اثناسنده اثبات ایله‌مش بولونان قانبور، أللرینی اوغوشدوریپور ؛ ـ وزیر اعظمك أمرینی یرینه کتیرمه‌یوردی .

« کوزلرینی، دهشتله، فال طاشی کبی آچمش، سردارا کرمه باقیوردی .

« تاتار، دوردی، دوردی‌ده، نهایت :

« ـــ وزیرم ! ـ دیدی. ـ وزیرم ! اهل اسلامك باشنه آچما بو ایشی . . سن بنی عورت دلالی یرینه قویدك . آما بن ینه سنك انجامکی دوشونورم. یاپما بو ایشی پاشام.. «قاته‌رینا»نك بر کیجه‌لك اوستون کوری معاشقه‌سی اوغرینه اسلامك صوك امیدینی قیرما . مسقوف چارینی محاصره ایتدك . بن اوجانبدن کلیورم . بیلیورم که عساکر منصوره که یورودیسه‌ك کفارك جمله‌سنی نهره دوکه‌جکسك . مقصدك مسقوف قلعه‌لرینی هدم ایسه، بو قلعه‌لرك ایچنده‌کی جبه‌خانه‌یی [۱] آلمقسه، بونك ایچون مصالحه‌یه لزوم یوق . دوشمانکی نهره دوکدن صوکرا آرزوکی یرینه کتیریرسك. شاید آرزوك مسقوفلرك قازاقلره ایلیشمه‌مه‌سی ایسه، سن، چارلریله برلکده مسقوفلری صویه‌دوکدکدن صوکره قازاقلره کیم ایلیشه‌جك ؟ درعلیه‌ده ایلچی ایسته‌میورسه‌ك محو اولمش بر دولتك ایلچی کونده‌رمه‌سی اساساً ممکن دکل ! اسیرلریکی

---

[۱] جبخانه‌نك اصلی .

کری آلمقمی مرادك ؟ روسیانك ایچریلرینه دوغرو اوردوکی سوره‌ر ؛ مسلمان اسیرلری کندك ده‌وشیریرسك ! ده‌میر باش شارل ایله برلشه‌رك اسوه‌جه قادار طیپیش طیپیش کیده‌بیلیرسك! اکر کوکلك دیله‌رسه ممالك اسلامیه‌ده‌کی رعایانی عفو عمومی‌یه نائل ایت . فقط بونلر ایچون مسقوفلرله بویله عجائب شکلده مصالحه‌یه حاجت یوق ، وزیرم!.. عساکر نصرت انجامکه یورو دیمه‌ك کافی !... الله سکا بو ظفری ویردی ... قطعی صورتده مظفرسك ، سردارم ... ظفرکدن استفاده ایت !

« بالطه‌جی صاقالنی قاشیدی . اندرون چلبیلکی ایله :

« — الله بن قولنه ظفر احسـان ایله‌دی . — دیدی . — الا ، ظفرك زکاتنی ویرمك کرکدر ... حدیث شریف‌وار : العفو زکاةالظفر !

« — وزیرم ! دولتلوم ! سردارم ! یاپما بوایشی ! کافری صاغ قویما ... أز « پترو » نك قافاسنی ! أز ... «پترو»، ییلان کبیدر . اکر او ، سنی ألینه کچیرســه ایدی ظفرینك زکاتنی ویرمیه‌جکدی ... «پترو»، شخصی میللری اعتباریله پك عجائب برآدام اولابیلیر. لاکن او، اسکی مسقوفلری بام باشقه برحاله صوقدی . مملکتی داخلدن قوتله‌ندیردی . قارا کشـیشلرك حکمرانلغنی بالطالادی؛ روسلری خرستیان تعصبندن قورتاردی: — تستری الغا ایله عورتلری‌ده انسان درجه‌سنه یوکسه‌لتدی ؛

بویله‌لکله روسیه‌نك نفوسی ایکی مثلی آرتدی دینسه سزادر !
_ صنایعی تشویق ایله‌دی . علوم وفنونه دائر آثاری لسانته
ترجمه‌ایتدیردی. حاصلی،وزیرم، مسقوفلر آرتق سزك بیلدیککز
مسقوفلر دکلدر . بن، آنلرك ایچلرندن کلیورم، آنلری بیلیرم.
اکر سز شیمدی بوفرصت الیکزده ایکن چارله اوردوسنی
امحا ایتمزسه‌کز الکزه باشقه فرصت کچمیه‌جکدر . . زیرا
داخلندن قوتله‌نن روسلر نظرلرینی آرتق خارجه‌چویرمشلردر.
ممالك محروسهٔ اسلامیه‌یی استیلایه باشلایاجقلردر. نته‌کیم بونك
تجربه‌سنی برقاچ کره یاپدیلر : (آزاق ـ آزوف) سفرینی
اونوتدکمی سردارم ؟ واقعا بو (آزاق ـ آزوف) سفرنده
طالع حرب «عثمانلو» یه یار اولدی؛ لاکن « پترو »، بوندن‌ده
بیلمادی؛ برسنه‌صوکرا (آزاق) ی فتح ایتدی . اوزمان او ،
سزه آجیدیمی ایدی ؟ ظفرینك زکاتنی ویردیمی ؟ سن‌ده اوکا
آجیما ... أز «پترو »یی .

«منصوروف» بوسوزلری سویلدیکی صیراده‌وزیر،دوشوندی،
دوشوندی‌ده ، نهایت :

« ـــ دیدکلرك دوغرودر . آما بن چاری اسیر ایلرایسه‌م
مسقو ممالکنی کیم اداره ایدر ؟ ـ دیه صوردی .

« قانبورتاتار ، قرق بش زاویه داها قانبورلاشدی .

«النی، ایکنجی برقولاق حالنده قولاغمی اوزه‌رینه قویارق پرحیرت :

« — لبیك ؟ — دییه صوردی .

« «بالطه‌جی» ، — ذکا وتجربه‌سنك فائقیتندن امین، هجه‌لری آغیر آغیر تلفظ ایلیه‌رك دەمینکی جمله‌یی تکرارلادی :

« — دیرم که ، آغا، دیدکلرك بر باقیمه دوغرودر. آما، بن چاری اسیر ایله‌ینده مسقو ممالکنی کیم اداره ایده‌ر ؟

« « منصوروف » :

« — مسقوف ممالکنی کیمك اداره ایده‌جکی سنك اوزریکه وظیفه‌می ، « آقای » م ؟

— ئه‌ه‌ه‌ح... آرتق بونلرك دیردیرلاماسی جان صیقدی‌به!.. نه دیدکلرندن برشی آکلامایورم ...

بوصوك سوزی سویله‌ین، «چه‌ـقا» منسوبیننden بری ایدی.

— قاپاتك شو باش بلاسنی ! — دییه حایقیردی .— داها دوغروسی قاپاتمایك دەدەمین بزچادیره کیردیکمز زمانکی لوحه‌یی تکرارلاتك !

صوردم :

— « قاته‌رینا » ایله « بالطه‌جی » نك سدیر اوزه‌رنده یاتدقلرینه دائر لوحه‌یی‌می ؟

« چه ـ قا » لی :

ـــ أوه‌ت !! ـ دیدی . ـ فقط ماکینه‌یه سز أل دکدیر-مه‌یك ! ! بوماکینه‌یی بن قوللانمق ایسته‌یورم ... سویله‌یك ، ده‌مینکی لوحه‌یی تکرار جانلاندیره‌ق و کوکلرك دبله‌دیکی قادار سیر ایتمك ایچون نه یاپمالی ؟

پروفسور « توغان توغانوفسکی » ، ابره‌یی کوستره‌رك استعماله دائر ایضاحات ویردی .

لاکن « چه ـ قا » لی ، ـ اونك ایضاحاتنه توفیقاً ، ـ ابره‌یی صاغ طرفه دوغرو چویره‌جك یرده خیزله صوله چویردی . صوك حدینه یاقین بردرجه‌یه کتیردی .

ایشته اوزمان ینه‌یپ‌یکی برخارقه ایله قارشیلاشدق :

« سدیرك قارشیسنده دوران رحله‌لرله اورحله‌لرك باشنده اوطوران کاتبلر وقاووقلی آداملرله روس ایلچیلری ، چادیرك ایچندن سر اولوویردیلر .

« سدیر اوزرنده ، ینه یاری صویونمش « بالطه‌جی » ایله تپه‌دن طیرناغه‌ده‌ك عریان « قاته‌رینا » به‌لیردی .

« ده‌مینکی وضعیتده قوجاق قوجاغه ایدیلر .

« منظره‌یی بوسفرداها یاقیندن کورمك اوزره ، ایکی آدیم آتوپ تا یانلرینه قادار صیچرادم .

« قاته‌رینا » نك اوزون لپسقه صاچلری ، «بالطه‌جی» نك بوینه دولانمشدی . بالطه‌جی‌ده قوتلی قوللرینی ، صانکه . . . باجاقلریله باجاقلرینی... دوداقلرینی... ایلری‌یه... تیتره‌شدیلر. داها قوتلی صاریلیشدیلر . . . « قاته‌رینا » سدیرده آرقاسی اوستی یاتارکن بو سفر « بالطه‌جی» آرقاسی اوستی یاتیوردی! « بالطه‌جی » ... آرالرنده کرفت اولدیلر ... اوقادار سرعتله دوندیلر که آرتق کوزه کورونمه‌یورلردی... هانی بروانتیلاتورك قانادلری دوردیغی زمان فرق ایدیلیرده دوندیکی زمان فرق ایدیلمز... اونلرده شیمدی، بویله، فیر دونه‌رك طانیماز برحاله کلمشلردی .

بن، بوتون حرکتلرنی تعقیب ایده‌بیلمك مقصدیله کوزلریمی دورت آچمشدم .

فقط بونده موفق اولامادم .

چونکه، حرکتلری ، یوقاری سطرلرده یازدیغم کبی، قارما قاریشیق وانقطاعلی‌ایدی؛ معتاده‌مپودن‌فوق‌العاده خیزلی‌ایدی!

یاربی !

بونه طالعسزلکدی ؟

« ته‌ز » لك الك اساسلی یرینی نه‌دن بویله بولانیق ، بویله قارما قاریشیق کورویوردم ؟

یوقسه ما کینه بوزولمشمی ایدی؟ ینه‌سورچشمی‌ایدی ؟
بونی پروفسوردن صورمق ایچون کری‌یه دوندیکم زمان قارشیلاشدیغم منظره بنی فوق‌العاده شاشیرتدی .
ناصل شاشیرمایه‌یم که کندی کندیمله یوز یوزه کلمشدم .
هم‌ده ناصل ؟
آینالرده اولدیغی کبی دکل ...
یعنی، آینایه‌باقدیغکز زمان، نه‌وضعیتده‌ایسه‌کز کندیکزی‌ده او وضعیتده کوررسکز: ألیکزی قالدیردیکزمی، خیالکزده ألنی قالدیریر ؛ — باشکزی چه‌ویردیکزمی، خیالکزده باشنی چه‌ویریر .
حالبوکه بوراده وضعیت اودکلدی !
بن ، شیمدی دورمقده اولدیغم طوره نسبتله پك باشقه بر طور طاقینمش ، اویله‌جه دورویور، قیمیلدانیوردم . برطرفه دوغرو دهشتله باقیوردم .
« خیال بن » لك باقدیغی طرفه دوغرو باقدم .
« خیال بن » لك باقدیغی طرفده ، چه‌قیستلر واردی ؛ و طابانجه‌لرینی پروفسورله باریشینایه چویرمشلردی . فقط چه‌قیستلرله آرقاداشلرمده، چادیرلك ایچنده بر دانه دکللردی .
اونلركده، بنم کبی، نسخهٔ ثانیه‌لری موجوددی .
چه‌قیستلرك بر نسخه‌سی ، رووه‌لوه‌رلرینی پروفسورك

برنسخەسنك آلتنه توجیه ایتمشکن ، ــ او بر نسخەلری‌دە بنم حیرتمی بر قاچ مثلی آشان برحیرت ایچنده پروفسورك نسخهٔ ثانیەسنه :

ــ بونه ؟ ــ دیيه صوردی . . ــ بو کوردکاریمز نەدر ، پروفسور ؟

پروفسور ایضاحات ویردی :

ــ غوسپودا ! ... کوردیککز بومنظرەده شاشیلاجق برشی یوق ... غوسپودین چەقیست ، ماکینەابرەسنی بالذات چەویرمك آرزوسنی کوستەردی . . بن‌ده کندیسنه آلتی ناصیل قوللاناجغنی تعریف ایتدم . . . لاکن چەقیست ، تعریفاتمی ایی دیکلەمەمش اولاجق که ، ابرەیی یاکلش طرفه دوندوردی ! ماکینەده، تاریخی برحادثەیی کوسترەجك یرده، دەمین « چه ــ قا » منسوبیننك چادیره کیردکلری زمان قایالرك ضبط ایلەمش اولدیغی منظرەیی تکرارلادی : شیمدی بزده ، کندی کندیمزی، برسینەما فیلمنده سیر ایدەرکبی سیرایتدك .

« جەرژینسکی » نك معاونی صوردی :

ــ یکی ، «قاتەرینا» ایله «بالطەجی » یی‌ده سدیر اوزەرنده کورویورز ! بونەدن ؟

ــ نەدن اولاجق ! ؟ قایالر ، ماکینەنك میدانه کتیردیکی سرایی‌ده تثبیت ایتمش! ایشته شیمدی اوسرایی‌ده کوستەردی :

ــ طبق ، قارشی قارشی‌یه دوران آینالرك بری برلرینه عائد انعکاساتی کوسته‌ردکلری کبی . . .

« جه‌رژینسکی » نك کاتبی ، پروفسور « توغان‌توغانوفسکی » طرفندن ویریلن بر ایضاحاتله فوق‌العاده علاقه‌دار کوروندی:

ــ دیمك که ماکنه کز حال حاضرده جریان ایدن حادثاتی‌ده نقل ایدییور ، اویله‌می ؟ ـ دییه صوردی .

آه ، پروفسور نه ایتدی‌ده صمیمی داوراندی ؛ و :

ــ أوه‌ت ! ـ جوابنی ویردی ؟ !

نه ایتدی‌ده ماکینه‌نك کوسته‌ردیکی صوك منظره‌لری حسن تأویله قالقیشمادی ؟ ..

نه ایتدی‌ده « چه‌ـقا » منسوبینه « تاریخ دوربینی » و « تاریخ غراموفونی » نك بوتون اسرارینی بیلدیردی ؟

چه‌قیستلر ، ماکینه ایکنجی دفعه ایشله‌مکه باشلادیغی زمان رووه‌لوه‌رلرینی ایندیرمشلرکن پروفسورك بوش بولونوب‌ده بوتون بو ایضاحاتی ویرمه‌سی اوزه‌رینه سلاحلرینی تکرار استاده توجیه ایتدیلر . ایچلرندن بری :

ــ آزداها بزی قاندیرییوردیکز ، پروفسور ! ـ دیدی .ـ آز داها ، آلتك جاسوسلق آلتی اولمادیغنه آرقاداشلریمی اقناع ایده‌جکدیکز . حالبوکه ماکینه‌نك موجودیتنی موسقوواده ایکن ایلك اوکجه کشف ایله‌ین بن ایم . بوخصوصده « چه‌ـقا » یه

بر جورنال ویرمشدم . « چه ـ قا » ده بنم ویردیکم جورنال اوزه‌رینه علیهکزده تعقیباته کچمشدی .

عینی چه‌قیست ، آرقاداشلرینه دوندی .

ـــ یولداشلر ! ـ دیه‌رك سوزنده دوام ایتدی .ـ آلتی کندی کوزلریکزله کوردیکز ، کندی قولاقلریکزله دیکله‌دیکز !! پروفسورك ما کینه‌سی سایه‌سنده روسیاده‌کی بوتون سیاسی ارتجاع وعکس انقلاب جمعیتلرینك ازلرینی تعقیب ایده بیلیرز . بو ما کینه‌یی ایشله‌تدکمیدی ، علیهمزده بر تشکل میدانه کله‌مز . حالبوکه ما کینه شاید بزم دوشمانلریمزك ألینه کچه‌جك اولورسه حالمز جداً فجیعدر . زیرا ، أول أمرده بولشه‌ویکلرك برچوق اسراری وار . بونلرك دوشمان طرفندن اوکره‌نیلمه‌سنی ایسته‌مه‌یز . ـ صوکرا ، چارك قتلی وچاریچه‌نك أولومدن اولکی وضعیتی حقنده بعض مهم جهتلر موجودکه کذا بونلرك‌ده اجنبیلر طرفندن آکلاشیلماسنی آرزو ایتمه‌یز . ایش بونکله‌ده قالمایور . پروفسورك ما کینه‌سی ، بولشه‌ویکلرك ألینه کچه‌جك اولورسه،مثلا (راسپوتین)ك ، ایکنجی « قاته‌رینا» نك وداها برچوق مهم شخصیتلرك طرز حیاتلرینی کوروب اکنه‌بیله‌جکز.

« جه‌رژینسکی » نك کاتبی بو سوزلری سویله‌یه‌نه جواباً :

ـــ أوه‌ت ، یولداش حقلیسك ! ـ دیدی . ـ « تاریخ غراموفونی » و « تاریخ دوربینی » نی بولشه‌ویکلره انحصار

ایتدیرمك ضرورتی وار. بوما کینه یالکز بزم آلمزده بولونمالی!
دنیایوزنده بزدن باشقه هیچ کیمسه بوندن استفاده ایده‌مه‌ملیدر!

— هایدی ! قالدیرك اویله ایسه ما کینه‌یی . حاضر روس حدودی بورایه یاقین ، رومانیادن آتلاییویره‌لم .

هیجانمدن تیریل تیریل تیتره‌یوردم .

چه‌قیستلر ، ما کینه‌یی آلوب کوتورمك اوزره ایدیلر .
فقط کاشکه ما کینه‌یی آلوب کوتورمکله اکتفا ایتسه‌لردی .
« چه‌ـقا » منسوبینی ، هیهات که ، بونکله‌ده اکتفا ایتمه‌دی .

— شاید یالکز ما کینه‌یی آلوب کوتورورسه‌ك ، آلتك موجدی بوراده ایکن مقصد حاصل اولماز . زیرا عینی موده‌ل اوزره ایکنجی بر ما کینه یاپار !ـ دیدیلر .

صوکرا ، پروفسور « توغان توغانوفسکی »یه :

— هایدی استاد ! آنا وطنه .ـ امرینی ویردیلر .

استاد ، عمرنده ایلك دفعه اولارق هیجانه قاپیلدی : آغلایوب باغیردی ، یولونوب حایقیردی .

بزی قیطیر قیطیر کسلك !

لاکن « چه‌ـقا » لیلر ، بوعلم آدامنه قارشی پك درشت داوراندیلر . اونی توقاتلادیلر ؛ ـ اللرینی آرقاسنه باغلایوب آغزینی طیقادیلر ؛ ـ یرلرده سوروکله‌دیلر .

ایچلرندن اوچی بشی « توغان توغانوفسکی »یە بویلە نالایق معاملەدە بولوندیغی صیرادە ایدی کە دیکر بر طاقیمی بزلرکیاینمزە یاقلاشارق هویتلریمزی تحقیقە باشلادی . جیبلریمزی معاینە ایلە وثیقەلریمزە باقوب بنم تورك تابعیتمدە بولوندیغمی ، کندیلریلە بر آلیش ویریشم اولمادیغنی آکلادیلر . لاکن رومانیالی « ئەق » ك نفوس جزؤدانی کورونجە :

ــ سنی کیدی سنی ... سن ها ؟... او حریف سندك ها ؟...ــ دیەرك زواللی شیشمان دوستمزی یرە ییقدیلر ویاتاقلامغە باشلادیلر . ــ سنی روسیایە کوتوردم‌دە کونکی کور ...

بویلە سویلەدکلری صیرادە اونك‌دە اللرینی باغلادیلر اونی‌دە یرلردە سوروکلەیەرلە تکمەلەمکە قویولدیلر .

بو اثنادە ، اوتەکی غروپ ، باغلرندن‌قورتولمق وآغزندەکی طیقاجی توکورمك ایستەین « توغان توغانوفسکی »یی دوکمکلە مشغولدی .

حاصلی ، دوستلرمزدن ایکیسی‌دەفنا حالدەدایاق‌ییورلردی . باریشینا « یە قاتەرینا پاولوونا » بو منظرەیە ایمرەندیمی ، نە اولدی ، بیلەمم :

ــ بنی‌دە... بنی‌دە...ــ دیەحایقیردی .ــ بنی‌دە روسیەیە... کوتوروکز ... بنی‌دە ...

» جه‌رژینسکی » نك معاونی :

— سزی‌ده‌می ؟ — دییه صوردی . — سزی‌ده‌می ! ...
سزده‌می روسیه‌یه کیتمك ایسته‌یورسکز ؟... سبب !... خمممم..
دیمك که خفی بر مقصدیکز وار... خایر ، باریشنیا ... سزی
روسیایه کوتورمیه‌جکز . . زیرا ، ایلك اوکجه بولشه‌ویك
ممالکندن خارجه قاچمشکن شمدی اورایه عودته قالقیشماکز ؛
— بالخاصه بو افندیلر روسیه‌یه کیتمکدن بو درجه توحش
ایدرلرکن سزك اورایه عودت ایچون چیرپینماکز ، — بزم حسابمزه
برفال خیر دکلدر !

بر دیکری اونی تصدیق ایتدی :

— حقکز وار ، یولداش . . . پروفسورله ماکینه‌سنی
و « ئه‌ق »ی روسیایه کوتوره‌لم ... تورك کنجی ایله باریشنیایی
ایسه بوراده بیراقالم .

— فقط یا بزی خبر ویریرلرده حدودی کچمه‌دن اول
یاقالاتیرلرسه ؟

— بوکا مانع اولالم ..

— نه صورتله ؟

« چه‌قا » اعضاسی آراسنده دیشله‌ك ، یاریق دوداقلی
وباطلاق کوزلو بری واردی . بو آدام ، او آنه قادار هیچ
بر لاف سویله‌مه‌مشدی . ایلك دفعه اولارق آغزینی آچدی

و « نه صورتله ؟ » سؤالنه جواب ویردی :

— مادمکه تورك کنجی ایله باریشنیانك بوراده قالماسنه و بزم حرکاتمزه مانع اوله‌ماماسنه قرار ویردك، بونك الك قولای یولی ایکیسنی‌ده همان شوراجغه یاتیروب قیطیر قیطیر کسمکدر! — دیدی .

قیطیر قیطیر کسمك‌می ؟

بزی قیطیر قیطیر کسه‌جکلردی ، اویله‌می ؟

بونی ، یاپارلرمیدی ، یاپارلردی باللهی .. اویله‌یا : « توغان توغانوفسکی » کیبی بر پروفسوره أل قالدیردقدن صوکرا، بزم کیبی آدی صانی بلیرسزلرك حسابی‌می صورولوردی ؟ ایشته نته کیم « ئه‌ق » ی ناصل یره‌ییقمشلرسه پروفسوری‌ده اویله‌جه ده‌ویرمشلر ، دو کیورلردی .

و پاتلاق کوزلو ، یاریق دوداقلی ، دیشلك چه‌قیست :

— الك ایی اصول تورك کنجی ایله باریشنیایی قیطیرقیطیر کسمکدر ! — دییوردی .

یاریق دوداقلی چه‌قیستك بوتکلیفی ، «یه‌قاته‌رینا‌پاولوونا»یی صوك درجه تحریك ایتدی ؟ — فی‌الحقیقه منظره ، مازوخیست طینتده اولان بر کنج‌قادینی تحریك ایتمیه‌جك نوعدن دکلدی : آغزلری طیقالی ، قوللری و باجاقلری صیم صیقی باغلی اولان آرقاداشلرمز ، « چه — قا » لیلرك ألندن قورتولمق ، روسیایه

دونمه‌مك ایچون بوتون وجودلریله بالق کیبی چیرپینیورلر ؛ «چه‌ـقا» لیلرده ، کندیلرینه بوصورتله مقاومتده بولوندقلرندن اونلری ، قایش کمرلریله چالا کمر دوکیورلردی ...

باریشـنیا « یه‌قاته‌ریناپاولوونا » ، غالبا « شراب طولومی » میخانه‌ـسی حفریاتنده ، بنم ، کندیسنی دوکمك اوزه‌ره ، کمریمی چیقاردیغمی خاطرلامش اولاجق که ، ینه او معهود اینیلتیلریله اینله‌دی . بللی: قارشیسنده کوردیکی بومنظره ، ذهننده اویانان او خاطره ، و نهایت پاتلاق کوزلو چه‌قیستك بزلری « قیطیر قیطیر کسمك » تکلیفی ، اونك مرضی حسلرینی صوك حدینه قادار غلیانه کتیرمشدی .

اینیلتیلری آراسنده :

ــ اوه‌ت . . . اوه‌ت . . . بزی . . . بوراده ... قیطیر قیطیر . . . کسك . . . قیطیر قیطیر !!... بوغوسپودین ... حقلی!.. بزم ... حرکاتکزه... مانع اولامامز.. .ایچون... بزی قیطیر قیطیر ... کسمه‌لیسکز . . . ـ دیدیکنی ایشیتدم .

آز داها :

ــ آمان ایتمه‌یك! ایله‌مه‌یك ... کنج قیزك سویله‌دکلرینه اهمیت ویرمه‌یك !.. زیرا او ، طبیعی برحالده دکلدر. نه‌دیدیکنی بیلمه‌یور . . . ـ دیه‌رك مداخله‌ده بولوناجقدم .

مکر اوزمان بوتون ایشلری آلت اوست ایده‌جکمشم!

زیرا ، باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » نك سوزلری « جه‌ر-
ژینسکی » نك معاونی اوزرنده غایتله غریب برتأثیر بیراقدی .
معاون ، کولومسه‌یه‌رك :

— سز اولدقجه قورنازمشسکز ، باریشنیا ! - دیدی . -
سزی بوراده فجیع بر صورتده اولدوره‌لم‌ده بولشه‌ویك مفکو-
ره‌سیله‌طابان طابانه ضدبرمفکوره اولان آنارشیستلکه‌خدمتده
بولونالم ، اویله‌می ؟.. یغمایوق کوچوك خانم!.. بز اوایشلری
بیلیرز . . . او یوللردن سز کلیرکن بز دونیوردق، قوزوم...
بزی پروپاغاندادن آکلاماز صانمایك... سزلری بوراده‌اولدوره‌لم،
بزم اسممز « ظلم‌ایتدی » دییه ، سزك اسمکز « ظلم کوردی »
دیه چیقسین دیمك؟.. پششششت!!.. افکار عمومیه‌نك، سزك
لهکزه،بزم علیهمزه برشکل آلماسی‌أملیله نفسکزی آنارشیستلك
اوغرینه فدا ایتدیککزی آکلایورم ، کوچوك خانم ! . . .
لاکن ، بوقهرمانلغی ایلك اوکجه یاپان سزدکلسکز... برچوق
مجادله قهرمانلری سزك یولکزده یورومشلردر ... حتی بو ،
یالکز روسیایه عائد بر پروپاغاندا واسطه‌سی دکلدر . . . ممالك
اجنبیه‌ده‌ده عینی واسطه‌یه باش وورولور . مثلا «دوبلن» بلدیه
رئیسی‌ده، افکارعمومیه‌یی کندی فرقه‌سی‌لهنه تحریك‌ایچون آجلق
غره‌وی‌یاپمشدی! حاصلی آکلایورسکز که،باریشنیا، مقصدیکزك
فرقنده‌یز ... بوسببله سزی اولدوره‌میه‌جکز ...

«یه‌قاته‌ریناپاولوونا» آرقاداشاریمزه دایاق آتیلدیغنی کوردکجه حالا وجد حالنده :

— اولدورك . . اولدورك . . الله . عشقنه .. قیطیر .. قیطیر .. کسك .. ــ دیمکده بر دوامدی .ــ اونلری دو کویورسکز .. اونلرك . . آغیزلرینی . . طیقایورسکز .. اونلره .. عذاب .. ایدییورسکزده . . نیچون . . بزه . . عذاب ایتمه‌یورسکز ؟

چه‌قیستلر ، بو آرالق پروفسورله « ئه‌ق » ی قیص قیوراق بند وضبط ایتمشلردی .

صیرا بزه کلمشدی .

بنی‌ده ، کنج قیزی‌ده ، قوللریمزدن بر آغاجه باغلادیلر .

دیشلملك حریف ، معاونه :

— آغزلرینی‌ده طیقایاجقمی‌یز ؟ ــ دییه صوردی .

« جه‌رژینسکی » نك معاونی جواب ویردی :

— خایر ! جوارده این جین نامنه کیمسه‌لر کورونمه‌دیکی ایچون بوکا حاجت یوق . . . ایسته‌دکاری قادار باغیرسینلر ! سسلرینی « پروت » کنارنده‌کی قاراقوله ایشیته‌دیره‌مزلر .

« چه ـ قا » لیلردن بر اوچنجیسی بزی آغاجلره باغلایان ایپلریمزی معاینه ایتدی :

— آفرین ! ــ دیدی . ــ کشافلغه چیقیورز دییه برابرلرنده صاغلام ایپ آلمشلر ! بو ایپلری قطعیاً قوپارامازلر . فقط

باغلری بر آز کوشه‌ك !... داها صیقیشدیرالم .

بری ، برطرفه ، او بری‌ده اوبرطرفه چکدی . آیاقلرینی آغاجه دایایارق ایپلری اویله‌چکدیلر ، اویله‌چکدیلر که آزقالدی وجودمدن قان آقیتاجقلردی. اضطراب ایچنده قیوارندم.

نته کیم قارشـیمده‌کی آغاجده باغلی دوران « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » نك باغلرینی صیقیشدیردقلری صیراده، کنج قیزك وجوندن قان فیشقیردیغنی کوردم. آکلاشیلان، اونی- آنارشیست دییه-داهاصیقی صیقی‌یه باغلایورلردی. بویله باغلانما، باغلانیرکن اورسـه‌لنمه و خیرپالانما ، کنج قیزك فوق‌العاده ذوقنی اوقشایوردی :

ـــ داها . . . صـیفیك . . . داها . . . داها . . .

ـ دییه ایکله‌دی .

و وجودینی باغلایان ایپلرك تننده میدانه کتیردیکی یره‌لری داها زیاده درینله‌شدیرمك ایچون صاغه صوله ، ایلری کری ، یوقاری آشاغی قیمیلداندی ، تپره‌ندی ، ده‌به‌لله‌شدی .

چه‌قیسـتلر ، اونك بوحرکتلرینی ، ایپلردن قورتولمق ایچون صاندیلر غالبا که‌پاطلاق کوزلو، یاریق دوداقلی ودیشلك حریف ، کنج قیزه :

ـــ قیمیلدانمادن دور ! ـ امرینی ویردی .

لاکن باریشنیانك حالا قیمیلدانمقده دوام‌ایله‌دیکـنی کورنجه،

هواده بر دائره حالنده صاووردیغی قوتلی بر شامارله، کنج روس قیزینك اوپولمکه بیله قیلمایاجق قادار کوزه‌ل یوزینی طوقاتلادی:

شرررراق !

باریشیتا ایکله‌مکده بردوامدی :

— بر داها . . . بر داها ووور . . . الله عشقنه . . . الله عشقنه . . .

« جه‌رژینسکی » نك کاتبی :

— بو قیز مدهش قیز ! — دیدی . — ای که بونی روسیایه کوتورمه‌یورز ! یوقسه ، معاذالله، او، یالکز باشنه بر اختلال حرکتی میدانه کتیره‌بیلمك اقتدارینی حائز ... فقط بوراده فضله دورمایالم آرقداشلر . . . هایدی . . .

چه‌قیستلردن بری، پروفسورك ما کینه‌سنی اوموزینه آلدی. او برلری‌ده ، « توغان توغانوفسکی » ایله « ئه‌ق » ی ، ایته‌سومه ، سوركه‌یه یووارلایه ایله‌رله‌تدیلر . یانمزدن اوزاقلاشمغه باشلادیلر .

بوایتیلوب سومولمه، سوروكله‌نوب یووارلانما، سینیرلری ، ده‌مین یدیکی طوقاتله ، آغاجك سرت قابوقاریله و ایپلرك بره‌له‌یجی قابالغی ایله زده‌له‌نن کنج روس قیزی اوزه‌رنده ذوق وصفانك صوك حدینه وارمش انسانلرده‌کی اشکالی رسم ایدییوردی. « یه‌قاته‌ریناپاولوونا » نك ماوی کوزلری سوزولمشدی . یوزینه

بر آله‌و دال حالنده قیزیللق وورمشدی . کوکسی هیجانله اینوب قالقیوردی .

و ایکله‌مکده بردوامدی :

— آه . . اونلری . . یرلرده . . . نه کوزه‌ل . . . سوروکله‌یورلرده . . . بکا . . . بر توقات . . . داها . . . وورمادیلر . . . آه . . . بر توقات . . . داها . . .وورسه‌ایدیلر ... آه ... شو ایپلری ... داها زیاده ... صیقارق . . عضله‌لریمی ... سینیرلریمی ... دامارلریمی ... کسسه‌لر ... کمیکلریمه ... قادار ... دایانسه‌ایدیلر ...

ایپلر ، وجودیمی آجیتیوردی .

کیده‌نلر ، ـ کیت کیده ، ـ کوزدن اوزاقلاشیورلردی . باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » اونلرك آردی صیرا باقارق :

— کمیکلریمه قادار ... ـ دیه اینیله‌مکده بردوامدی .ـ کمیکلریمه... حتی ایلیکلریمه قادار... جانمك تاااا ایچنه‌قادار... صوقولسه ، صوقولسه... ایپلر وجودیمی ییلانلر کبی ییسه...

کنج قیز ، عاشقنك قوجاغنده‌کی پر احتراص قادینلر حالنده ایدی .

قیزبنك ... قیزبنك ... قیزبنك ...

« چه ـ قا » اعضاسیله ایکی دوستمز ، بر بوقوشدن اینوب

بر داغ دونه‌مجنی صاپدیلر و کوزدن غیب اولدیلر .

کوروبورده ، « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ایله بندن باشقه ذی‌روح قالمادی .

کنج قیز ، کندندن کچیوردی :

— بنی‌سوروکله‌یك !! تکمه‌له‌یك !! برداها طوقاتلایك !! — دییه اینیلده‌دکدن صوکرا ، صوصدی .

وجودینی آغاجه باغلایان ایپلرك اوزرنده آصیلی قالدی ؛ — داله دایانان اولمش بر میوه کبی بونلره آبانارق که‌وشه‌دی ، صارقدی .

لپسقه صاچلی ، پنبه بیاض تنلی ، موزون وجودلی روس قیزی ، — بووضعیتیله ، — طانیدقلرمدن برینی آکدیرییوردی .

فقط بن ، — صوك آیلر ، بالخاصه صوك ساعتلر ظرفنده ، دقت خاصه‌می تمرکز ایتدیرمك یوزندن ، فوق‌العاده یورولان دماغمله ، — دوشوندم ، دوشوندم‌ده بوبکزه‌ییشی وبو بکزه‌ییشك معناسنی بر تورلو قاورایامادم .

« یه‌قاته‌رینا پاولوونا » یی أیلك اوکجه ، شهوت دالغالرینی آکدیران یالین آتش دیللری آره‌سنده‌کی ژان دارقه [۱] ، —

[۱] « ژان دارق » ، فرانسز تاریخنده بر قادین قهرماندر . انکلیزلری مغلوب ایتمش ، بالاخره اونلرك ألینه کچه‌رك دیری دیری یاقیلمشدر .

صو کرا، عیسانك چارمیخی دیبنده کندندن کچن با کره آنایه [١] ـ و نهایت ما کینه‌نك قایالر اوزرنده سورچدیکی زمان « بالطه‌جی » نك حریمنده قیوریم قیوریم قیورانان، قیوراندقدن صو کرا ، اویوشوب قالان « قاته‌رینا » یه بکزه‌تدم .

کوزم ، بو بکزه‌تیش اوزه‌رینه ، کنج روس قیزنده قالا قالدی .

هانی فیرطینالردن، بورالردن صو کرا، بر سکون دوره‌سی اولور ؛ ـ ایشته باریشنیاده، ده‌مینکی مرضی شهوت واحتراص قاصیرغاسی اوزرینه ، بویله سا کن بر اویوشوقلق اویقوسنه دالمش کبیدی . حالا برشیلر سویله‌نیوردی.

سسی ، قویودن کلیر کبی ، ده‌رینده‌ن ده‌رینه کلیوردی :

ــ ایی که صاقلامشم ... ایی که... اونانه موللا آدمك... احفادندن اولدیغمی ... بیلدیرمه‌مشم... ایی که چار «پترو» ... «فالچی- پرودووا» عائله‌سنه مؤنث براصالت ویرمش... مؤنث براصالت ویرمش‌ده اونانه موللا آدامك آدینی طاشیامشم ...

« فالچی ـ پرودووا » می ؟...

بو اسمه آشنا ایدم ...

« قره‌ملین » لك دیبنده‌کی حفریاتده چالیشدیغمز صیراده ، باریشنیا « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ، کندیسنك کینیا غینیا « فالچی ـ

---

[١] مریم .

پرودووا » عائله‌سنه منسوب بولوندیغنی ، وبوعائله‌ده‌کی اصالتك مؤنث (یعنی بابادن اوغله دکل‌ده ، آنادن قیزه انتقال ایله‌ین) بر اصالت اولدیغنی بکا بیلدیرمه‌مشمی ایدی ؟

فقط بواویوشوقلق زماننده صایقلادیغی شی نه‌ایدی ؟..

« او نانه موللا آدام » کیمدی ؟.. «یه‌قاته‌رینا پاولوونا» کیمك احفادندنمش ؟... هر کسدن نه‌یی صاقلامش ایمش؟... هانکی « حریفك » عائله آدینی طاشیمامقله افتخار ایدییورمش ؟

مراقده قالدیغم ایچون سسله‌ندم :

ــ باریشنیا !!... باریشنیا !!...

کنج روس قیزی ، اویقوده ایکن یاتاغنده بر یاندن اوبر یانه دونه‌ر کبی قیمیلداندی .

فقط اویانمامشدی .

اویقوسنك بخاری ایچنده ، بولوتلر آراسنده کورونن مهتابه بکزه‌یوردی .

تکرار سسلندم :

ــ باریشنیا ! ! . . باریشنیا ! !.. « فالچی ـ پرودووا » مسئله‌سی نه‌در ؟

حالا صایقلارجاسنه :

ــ « فالچی ـ پرودووا » ... مسئله‌می ؟... بو مسئله ... معمادر !... اونی سویله‌مم ... اونی کیمسه‌یه ... سویله‌مم !..

کینیاغینیا ... « فالچی - پرودووا » ... چار « بویوك پترو » نك
متره‌سی « قاته‌رینا » نك... « بالطه‌جی » دن اولما... پیچیدر ...
پیچیدر ... پیچیدر ... پیچ قیزیدر !... چادیرده بولوشمالرینك
نتیجه‌سی... دوقوز آی اون کون صوکرا... برپیچ دوغدی!...
چار، پیچه ... « فالچی » اوواسندن و « پروت » نهرندن کنایه ...
« فالچی - پرودووا » اصالتنی ویردی ... فقط بو بر سردر..
بن بوسری کیمسه‌یه .. سویلیه‌مم! چار « پترو » ... « فالچی -
پرودووا » یه بالالتزام .. مؤنث اصالت ویردی ... زیرا . .
باباسنك اصالتنی طانیمایوردی . . . « بالطه‌جی » نك اصالتنی
طانیمایوردی ... بن ، ایشته او پیچك قیزینك ... قیزینك ...
قیزینك ... قیزینك ... قیزینك ... قیزینك ... قیزینك ...
قیزینك ... قیزینك ... قیزینك قیزی‌یم! اون برنجی بطنده‌کی
قیزی‌یم ... فقط بونی ... بو سری ... کیمسه‌یه ... آچامغه
عهدم وار .. بو سری اوکره‌نله اولنه‌جکم !... زیرا بوسری
اوکره‌نه‌نك ... الندە ... اویونجاق اولمغه محکومم ... بوسری
سویله‌مم ... سویله‌مم ... سویله‌مم ...

— باریشنیا !!.. باریشنیا !!...

فقط باریشنیا دالغینلغندن آییلمایوردی . شیمدی، مرضی
دالغینلغی باشقه‌تورلو تظاهرات کوستریوردی. ایپلرله باغلی بولوندیغی
آغاجده چیرپینیوردی ، باغلرندن قورتولمغه اوغراشیوردی .

باغلەمەمی قویاردم

وبن اوکا باقیوردم .

اوکا باقارق آرتق بوتون وضوحیله کورویور وآکلایور-
دم که ، بو کنج قیز ، جداً « قاتەرینا » نك احفادندندر !

أوەت ! ـ اوغوللر ، بویوك بابالرینه بکزەمەیەبیلیر ...
چونکه ، آرایه قضارا بر حیلەلی بابانك قاریشمش اولماسنه ،
سلالەنك بوزولماسنه احتمال واردر . لاکن آنادن قیزه منتقل
عنوانی طاشییان عائله افرادنده بهمەحال محسوس بر شکل
و سجیه مشابهتی بولونور . چونکه بابانك حقیقی بابا اولدیغی
شبهەلی ایسەده آنانك حقیقی آنا اولدیغی محققدر .

نته کیم « قاتەرینا » دن « یەقاتەرینا پاولوونا » یه قادار اون
بر بطنلق بر مرحله اولدیغی حالده مشابهت حالا محافظه
اولونیوردی :

ایشته عینی سس ، عینی شکل وشمائل ، عینی مرضیت !!

بر آن ، ایچمدن برسەوینج قوپدی یورەکم هوپ ایتدی .
دیمك که ، داها دەمین قارشیمده برسراب حالنده جانلانان
وصوکرا ینه بر سراب حالنده سونوویرەن « قاتەرینا » نك ـ ،
سسنی دویدیغم ، وجودینك چیپلاقلغی ، قیوراقلغی سیر ایتدیکم
و بویلەلکله حواس خمسەملك ـ (خایر ، حواس خمسەملك

دکل، حواس سته‌مك [١]) ـ ایکیسـیله تماسده بولوندیغم بو خارق‌العاده تاریخی قادینك ـ لامسه‌مله، ذائقه‌مله، شامه‌مله‌ده حتی، حاسهٔ عضلیه‌مله کنهنه وارمق اختیارنده ایدم ...

فقط، قوللریمی آغاجه صیم صیقی باغلایان بوایپلر اولماسه.

اولدیغم یرده کریندم.

ایپلریمی قوپارمغه اوغراشدم.

فقط ایپلر، اوته‌می بریمی اویله زده‌له‌دیلر، بره‌له‌دیلر که...

أوه‌ت : ایپلر، اوته‌می به‌ریمی پك فنا حالده به‌ره‌له‌دیلر.

بو باغلاندیغم یردن قوپوب قورتولمق ایچون، کریندم، کریندم؛ ـ فقط هیهات که، کرینمك‌ده فائده ویرمه‌دی. بنی آغاجه باغلایان ایپلر، قوللریمی وباجاقلریمی، ـ چیپلاق تنه اینه‌ن قیزباج صیریملری کیبی کمیردی.

« یه قاته‌رینا پاولونا » آرتق اویوشـوقلق اویقوسندن اویانمشدی. پر احتراص، بکا باقیوردی. ایپلردن قورتولمق ایچون چابالانان وجودیمك اختلاجلرینی سیر ایدییوردی. بنی، باغلرم ایچنده چیرپینیرکن کورنجه، اوده، باغلرینی قوپارمق

[١] مکتبلرده، بزه، انسانك حسلرینی بشدر دییه‌اوکره‌تمشلردی: سامعه، باصره، شامه، ذائقه، لامسه ... حالبوکه انسانك برده آلتنجی حسی واردرکه، بو، چوق اهمیتلی بر حسدر : حاسهٔ عضلیه یعنی، برشیئك طارتیسنی اولچمك حسی‌که، بوحسك عشق واحتراصده بویوك بررول اوینادیغی درکاردر.

مقصدیله قیوراندی، قیوراندی . داغ باشنده اشقیالرك قوجاغنه دوشه‌رك عصمت وعفتنی قورتارمق اوزره چابالانان باکره‌لره بکزه‌یوردی . وجودینی « بالطه‌جی » یه ویرمه‌مك ایسته‌ین « قاته‌رینا » یه بکزه‌یوردی . لاکن ، قورتولامادی ، چوزوله‌مه‌دی ، ایپلری قوپارامادی . داغ باشلرنده‌کی مجادله‌لرده غلبه ناصیل قیزطرفنده قالمازده ، دائما ، دائما اشقیا طرفنده قالیرسه؛ ــ اشقیا ، ناصل، ایرکچ ، اللرینه کچن باکر قیزلری صویارسه؛ ــ « بالطه‌جی » ، نهایةالنهایه « قاته‌رینا »یی ناصل کندینه رام ایتدیسه ؛ ــ ایپلرله « یه‌قاته‌رینا پاولوونا» آراسنده جریان ایله‌ین مجادله‌ده‌ده کنج روس قیزی اویله‌جه مغلوب اولدی ؛ وایپلرك صیم صیقی صیقیلمش آغوشنده چیرپینوب ده‌بلله‌شیرکن ، البسه‌سی لیمه لیمه پارچالانارق اوزرندن دوکولدی ؛ ــ و « یه‌قاته‌ریناپاولونا»، قان صیزینتیلری آراسنده قیزارمش اولان أساسنده بیاض وجودیله چیریل چیپلاق اورتایه چیقدی .

ایشته بن ، اوزمان ، دامارلرمده‌کی قانك تماميله باشقه تورلو دونمکه باشلادیغنی حس ایتدم . « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » نك ایپلرله بره‌لنمش وجودینی ، ــ « یه‌قاته‌رینا پاولوونا» نك وجودنده شریدله‌نه‌ن قان قیزیللغنی ، ــ « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » ایله ایپلر آراسنده‌کی قوجاق قوجاغه جانله باشله مبارزه‌یی کورنجه ، حیاتمده ایلك دفعه اولارق برقادینی اوپمك دکلده دوکمك ، بویله‌لکله

قالقینان اعصابمی یاتیشدیرمق آرزوسنی دویدم . صانکه کنج روس قیزی ، قارشیمده بر قوش قانادی حالنده چیرپینوب دورورکن ، بوقانادك چیقاردیغی روزکار ، بنم ایچمده صاقلی دوران اوزه‌ری کولله‌نمش آتشی اوفله‌مشدی‌ده ، هویتم قیپ قیزیل بر سادیست اولارق ، پر احتراص ، میدانه‌چیقمشدی .

بر یامیام وحشتیله ، بنی باغلایان ایپلردن برینی دیشلریمله قاورادم. آغزم، قان و کوپوك ایچنده ، ایپی کمیردم،- قاضمه‌لر کیبی کمیردم ... وایپی‌قوپاردم!- ایپ ، وجودمدن، پس‌دیه‌ن بر پهلوانك که‌وشه‌ین قوللری حالنده چوزولدی .

باغلاندیغم آغاجدن ،- یایندن فیرلایان اوق کیبی، ایپنی قوپاران بوغا کبی، غضبله صاللانان بر قولك منتهاسنده‌کی طوقات کیبی فیرلادم .

ذوقه برآیه اولجه قاوروشموه ایچوبه غابه‌یه خیانت

اوآن ظرفنده ، اوغولدایان قولاقلرمده ده‌ریندن ده‌رینه برسس چینلادی :

— وقت غیب ایتمه‌دن ... وقت غیب ایتمه‌دن ...«پروت» نهری کنارنده‌کی قاراغوله قوش . . . « چه ــ قا » نك آدام قاچیردیغنی سویله !... علمی قورتار ... « تاریخ غراموفونی» ایله « تاریخ دوربینی » نی قورتار ...

بیله‌مه‌م : بوسس ، آغزندن طیقاجی آتان « توغان توغا-
نوفسکی » نك اوزاقدن اوزاغه عکس ایده‌ن سسی‌می ایدی ؛
یوقسه بنم وجدانمك سسی‌می ایدی ؟

بن ، بوسسه قولاقلریمی طیقادم . طبقی بالطه‌جینك یاپدیغی
کبی ، ذوق و احتراصه بر آن أوكجه قاووشمق ایچون ، غایه‌مه
خیانت ایتدم . حاضر ایپلرمدن قورتولمشکن « پروت » نهری
کنارنده‌کی رومن قاراغولنه قوشاجق و پروفسورك قاچیریلدیغنی
بیلدیره‌جك یرده « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » یه قوشدم :

بنی آغاجه باغلایان ایپی بر حمله‌ده چکدم و « یه‌قاته‌رینا پاولو-
ونا » یی — قلبمده اویانان ، داها دوغروسی قلبمده بالذات اونك
طرفندن اویاندیریلان سادیست حس ایله قامچیلادم . . . —
قامچیلارکن « یه‌قاته‌رینا پاولوونا » یی دکل‌ده ، اونك آناسنك
آناسنك آناسنك آناسنك آناسنك آناسنك آناسنك آناسنك
آناسنك آناسنی — (اون بر بطن اولکی بویوك آناسنی) —
اومستثنا و اعصار ایچنده نادر یتیشیر « قاته‌رینا » یی قامچیلار
کبی ، وصوکرا ... اوپه‌ر کبی اولدم ...

« کبی » دکل !

« کبی » سی فضله ...

قامچیلادم و اوپدم !! بالذات « قاته‌رینا » یی ساعتلرجه ،
ساعتلرجه قامچیلادم و اوپدم ...

وبورومان ، بو « ذوقه برآیه اوکجه قاووشمق ایچرنده غایه خیانت رومانی » بوراده بیتدی .

خاتمه

بن ، بورومانی « بالطه‌جی » نك مدفون بولوندیغی «قطب العارفین وعمدة الواصلین الشیخ محمد مصری نیازی قدس سره السامی حضرتلری نك آسوده اولدقلری خطیره‌ده» نهایتله‌ندیرمه‌دم. أثرمی أولومله دکل، باشلادیغی کبی احتراصله بیتیردم . چونکه قارئلرمك «عمومی رغبت» ی چادیرمسئله‌سنه‌ایدی. بن‌ده‌چادیرده جریان ایدن‌رومانی‌یازدم. ایلری وارمادم. فقط‌دیه‌جکسکز که، ـ نته کیم برچوقلریکز مکتوب یازارق صور یکز : ـ«توغان توغانوفسکی» نك ما کینه‌سی نه‌دن‌أك أنته‌ره‌سان یرلرده‌دوردی؟ نه‌دن ما کینه‌یه تکمه‌لر، یومروقلر ایندی ؟ نه‌دن ابره یا کلش طرفلره دوندی ؟ نه‌دن فیچی حفریات ایچنده اویله مناسبتسز برزمانده یووارلاندی ؟ نه‌دن رومان ، آغاجده‌کی ایپ قوپار قوپماز « خاتمه » لوحه‌سیله قارشیلاشدی ؟ نه‌ن بوتون بونلر اولدی‌ده‌احتراص‌وشهوت لوحه‌لرینی‌صو کنه‌قادار سیرایده‌مه‌دك؟

بونی بندن دکل ، جزا قانوننامه‌سنك آداب عمومیه تعلق ایدن ٤٢٦ نجی ماده‌سندن صوریکز !

— صوك —